

Mekong River Commission

ນິເວດວິທະຍາ ແລະ ການກະຈາຍຂອງພັນປາບາງຊະນິດ
ທີ່ສຳຄັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

(Distribution and Ecology of Some Important
River Fish Species of the Mekong River Basin)

MRC Technical Paper

No. 10

May 2004

(ແປເປັນພາສາລາວ ກຸມພາ 2006)

ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ

ນິເວດວິທະຍາ ແລະ ການກະຈາຍຂອງພັນປາບາງຊະນິດ
ທີ່ສຳຄັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ຂຽນໂດຍ:

A.F. Poulsen, K.G. Hortle, J. Valbo-Jorgensen, S. Chan, C.K.Chhuon, S. Viravong, K.
Bouakhamvongsa, U. Suntornratana, N. Yoorong, T.T. Nguyen, and B.Q. Tran.

ຮຽບຮຽງໂດຍ:

K.G. Hortle, S.J. Booth and T.A.M. Visser

May 2004

ແປໂດຍ:

ຄຳຕັນ ວັດທະນະທຳ

ກຸມພາ 2006

ເອກະສານສະບັບນີ້ຄວນອ້າງອີງໃສ່ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

Poulsen, A.F., K.G. Hortle, J. Valbo-Jorgensen, S. Chan, C.K.Chhuon, S. Viravong, K. Bouakhamvongsa, U. Suntornratana, N. Yoorong, T.T. Nguyen and B.Q. Tran. 2004. Distribution and Ecology of Some Important Riverine Fish Species of the Mekong River Basin. MRC Technical Paper No. 10.

ຄຳຂອບໃຈ

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍໄດ້ຮັບການອຸປະຖຳດ້ານການເງິນຈາກລັດຖະບານປະເທດ ເດັນມາກ (ໂດຍອີງ ການ Danida) ພາຍໃຕ້ໂຄງການຄົ້ນຄວ້າປານກ້ອງຂອງ ຂອງແຜນງານການປະມົງ, ກອງເລຂາຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງ ສາກົນ, ແລະ ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ແມ່ນຂໍສະແດງຄວາມ ຊົມເຊີຍ

ໂຄງການຄົ້ນຄວ້າປານກ້ອງ (AMCF) ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ນຳສູນການຄົ້ນຄວ້າການປະມົງຂອງບັນດາ ປະ ເທດ, ຊຶ່ງໄດ້ປະກອບ ພະນັກງານ ເພື່ອເຮັດວຽກເກັບກຳຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນໃນພາກສະໜາມ, ການຄຸ້ມ ຄອງ ບໍລິຫານໂຄງການ ຕະຫລອດເຖິງ ຊ່ວຍ ເຫລືອດ້ານວິຊາການແມ່ນຈາກສູນດັ່ງກ່າວ, ແຜນງານ ປະມົງ ຂອງ MRC ຂໍສະແດງຄວາມຍິນດີເປັນຢ່າງຍິ່ງ.

ຂໍ້ ແລະທີ່ຢູ່ຂອງສູນທີ່ກ່າວມີຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ (LARReC), ຜູ້ ປ.ນ. 9108, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ.
- ກົມປະມົງ, 186 ຖະນົນນໍໂຣດົມ, ຜູ້ ປ.ນ. 582, ພະນົມເປັນ, ກຳປູເຈຍ.
- ສູນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາປະມົງນ້ຳຈືດ ອຸດອນທານີ, ຖະນົນສຸພະກິດ-ຈຸນຢາ, ເມືອງອຸດອນ, ອຸດອນທານີ, 41000, ປະເທດໄທ.
- ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດນ້ຳ ເລກ 2, ຖະນົນ ຫວຽນ ດິງ ຈຽວ 116, ເມືອງເລກ 1, ນະຄອນໂຮຈິມິນ, ຫວຽດນາມ.

ລິຂະສິດ: ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ

PO Box 6101

Vientiane, Lao PDR

Email: mrcs@mrcmekong.org

Tel: 856 21 263, Fax: 856 21 263 263

ຜູ້ຮຽບຮຽງ: K.G. Hortle, S.J. Booth and T.A.M. Visser

ຜູ້ຈັດສະບັບ: Delia Paul

ພາບປະກອບໂດຍ: Walter J. Rainboth, Terry Warren, Joseph G. Garrison, Kent G. Hortle

ອອກແບບສະບັບໂດຍ : Sawaddh So.

ແປ ແລະ ຮຽບຮຽງພາສາລາວໂດຍ: ຄຳຕັນ ວັດທະນະທຳ

ໝາຍເຫດ! ຄວາມຄິດເຫັນ ແລະການວິຈານໃນເອກະສານສະບັບນີ້ ແມ່ນເປັນຂອງຄະນະຜູ້ຂຽນ, ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ສະທ້ອນ ເຖິງທັດສະນະຂອງຄະນະ ກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ.

ສາລະບານ

ບົດສະຫລຸບ..... 5

ບົດນຳ..... 8

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ..... 9

ລະບົບການເຄື່ອນຍ້າຍ 12

ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊະນິດພັນ..... 13

ທິດທາງໃນອານາຄົດ..... 16

    ບົດອະທິບາຍລະອຽດຂອງປາບາງຊະນິດທີ່ສຳຄັນມີດັ່ງນີ້:..... 18

    1. ປາສະນາກໃຫຍ່ *Aptosyax grypus* Rainboth 1991 18

    2. ປາແຂ້ *Bagarius yarrelli* (Sykes, 1839)..... 21

    3. ປາຫວ່າໜ້ານໍ *Bangana behri* (Fowler, 1937)..... 24

    4. ປາກວາງ *Boesemania microlepis* (Bleeker, 1858-59) 27

    5. ປາແຂ້ວໄກ້, ປາໝູ່ມັນ *Botia modesta* Bleeker, 1865 30

    6. ປາກະໂຫ *Catlocarpio siamensis* Boulenger, 1898 33

    7. ປາຕອງກາຍ *Chitala blanci* (d'Aubenton, 1965)..... 37

    8. ປາຕອງຄວາຍ *Chitala ornata* (Gray, 1831) 40

    9. ປາພອນ *Cirrhinus microlepis* Sauvage, 1878..... 42

    10. ປາສ້ອຍ *Cirrhinus siamensis* Sauvage 1881 and *C. lobatus* (Smith, 1945)..... 46

    11. ປາໂຈກ *Cyclocheilichthys enoplos* (Bleeker, 1850) 50

    12. ປາສູດ *Hampala dispar* Smith, 1934 53

    13. ປາສູດ *Hampala macrolepidota* (Valenciennes, 1842) 55

    14. ປາໜ້າໝູ່ *Helicophagus waandersii* Bleeker, 1858 57

    15. ປາກົດ *Hemibagrus filamentus* (Fang & Chauv, 1949) 60

    16. ປາເພັງ *Labeo chrysophekadion* (Bleeker, 1850) 63

    17. ປາໝາກຈັນ *Lycotrissa crocodilus* (Bleeker, 1851) 66

    18. ປາສະອີ *Mekongina erythrospila* Fowler, 1937..... 68

    19. ປານາງ *Micronema apogon* (Bleeker, 1851) ແລະ ປານາງເງິນ *M. bleekeri* (Günther, 1864) 71

    20. ປາຕອງນາ *Notopterus notopterus* (Pallas, 1769)..... 74

    21. ປາອີ່ໄທ *Osteochilus hasseltii* (Valenciennes, 1842) 76

    22. ປາບຶກ *Pangasianodon gigas* Chevey, 1930..... 78

23. ປາຊວຍ Pangasianodon hypophthalmus (Sauvage, 1878)	82
24. ປາຢາງ Pangasius bocourti Sauvage, 1880.....	86
25. ປາເພາະ Pangasius conchophilus Roberts & Vidthayanon, 1991	89
26. ປາຊວຍຫາງເຫລືອງ Pangasius krempfi Fang & Chaux, 1949	92
27. ປາຫົວມວມ Pangasius kunyit Pouyoud, Teugels and Legendre, 1999.....	96
28. ປາຫູໝາດ, ປາປີ່ງ Pangasius larnaudii Bocourt, 1866	99
29. ປາຍອນທ້ອງຄົມ Pangasius pleurotaenia Sauvage, 1878.....	102
30. ປາຍອນຫາງຫ້ຽນ Pangasius elongatus Poyaud, Gustiano and Teugels, 2002.....	105
31. ປາຍອນ Pangasius macronema Bleeker, 1851	108
32. ປາເລີມ Pangasius sanitwongsei Smith, 1931.....	112
33. ປາແຕບ Paralaubuca typus Bleeker, 1865.....	115
34. ປາເອີນຕາແດງ Probarbus jullieni Sauvage, 1880 ແລະ ປາເອີນຂາວ P. labeamajor Roberts, 1992	118
35. ປາສະກາງ Puntiplites falcifer Smith, 1929.....	122
36. ປາໝາກຜາງ Tenualosa thibaudeaui (Durand, 1940)	125
37. ປາຄ້າວ Wallago attu (Bloch and Schneider, 1801)	129
ເອກະສານອ້າງອີງ.....	132

ບົດສະຫລຸບ

ການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແມ່ນບ່ອນນຶ່ງທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ ແລະມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດຢູ່ໃນໂລກ, ແລະ ຜົນຜະລິດຂອງປາສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມາຈາກຈຳພວກປາທີ່ທຳການເຄື່ອນຍ້າຍຕາມລຳແມ່ນ້ຳ. ບົດລາຍ ງານດ້ານວິຊາການສະບັບ ກ່ອນແມ່ນໄດ້ເວົ້າເຖິງສະພາບໂດຍທົ່ວໄປໃນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ແລະ ແນວທາງໃນການຄຸ້ມ ຄອງ. ບົດລາຍ ງານເພີ່ມເຕີມສະບັບນີ້ ແມ່ນໄດ້ປະກອບຂໍ້ມູນທີ່ສົມບູນລະອຽດ ຂອງຊະນິດປາ ຈຳນວນ 37 ຊະນິດ ທີ່ເຫັນວ່າມີ ຄວາມສຳຄັນຫລາຍຕໍ່ການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ປາແຕ່ລະຊະນິດ ພວກເຮົາໄດ້ອະທິບາຍເຖິງຂອບເຂດທີ່ພົບເຫັນ, ການເຄື່ອນຍ້າຍ, ການກິນອາຫານ, ຂະນາດ, ລັກສະນະກຸ່ມຂອງປະຊາກອນປາ, ທີ່ຢູ່ອາໄສສະເພາະ, ວົງຈອນ ຊີວິດ ແລະ ຄວາມສຳຄັນ ໃນການປະມົງ. ຂໍ້ມູນຕ່າງໆທີ່ສະເໜີຢູ່ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນມາຈາກ ຜົນຂອງ ການສຳຫລວດສຶກສາຢູ່ທີ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງໃນລະຫວ່າງປີ 1995 ຫາ 2001 ໂດຍຂະແໜງການປະມົງ ຂອງ ແຕ່ລະປະເທດຮ່ວມກັບແຜນງານປະມົງຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (MRC) ຊຶ່ງ ສະໜັບສະໜູນທຶນໂດຍອົງການດານິດາ (Danida). ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ກໍ່ຍັງໄດ້ອ້າງອີງໃສ່ ບາງ ເອກະສານ ຂໍ້ມູນອື່ນໆທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງຊຶ່ງໄດ້ເຜີຍແຜ່ອອກໄປແລ້ວກ່ອນໜ້ານັ້ນ.

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ສາມາດແບ່ງອອກຢ່າງກວ້າງໆເປັນ 3 ລະບົບ, ຊຶ່ງເປັນລັກ ສະນະທົ່ວໄປ ຂອງການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຫລາຍໆຊະນິດທີ່ພົບເຫັນ, ຊຶ່ງອາດຈະມີການເລື່ອມຊ້ອນ ເປັນບາງເຂດ ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປ ແລ້ວແມ່ນຈະຢູ່ໃນ 3 ພາກໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ (ພາກເໜືອ, ພາກກາງ ແລະພາກໃຕ້). ການເຄື່ອນຍ້າຍໃຫຍ່ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຢ່າງເປັນຂະບວນຂອງຫລາຍໆຊະນິດພັນປາພ້ອມ ກັນຍ້າຍຈາກບ່ອນທີ່ນ້ຳຖ້ວມແຕ່ລະປີ (ບ່ອນທີ່ປາ ຂະຫຍາຍພັນ) ແລະ ບ່ອນທີ່ປາລີ້ໄພໃນລະດູແລ້ງ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ນອກນັ້ນປາກໍ່ຍັງເຄື່ອນຍ້າຍຈາກບ່ອນລີ້ໄພຕາມ ວັງໄປສູ່ບ່ອນປະສົມພັນພາຍໃນລຳ ແມ່ນ້ຳ (ສ່ວນຫລາຍ ມັກຈະຂຶ້ນໄປທາງເໜືອ), ໂດຍທົ່ວໄປ ຈະເປັນເວລາທີ່ນ້ຳເລີ້ມຕົ້ນຖ້ວມ. ການເຄື່ອນຍ້າຍອີກແບບນຶ່ງແມ່ນການລ່ອງລົງເປັນຈຳນວນລ້ານໆຕົວຂອງລູກປາ ຈາກບ່ອນທີ່ພວກ ມັນກຳເນີດ (ຂະຫຍາຍພັນ) ຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ອື່ນໆ ລ່ອງລົງມາຕາມລຳແມ່ນ້ຳ. ລູກປາພວກ ນີ້ຈະ ເຂົ້າໄປອາໄສ ຫາກິນ ແລະຈະເລີນເຕີບໃຫຍ່ ຢູ່ໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມຕ່າງໆ.

ລະບົບການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາດັ່ງກ່າວມານີ້ ແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນບົດລາຍງານສະບັບກ່ອນ, ຊຶ່ງ ເປັນ ປະໂຫຍດ ແລະ ເປັນການເຂົ້າໃຈໃນວົງກວ້າງເຖິງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ຢູ່ອາໄສແລະການຜ່ານໄປມາຂອງປາ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍລະອຽດຂອງປາແຕ່ ລະຊະນິດ ຊຶ່ງຈະເປັນຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດໃນການວາງແຜນລະອຽດ. ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ແມ່ນ ການປະເມີນ ແລະ ການບັນເທົາຜົນກະທົບຂອງ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຕໍ່ປາ ແຕ່ລະ ຊະນິດ, ແລະ ທັງເປັນຈຸດເລີ່ມຂອງວຽກງານການສຶກສາ ຄົ້ນຄວ້າລົງເລິກສະເພາະຊະນິດ ປາໃດ ນຶ່ງ.

ໃນຈຳນວນປາ 37 ຊະນິດທີ່ກ່າວມານັ້ນ, ມາເຖິງປັດຈຸບັນບໍ່ແມ່ນທັງໝົດທີ່ຍັງມີຄວາມສຳຄັນ ເນື່ອງ ຈາກວ່າ ມີ ບາງຊະນິດ ກໍ່ນັບມື້ຫລຸດນ້ອຍຖອຍລົງ ຊຶ່ງເກີດຈາກການຫາປາເກີນຂອບເຂດ ຫລື ຈາກ ການປ່ຽນແປງຂອງ ທາງດ້ານ ອຸທິກກະສາດ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ອັນສືບເນື່ອງມາຈາກການ ກໍ່ສ້າງເຂື່ອນ ແລະອື່ນໆ. ໃນຈຳພວກປາດັ່ງກ່າວ ມີຫລາຍ ຊະນິດທີ່ເປັນປາຂະນາດໃຫຍ່. ໃນນັ້ນມີ 3 ຊະນິດ ທີ່ເປັນຊະນິດພັນປາທີ່ຢູ່ໃນຂັ້ນອັນຕະລາຍ (ໃກ້ສູນພັນ) ຊຶ່ງ ເປັນຕົວຊີ້ບອກເຖິງອັນຕະລາຍ ມີຜົນກະ ທົບຕໍ່ແນວພັນປາ ແລະ ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການເຖິງການອະນຸລັກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສະພາບ ແວດລ້ອມ, ແລະມີ 8 ຊະນິດ ທີ່ເປັນປາສະເພາະຖິ່ນ (ທີ່ມີຢູ່ແຕ່ສະເພາະໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ເທົ່ານັ້ນ) ຊຶ່ງເປັນ ໜ້າສົນໃຈເປັນພິເສດ.

ການປົກປັກຮັກສາການປະມົງ ແມ່ນເປັນຂໍ້ກະແຈແຫ່ງການພັດທະນາທາງນ້ຳທີ່ຍືນຍົງ. ສິ່ງທີ່ໜ້າເປັນ ຫ່ວງ ແມ່ນ ການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ແລະຮ່ວມມືຈາກພາກສ່ວນອື່ນໆ ເຊັ່ນ ຂະແໜງການປູກຝັງ, ປ່າໄມ້, ບໍລິການນ້ຳ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ການໄຟຟ້າ, ການຍືນຍົງຂອງຊັບພະຍາກອນປະມົງ ແມ່ນເປັນທີ່ ເພິ່ງພາອາໄສ ຂອງປະຊາຊົນຈຳ ນວນທີ່ຫລວງຫລາຍ. ຈຸດມັ່ງໝາຍຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້ແມ່ນ ເພື່ອເປັນປະໂຫຍດ ສຳຫລັບຜູ້ທີ່ຕ້ອງການປະ ເມີນຜົນກະທົບຂອງນະໂຍບາຍ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການປະມົງ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ແລະທັງຊ່ວຍໃຫ້ ເປັນຈຸດເລີ່ມສຳຫລັບນັກຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ ການປະມົງ ຜູ້ທີ່ຈະຕື່ມເຕີມຊ່ອງວ່າງຂອງຄວາມຮູ້ທີ່ຍັງມີຢູ່ຫລວງຫລາຍ.

ຍັງມີຫລາຍໆໜ້າວຽກທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນຕໍ່ໜ້າ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງທີ່ມີປະ ສິດທິພາບ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການສຶກສາວິໄຈທາງດ້ານແນວພັນ, ຊຶ່ງພວກເຮົາຍັງຂາດຂໍ້ມູນທາງດ້ານນີ້ຢູ່ ຫລາຍ. ແມ່ນແຕ່ລະດັບ ຊະນິດພັນ, ຄວາມສັບສົນແມ່ນເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຊຶ່ງສະແດງອອກໃນການຄົ້ນ ຄວ້າສົນທະນາ ໃນຫລາຍຊະນິດປາທີ່ ກ່າວມານີ້. ດັ່ງນັ້ນ ວຽກກ່ຽວກັບການຈຳແນກຊະນິດພັນ (Taxonomic) ວຽກກ່ຽວກັບ ສາຍພັນຂອງປະຊາກອນ ປາ ຄວນໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ຕື່ມ. ການ ຄົ້ນຄວ້າ ສະເພາະຂອງແຕ່ລະຊະນິດປາ ຄວນລວມເອົາທັງປະຫວັດຊີວິດ, ບ່ອນປະ ສົມພັນວາງໄຂ່, ແລະ ລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍ. ການຄົ້ນຄວ້າພື້ນຖານເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເພີ່ມການຊຸກຍູ້ ຂອງພາກ ສ່ວນຕ່າງໆໃນບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ໃນທົ່ວອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ປາຊະນິດໃຫຍ່ໆຫລາຍຊະນິດແມ່ນໄດ້ຫລຸດນ້ອຍລົງເລື້ອຍໆ ແລະ ມີຄວາມສົງໄສວ່າເຄື່ອງມືຫາປາ ບາງຊະນິດ ແມ່ນອາດເປັນສາເຫດຂອງການຫລຸດລົງຢ່າງໜ້າເປັນຫ່ວງ. ນອກນັ້ນການສືບຕໍ່ໃຊ້ເຄື່ອງ ມືທີ່ຜິດລະບຽບ ຫລື ຖືກ ຫ້າມ ເຊັ່ນ ການໃຊ້ລະເບີດ ແລະ ຢາເບື້ອ, ບາງວິທີການທີ່ຖືກຕ້ອງ ເຊັ່ນ ມອງ ແມ່ນເປັນສາເຫດທີ່ສຳຄັນ ທີ່ມີຜົນກະທົບເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຕ້ອງພະຍາຍາມຫລຸດຜ່ອນ ໂດຍການນຳ ໃຊ້ຮູບແບບການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນ ລະຫວ່າງພະນັກງານລັດ ແລະ ຊາວປະມົງ, ພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ຕ້ອງປັບ ປຸງກົດລະບຽບແລະການນຳໃຊ້ກົດລະບຽບດັ່ງກ່າວ. ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປະມົງແມ່ນຕ້ອງການ

ຄວາມຮ່ວມມືຈາກຂະແໜງການອື່ນໆດ້ວຍ. ສະນັ້ນ ການຊຸກຍູ້ໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການປະມົງ ຂອງແຕ່ລະ ປະເທດແມ່ນຍັງມີຄວາມຈຳເປັນສູງ.

ຄວາມສ່ຽງທີ່ສູງຂຶ້ນໃນອານາຄົດທີ່ມີຕໍ່ການປະມົງ ແລະ ຊະນິດພັນປາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນເປັນ ຜົນກະທົບມາຈາກການຄຸ້ມຄອງໂຄງການພັດທະນາທາງນ້ຳຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ຊົນລະປະທານ, ໄຟຟ້ານ້ຳ ຕົກ ແລະ ການປ້ອງກັນນ້ຳຖ້ວມ. ບົດບາດຂອງການເກີດນ້ຳຖ້ວມແມ່ນຍິ່ງໃຫຍ່ຕໍ່ການຂະຍາຍພັນ ຂອງປາ, ຄວາມສຳຄັນໃນການເຂົ້າໄປຫາເຂດນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ ຂອງ ປາ ຈາກບ່ອນນຶ່ງໄປສູ່ອີກທີ່ອື່ນໆຊຶ່ງໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ແຈ້ງໃນບົດລາຍງານນີ້. ໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ, ແມ່ນ ຄວນ ເລັ່ງໃສ່ຊຸກຍູ້ບຶກສາຫາລືລະຫວ່າງຂະແໜງການປະມົງ ກັບຜູ້ຮັບຜິດຊອບຂອງຂະແໜງການທີ່ ຄຸ້ມ ຄອງໂຄງການພັດທະນາທາງນ້ຳ ແລະ ສ້າງມາດຕະການຕ່າງໆທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ມີການປັບປຸງການຄຸ້ມ ຄອງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ບຶກປັກຮັກສາລະບົບ ການປະມົງໃນແມ່ນ້ຳຂອງໃຫ້ຍືນຍົງຕໍ່ໄປ.

ບົດນຳ

ການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນນຶ່ງໃນບັນດາແມ່ນ້ຳທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງການປະມົງທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ໃນໂລກ ທີ່ເປັນບ່ອນຜະລິດອາຫານ ແລະການທຳມາຫາກິນແກ່ປະຊາຊົນຈຳນວນຫລາຍລ້ານຄົນ, ແມ່ນ້ຳຂອງແມ່ນ ແມ່ນ້ຳນຶ່ງ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະຫລາກຫລາຍທີ່ສຸດຂອງຊະນິດພັນປາໃນໂລກ (Sverdrup-Jensen, 2002). ຢ່າງ ນ້ອຍ 1200 ຊະນິດ ຈາກຫລາຍໆຄອບຄົວ ຫລາຍລັກສະນະ ແລະຊີວະປະຫວັດ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຫລາຍ ແຕ່ ໃນນັ້ນ ມີພຽງ 50-100 ຊະນິດເທົ່ານັ້ນທີ່ເປັນປາເສດຖະກິດ ແລະສ່ວນຫລາຍຈະພົບເຫັນໃນເຂດທີ່ງຸ່ມນ້ຳຖ້ວມ ຊຶ່ງ ເປັນບ່ອນທີ່ມີປະຊາຊົນອາໄສຢູ່ຢ່າງໜາແໜ້ນ. ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມນີ້ (LMB) ຜົນຜະລິດປານຈຳຈັດ ຢ່າງ ນ້ອຍມີເຖິງ 2 ລ້ານໂຕນ/ປີ ຫລືອາດຈະເຖິງ 3 ລ້ານໂຕນ/ປີ (Hortle and Bush, 2003), ຊຶ່ງເວົ້າໄດ້ວ່າ ເປັນແຫລ່ງ ການປະມົງນ້ຳຈັດທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດແຫ່ງນຶ່ງຂອງໂລກ. ສ່ວນຫລາຍແມ່ນຜົນຜະລິດຈາກປາທຳມະຊາດ, ແລະໃນນັ້ນເປັນປາທີ່ມັກທຳການເຄື່ອນຍ້າຍ “white-fishes”, ຊຶ່ງເປັນຊະນິດປາທີ່ໃຊ້ຊີວິດຂອງພວກມັນສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ຕາມລຳ ແມ່ນ້ຳ ແລະເພິ່ງພາອາໄສແມ່ນ້ຳນັ້ນໆ.

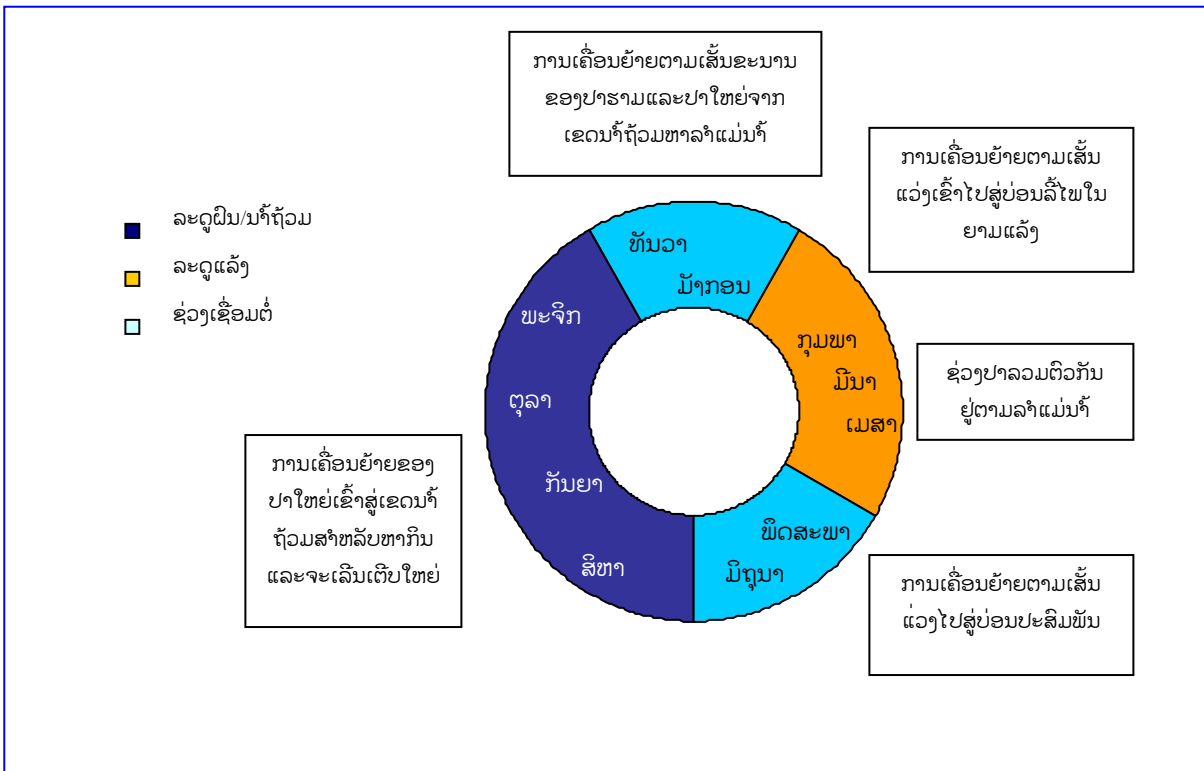
Poulsen *et al.* (2003) ໄດ້ໃຫ້ທັດສະນະ ແລະອະທິບາຍໂດຍລວມກ່ຽວກັບການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຈຳພວກ “white-fish” ໃນຂົງເຂດອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງໄວ້ແລ້ວ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແມ່ນຈະໄດ້ລົງເລິກຂອງແຕ່ລະຊະນິດ ປາທີ່ມີການເຄື່ອນຍ້າຍ. ແຕ່ຈະບໍ່ໄດ້ເວົ້າເຖິງ “black-fishes” (ຊະນິດປາທີ່ໃຊ້ຊີວິດສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ຕາມເຂດນ້ຳຖ້ວມ ທີ່ຕໍ່ກັບ wetlands), ເພາະວ່າປາຈຳພວກນີ້ບໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍເປັນລະຍະທາງໄກ ແລະມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊີວະວິທຍາຂອງ ມັນຫລາຍແລ້ວ, ແລະໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວປາຈຳພວກນີ້ຈະບໍ່ຄ່ອຍຖືກຜົນກະທົບຫລາຍຈາກການພັດທະນາ.

ຂໍ້ມູນໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ສ່ວນຫລາຍແມ່ນອີງໃສ່ CD “Fish Migrations in the Mekong Basin” (Visser *et al.* 2003), ແລະຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມຈາກເອກະສານອື່ນໆອີກຈຳນວນນຶ່ງ.

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາແມ່ນພົວພັນເຖິງ “ການເຄື່ອນທີ່, ຊຶ່ງເກີດຈາກສະຖານທີ່ບ່ອນອາໄສ ຢ່າງນ້ອຍ 2 ທີ່ແຕກ ຕ່າງກັນ, ເກີດຂຶ້ນຕາມຊ່ວງເວລາ ຕາມລະດູການ ເປັນຂະບວນໃຫຍ່” Northcote (1984). ການເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນ ມີຫລາຍຄວາມໝາຍ ສາມາດຈຳແນກໄດ້ເຊັ່ນ : ເຄື່ອນຍ້າຍເພື່ອການຫາອາຫານຢູ່ພາຍໃນບໍລິເວນທີ່ອາໄສນັ້ນໆ, ການເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນສ່ວນນຶ່ງຂອງວົງຈອນຊີວິດຂອງສັດ. ສັດທຳການເຄື່ອນຍ້າຍ ລະຫວ່າງຖິ່ນອາໄສປະຈຳ ໄປສະຖານທີ່ອື່ນຕາມລະດູການ ຊຶ່ງເນື່ອງມາຈາກການປ່ຽນແປງຂອງລະດູການ ແລະສະພາບທີ່ອາໄສ (ເຊັ່ນ: ການລົບໜີຈາກອາກາດໜາວ ຫລື ຈາກການແຫ້ງແລ້ງ) ແລະ/ຫລື ເພື່ອການສືບພັນ (ເຊັ່ນ: ເຄື່ອນຍ້າຍໄປຫາ ບ່ອນເພາະສົມໃນການປະສົມພັນ). ການຍົກຍ້າຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນພົວພັນເຖິງຄວາມລະອຽດອ່ອນຂອງສະພາບ ແວດລ້ອມພາຍ ໃນຂອບເຂດທີ່ການເຄື່ອນຍ້າຍເກີດຂຶ້ນ. ສັດທີ່ມັກເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນເພິ່ງພາຖິ່ນທີ່ອາໄສ ໃນຂອບເຂດກ້ວາງ, ແລະມັນຈະກະຈາຍກວມເອົາພູມິປະເທດທີ່ກ້ວາງໃຫຍ່.

ຮູບທີ່ 1: ວົງຈອນຊີວິດໂດຍທົ່ວໄປຂອງປາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ປາທີ່ມັກເຄື່ອນຍ້າຍທັງຫລາຍແມ່ນສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງຂອງທຳມະຊາດທີ່ເກີດຂຶ້ນຕາມທຳມະ ຊາດ, ແຕ່ມີຄວາມອ່ອນແອໂດຍສະເພາະຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເກີດທັນທີທັນໃດ ຈາກການ ກະທຳຂອງມະນຸດ. ດັ່ງນັ້ນ ປາທີ່ມັກເຄື່ອນຍ້າຍທັງຫລາຍມັກຈະຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍ ຫລືຈະກາຍເປັນປາທີ່ຢູ່ ໃນສະພາບວິກິດ (ເບິ່ງທີ່: www.redlist.org).

ການອະທິບາຍເຖິງການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຈະບໍ່ມີຄວາມໝາຍ ຫາກບໍ່ເວົ້າເຖິງສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ບ່ອນທີ່ ປາອາໄສ ຊຶ່ງມັນມີຄວາມຈຳເປັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການພັດທະນາຕ່າງໆ ທີ່ມີຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຂອງ ປາຈະບໍ່ຖືກປິດບັງ ໃນການຕົ້ນເສັ້ນທາງເຄື່ອນຍ້າຍດັ່ງກ່າວຊຶ່ງອາດເກີດຂຶ້ນໃນການເຮັດເຂື່ອນກັນລຳນ້ຳ. ນອກນັ້ນ ກໍ່ຍັງມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເກີດຈາກການ ປ່ຽນແປງທາງດ້ານອຸທິກກະສາດ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ທີ່ຢູ່ ອາໄສຂອງປາເໝືອນກັນ ແລະຈາກປັດໄຈອື່ນໆ ອີກ.

ຄວາມຈິງແລ້ວ ປາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງທຸກຊະນິດ ແມ່ນມີຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ຜົນກະທົບຈາກກິດຈະກຳຂອງການພັດທະນາ ລວມທັງການກະທົບທີ່ມີລັກສະນະຂ້າມຊາຍແດນ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ຈຳພວກປາທີ່ມັກເຄື່ອນຍ້າຍ ໄລຍະທາງໄກໆ ຊຶ່ງປາຈຳພວກນີ້ແມ່ນຕ້ອງການຫລາຍໆປັດໄຈຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ທີ່ມີການເຊື່ອມຕໍ່ ໃສ່ກັນເພື່ອສຳເລັດໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ, ຄວາມສຳຄັນຂອງຊັບພະຍາກອນປະມົງເຫລົ່ານີ້ ເອີ້ນໄດ້ວ່າ ‘trans-boundary’ ຊຶ່ງມີຄວາມໝາຍຄື: ເປັນຊັບພະຍາກອນຂ້າມຊາຍແດນ ຊຶ່ງອາດມີຜົນກະທົບຈາກກິດຈະກຳຂອງມະ ນຸດທີ່ມີລັກສະນະຂ້າມຊາຍແດນ.

ປາທີ່ມີນິໄສເຄື່ອນຍ້າຍ ສາມາດຈັດເປັນ 3 ຈຳພວກໃຫຍ່ໆຄື:

1. Anadromous ຄືປາຈຳພວກທີ່ໃຊ້ຊີວິດເກືອບທັງໝົດຢູ່ໃນທະເລ, ແຕ່ຕ້ອງເຂົ້າໄປໃນນ້ຳຈືດເພື່ອການປະສົມພັນ;
2. Catadromous ຈຳພວກປາທີ່ເກີດໃນທະເລ ແລ້ວເຂົ້າໄປອາໄສຢູ່ນ້ຳຈືດຈົນກວ່າຈະເຖິງອາຍຸກະສຽນ ປະສົມພັນໄດ້ ຈຶ່ງຈະກັບສູ່ທະເລ ເພື່ອທຳການປະສົມພັນ;
3. Potamodromous ປາໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນຈະຢູ່ໃນກຸ່ມນີ້, ປາຈຳພວກນີ້ຈະໃຊ້ຊີວິດທັງໝົດຢູ່ຕາມ ແມ່ນ້ຳ ແຕ່ມີນິໄສມັກເຄື່ອນຍ້າຍ, ມັກຈະເຄື່ອນທີ່ເປັນລະຍະທາງໄກໆ ຢູ່ພາຍໃນ ລະບົບແມ່ນ້ຳທີ່ມັນອາໄສຢູ່ ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການສືບພັນ (ປະສົມພັນ), ການຫາອາຫານ ແລະຊອກຫາບ່ອນລີ້ໄພ. ປາຈຳພວກນີ້ ຈະ ເຄື່ອນຍ້າຍທັງຕາມແນວເສັ້ນແວ່ງ ແລະ ເສັ້ນຂະໜານ. ການເຄື່ອນຍ້າຍຕາມເສັ້ນແວ່ງ ແມ່ນຂຶ້ນ - ລ່ອງ ຕາມ ລຳແມ່ນ້ຳ, ສ່ວນການເຄື່ອນຍ້າຍຕາມເສັ້ນຂະໜານແມ່ນ ເຄື່ອນຍ້າຍອອກຈາກແມ່ນ້ຳ ເຂົ້າໄປສູ່ເຂດນ້ຳຖ້ວມ, ບາງຊະນິດກໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍທັງສອງລະບົບ (ເຄື່ອນຍ້າຍຕາມເສັ້ນແວ່ງເພື່ອໄປຫາທີ່ປະສົມພັນ ຈາກນັ້ນ ກໍ່ຈະ ເຄື່ອນຍ້າຍຕາມເສັ້ນຂະໜານເຂົ້າໄປສູ່ທີ່ຫາອາຫານ.

ປາໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວມັກເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປທາງເໜືອເພື່ອໄປຊອກຫາບ່ອນທຳການປະສົມພັນເມື່ອ
ເວລາ ລະດັບນ້ຳ ໃນແມ່ນ້ຳເລີ້ມສູງຂຶ້ນ, ການປະສົມພັນແມ່ນເກີດຂຶ້ນໃນຊ່ວງທີ່ລະດັບນ້ຳຍັງສູງຢູ່ນັ້ນ
ເພື່ອຈະຮັບປະກັນວ່າໄຂ່ ແລະລູກອ່ອນທີ່ເກີດມາຈະລອຍລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳໄປສູ່ບ່ອນເໝາະສົມ
ໃນການອະນຸບານໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມໃນ ເບື້ອງລຸ່ມ. ຫລັງຈາກປະສົມພັນແລ້ວ ປາເຫລົ່ານີ້ກໍ່ຈະເຄື່ອນ
ຍ້າຍເຂົ້າໄປສູ່ເຂດນ້ຳຖ້ວມ. ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ ປາ ສ່ວນຫລາຍຈະຊອກອາຫານຢູ່ຕາມເຂດນ້ຳຖ້ວມ
ເພື່ອຫອມໂຕເອງໄວ້ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງທີ່ຈະມາເຖິງ ຊຶ່ງຊ່ວງນັ້ນ ອາຫານຈະມີໜ້ອຍລົງ. ເມື່ອລະດັບ
ນ້ຳເລີ້ມຫລົດລົງ ແລະທົ່ງນ້ຳຖ້ວມກໍ່ຈະເລີ້ມແຫ້ງເຂີນ ປາກໍ່ຈະເລີ້ມຊອກຫາ ບ່ອນລີ້ໄພ ແລະ ເຂົ້າໄປ
ຫາບ່ອນທີ່ມີນ້ຳຕະລອດປີ, ຊຶ່ງຈະແມ່ນວັງນ້ຳເລິກຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ. ປາຈະປະຕິບັດແລະ ນຳໃຊ້ທີ່
ຢູ່ອາໄສ 3 ທີ່ ໃນລອບນຶ່ງປີ ຄື: ບ່ອນປະສົມພັນ, ບ່ອນຫາອາຫານ ແລະບ່ອນລີ້ໄພ ໃນລະດູແລ້ງ.

ສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການເລີ້ມການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈັກເປັນທີ່ແຈ່ມແຈ້ງເທື່ອ. ຊຶ່ງບາງຂະບວນ
ການເຄື່ອນຍ້າຍທາງເປັນແມ່ນມີການພົວພັນເຖິງວົງຈອນຂອງດວງເດືອນ. ມີບາງຄຳເຫັນບອກວ່າ ການ
ທີ່ມີນ້ຳໃໝ່ໄຫລເຂົ້າມາເພີ່ມລະດັບຂຶ້ນແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການເລີ້ມການເຄື່ອນຍ້າຍ ຂອງປາ.

ບ່ອນປະສົມພັນຂອງປານ້ຳຂອງຫລາຍຊະນິດຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຄົ້ນພົບ, ແຕ່ຈຳນວນສ່ວນຫລວງຫລາຍແມ່ນ
ເຂົ້າໄປສູ່ ຕາມສາຂາຂອງແມ່ນ້ຳຂອງທີ່ ສປປ ລາວ, ໄທ ແລະພາກເໜືອຂອງກຳປູເຈຍ ແລະຄາດກັນ
ວ່າພວກມັນຕ້ອງທຳ ການປະສົມພັນຢູ່ທີ່ເຫລົ່ານັ້ນ. ແຫລ່ງຫາອາຫານທີ່ກວ້າງຂວາງທີ່ສຸດແມ່ນເຂດ
ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມຢູ່ກຳປູເຈຍ ແລະ ພາກ ໃຕ້ຫວຽດນາມ ບ່ອນທີ່ປາຈຳນວນຫລາຍພັນໂຕນໄດ້ຖືກຈັບຂຶ້ນ ໃນ
ຊ່ວງການເຄື່ອນຍ້າຍແຕ່ລະປີ. ບ່ອນລີ້ໄພລະດູແລ້ງຂອງປາຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈັກກັນແບບກວ້າງຂວາງເທື່ອ,
ແຕ່ວ່າເທົ່າທີ່ຮູ້ແມ່ນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ເຂດແຂວງກະແຈະ ກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງມີຈຳນວນວັງເລິກຫລາຍ
ທີ່ເປັນບ່ອນກຳບັງ ແລະລີ້ໄພຂອງປາ. ວັງນ້ຳເລິກທີ່ຢູ່ ເຂດ ສປປ ລາວ ແລະ ໄທ ກໍ່ແມ່ນມີຄວາມສຳ
ຄັນເຊັ່ນກັນ.

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາແມ່ນມີຄວາມໝາຍສຳຄັນສຳຫລັບການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ໃນລະດູ
ຝົນ ຊ່ວງທີ່ ມີນ້ຳຖ້ວມປາກະຈາຍອອກໄປຕາມເຂດນ້ຳຖ້ວມທີ່ກວ້າງໃຫຍ່, ຊ່ວງ CPUe ຈະຕໍ່າ.
ການຫາປາສ່ວນຫລາຍ ຈະເປັນການຫາພໍ່ລ້ຽງຄອບຄົວ. ໃນລະດູແລ້ງ ປາຈະອ່ອນໄຫວຕໍ່ການຈັບ,
ແລະເຕົ້າໂຮມກັນຢູ່ໃນວັງເລິກ (ບ່ອນລີ້ໄພ).

ການຫາປາຈະທຳກັນຫລາຍແມ່ນຊ່ວງປາເຄື່ອນຍ້າຍຈາກເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມໄປສູ່ບ່ອນລີ້ໄພໃນລະດູແລ້ງ
ຕາມລຳ ແມ່ນ້ຳ. ປາທີ່ຫາໄດ້ໃນຊ່ວງນີ້ ສ່ວນທີ່ເຫລືອກິນທີ່ຫລວງຫລາຍນັ້ນ ຈະປຸງແຕ່ງເປັນປາແຫ້ງ
ປາແດກ ແລະອື່ນໆ ເພື່ອຈຳໜ່າຍ ແລະ ເກັບໄວ້ກິນຕະລອດປີ.

ລະບົບການເຄື່ອນຍ້າຍ

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງສາມາດແບ່ງອອກເປັນ 3 ລະບົບຕາມທັດສະນະຂອງ ທ່ານ Poulsen *et al.* 2003 ແລະຄະນະ. 3 ລະບົບດັ່ງກ່າວໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ລະບົບການເຄື່ອນຍ້າຍຕອນໃຕ້(LMMS): ຈາກຄອນພະເພັງລົງໄປຫາທະເລ, ລວມເອົາແມ່ນ້ຳ ຕົງເລໃນກຳປູເຈຍດ້ວຍ.
- ລະບົບການເຄື່ອນຍ້າຍຕອນກາງ (MMMS): ຈາກຄອນພະເພັງຂຶ້ນເມືອຫາປາກແມ່ນ້ຳເລີຍ.
- ລະບົບການເຄື່ອນຍ້າຍຕອນເໜືອ (UMMS): ຈາກປາກແມ່ນ້ຳເລີຍ ຂຶ້ນເມືອເໜືອ.

ໂດຍທົ່ວໄປ, ຈັ່ງຫວະການເຄື່ອນຍ້າຍພາຍໃນລະບົບດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນການຊີ້ບອກເຖິງການແບ່ງເຂດລະຫວ່າງ ບ່ອນລີ້ໄພໃນລະດູແລ້ງ ແລະເຂດຫາກິນແລະລ້ຽງລູກໃນລະດູນ້ຳຖ້ວມຂອງແຕ່ລະສະຖານທີ່ພາຍໃນລະບົບ. ການຂະຍາຍຕົວທາງດ້ານພູມສາດຂອງ 3 ລະບົບດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີ ຄວາມສຳພັນກັບເສັ້ນລະບັບຂອງ ອ່າງແມ່ນ້ຳ ຂອງຕອນລຸ່ມ (LMB). ໂດຍສະເພາະ, ມີການເລື້ອມລຳ ລະຫວ່າງ ການຂະຫຍາຍຂອງລະບົບເຄື່ອນຍ້າຍໃນ LMB ແລະ ການຂະຫຍາຍ ຂອງລະດັບສູງຈາກນ້ຳທະເລ ທີ່ 0-149 m. ຂອງ Delta/ທົ່ງຮາບໃນກຳປູເຈຍ. ການກ່ຽວພັນ ກັນກໍ່ມັກເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນລະບົບ MMMS ກັບ ລະດັບທີ່ 150-199 m. ຊຶ່ງສ່ວນຫລາຍແມ່ນເຂດພູ ພຽງໂຄລາດ. ສ່ວນລະບົບ UMMS ກໍ່ແມ່ນມີຄວາມກ່ຽວພັນກັບເຂດພູພຽງທີ່ລະດັບແຕ່ 200-500 m. ນີ້ແມ່ນສະແດງເຖິງການມີຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລະບົບການເຄື່ອນຍ້າຍທັງ 3 ລະບົບ ກັບສະພາບແວດທາງກາຍະ ພາຍ.

ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊະນິດພັນ

ເປົ້າໝາຍຫຼັກຂອງເອກະສານສະບັບນີ້ແມ່ນເປັນການອະທິບາຍເພີ່ມເຕີມໃສ່ບົດລາຍງານຂອງທ່ານ Poulsen *et al.* (2003) ທີ່ໄດ້ຈັດພິມອອກກ່ອນໜ້ານີ້, ຊຶ່ງລົງເລິກໃສ່ສະເພາະແຕ່ລະຊະນິດ. ໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ການກະຈາຍ ຫລືພົບເຫັນ ແລະວົງຈອນຊີວິດຂອງຊະນິດປາຈຳນວນ 37 ຊະນິດ.

ການສະເໜີລາຍງານແມ່ນຈະເຮັດຕາມຮູບແບບດັ່ງນີ້:

ການຕັ້ງຊື່ວິທະຍາສາດ (ສັດ/ພືດ)

ຊື່ວິທະຍາສາດ (Genus and species) ຂຽນຂຶ້ນກ່ອນ ຕາມດ້ວຍ ຊື່ຂອງຜູ້ຄົ້ນພົບ (author) ແລະວັນທີ່ ທີ່ໄດ້ອະທິບາຍທີ່ມາຂອງຊະນິດພັນ, ຊຶ່ງຢູ່ໃນວົງເລັບ, ຕິດເຄື່ອງໝາຍ ສະແດງຄວາມແຕກຕ່າງ ຫາກ ມີການປ່ຽນແປງ ຈາກ ທີ່ໄດ້ວິໄຈໄວ້ຂອງຜູ້ຄົ້ນພົບຜູ້ທຳອິດ. ຊື່ປາແມ່ນອີງຕາມ Mekong Fish Database CD (Visser *et al.* 2003), ແລະການປັບປຸງທາງດ້ານ taxonomy ດັ່ງທີ່ເຜີຍແພ່ໃນ www.fishbase.org, ຊຶ່ງນຳໃຊ້ແນວທາງໃນການວິໄຈຊະນິດພັນປາ. ຕາມດ້ວຍຊື່ຄອບຄົວ ແລະ ຊື່ທ້ອງຖິ່ນ ໃນ 4 ພາສາຂອງ 4 ປະເທດໃນ LMB, ແລະ ບາງຊະນິດກໍໄດ້ ອະທິບາຍກ່ຽວກັບ taxonomy ທີ່ງ່າຍດາຍໄວ້.

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ການສັງລວມຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຈາກ www.fishbase.org.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ການສັງລວມການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນອີງໃສ່ຜົນຂອງການສຳຫລວດ ແລະເອກະສານຕ່າງໆທີ່ບັນທຶກໄວ້

ການກິນອາຫານ: ການສັງລວມນິໄສການກິນອາຫານ ແລະສະຖານທີ່ຫາອາຫານ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມາຈາກການສຶກສາຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ.

ຂະໜາດ: ຂະໜາດຂອງປາທີ່ໃຊ້ໃນເອກະສານນີ້ແມ່ນໃຊ້ ຄວາມຍາວມາດຕະຖານ (ໃຫຍ່ສຸດ), ແລະ ມີຄຳອະທິບາຍສະເພາະບາງຊະນິດປາດ້ວຍ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ: ແມ່ນການສະເໜີ ສົມມຸດຖານກ່ຽວກັບໂຄງສ້າງຢ່ອຍຂອງປະຊາກອນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ໂຄງສ້າງຢ່ອຍຂອງປະຊາກອນທີ່ມີຢູ່ນີ້ແມ່ນເປັນການສົມມຸດຖານໂດຍອີງໃສ່ (1) ການມີສິ່ງກົດກັ້ນຂອບເຂດການ ແຜ່ກະຈາຍ (2) ລັກສະນະ ຫລືຮູບແບບ ການເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ເຫັນ ວ່າມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງແຕ່ລະຊ່ວງຕາມລຳແມ່ນ້ຳ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ: ອະທິບາຍເຖິງບ່ອນອາໄສຂອງມັນທີ່ເປັນສະເພາະ ແລະຫລໍ່ແຫລມ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ວົງຈອນຊີວິດ: ສັງລວມຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວົງຈອນຊີວິດ ແລະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງມັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ດ້ານການປະມົງ:

ສັງລວມຂໍ້ມູນຕ່າງໆທີ່ສຳຄັນຂອງປາແຕ່ລະຊະນິດທີ່ມີຕໍ່ການປະມົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ (LMB)

ຊຸດຂໍ້ມູນຂອງ MRC ທີ່ໃຊ້ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ລວມມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ການສຳຫລວດໂດຍໃຊ້ຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ (LEK) ແຕ່ປີ 1999 ຫາ 2001.
2. ການສຳຫລວດLanding site (ທ່າບ່ອນຂຶ້ນປາ) ທີ່ຊົງເຂດແມ່ນ້ຳ ເຊສານ ເຊປອກ ໃນປີ 2000.
3. ການຕິດຕາມການເຄື່ອນຍ້າຍໂດຍໃຊ້ວິທີການໃຊ້ Log-book , ແຕ່ ທັນວາ 2000 ຫາ ພະຈິກ 2001.
4. ການເກັບຕົວຢ່າງລູກປາຕາມລຳນ້ຳ ທີ່ ກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ, 1999-2001.

ຊຸດຂໍ້ມູນຈາກ ຂະແໜງການປະມົງຂອງ MRC ແມ່ນໝາຍເປັນຕົວເລກຫ້ອຍໄວ້ຂ້າງເທິງ ແມ່ນອ້າງເຖິງຖານຂໍ້ມູນທີ່ສະແດງໄວ້ຂ້າງເທິງນັ້ນ.

ແຜນທີ່ການພົບເຫັນກໍ່ໄດ້ສະແດງໄວ້ເທົ່າທີ່ມີ. ແຜນທີ່ເສັ້ນທາງການເຄື່ອນຍ້າຍ ຊຶ່ງອີງໃສ່ການສຳຫລວດ ທີ່ໃຊ້ ຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ ແລະຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການສຳຫລວດຕະລາດປາ ແລະການໃຊ້ ລະບົບ logbook. ລູກສອນ ທີ່ສະແດງ ຊື່ທິດທາງການເຄື່ອນຍ້າຍ ບໍ່ໄດ້ໝາຍວ່າ ການເຄື່ອນຍ້າຍຈະມີການຕໍ່ເນື່ອງສະເໝີໄປ. ກຸ່ມຍ່ອຍຂອງປາ ອາດຈະ ເຄື່ອນຍ້າຍລະຫວ່າງສັ້ນ ກ່ອນກຸ່ມອື່ນຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ-ລ່ອງຕາມມາ. ເພື່ອມີຄວາມແຈ່ມແຈ້ງຂຶ້ນອີກນັ້ນ ຈະຕ້ອງ ໄດ້ສືບຕໍ່ຄົ້ນຄວ້າອີກ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນທາງດ້ານສາຍພັນຂອງປະຊາກອນປາ.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃສ່ສະເພາະ LMB. ແຕ່ບາສ່ວນຫລາຍທີ່ເວົ້າເຖິງນີ້ ແມ່ນມີການແຜ່ກະຈາຍຢູ່ ຫລາຍບ່ອນ ສະນັ້ນຂໍ້ມູນທາງດ້ານຊີວະສາດ, ນິເວດວິທະຍາ ຈາກບ່ອນອື່ນທີ່ຈະເປັນປະໂຫຍດໃນການຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມສາມາດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ຊຶ່ງສາມາດເຂົ້າໄປຄົ້ນໄດ້ທີ່ www.fishbase.org, ແມ່ນໄດ້ເອົາມາປະກອບ ໄວ້ໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ດ້ວຍ.

ສະພາບການປົກປັກຮັກສາຊະນິດພັນປາທີ່ກ່າວໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ແມ່ນເອົາມາຈາກບັນຊີແດງຂອງອົງການ IUCN “Red List” ຊຶ່ງຈັດເປັນໝວດຄື: ຢູ່ໃນຂັ້ນອັນຕະລາຍສູງ, ຂັ້ນອັນຕະລາຍ, ຄວາມສ່ຽງຍັງຕໍ່າ ແລະ ບໍ່ມີ ຂໍ້ມູນພຽງພໍ ດັ່ງຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້.

ຕາຕະລາງ 1. ປານ້ຳຂອງທີ່ຈັດເຂົ້າໃນບັນຊີແດງຂອງ IUCN (ຄັດມາຈາກ www.redlist.org.)

ຊະນິດປາ (ຊື່ວິທະຍາສາດ)	ຊື່ເປັນພະສະອັງກິດ	ສະພາບ
ປາບຶກ (<i>Pangasianodon gigas</i>)	Mekong Giant Catfish	ຢູ່ໃນຂັ້ນອັນຕະລາຍ ສູງ
ປາຝາໄລ (<i>Dasyatis laosensis</i>)	Mekong Freshwater Stingray	ຂັ້ນອັນຕະລາຍ
ປາຝາໄລ (<i>Himantura oxyrhynchus</i>)	Marbled Freshwater Stingray	ຂັ້ນອັນຕະລາຍ
<i>Pristis zijsron</i>	Green Sawfish	ຂັ້ນອັນຕະລາຍ
ປາເອີນຕາແດງ (<i>Probarbus jullieni</i>)	Jullien's Barb	ຂັ້ນອັນຕະລາຍ
<i>Tenualosa thibaudeaui</i>	Laotian Shad	ຂັ້ນອັນຕະລາຍ
<i>Carcharhinus leucas</i>	Bull Shark	ຄວາມສ່ຽງຍັງຕໍ່າ
ປາຕອງກາຍ (<i>Chitala blanci</i>)	Indochina Featherback	ຄວາມສ່ຽງຍັງຕໍ່າ
ປາບູ້ (<i>Redigobius bikolanus</i>)	Goby	ຄວາມສ່ຽງຍັງຕໍ່າ
ປາເລີມ (<i>Pangasius sanitwongsei</i>)	Giant Catfish	ບໍ່ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍ
ປາເອີນຂາວ (<i>Probarbus labeamajor</i>)	Thicklip Barb	ບໍ່ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍ

ໃນບັນຊີດັ່ງກ່າວ ມີ 6 ຊະນິດປາທີ່ເປັນປາທີ່ສຳຄັນໃນການປະມົງ ຊຶ່ງມັນໄດ້ຫລຸດລົງເປັນຈຳນວນ ຫລາຍ ທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງ, ຊຶ່ງອາດເກີດມາຈາກ ການຈັບຫລາຍເກີນໄປ ແລະ/ຫລື ການປ່ຽນແປງຂອງ ນິເວດ, ອຸທິກກະສາດ ແລະ ສິ່ງກົດຂວາງທາງເດີນຂອງປາ. ຖ້າຫາກສິ່ງດັ່ງກ່າວມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ, ຊະນິດພັນກໍ່ອາດສາມາດກັບຄືນມາໄດ້, ແຕ່ກໍ່ຂຶ້ນກັບສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມວ່າມີຄວາມສົມບູນຄົງ ເຫລືອ ຢູ່ຫລາຍປານໃດ. ຊຶ່ງມີຫລາຍພັນເຂື່ອນ ແລະ ໂຄງສ້າງ ອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງມີຜົນກະທົບແກ່ລຳນ້ຳ ແລະ ຍັງມີຫລາຍໆໂຄງການທີ່ກຳລັງວາງແຜນຈະກໍ່ສ້າງໃນອານາຄົດ. ມາ ຮອດປັດຈຸບັນ ການພິຈາລະນາເຖິງຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບໂຄງ ການພັດທະນາທາງນ້ຳຕ່າງໆ ແລະ ມີພຽງສ່ວນນ້ອຍທີ່ເອົາໂຄງການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ການປະ ມົງເຂົ້າພິຈາລະນານຳ. ການທີ່ນຳເອົາໂຄງການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແມ່ນມີ ຄວາມຈຳເປັນເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ສູນເສຍແນວພັນປາ.

ທິດທາງໃນອານາຄົດ

ການປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ແນວພັນປາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຫລຸດລົງແມ່ນເປັນອັນນຶ່ງທີ່ເປັນພື້ນຖານຂອງການພັດທະນາ ແບບຍືນຍົງ, ເພາະປາແລະການຫາປາແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະທັງເປັນຮີດຄອງປະເພນີຂອງ ປະຊາຊົນຈຳນວນຫລາຍລ້ານຄົນ. ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າບົດລາຍງານສະບັບນີ້ຈະຊ່ວຍຊີ້ໃຫ້ເຫັນ ແລະໃຫ້ຄວາມກະ ຈ່າງແຈ້ງ ແລະ ກະຕຸ້ນການຄຸ້ມຄອງແລະປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນການປະມົງ.

ຍັງມີຫລາຍຂົງເຂດວຽກງານທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ທີ່ຮີບດ່ວນ. ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງທີ່ໄດ້ ຜົນແມ່ນຂຶ້ນກັບ ການສຶກສາວິໄຈລະອຽດຂອງແນວພັນປາ. ຊຶ່ງປັດຈຸບັນພວກເຮົາຍັງມີຂໍ້ມູນພຽງເລັກນ້ອຍ. ແມ່ນແຕ່ຂໍ້ມູນ ທີ່ມີເລັກນ້ອຍນີ້ ຍັງມີຄວາມສັບສົນເຊັ່ນ ໃນລະດັບຊະນິດພັນ ຕົວຢ່າງ ປາ *Cirrhinus siamensis/lobatus*. –ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າດ້ານ taxonomy ແລະ ດ້ານ genetic ຕື່ມອີກ. ນອກນັ້ນ ການຄົ້ນຄວ້າ ສະເພາະຊະນິດປາຄວນລົງເລິກເຖິງ ປະວັດວົງຈອນຊີວິດ, ບ່ອນສືບພັນ, ວິຖີການເຄື່ອນຍ້າຍ ເປັນຕົ້ນ, ທັງໝົດນີ້ ແມ່ນພື້ນຖານຂອງການຄົ້ນຄວ້າ ທີ່ຕ້ອງການການສະໜັບສະໜູນໃນທົ່ວອ່າງ. ການຄົ້ນຄວ້າພື້ນຖານດັ່ງກ່າວນີ້ບໍ່ສາ ມາດລະເລີຍໄດ້ ໃນເວລາພິຈາລະນາໃນເລື່ອງການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີລັກສະນະທີ່ຮີບດ່ວນ, ເພາະວ່າ ການບໍ່ຮູ້ເຖິງພື້ນ ຖານຂອງຊີວະສາດ ແລະນິເວດ ແມ່ນມີຜົນຕໍ່ຄວາມອາດສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ການສ້າງ ບຸກຄະລາກອນ (ນັກວິຊາການ) ທີ່ມີຄວາມສາມາດໃນຂະແໜງການ ເພື່ອສືບຕໍ່ເຮັດວຽກຄົ້ນຄວ້າ ແລະຄຸ້ມຄອງ ການປະມົງຄວນຈະເປັນບໍລິມະຊິດ. ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະຄຸ້ມຄອງ ຄວນສອດຄ່ອງກັບການວາງແຜນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ທັງສອງວຽກໄດ້ຖືກປະຕິວັດຢ່າງມີປະສິດຕິຜົນ.

ປາຊະນິດໃຫຍ່ໆຫລາຍຊະນິດແມ່ນໄດ້ຫລຸດລົງຫລາຍ (ເບິ່ງຕາຕະລາງ 1) ແລະຄາດວ່າມີອຸປະກອນການຫາປາ ບາງຊະນິດອາດເປັນສາເຫດໃຫ້ປາເຫລົ່ານີ້ຫລຸດລົງ ນອກຈາກວິທີການຈັບປາແບບຜິດກົດໝາຍເຊັ່ນ ການໃຊ້ລະ ເບີດ ແລະສານພິດ, ຈາກການສຳຫລວດຂອງນັກວິຊາການຂອງແຕ່ລະປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງສະແດງໃຫ້ເຫັນ ວ່າການໃຊ້ມອງຫາປາແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຫລາຍ ແລະກາຍເປັນອຸປະກອນ ທີ່ສຳຄັນໃນການຫາປາຢູ່ທຸກຂົງເຂດ. ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງໄດ້ຄວບຄຸມການໃຊ້ອຸປະກອນທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະຈຳກັດການໃຊ້ເຄື່ອງມືທີ່ຖືກກົດໝາຍ ບາງຊະນິດ ເຊັ່ນ ມອງ. ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປະມົງ ຍັງຈະຕ້ອງປັບປຸງຫລາຍໆຂົງເຂດ (ລວມທັງການຄຸ້ມ ຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ການລ້ຽງໂດຍໃຊ້ແນວພັນພື້ນເມືອງ ແລະອອກລະບຽບ ແລະການບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບ, ກົດໝາຍ) ຊຶ່ງມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຂອງແຕ່ລະປະເທດເອົາໃຈໃສ່ຕື່ມ.

ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ປາ ແລະການປະມົງຂອງແມ່ນ້ຳຂອງໃນອານາຄົດແມ່ນອາດເກີດຈາກຜົນສະທ້ອນຂອງການພັດທະນາ ທາງນ້ຳ ເຊັ່ນ ໂຄງການຊົນລະປະທານ, ໄພຟ້ານ້ຳຕົກ ແລະການປ້ອງກັນນ້ຳຖ້ວມ, ຊຶ່ງຄາດວ່າເປັນຄວາມສ່ຽງໄພ ຕົ້ນຕໍຂອງການ ປະມົງຕາມແມ່ນ້ຳ ຊຶ່ງເຫັນໄດ້ຈາກຫລາຍໆບົດສະເໜີ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນ ກອງປະຊຸມ Large Rivers Symposium ຊຶ່ງຈັດຂຶ້ນໃນຕົ້ນປີ 2003, ບົດເຫລົ່ານີ້ໄດ້ເວົ້າເຖິງຜົນກະທົບຈາກການສ້າງເຂື່ອນທີ່ມີຜົນ ກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະສະທ້ອນມາເຖິງປາ ແລະ ການປະມົງ (ເບິ່ງບົດສະເໜີໃນ www.lars2.org. ເຊັ່ນ: ບົດບາດ ຂອງນ້ຳຖ້ວມທີ່ມີຕໍ່ການປະສົມພັນຂອງປາ, ຄວາມສຳຄັນຂອງເຂດນ້ຳຖ້ວມ, ແລະ ຄວາມຈຳເປັນຂອງ ປາທີ່ຈະ ຕ້ອງທຳການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກທີ່ນຶ່ງໄປຫາທີ່ອື່ນເປັນຕົ້ນ. ໃນປັດຈຸບັນການປຶກສາຫາລືລະຫວ່າງພາກ ສ່ວນປະມົງ ກັບ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການພັດທະນາທາງນ້ຳຍັງບໍ່ທັນເຮັດໄດ້ດີ. ບັນດາມາດຕະການ ຕ່າງໆທີ່ຈະຄຸ້ມຄອງ ແລະຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແມ່ນໄດ້ຮັບຮູ້ທົ່ວໄປແລ້ວ (ເຊັ່ນ: ເສັ້ນທາງຜ່ານ, ການຄຸ້ມຄອງ ຖິ່ນອາໄສ, ລະດັບການໄຫລຂອງນ້ຳ, ຄຸນນະພາບນ້ຳ) ແຕ່ຍັງບໍ່ໄດ້ເອົາເຂົ້າໃນການພິຈາລະນາໃນໂຄງການ ພັດທະນາ ທາງນ້ຳເທົ່າທີ່ຄວນໃນ LMB (Hortle, 2003). ຂໍກະແຈທີ່ຈະປັບໃຫ້ຜົນຂອງການປະມົງ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແມ່ນການປຶກສາຫາລືຢ່າງມີປະສິດທິພາບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງນ້ຳ ເຮັດໃຫ້ເຫັນຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບການປະມົງຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ໂດຍສະເພາະຊີວະສາດ ຂອງແນວພັນປາທີ່ສຳຄັນໆໄດ້ຖືກ ນຳເຂົ້າມາພິຈາລະນາເຖິງການຫລຸດຜ່ອນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຜົນກະທົບໄດ້ຖືກປັບປຸງ.

ບົດອະທິບາຍລະອຽດຂອງປາບາງຊະນິດທີ່ສຳຄັນມີດັ່ງນີ້:

1. ປາສະນາກໃຫຍ່ *Aptosyax grypus* Rainboth 1991

ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)

ຊື່ອັງກິດ: Giant predatory carp

ຊື່ຂະແມ:

ຊື່ລາວ: ປາສະນາກໃຫຍ່

ຊື່ໄທ: Pla sa nak

ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca chao dai

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ເປັນປາພົບເຫັນສະເພາະໃນແມ່ນ້ຳຂອງເທົ່ານັ້ນ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ຜ່ານມາໄດ້ພົບເຫັນຢູ່ໃນເຂດກາງຕາມລຳຂອງແມ່ນ້ຳຂອງຄືຕັ້ງແຕ່ ຊຳບໍ (Sambor) ກຳປູເຈຍ ຫາ ແມ່ນ້ຳເລີຍ ປະເທດໄທ ແລະ ອາດຈະມີຢູ່ຕາມປາກສາຂາແມ່ນ້ຳ ໃຫຍ່ໆກໍເປັນໄປໄດ້. ການພົບເຫັນນັບມື້ຫລຸດນ້ອຍລົງ, ຊຶ່ງຫາຍຈາກເຂດພາກເໜືອຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ເປັນເວລາຫລາຍປີແລ້ວ.

ການກິນອາຫານ: ກິນປາເປັນອາຫານ – ຕົ້ນຕໍມັນຈະກິນແຕ່ປາເປັນອາຫານ.

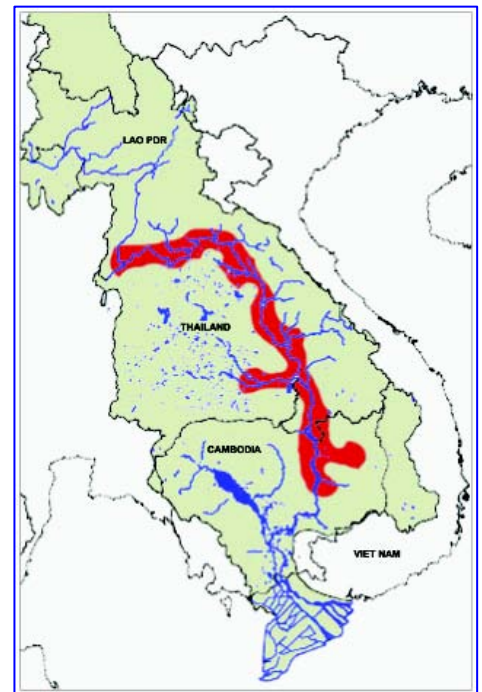
ຂະໜາດ: ຍາວສຸດແມ່ນ 100 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ:

ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານຊີວະສາດຂອງປາຊະນິດນີ້ແມ່ນມີ ນ້ອຍທີ່ສຸດ, ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດສະຫລຸບໄດ້ກ່ຽວກັບໂຄງ ສ້າງປະຊາກອນຂອງມັນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ມັນເປັນປາ ທີ່ພົບເຫັນ ແລະມີການເຄື່ອນຍ້າຍ ຢູ່ໃນຂອບເຂດຈຳກັດ ຊຶ່ງອາດຈະມີ ປະຊາກອນພຽງກຸ່ມດຽວ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ປາຊະນິດນີ້ ອາດຈະໃຊ້ຊີວິດທັງໝົດຢູ່ໃນວັງນ້ຳເລິກ ເປັນບ່ອນລີ້ໄພ, ຫາກິນ ຕະລອດເຖິງການສືບພັນ.

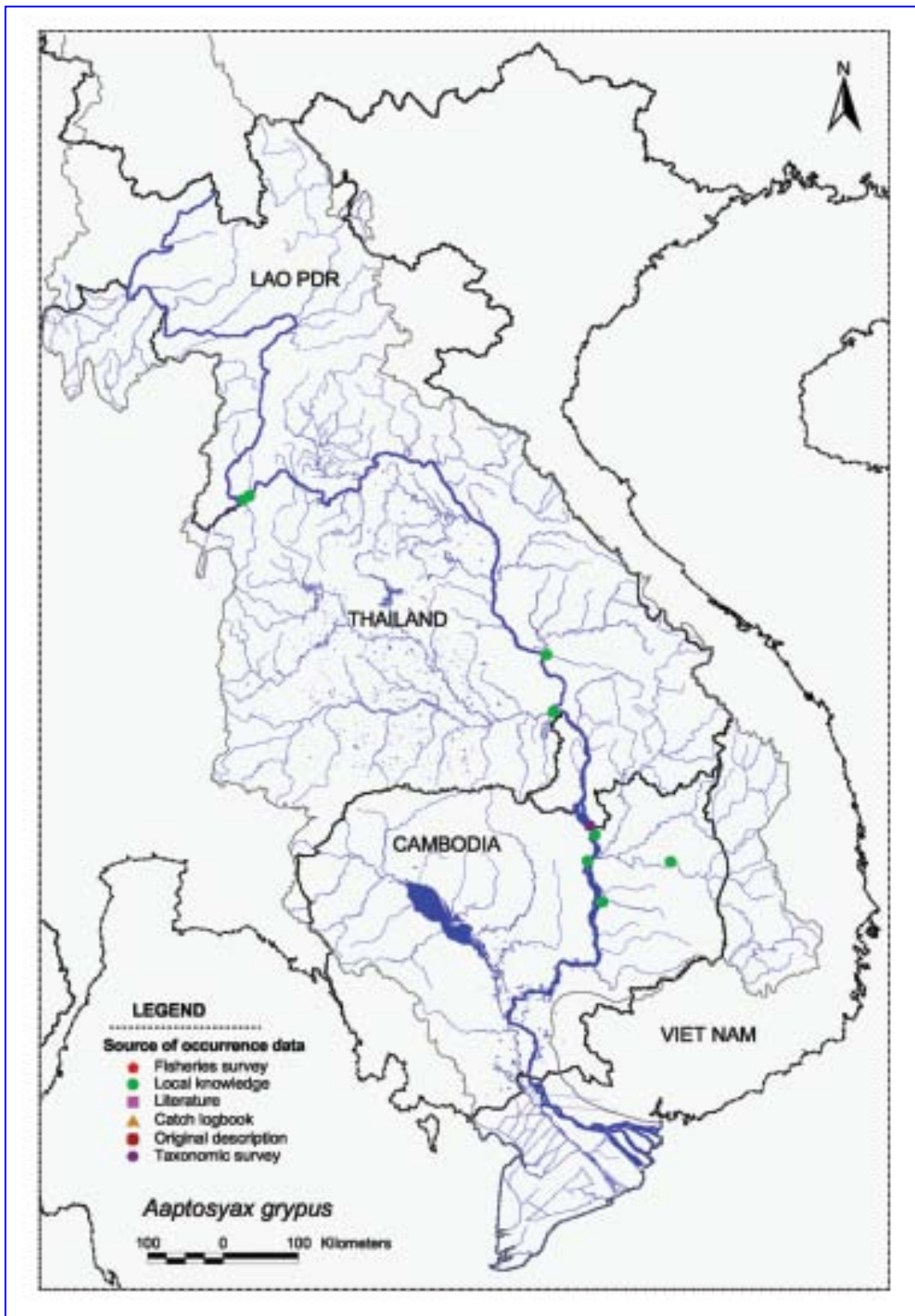
ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ວົງຈອນຊີວິດ

ປາສະນາກໃຫຍ່ ເປັນປາທີ່ມັກອາໄສຢູ່ໃນນ້ຳເລິກ, ຈະເຄື່ອນຍ້າຍໃນຊ່ວງເດືອນທັນວາ ຫາ ກຸມພາ ໃນເຂດກາງ ຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ (MMMS). ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງມັນແມ່ນເປັນການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ ພ້ອມດຽວກັບການເຄື່ອນ ຍ້າຍຂອງຈຳພວກປາເກັດຂະນາດນ້ອຍອື່ນໆໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ. ດັ່ງທີ່ປາ ສະນາກໃຫຍ່ເປັນປາທີ່ກິນປາອື່ນເປັນອາຫານ ມັນຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນຕາມຂະບວນປາອື່ນ ແລະ ໄລ່ກິນປາອື່ນເປັນອາຫານໄປພ້ອມ. ທ່ານ Roberts (1993b) ໄດ້ກ່າວວ່າການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນເໝືອ ແມ່ນຈະເລີ້ມທ້າຍເດືອນທັນວາ ແມ່ນເພື່ອການປະສົມພັນ . ອີງໃສ່ ດຣ. ຊາວະລິດ ວິດທະຍານິນ, ກົມປະມົງໄທ ບອກວ່າປາຊະນິດນີ້ ປະສົມພັນໃນລະດູແລ້ງ ໃນວັງນ້ຳເລິກ ໃກ້ໆກັບ ບ່ອນທີ່ເປັນແກ້ງ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ. ປາສະນາກໃຫຍ່ມັກຈະຈັບໄດ້ແຕ່ຂະນາດໃຫຍ່ໃນເວລາມັນເຄື່ອນຍ້າຍ ສ່ວນ ປານ້ອຍ ຫລືປາຮາມແມ່ນມີຂໍ້ມູນພຽງເລັກນ້ອຍ. ມີພຽງ 2 ຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ ຊຶ່ງຈັບໄດ້ທີ່ບ້ານ ຫາງຄອນ ໃກ້ຄອນພະເພັງ ພາກໃຕ້ມີນ້ຳໜັກ ປະມານ 100 ກລາມ. ຈັບໄດ້ດ້ວຍການໃສ່ມອງ, ໃນ ເດືອນ ມິຖຸນາ ປີ 1996. (Baird 1998). ອີກຕົວຢ່າງແມ່ນຈັບໄດ້ທີ່ທີ່ແມ່ນ້ຳສົງຄຣາມ ແລະ ແມ່ນ້ຳມູນ ໃນປະເທດໄທ.

ດ້ານການປະມົງ

ແຕ່ກ່ອນປາຊະນິດນີ້ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງຕາມທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆ, ແຕ່ມາເຖິງປັດຈຸບັນບໍ່ຄ່ອຍຈະມີ ຄວາມ ສຳຄັນເທົ່າໃດ ເນື່ອງຈາກປະລິມານຫລຸດລົງຫລາຍ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເນື່ອງຈາກວ່າປາຊະນິດນີ້ ເປັນປາຫາພົບໄດ້ ຢາກ, ມີນິໄສສະເພາະ ແລະຍ້ອນມີລັກສະນະພິເສດໃນການປາກົດ ຊຶ່ງອາດຈະເປັນ ປາທີ່ຫາຍາກ (Flagship) ເພື່ອຈັດເຂົ້າໃນບັນຊີການອະນຸລັກ ແລະຮຸ້ມຄອງ.

ແຜນທີ່ ສະແດງ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາສະນາກ ໃຫຍ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

2. ປາແຂ້ *Bagarius yarrelli* (Sykes, 1839)

ຄອບຄົວ: Sisoridae (Sisorid Catfishes)

ຊື່ອັງກິດ: Goonch

ຊື່ຂະແມ: Trey krawbey

ຊື່ລາວ: ປາແຂ້

ຊື່ໄທ: Pla khae, pla khae ngua

ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca chien bac

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ສາມາດພົບເຫັນໄດ້ແຕ່ ອິນເດຍ ມຽນມາ ຫາ ອິນໂດຈີນ ລົງໄປຮອດພາກໃຕ້ ອິນໂດເນເຊຍ

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບເຫັນທົ່ວອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຍົກເວັ້ນເຂດຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ຂອງ Mekong Deltade. ຊຶ່ງມັກພົບຢູ່ຕາມແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ປ່ອນທີ່ມີກະແສນ້ຳໄຫລແຮງ, ເປັນນຶ່ງໃນຈຳພວກປາ ທີ່ ມັກຢູ່ຕາມແກ້ງ ມັກຈະເຂົ້າໄປເຂດນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງນ້ຳຂຶ້ນສູງ ໂດຍສະເພາະຕາມສາຍຫ້ວຍ ເວລານ້ຳຂຶ້ນຖ້ວມ.

ການກິນອາຫານ: ກິນເນື້ອເປັນອາຫານ, ກິນກຸ້ງ, ແມງໄມ້, ປານ້ອຍ, ຂີ້ກະເດືອນ ແລະກະບູ

ຂະໜາດ: ມີຄວາມຍາວເຖິງ 200 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

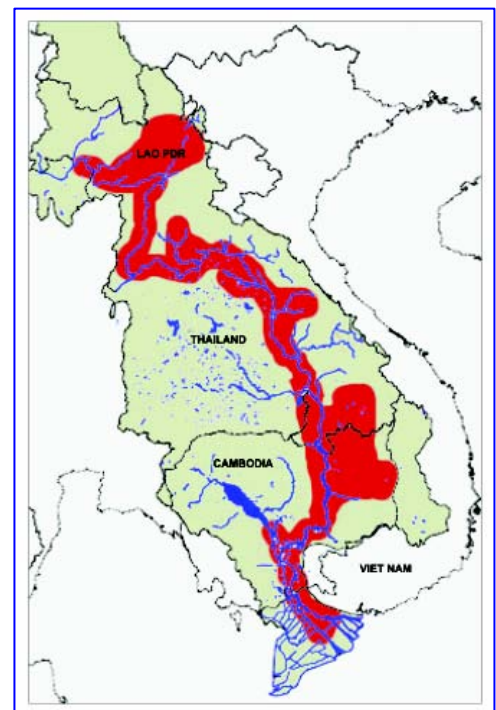
ປາແຂ້ເປັນປາທີ່ບໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄລຍະທາງໄກ, ສະນັ້ນ ເຊື່ອວ່າອາດຈະປະກອບດ້ວຍຫລາຍໆ ກຸ່ມຍ່ອຍຂອງປະຊາກອນ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ປາແຂ້ມັກຢູ່ຕາມພື້ນນ້ຳປ່ອນມີຫີນ ແລະເປັນພະລານຫີນ, ດ້ວຍເຫດນີ້ ຈຶ່ງຄ່ອຍພົບໃນພາກໃຕ້ ນັບແຕ່ ແຂວງກະແຈະ (ກຳປູເຈຍ) ລົງໄປໃຕ້ ເພາະສະພາບພື້ນນ້ຳບໍ່ເພາະສົມຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງມັນ.

ວົງຈອນຊີວິດ

ເທົ່າທີ່ຮູ້ຈັກ ປາແຂ້ເປັນປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄລຍະທາງໃກ້ໆ ເພື່ອຫາອາຫານເທົ່ານັ້ນ. ປາແຂ້ຈະປະສົມພັນໃນຕົ້ນລະ

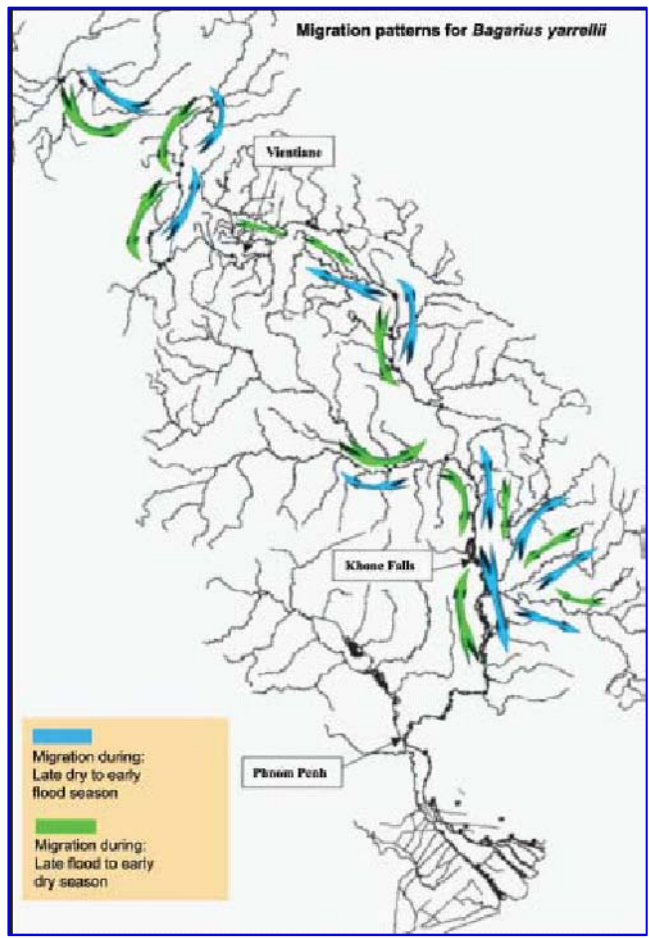

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

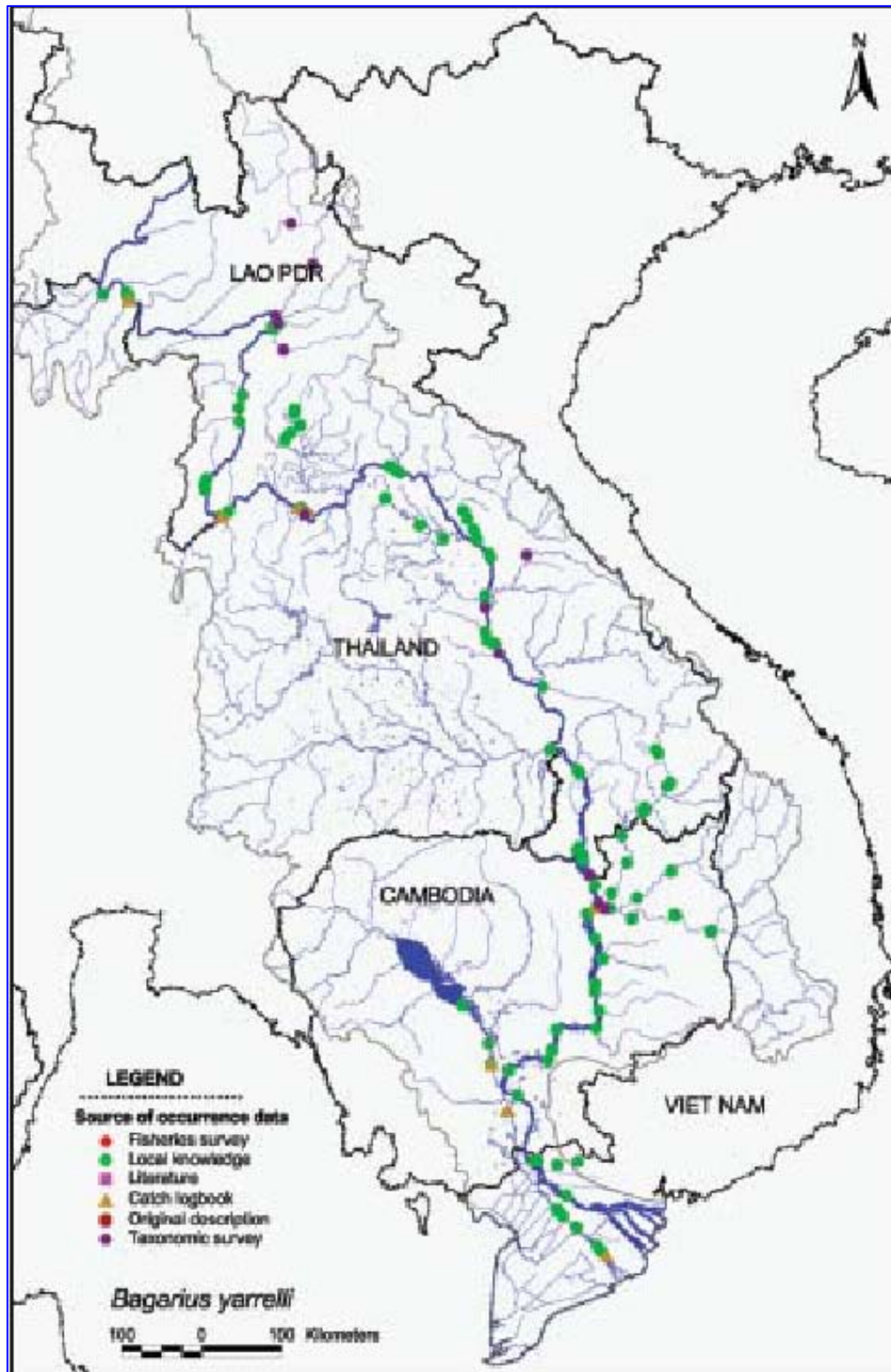
ດູຝົນ ມີທຸນາ-ກໍລະກົດ; ຍັງບໍ່ຮູ້ວ່າແຈ້ງວ່າຫລັງຈາກການປະສົມພັນແລ້ວ ລູກປາຈະໄຫລລົງຕາມ ກະແສນໍ້າ. ປາແຂ້ອາດຈະບໍ່ຈະບໍ່ເຂົ້າໄປໃຊ້ເຂດນໍ້າຖ້ວມເໝືອນກັບ ຊະນິດປານໍ້າຂອງອື່ນໆ. ໃນຊ່ວງການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ ຂອງປາຊະນິດອື່ນໆ ໃນເດືອນ ມີນາ-ສິງຫາ ຈາກເຂດ ນໍ້າຕົກຄອນພະເພັງ, ປາແຂ້ຈະຍັງຢູ່ຕາມເຂດທີ່ມີຫີນ ບ່ອນທີ່ມັນອາໄສຢູ່ຕະລອດປີ. ປາກົດວ່າປາແຂ້ ຈະເຄື່ອນຍ້າຍ ໃນຊ່ວງລະດັບນໍ້າຂຶ້ນສູງສຸດ ມີກະແສນໍ້າແຮງ ແລະນໍ້າຍັງຊຸ່ນ. ນີ້ເປັນການຍ້າຍໄປເພື່ອການປະສົມພັນ ຊຶ່ງເວົ້າໄດ້ວ່າເປັນລະດູການປະສົມພັນຂອງມັນ.

ດ້ານການປະມົງ

ຍົກເວັ້ນພຽງບາງບ່ອນໃນພາກໃຕ້ຂອງ Mekong Delta, ປາແຂ້ແມ່ນພົບໄດ້ທຸກໆບ່ອນທີ່ທຳການສຳຫລວດ ແຕ່ທ່ານ Rainboth (1996) ໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າປາແຂ້ບໍ່ຄ່ອຍຈະສຳຄັນເທົ່າໃດໃນການປະມົງ, ເວ ລາທີ່ທຳການສຳ ຫລວດພວກເຮົາພົບຢູ່ໃນ 5 ຕະລາດ. ເຖິງແມ່ນວ່າມັນຈະພົບເຫັນທົ່ວໄປກໍຕາມ, ແຕ່ ວ່າໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວມັນ ຈະບໍ່ເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາແຂ້

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາແຂ້

3. ປາຫວ່າໜ້ານໍ *Bangana behri* (Fowler, 1937)

- ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
- ຊື່ອັງກິດ: Two-headed carp
- ຊື່ຂະແມ: Trey pava mook pee
- ຊື່ລາວ: ປາຫວ່າໜ້ານໍ
- ຊື່ໄທ: Pla wha nah naw
- ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca trang beri

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ສາມາດພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ, ແມ່ນໍ້າເຈົ້າພະຍາ, ອ່າງນໍ້າແມ່ກອງ ໃນປະເທດໄທ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນໍ້າຂອງ: ພົບເຫັນໄດ້ແຕ່ ກະແຈະ (ກຳປູເຈຍ) ຫາ ຊຽງຂອງ-ບໍ່ແກ້ວ (ໄທ-ລາວ) ລວມທັງເຂດອ່າງເຊສານ ເຊປຣອກ ເຊກອງ. ການພົບເຫັນແມ່ນຢູ່ບ່ອນທີ່ເປັນກ້ອນຫີນ ແລະພະລານຫີນໃນພື້ນນໍ້າ. ປາວ່າໜ້ານໍ ແມ່ນນຶ່ງໃນ 3 ຊະນິດພັນພົບໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ ຊຶ່ງມີຊື່ວ່າ ປາວ່າ-ປາສະອີ -ປາວ່າໜ້ານໍ (Roberts and Warren, 1994);

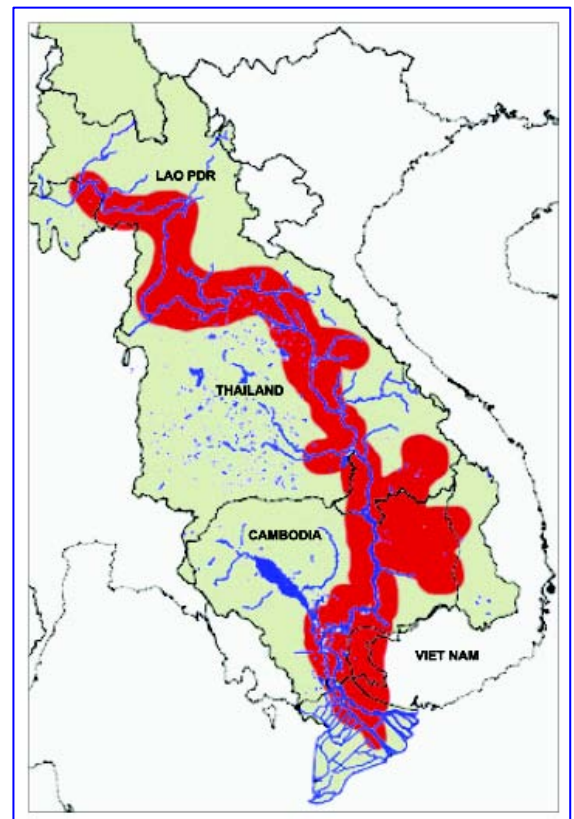
ສອງຊະນິດທຳອິດຮຽກວ່າ *Labeo cf. pierrei* and *Mekongina erythrospila*. ປາວ່າໜ້ານໍ ແມ່ນພົບເຫັນຫລາຍໃນ ເຊສານ ແລະແມ່ນໍ້າຂອງແຕ່ ກະແຈະ ຫາ ປາກເຊ.

ການກິນອາຫານ: ກິນພືດເປັນອາຫານ-

ສ່ວນຫລາຍຈະກິນໄຮ

ນໍ້າພືດ, ໄຄຫີນ ແລະປະເພດພືດນ້ອຍໆ

ຂະໜາດ: ມີຄວາມຍາວປະມານ 45 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ປາວ່າໜ້ານໍ ແມ່ນຢູ່ໃນກຸ່ມແຄບໆເມື່ອປຽບທຽບກັນຊະນິດອື່ນ, ແລະເປັນປາທີ່ທຳການເຄື່ອນຍ້າຍໄກ ອາດຈະມີພຽງບໍ່ເທົ່າໃດກຸ່ມ, ຄາດວ່າຈະມີກຸ່ມນຶ່ງທີ່ຢູ່ພາກກາງ ແລະ ພາກເໜືອຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ, ແລະອີກກຸ່ມນຶ່ງຢູ່ທາງພາກໃຕ້, ໃນເຂດ ເໜືອ ຂອງກຳປູເຈຍ ແລະ ອ່າງ ເຊສານ/ເຊປຣອກ/ເຊກອງ. ສເໜືອຄວນໃຫ້ມີການສຶກສາວຽກງານນີ້ອີກຕື່ມ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ: ປາວ່າໜ້ານໍ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນອາໄສໃນບ່ອນທີ່ເປັນກ້ອນຫີນ ຫລື ພະລານຫີນທີ່ມີຢູ່ຕາມ ລຳແມ່ນໍ້າຂະນາດໃຫຍ່ ສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວແມ່ນເປັນເງື່ອນໄຂໃນການຈຳກັດການກະຈາຍຂອງປາຊະນິດນີ້. ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ຈະຢູ່ບໍລິເວນວັງນໍ້າເລິກ ຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ.

ບ່ອນປະສົມພັນ: ການເຄື່ອນຍ້າຍໄປປະສົມພັນແມ່ນໄດ້ຄົ້ນພົບໃນແມ່ນໍ້າເຊກອງ, ຊຶ່ງເປັນສ່ວນນຶ່ງຂອງອ່າງໂຕ່ງ ຂອງ ເຊສານ. ແຕ່ກໍຍັງບໍ່ທັນຮູ້ແຈ້ງເທື່ອວ່າຄວາມຕ້ອງການສະເພາະ ຫລືເງື່ອນໄຂສະພາບແບບໃດທີ່ຈະເປັນບ່ອນ ປະສົມພັນຂອງມັນແທ້.

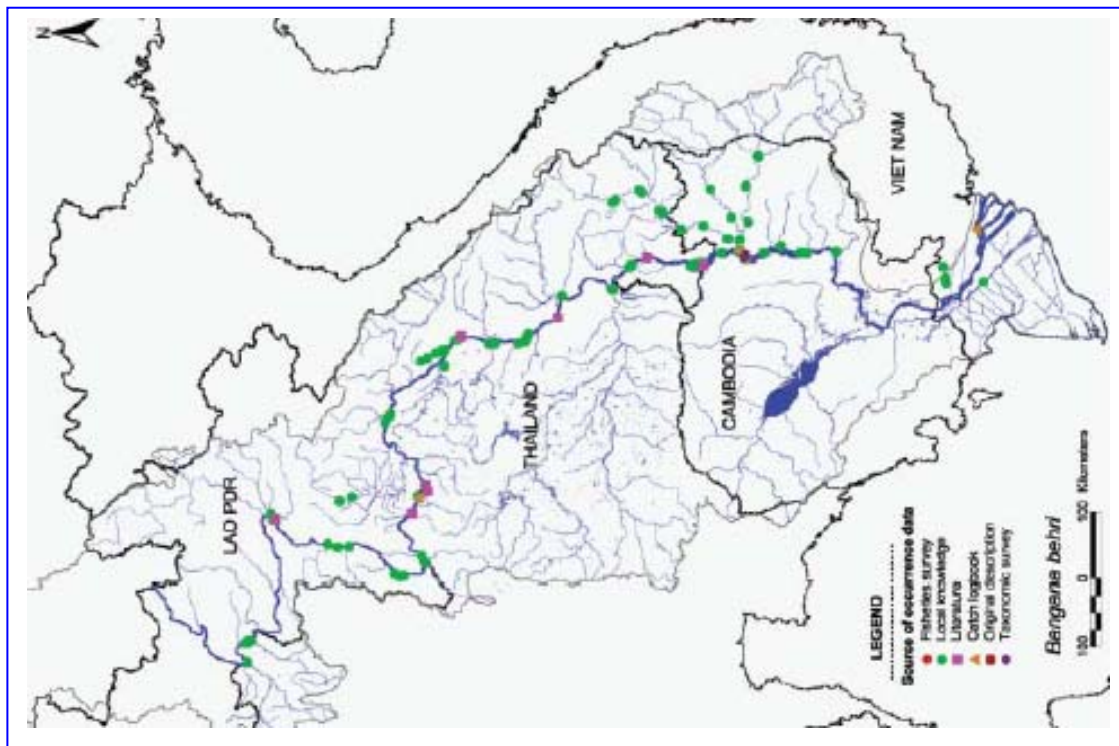
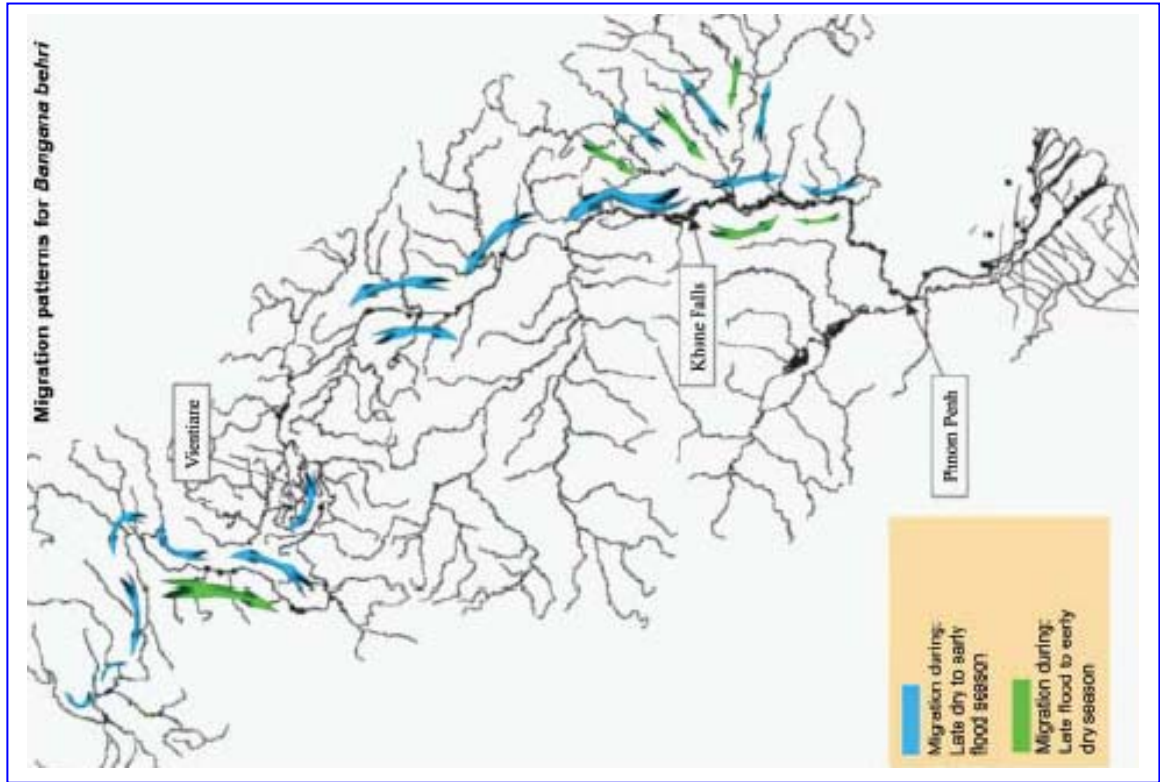
ວົງຈອນຊີວິດ

ປາທີ່ເຖິງກະສຽນຈະຂຶ້ນໄປທາງເໜືອເພື່ອການປະສົມພັນໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ. ເຊື່ອວ່າ ໄຂ່ ແລະລູກປາຈະໄຫລ ລ່ອງລົງຕາມກະແສນໍ້າ ເຂົ້າໄປສູ່ບ່ອນອະນຸບານລຳແມ່ນໍ້າບ່ອນທີ່ມີປານໍ້າຖ້ວມ (ບ່ອນທີ່ໄດ້ສັງເກດເຫັນເລື້ອຍໆ ແມ່ນເຂດລະຫວ່າງ ກະແຈະ ຫາ ຄອນພະເພັງ). ໂດຍທົ່ວໄປ, ການເຄື່ອນຍ້າຍເຫລົ່ານີ້ເກີດຂຶ້ນລະຫວ່າງ ລຳແມ່ ນໍ້າຂອງ(ບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງ) ຫາ ສາຂາເຊັ່ນ ເຊສານ (ບ່ອນປະສົມພັນ). ໃນຊ່ວງທ້າຍລະດູຝົນ, ປາຮາມຍ້າຍ ເຂົ້າໄປໃນວັງນໍ້າເລິກ. ການເຄື່ອນຍ້າຍນີ້ແມ່ນສືບຕໍ່ໄປໃນລະດູແລ້ງ. ການເຄື່ອນຍ້າຍໃນລະດູແລ້ງຂອງປາວ່າໜ້ານໍ ເມື່ອກ່ອນມີລາຍງານວ່າ ຈາກເໜືອຄອນພະເພັງ ລະຫວ່າງເດືອນ ທັນວາ-ກຸມພາ. ຊຶ່ງເວລາການເຄື່ອນຍ້າຍດັ່ງ ກ່າວແມ່ນເປັນຊ່ວງເວລາທີ່ສຳຄັນການປະມົງໃນເຂດດັ່ງກ່າວ (Warren et al. 1998). ຊຶ່ງເປັນກຸ່ມປາທີ່ມີຂະນາດ ສະເລັ່ງ 275 ກຣາມ (ເປັນປາຮາມ), ທ່ານ Baird, (1998) ໄດ້ລາຍງານຈາກບ້ານທາງຄອນໃກ້ກັບຄອນພະເພັງວ່າມີອີກກຸ່ມນຶ່ງຊຶ່ງມີນ້ຳໜັກສະເລັ່ງ ປະມານ 100-150 ກຣາມ. ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຫວ່າເພື່ອການປະສົມພັນ ກໍ່ໄດ້ພົບໃນເຂດພາກເໜືອ ໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ, ການເຄື່ອນຍ້າຍດັ່ງກ່າວແມ່ນຕິດພັນກັບການປ່ຽນແປງຂອງລະ ດັບ ແລະສີຂອງນໍ້າ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກຝົນຕົກ. ຊາວປະມົງໃນເຂດດັ່ງກ່າວໄດ້ລາຍງານວ່າ ປາວ່າໜ້ານໍ ແມ່ນເຄື່ອນ ຍ້າຍ ພ້ອມດຽວກັບຈຳພວກປາເກັດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ປາຫວ່າ, ປາພອນ, ປາເພັງ ແລະ ປາຈາດ ພ້ອມດ້ວຍຈຳພວກ ປາແຂ້ວໄກ້ ໝູ່ມັນ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາຫວ່າ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ຢູ່ໃນອ່າງໂຕ່ງຂອງແມ່ນໍ້າ ເຊສານ/ເຊປຣອກ ແລະເຊກອງ ແລະ ບໍລິເວນຊຽງແຕງ. ສ່ວນຫລາຍມັກຈະຖືກມອງ ແລະເບັດໃນການຫາປາດັ່ງກ່າວ, ໃນເຂດອື່ນ ເຫັນວ່າບໍ່ຄ່ອຍຈະສຳຄັນຫລາຍ.

ແຜນທີ່ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຫວ່າໜ້ານໍ້

ແຜນທີ່ສະແດງຂອບເຂດ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຫວ່າໜ້ານໍ້ໃນອ່າງແມ່ນໍ້ຂອງ

4. ປາກວາງ *Boesemanina microlepis* (Bleeker, 1858-59)

- ຄອບຄົວ: Sciaenidae (Drums or croakers)
- ຊື່ອັງກິດ: Small-scale croaker
- ຊື່ຂະແມ: Trey Proma
- ຊື່ລາວ: ປາກວາງ
- ຊື່ໄທ: Pla Mah, Pla Kueng
- ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca suu

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນຢູ່ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ໄທ ຮອດ ສຸມາຕຣາ

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຈະພົບເຫັນ ແຕ່ Mekong Delta ຫາ ຫລວງພະບາງ (Baird et al, 2000), ໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາ. ຫາໄດ້ຍາກໃນເຂດພາກເໜືອ ຂອງອ່າງ. ປາກວາງ ເປັນປາທີ່ອາໄສຢູ່ໃນວັງນ້ຳເລິກໃນລະດູ ແລ້ງ ໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນເຂດພາກໃຕ້ຂອງລາວ ຫາ ພາກເໜືອ ຂອງກຳປູເຈຍ.

ການກິນອາຫານ: ເປັນນົກລ່າ, ກິນຖົ່ງເປັນຫລັກ, ແມງໄມ້ ແລະ ປານ້ອຍ (Baird et al. 2001)

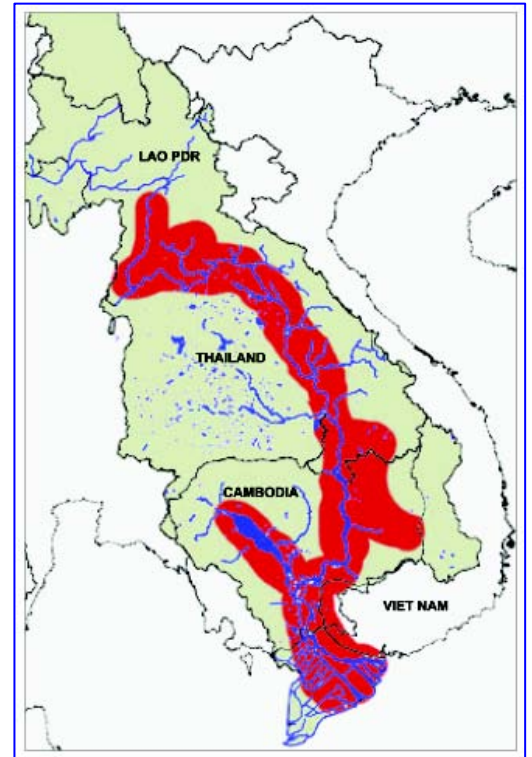
ຂະໜາດ: ຍາວກວ່າ 100 ຊຕມ., ຫລື ມີນ້ຳໜັກເຖິງ 18 ກິໂລ (Baird, et al. 2001), ໂດຍທົ່ວໄປຈະພົບຂະໜາດປະມານ 20 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ປາກວາງ ເປັນປາທີ່ມັກຢູ່ເປັນບ່ອນ ສະນັ້ນ ອາດຈະປະກອບດ້ວຍ ກຸ່ມປະຊາກອນໃນລັກສະນະທ້ອງຖິ່ນ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ປາກວາງ ເຊື່ອວ່າເປັນປາທີ່ອາໄສຢູ່ສະເພາະບ່ອນ ໃຊ້ຊີວິດຢູ່ກັບທີ່ ຫລືທີ່ໃກ້ຄຽງ ໂດຍສະເພາະໃນວັງ ນ້ຳເລິກ ຕາມແມ່ນ້ຳສາຍໃຫຍ່ໆ (Baird et al. 2001). ລູກປາ ຫລື ປາຮາມມັກຈະພົບເປັນໝູ່ຢູ່ຕາມ ຫາດຊາຍໃກ້ແຄມຝັ່ງ (Baird et al. 2001).

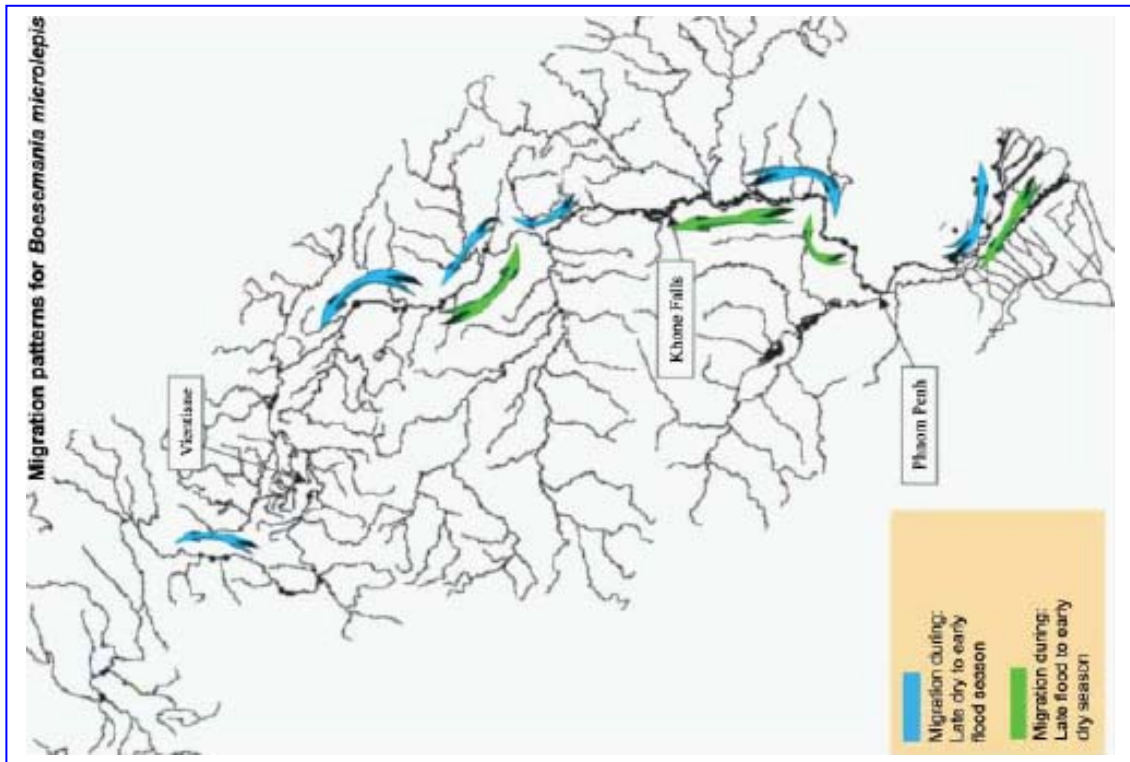
ສະແດງຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ວົງຈອນຊີວິດ

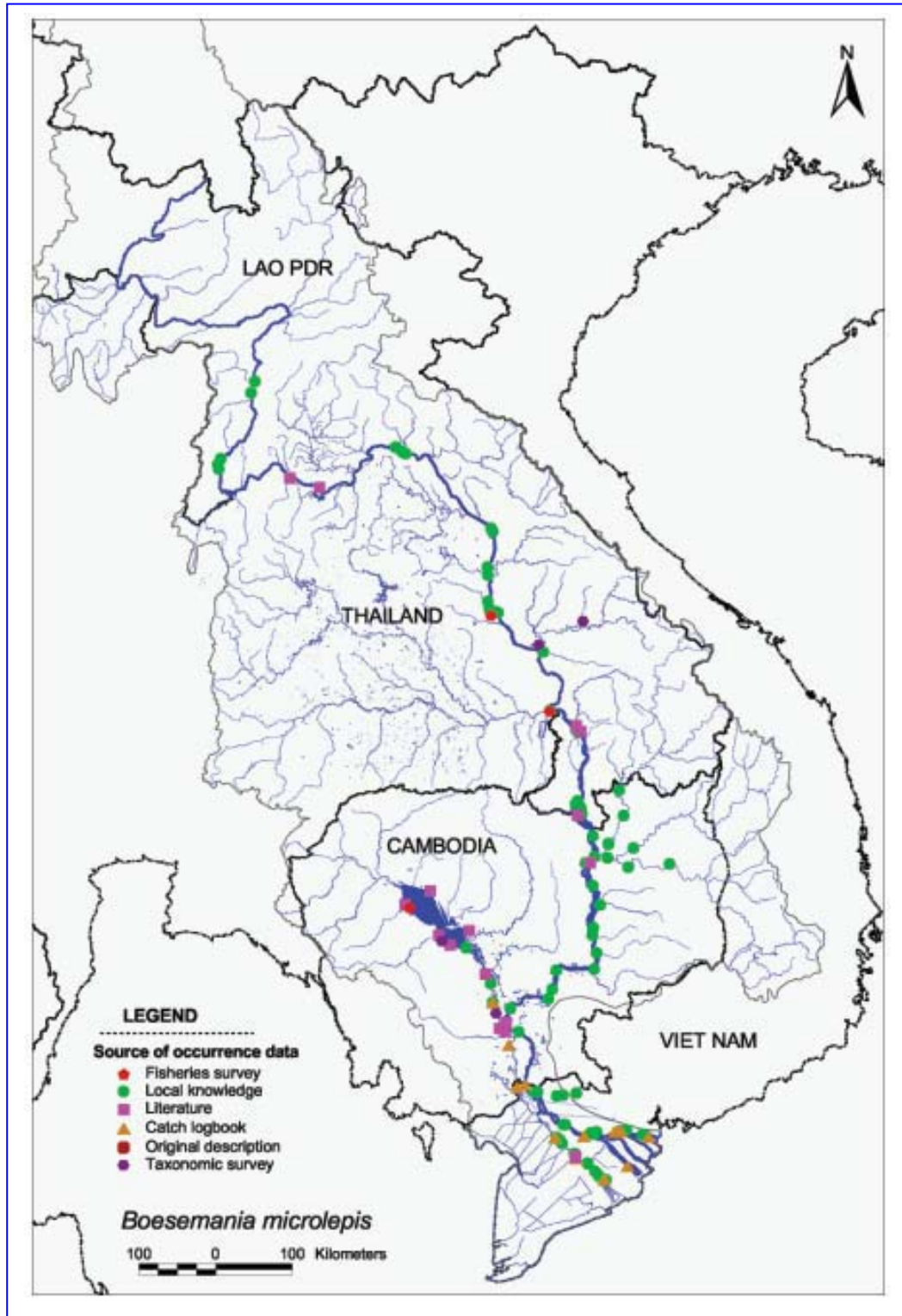
ປາກວາງ ຈະປະສົມພັນໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ (ມີນາ-ພຶດສະພາ) ໃນບ່ອນນ້ຳເລີກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ. ມັນສະສົງສຽງ ຮ້ອງດັງ ຊຶ່ງເປັນນິໄສສະເພາະຂອງມັນໃນການປະສົມພັນ, ອີງຕາມການສຶກສາໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງ hydro-acoustic ໄດ້ບັນທຶກຕາມສຽງຮ້ອງ ວ່າມີບ່ອນປະສົມພັນ 7 ແຫ່ງ ທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບວັງເລີກໃນບໍລິເວນດອນໂຂງ ແລະຕໍ່ໜ້າຄອນ ພະເພັງ (Baird et al. 2001). ມັນຈະໃຊ້ຊີວິດສ່ວນໃຫຍ່ໃນວັງນ້ຳເລີກ. ສ່ວນປາຮາມຈະຢູ່ກັນເປັນໝູ່ຕາມທາດ ຊາຍຜູ້ນ້ຳກັບແຄມຝັ່ງ (Baird et al. 2001). ເຊື່ອກັນວ່າເປັນປາທີ່ບໍ່ທຳການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລືອາດເຄື່ອນຍ້າຍພຽງ ລະຍະທາງສັ້ນໆພາຍໃນບໍລິເວນ. ເພື່ອຫາກິນປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຜ່ານໄປມາໃນເຂດນັ້ນໆ. ອີງຕາມການລາຍງານ ຂອງຊາວປະມົງໃນຫລາຍໆເຂດວ່າມັນອອກມາໄລ່ລ່າກິນປາໃນເວລາປາຂຶ້ນ (Rainboth, 1996; Baird et al. 2001; Poulsen and Valbo-Jørgensen, 2001).

ດ້ານການປະມົງ

ປາກວາງ ເປັນປາທີ່ສຳຄັນໃນການຫາປາດ້ວຍມອງໃນເຂດເມືອງໂຂງ (Baird, et al. 2001). ສາມາດຈັບໄດ້ເປັນ ຊ່ວງ/ຄັ້ງຄາວເຂດອື່ນຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ເຊັ່ນ: ຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ. ຈະເຫັນຂາຍ ໃນຕະລາດໃນຮູບຂອງ ປາແຫ້ງ ແລະ ປາເຄັມໃນພາກໃຕ້ຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ແຜນທີ່ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາກວາງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາກວາງໃນອ່າງແມ່ນໍ້ຂອງ

5. ປາແຂ້ວໄກ້, ປາໝູ່ມັນ *Botia modesta*

Bleeker, 1865

- ຄອບຄົວ: Cobitidae (Loaches)
ຊື່ອັງກິດ: Redtail loach
ຊື່ຂະແມ: Kanchrouk Krawhorn
ຊື່ລາວ: ປາໝູ່ມັນ, ປາແຂ້ວໄກ້
ຊື່ໄທ: Pla mhu khaao
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca heo vach

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ, ແມ່ນ້ຳ ແມ່ນກລອງ ໃນໄທ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ສາມາດພົບເຫັນທົ່ວບໍລິເວນອ່າງແຕ່ເໜືອຮອດໃຕ້, ສາຂາ ຫ້ວຍຕ່າງໆ ຕະລອດ ຮອດອ່າງເກັບນ້ຳກໍ່ມີການລາຍງານໄວ້.

ການກິນອາຫານ: ກິນຊີ້ນສັດເປັນອາຫານ, ສ່ວນ ຫລາຍຈະກິນຈະພວກຫອຍ, ຕົວອ່ອນຂອງແມງໄມ້ ນ້ຳ, ຂີ້ກະເດືອນ ກຸ້ງ ແລະ ກະປູ. ມັກອອກຫາກິນ ກາງຄື ລີ້ຊ່ອນຢູ່ຕາມຮູ ຫລືທີ່ກຳບັງໃນເວລາກາງເວັນ.

ຂະໜາດ: ມີຄວາມຍາວເຖິງ 25 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ປາແຂ້ວໄກ້ ມີຫລາຍໆກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ມີຢູ່ຕາມ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາແມ່ນ້ຳຕ່າງໆ.

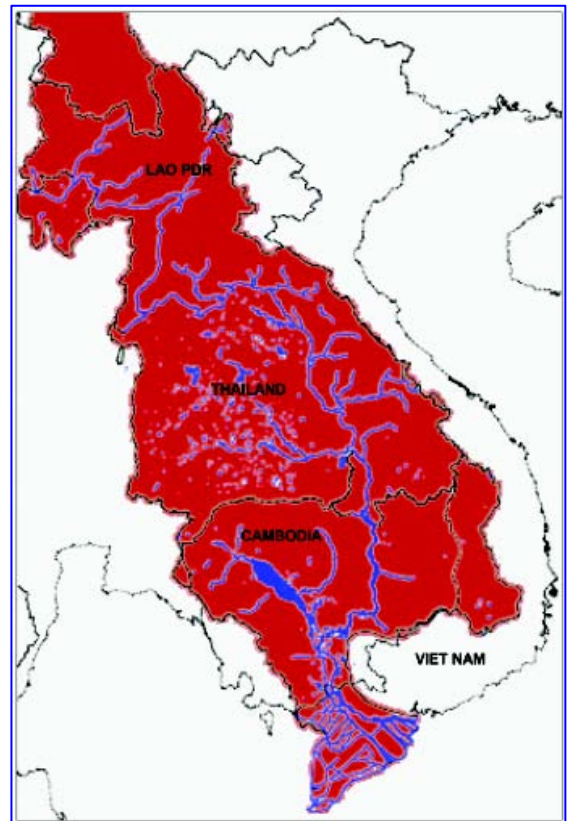
ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ຍັງບໍ່ຮູ້ຄັກ ແຕ່ອາດຈະແມ່ນທາງເໜືອ ສຸດຂອງສາຂາແມ່ນ້ຳ ແລະບ່ອນຕໍ່ກັບເຂດນ້ຳຖ້ວມ.

ບ່ອນຫາກິນ: ເວລາຍັງນ້ອຍ ອາຍຸ 3-4 ເດືອນ ຈະຫາກິນ

ຢູ່ຕາມເຂດນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນ. ເມື່ອໃຫຍ່ຂຶ້ນຈະ ຫາກິນຈຳພວກສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫລັງທີ່ຢູ່ໃນນ້ຳຕາມ ລຳແມ່ນ້ຳ.

ສະຖານທີ່ລີ້ໄພ: ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ມັນຈະເຂົ້າໄປຢູ່ຕາມວັງເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ຕອນໃຕ້ ຂອງ ສາຂາ ແມ່ນ້ຳສາຍໃຫຍ່ໆ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

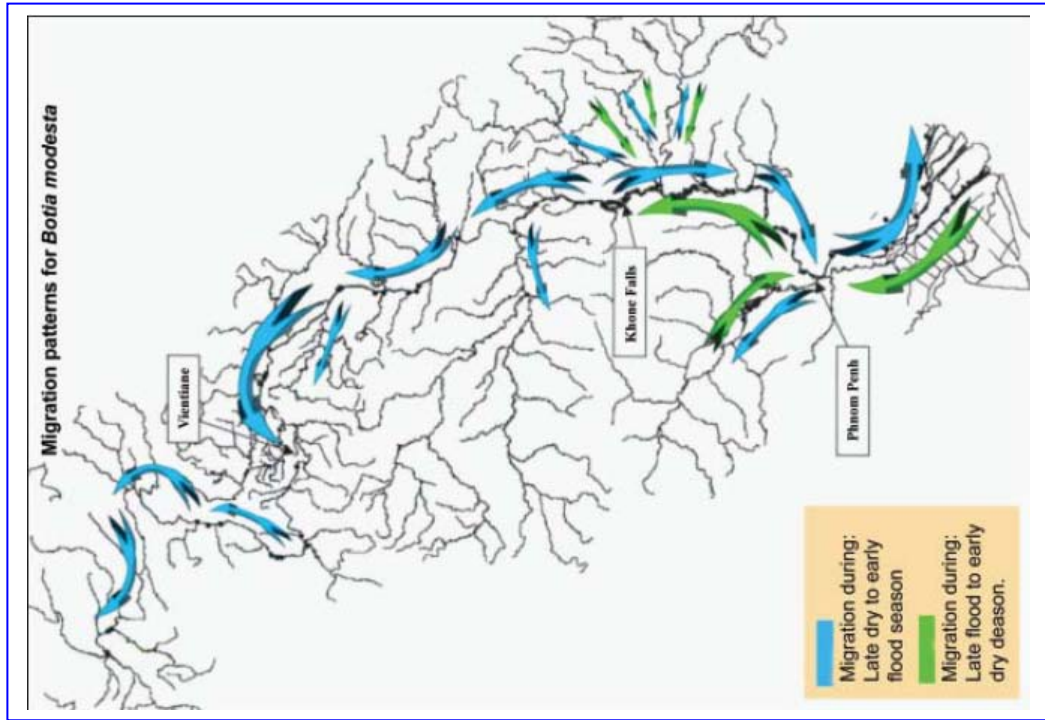
ວົງຈອນຊີວິດ

ຫລັງຈາກການປະສົມພັນ (ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ), ລູກປາເກີດໃໝ່ໄປຕາມກະແສນ້ຳທີ່ສູງຂຶ້ນໃນຊ່ວງນັ້ນ ເຂົ້າໄປສູ່ ເຂດບໍລິເວນນ້ຳຖ້ວມ, ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ພວກມັນຈະໃຊ້ຊີວິດ ຫາກິນ ແລະເຕີບໃຫຍ່ຈົນຮອດ ຕົ້ນລະດູແລ້ງ ເມື່ອລະດັບ ນ້ຳເລີ້ມຫລົດລົງ, ພວກມັນຈະເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າໄປອາໄສຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ແລະສືບຕໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍໄປຫາບ່ອນອາໄສ ສະເພາະໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ເຊັ່ນວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ຂອງ. ມີລາຍງານບອກວ່າ *ປາແຂ້ວໄກ້* ໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍ ພ້ອມດຽວກັບປາຊະນິດອື່ນໆ ເຊັ່ນ ຈຳພວກ ປາສ້ອຍ. ຢູ່ເໜືອເຂດຄອນພະເພັງ *ປາແຂ້ວໄກ້* ໄດ້ເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າໄປ ໃນສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ບ່ອນທີ່ເປັນທີ່ນ້ຳຖ້ວມໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ເພື່ອທຳການປະສົມພັນ ແລະຫາກິນຢູ່ໃນທີ່ນັ້ນ ໃນຊ່ວງລະ ດູຝົນ. ເມື່ອລະດັບນ້ຳເລີ້ມຫລົດລົງພວກມັນກໍ່ຈະພາກັນເຄື່ອນຍ້າຍກັບສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່. ກຸ່ມຂອງປາຊະນິດຈະມີການປະປົນກັນລະຫວ່າງກຸ່ມອື່ນໃນລຳແມ່ນ້ຳດຽວກັນນັ້ນແມ່ນມີນ້ອຍ. ເບື້ອງ ໃຕ້ຄອນພະເພັງລົງໄປ, *ປາແຂ້ວໄກ້* ກໍ່ທຳການປະສົມພັນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນເໝືອນກັນ, ໄຂ່ ແລະ ລູກ ນ້ອຍຂອງມັນກໍ່ໄຫລຕາມ ກະແສນ້ຳເຂົ້າສູ່ເຂດທີ່ນ້ຳຖ້ວມທີ່ພາກໃຕ້ຂອງກຳປູເຈຍ ແລະເຂດ Delta ຫວຽດນາມ, ການປະສົມພັນແມ່ນມີ ສະເພາະເຂດພາກເໜືອຂອງກຳປູເຈຍ ລະຫວ່າງ ກະແຈະ ຫາ ໃຕ້ຄອນພະເພັງ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ກຸ່ມປະຊາກອນຂອງປາ ແຂ້ວໄກ້ ກຸ່ມທີ່ຢູ່ພາກໃຕ້ກຳປູເຈຍ ແລະ Delta (ລວມທັງໃນເຂດທະເລສາບໃຫຍ່) ແມ່ນກຳເນີດຈາກເຂດລະຫວ່າງ ກະແຈະ ຫາ ນຳຕົກຄອນ ພະເພັງ. ອາດຈະມີກຸ່ມຕ່າງຫາກທີ່ຢູ່ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳທີ່ໃຫຍ່ ເຊັ່ນ ອ່າງເຊສານ.

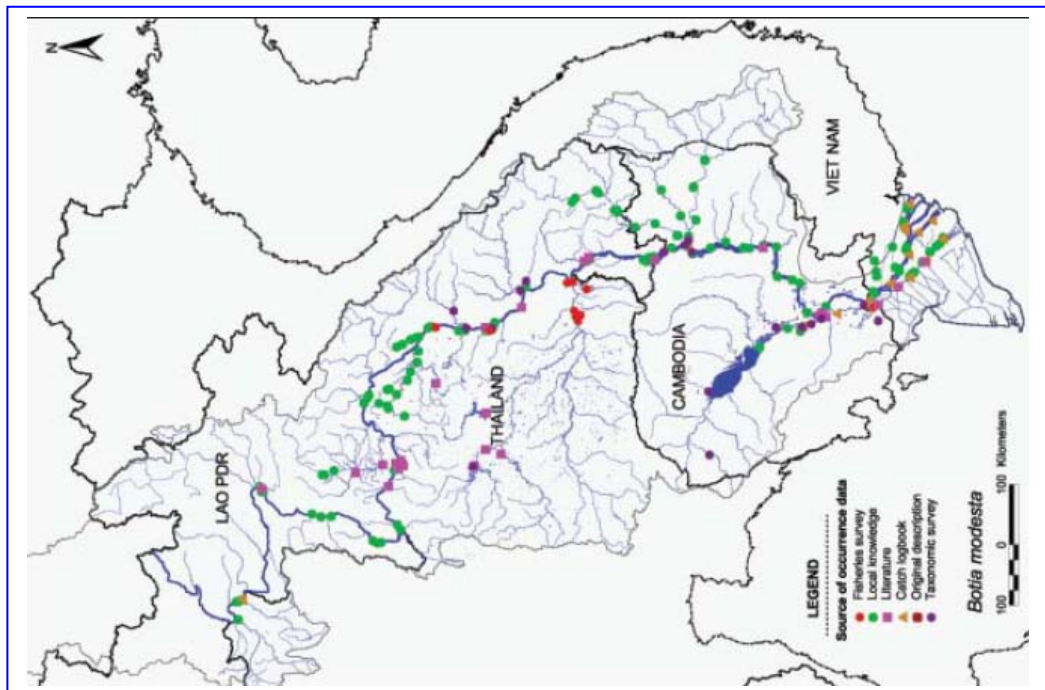
ດ້ານການປະມົງ

ໃນຊ່ວງລະຫວ່າງເດືອນ ກໍລະກົດ - ມີນາ, *ປາແຂ້ວໄກ້* ແມ່ນນຶ່ງໃນຊະນິດປາທີ່ສຳຄັນທີ່ຈັບໄດ້ໃນຕ້ອນ ແລະຫລີ້ ໃນເຂດບ້ານຫາງຄອນ ກ້ອງຄອນພະເພັງ(Baird, 1998). *ປາແຂ້ວໄກ້* ເປັນປາທີ່ມີການຄ້າ ເພື່ອເປັນປາລ້ຽງໃນຕູ້ແກ້ວທີ່ແຜ່ຫລາຍ ໂດຍສະເພາະໃນປະເທດໄທ, ແຕ່ ການປະສົມພັນດ້ວຍເຕັກ ນິກວິທະຍາສາດແມ່ນຍັງຢູ່ໃນຂັ້ນຄົ້ນຄ້ວາທົດລອງ, ດັ່ງນັ້ນ ການຄ້າປາດັ່ງກ່າວສ່ວນ ຫລາຍແມ່ນຈັບ ມາຈາກທຳມະຊາດ. ບ່ອນນຶ່ງທີ່ສຳຄັນໃນການຈັບປາດັ່ງກ່າວໃນປະເທດໄທ ແມ່ນອ່າງແມ່ນ້ຳ ສິງ ຄຣາມ ພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງໄທ, ຊຶ່ງເຊື່ອວ່າເປັນບ່ອນປະສົມພັນ ໃນບໍລິເວນເຂດນ້ຳຖ້ວມ ຂອງ ອ່າງແມ່ນ້ຳສິງຄຣາມ ໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໝູ່ມັນ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໝູ່ມັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

6. ປາກະໂຫ *Catlocarpio siamensis* Boulenger, 1898

ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
ຊື່ອັງກິດ: Giant barb
ຊື່ຂະແມ: Kahao, Kolreang
ຊື່ລາວ: ປາກະໂຫ, ປາຂະມັນ
ຊື່ໄທ: Ka ho, Ka mun
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca ho

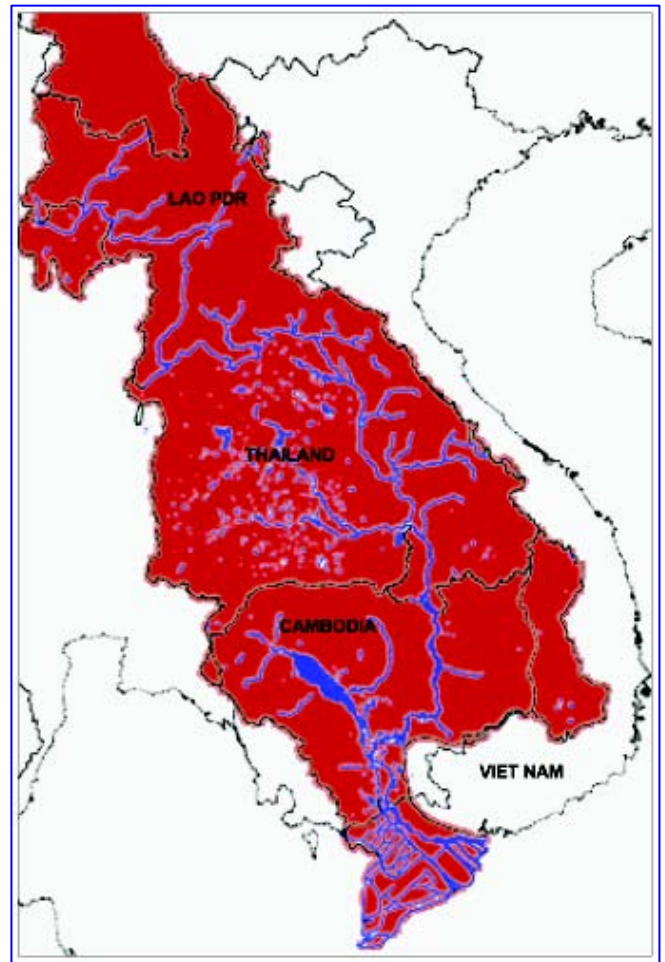

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ ແລະ ແມ່ນ້ຳແມ່ກລອງ ໃນປະເທດໄທ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນຈະພົບເຫັນໃນໃນຕອນໃຕ້ສຸດ ຄືໃຕ້ຄອນພະ ເພັງລົງໄປ ກຳປູເຈຍ ແລະຫວຽດ ນາມ ຊຶ່ງສາມາດຈັບໄດ້ເປັນປົກກະຕິ ແຕ່ສຳ ຫລັບຕົວຂະນາດໃຫຍ່ແມ່ນຫາໄດ້ ຍາກທີ່ສຸດ ແລ້ວ. ເຂດເໜືອນັບແຕ່ຄອນພະເພັງຂຶ້ນໄປ ແມ່ນບໍ່ຄ່ອນຈະພົບເຫັນແລ້ວ.

ການກິນອາຫານ: ສ່ວນຫລາຍຈະກິນພືດເປັນອາ ຫານ ເຊັ່ນ ໄຄນ້ຳ, ໄຮນ້ຳພືດ. ໃນລະດູຝົນມັນຈະ ກິນໝາກໄມ້ ແລະພືດທີ່ນ້ຳຖ້ວມ. ມີບາງໂອກາດ ກໍ່ຈະກິນປານ້ອຍເປັນອາຫານ.

ຂະໜາດ: ປາກະໂຫ ເປັນຊະນິດປາທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນ ຈຳພວກປາເກັດທີ່ມີຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ແລະຢູ່ໃນ ຊະນິດພັນຂອງ “flagship”. ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ສາມາດໃຫຍ່ ຈົນມີຄວາມຍາວເຖິງ 300 ຊຕມ (Smith 1945;Rainboth 1996), ແຕ່ສ່ວນຫລາຍທີ່ພົບເຫັນແມ່ນຢູ່ ໃນຂະໜາດ 100-200 ຊຕມ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ຈາກການສຶກສາຜ່ານມາ ເຊື່ອວ່າ ປາກະໂຫ ມີກຸ່ມປະຊາກອນພຽງກຸ່ມດຽວຢູ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມນີ້ ຄືນັບແຕ່ ຄອນພະເພັງລົງໄປຫາເຂດກຳປູເຈຍ ແລະຫວຽດນາມ ລວມທັງເຂດຕົງເລສາບ. ອາດຈະມີກຸ່ມນ້ອຍນຶ່ງ ພົບເຫັນ ໃນເຂດເໜືອຄະພະເພັງ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍ້ອນການພົບເຫັນຍາກທີ່ສຸດ ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງແລະ ຕ້ອນເໜືອຈຶ່ງເຫັນການຍາກທີ່ຈະຢືນຢັນໄດ້ ອີງຕາມຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ໃນເຂດດັ່ງກ່າວນີ້.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບນິໄສການປະສົມພັນ ບ່ອນປະສົມພັນຂອງປາກະໂຫແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍ. ອາດຈະ ເກີດຂຶ້ນໃນ ຫລື ໃກ້ເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ(Smith, 1945; Poulsen and Valbo-Jørgensen, 2001). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຊາວປະມົງທີ່ເຂດ ກະແຈະ ກຳປູເຈຍ ໄດ້ລາຍງານການພົບເຫັນ ປາດັ່ງກ່າວໃນວັງນ້ຳເລິກ ເຂດແຂວງ ກະແຈະ ຄ້າຍ ລັກສະນະ ການປະສົມພັນຂອງຊະນິດປາຂະນາດໃຫຍ່ ແມ່ນວ່າ ບ່ອນປະສົມພັນຂອງມັນຍັງບໍ່ສາມາດຢືນຢັນໄດ້ ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວເຫລົ່ານີ້. ອາດຈະຄາດໄດ້ວ່າບ່ອນປະສົມພັນອາດຈະແມ່ນເຂດວັງນ້ຳເລິກ ຫລາຍກ່ວາເຂດທົ່ງ ນ້ຳຖ້ວມ ສຳຫລັບປາຂະນາດໃຫຍ່ນັ້ນ. ປາຂະນາດໃຫຍ່ມັກຈະຖືກຈັບໄດ້ລະຫວ່າງ ທະເລສາບໃຫຍ່ ແລະແມ່ ນ້ຳຕົງເລ, ການປະສົມພັນອາດມີຂຶ້ນ ໃນວັງນ້ຳເລິກໃນທະເລສາບໃຫຍ່ກໍເປັນໄດ້.

ບ່ອນຫາກິນ: ໃນຊ່ວງລະດູນ້ຳຖ້ວມ ປາຮາມ ແລະປາລຸ້ນຈະຫາກິນຢູ່ເຂດນ້ຳຖ້ວມ ແລະດອນນ້ຳຖ້ວມ ພາຍໃນ ລຳແມ່ນ້ຳ. ແຕ່ມີຂໍ້ມູນໜ້ອຍກ່ຽວກັບການກິນອາຫານຂອງປາຂະໜາດໃຫຍ່, ຊຶ່ງມັນອາດອາໄສຢູ່ໃນລຳແມ່ນ້ຳຕະ ຫລອດລະດູ.

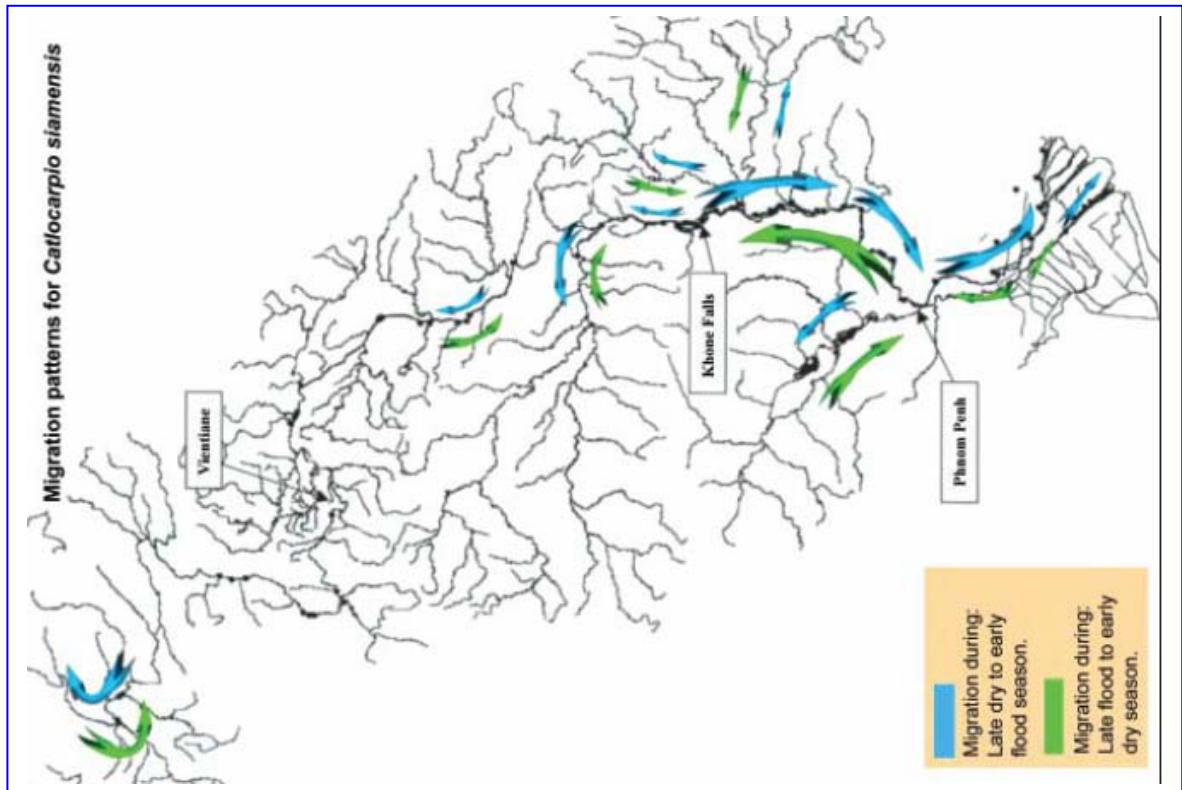
ບ່ອນລີ້ໄພ: ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ປາກະໂຫຈະອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ໂດຍສະເພາະເຂດລະຫວ່າງ ກະແຈະ ຫາ ຊຽງແຕງ.

ວົງຈອນຊີວິດ

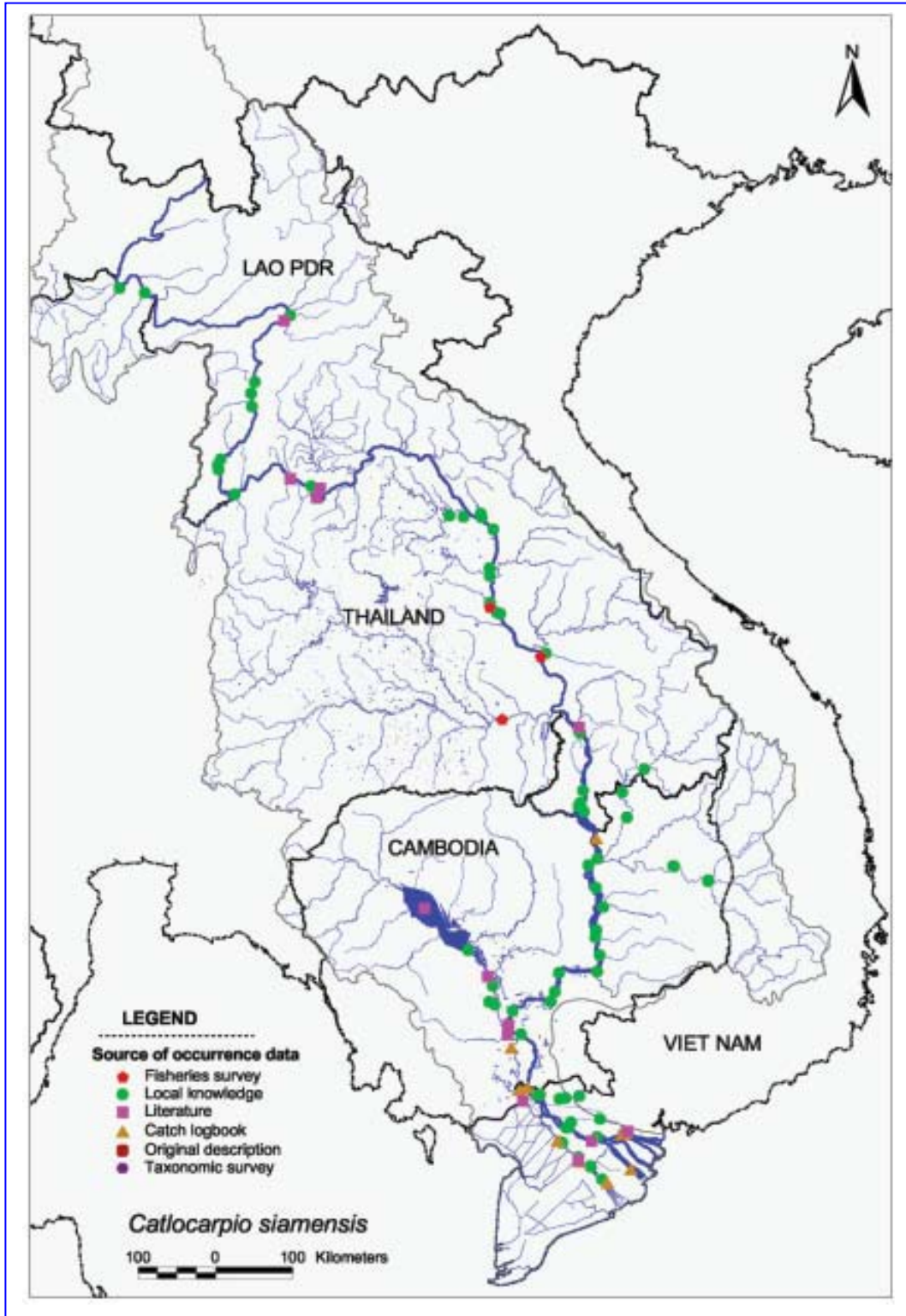
ປາແມ່ນຂະນາດ 60 ກິໂລ ສາມາດມີໄຂ່ໄດ້ເຖິງ 400,000 ໜ່ວຍ. ວົງຈອນຊີວິດຂອງ ປາກະໂຫ ກໍຄ້າຍຄືກັບ ປາຊະນິດໃຫຍ່ອື່ນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ເຊັ່ນ ປະສົມພັນໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ, ໄຂ່ ແລະລູກອ່ອນ ຈະໄຫລລ່ອງຕາມກະ ແສນນ້ຳ ເຂົ້າໄປຫາທົ່ງນ້ຳຖ້ວມເພື່ອອະນຸບານ ແລະຫາກິນ ເມື່ອລະດັບນ້ຳຫລົດລົງ ຈະກັບຄືນມາສູ່ລຳແມ່ນ້ຳຕາມ ວັງນ້ຳເລິກ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນລີ້ໄພ. ແຕ່ປາກະໂຫ ຈະໃຊ້ເວລາຫລາຍປີ ຈຶ່ງຈະເຖິງກະສຽນ (ມີໄຂ່). ອີງຕາມຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ ຈາກການສຳຫລວດ ຈາກຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງກ່າວວ່າ ປາຮາມຂອງປາກະໂຫ ຈະກັບເຂົ້າ-ອອກ ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ຫລາຍໆຄັ້ງກ່ອນມັນຈະເຖິງກະສຽນ ແລ້ວຈະອາໄສຢູ່ແຕ່ວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳ ຕະລອດປີ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາຂະນາດຮາມມັກຈະຈັບໄດ້ເລື້ອຍໆໃນຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ. ປາຮາມຂະນາດໃຫຍ່ກໍ່ພົບເລື້ອຍ ແຕ່ມີ ຈຳນວນໜ້ອຍ ຊຶ່ງຖືກໂຕ່ງໃນເຂດຕົງເລສາບ(Lieng et al.1995). ສ່ວນປາຂະນາດໃຫຍ່ ດົນໆຈຶ່ງພົບຄັ້ງນຶ່ງ ຊຶ່ງນັບມື້ ນັບຫາຍາກຂຶ້ນເລື້ອຍໆໃນທີ່ຮ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ດັ່ງນັ້ນ ປາກະໂຫ ແມ່ນ ເປັນ ຊະນິດນຶ່ງທີ່ສຳຄັນໃນການ ປະມົງ, ໃນປະເທດໄທ ສາມາດທຳການປະສົມພັນໄດ້ແລ້ວ ແລະ ປ່ອຍລົງຕາມອ່າງເກັບນ້ຳຕ່າງໆໃນປະເທດໄທ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາກະໂຫ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາກະໂຫໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

7. ປາຕອງກາຍ *Chitala blanci* (d'Aubenton, 1965)

- ຄອບຄົວ: Notopteridae (Featherbacks or Knifefishes)
- ຊື່ອັງກິດ: Indochina featherback
- ຊື່ຂະແມ: Trey krai
- ຊື່ລາວ: ປາຕອງກາຍ
- ຊື່ໄທ: Pla tong lai
- ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca com bo lang

ຂອບເຂດການແຜ່ພັນກະຈາຍ: ເປັນປາທີ່ມີສະເພາະໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະຢູ່ໃນບັນຊີສັດທາຍາກຂອງອົງການ IUCN .

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ສ່ວນຫລາຍຈະພົບຢູ່ລະຫວ່າງແຂວງໄຊຍະບູລີ, ສປປ ລາວ ລົງໄປຫາກະແຈະ ກຳປູເຈຍ ການທີ່ພົບເຫັນແຕ່ໃນບໍລິເວນນີ້ ອາດເນື່ອງມາຈາກບໍລິເວນດັ່ງກ່າວລຳນ້ຳເຕັມໄປດ້ວຍກ້ອນຫີນ ແລະໂງ່ນຫີນ.

ການກິນອາຫານ: ກິນສັດອື່ນເປັນອາຫານເຊັ່ນ: ແມງໄມ້, ຈຳພວກກູ້ງ ປູ, ຂີ້ກະເດືອນ ແລະ ຈຳພວກຫອຍ.

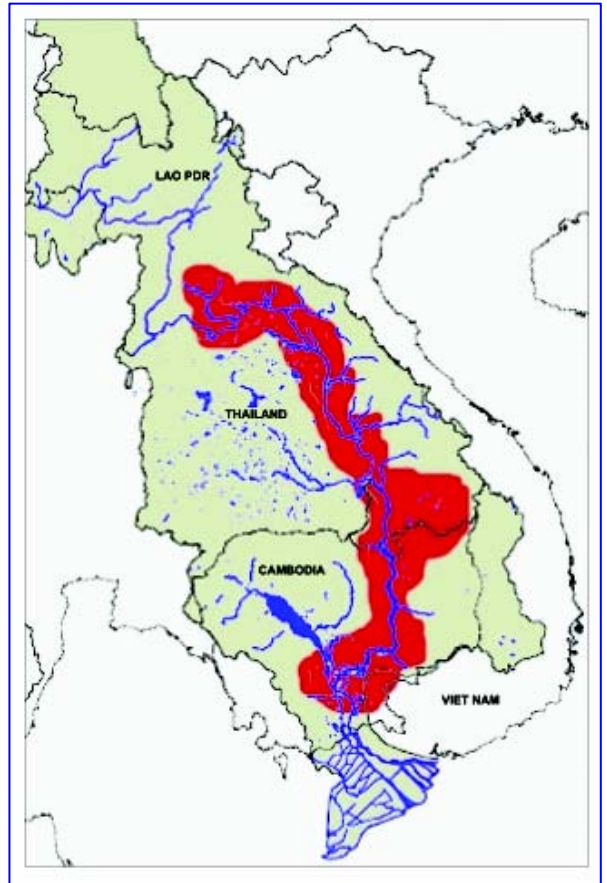
ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 90 ຊຕມ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ການປະສົມພັນແມ່ນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ບ່ອນທີ່ມີຫີນ ແລະຂອນໄມ້ຈົມນ້ຳ, ຊຶ່ງປາຈະໄຂ່ໃສ່ ແລະຕິດອາໄສຢູ່. ປາຕົວແມ່ຈະເປັນຜູ້ຮັກສາໄຂ່ຈົນກ່ວາຈະເບາະອອກ.

ບ່ອນຫາກິນ: ສ່ວນຫລາຍຈະຫາກິນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະແມ່ນ້ຳເຊສານ ສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງໃນກຳປູເຈຍ. ແຕ່ມັນອາດຈະເຂົ້າໄປໃນສາຂາແມ່ນ້ຳຂະນາດນ້ອນໃນຊ່ວງນ້ຳຖ້ວມ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງມັນຈະອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ວົງຈອນຊີວິດ

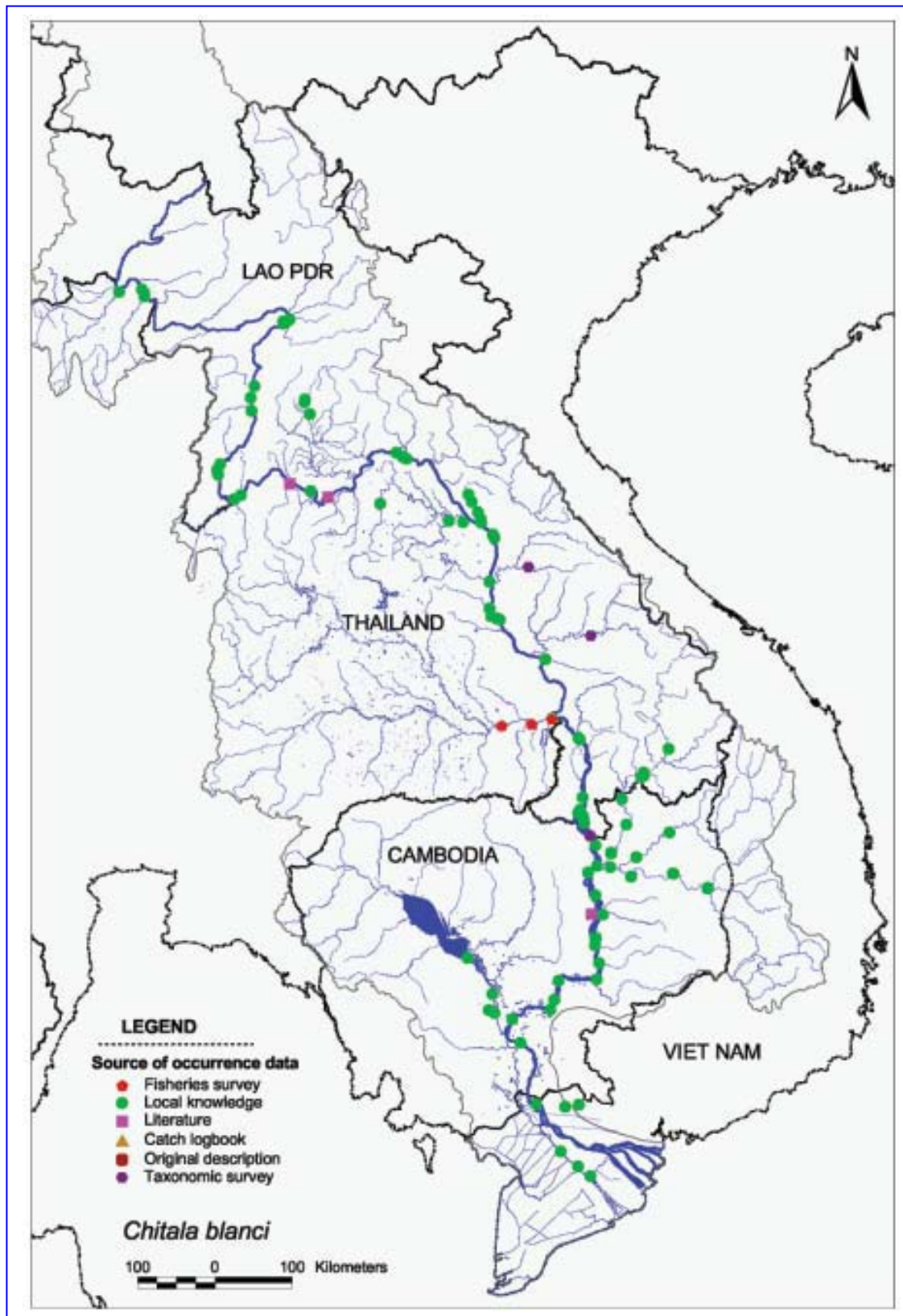
ປາຕອງກາຍ ມີຊ່ວງການປະສົມຍາວ ຄື ເລີ້ມແຕ່ທ້າຍນລະດູແລ້ງ ເດືອນມີນາ ແລະແກ່ຍາວໄປເຖິງ ມິຖຸນາ. ໄຂ່ຈະຕິດກັບຫີນ ແລະຂອນໄມ້ທີ່ຈົມຢູ່ໃນນ້ຳ, ລູກອ່ອນ ແລະປາຮາມຈະຢູ່ໃນບໍລິເວນດັ່ງກ່າວ ຊຶ່ງມີພືດນ້ຳ ຫລືຕາມແຄມຝັ່ງ.

ປາຕອງກາຍ ຈະທຳການເຄື່ອນຍ້າຍໃນລະຍະທາງສັ້ນໆຄື ຈະເຂົ້າໄປໃນສາຂາແມ່ນ້ຳເມື່ອລະດັບ ນ້ຳເລີ້ມ ສູງຂຶ້ນ ແລະ ກັບຄືນມາຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງອີກ ເມື່ອເວລາລະດັບນ້ຳເລີ້ມຫລຸດລົງ. ປາຂະ ໜາດໃຫຍ່ອາດຈະໃຊ້ຊີວິດທັງ ໝົດຢູ່ໃນລຳແມ່ນ້ຳ.

ດ້ານການປະມົງ

ຈະພົບເຫັນຕາມຕະຫລາດໃນທ້ອງຖິ່ນໃນບໍລິເວນມັນອາໄສຢູ່. ແຕ່ວ່າມັນຈະພົບເຫັນໜ້ອຍກ່ວາ *ປາຕອງຄວາຍ ຫລື ປາຕອງດາວ*, ໃນກຸ່ມດຽວຂອງມັນ.

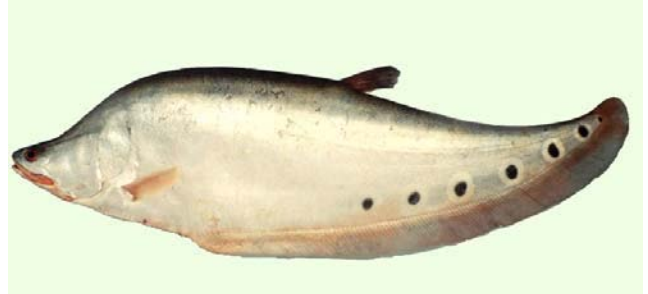
ແຜນທີ່ ສະແດງ ຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຕອງກາຍ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ

8. ປາຕອງຄວາຍ *Chitala ornata* (Gray, 1831)

ຄອບຄົວ:	Notopteridae (Featherbacks or Knifefishes)
ຊື່ອັງກິດ:	Clown featherback
ຊື່ຂະແມ:	Trey krai
ຊື່ລາວ:	ປາຕອງຄວາຍ, ຕອງດາວ
ຊື່ໄທ:	Pla tong krai
ຊື່ຫວຽດນາມ:	Ca com

ຂອບເຂດການແຜ່ພັນກະຈາຍ: ມີແຜ່ທົ່ວໄປໃນ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະມີຂອບເຂດການແຜ່ພັນກະຈາຍກ້ວາງກວ່າ ເພື່ອນຂອງມັນ ປາຕອງກາຍ ເຖິງແມ່ນວ່າມັນຈະອາໄສຢູ່ສະພາບແວດລ້ອມແບບດຽວກັນຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ຂອງ (ຕາມແກ້ງ, ວັງ ທີ່ມີຫີນ ແລະພືດໄມ້ຈົມນ້ຳ).

ການກິນອາຫານ: ກິນສັດອື່ນເປັນອາຫານຄືເໝືອນ ກັນກັບ

ປາຕອງກາຍ. ຫາກິນເວລາຕາເວັນໃກ້ຕົກ ແລະເວລາຕາເວັນໃກ້ຂຶ້ນ ແລະ ເປັນນັກລ່າກາງຄືນ ທີ່ເກັ່ງ.

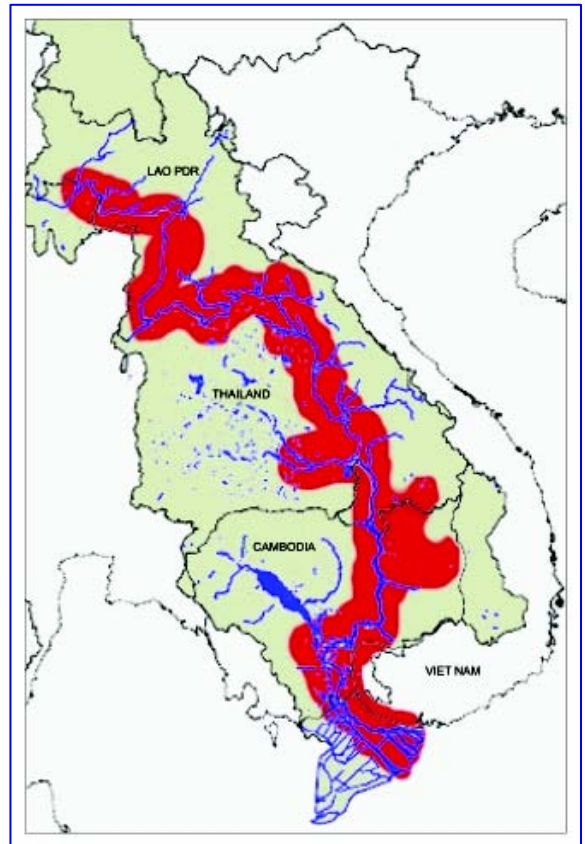
ຂະໜາດ: ມີຄວາມເຖິງ 100 ຊຕມ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ສະຖານເໝືອນກ ຄືກັບປັບ ປາຕອງກາຍ ປະສົມພັນໃນຊ່ວງ ມີນາ ຫາ ກໍລະກົດ, ປາຮັກສາລູກ ນ້ອຍ, ແຕ່ ທ່ານ Smith (1945) ກ່າວວ່າ ຫລັງປະສົມ ພັນ ປາແມ່ຈະໜີໄປ ມີພຽງຕົວຜູ້ເປັນຜູ້ຮັກສາໄຂ່.

ບ່ອນຫາກິນ: ເໝືອນກັນກັບ ປາຕອງກາຍ.

Refuge habitats: ເໝືອນກັນກັບ ປາຕອງກາຍ.

ຂອບເຂດ ການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

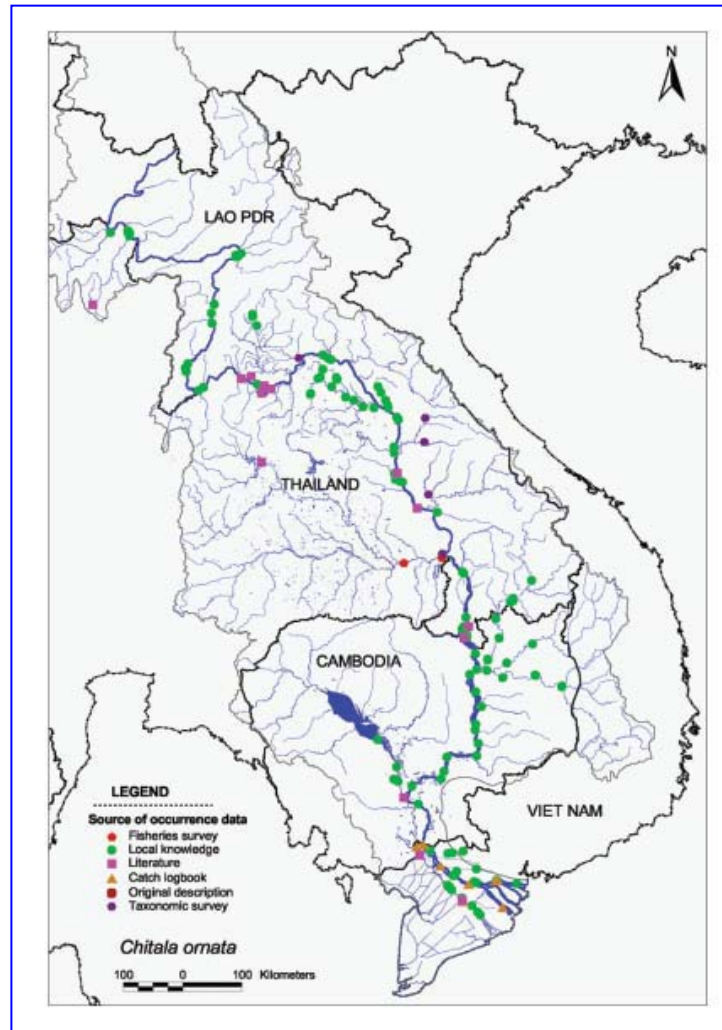
ວົງຈອນຊີວິດ

ປາຕອງຄວາຍ ຫລືປາຕອງດາວ ມັກເຄື່ອນຍ້າຍບໍລິເວນໃກ້ໆ ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳ ແລະບ່ອນນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງ ລະດູຝົນ ແລ້ວກໍ່ຈະກັບຄືນສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ບ່ອນວັງເລິກໃນເມື່ອເວລາລະດັບນ້ຳຫລຸດລົງ. ຊາວປະມົງໄດ້ລາຍງານວ່າ ນິໄສ ຂອງ ປາຕອງກາຍ ແລະປາຕອງດາວ ແມ່ນຄືເໝືອນກັນ ຢູ່ພາຍໃນລຳແມ່ນ້ຳ, ບ່ອນ ປະສົມພັນ, ເຂົາເຈົ້າສັງເກດເຫັນ ການປະສົມພັນມີຢູ່ທີ່ ແມ່ນ້ຳເລີຍ, ປາກນ້ຳຊັນ, ນະຄອນພະນົມ ແລະ ອຸບົນຣາຊະທານີ.

ດ້ານການປະມົງ

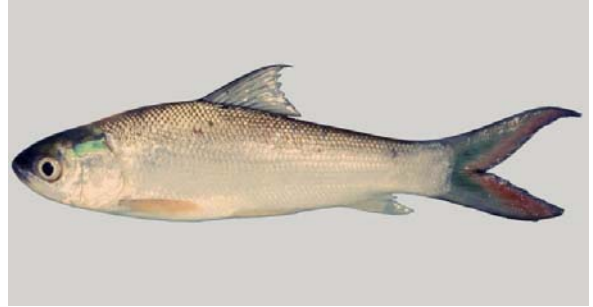
ຈະພົບເຫັນຕາມຕະຫລາດໃນທ້ອງຖິ່ນໃນບໍລິເວນມັນອາໄສຢູ່. ແຕ່ວ່າມັນຈະພົບເຫັນຫລາຍກ່ວາ ປາຕອງກາຍ, ໃນກຸ່ມດຽວຂອງມັນ. ຊີ້ມັນມັກຈະຖືກມອງ, ເບັດ. ເປັນປາທີ່ຕັ້ງແກ້ວທີ່ຄ້າຂາຍກັນ ຫລາຍຊະນິດນຶ່ງ.

ແຜນທີ່ ສະແດງ ຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

9. ປາພອນ *Cirrhinus microlepis* Sauvage, 1878

ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
ຊື່ອັງກິດ: Small-scale river carp
ຊື່ຂະແມ: Trey pruol, Trey Kralang
ຊື່ລາວ: ປາພອນ, ປາພອນໝາກກອກ
ຊື່ໄທ: Pla nuan chan, pla pon
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca duong

ຂອບເຂດການແຜ່ພັນກະຈາຍ: ພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ ໃນປະເທດໄທ.

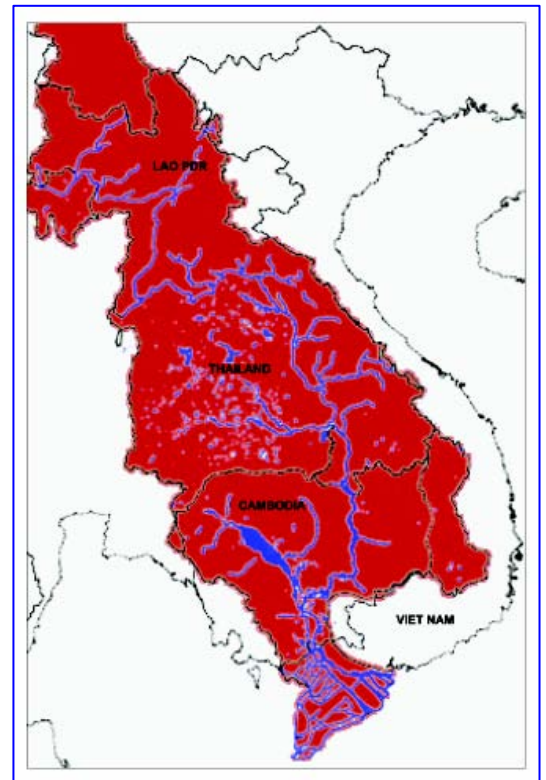
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ສາມາດພົບໄດ້ທົ່ວໄປ.

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ ແຕ່ສ່ວນຫລາຍຈະກິນ ໄຮນຈີ້ພືດ, ໄຮນຈີ້ສັດ, ໄຄນຈີ້ ສິ່ງເມົ່າ ເປື່ອຍ ເສດພືດ ແລະ ແມງໄມ້.

ຂະໜາດ: ມີຄວາມຍາວເຖິງ 65 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ຢ່າງນ້ອຍຈະມີ ສອງກຸ່ມປະຊາກອນຂອງປາພອນ. ກຸ່ມທີ່ນຶ່ງ ຈາກ ປາກແມ່ນ້ຳເລີຍ ຫາ ຊຽງແສນ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍ ຂຶ້ນໄປປະສົມພັນໃນຊ່ວງ ພືດສະພາ - ສິງຫາ ຊຶ່ງເວລາທີ່ປະສົມພັນແມ່ນ ມິຖຸນາ-ກໍລະກົດ ຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ກຸ່ມທີ່ສອງ ແມ່ນຈາກບໍລິຄຳໄຊ ລົງໄປ Delta ຫວຽດນາມ (ອາດມີການເລື່ອມລຳກັນເປັນບາງຊ່ວງ). ຫລັງຈາກ ປະສົມພັນແລ້ວ ໄຂ່ ແລະລູກອ່ອນຈະໄຫລ່ອ່ອນຕາມກະແສນ້ຳເຂົ້າສູ່ເຂດນ້ຳຖ້ວມ. ປາຮາມ ແລະປາໃຫຍ່ກໍ່ເຄື່ອນ ຍ້າຍລົງ ແລະເຂົ້າໄປໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມເຊັ່ນກັນໃນຊ່ວງລະດູນ້ຳຖ້ວມ, ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ພາກໃຕ້ກຳປູເຈຍ ແລະຫວຽດນາມ ແລະຂຶ້ນໄປຕາມແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບເຂົ້າສູ່ທະເລສາບໃຫຍ່ໃນກຳປູເຈຍ. ເມື່ອລະດັບນ້ຳເລີ້ມຫລົດ ລົງໃນຕົ້ນລະດູແລ້ງ ມັນກໍ່ຈະເຄື່ອນຍ້າຍກັບອອກມາສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນຕາມລຳນ້ຳ ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນ ແມ່ນການເຄື່ອນຍ້າຍເພື່ອໄປປະສົມພັນ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ໄດ້ຄົ້ນພົບບ່ອນປະສົມພັນຂອງປາພອນ ແຫ່ງໜຶ່ງໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ຄືຢູ່ບ້ານ ປະທຸມພອນ ປະມານ 50 ກິໂລແມັດ ຫ່າງຈາກ ປາກເຊລິງໄປທາງໃຕ້. ແຫລ່ງດັ່ງກ່າວເປັນຈັບ ບ່ອນພໍ່ແມ່ພັນສຳຫລັບການ ປະສົມພັນທຽບມາແລ້ວເປັນເວລາຫລາຍໆປີ (ຄຳເຫັນສ່ວນຕົວ ຂອງ ທ່ານ ກອງແພງ). ບ່ອນດັ່ງກ່າວເປັນແມ່ ນ້ຳຂອງທີ່ກ້ວາງ ແລະມີພື້ນເປັນຊາຍ ເປັນຫາດຕົ້ນ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງກັບແກ້ງ. ປາຂະໜາດ 2-3 ກິໂລ ສາມາດໃຫ້ໄຂ່ ໄດ້ ປະ 130,000 ຫາ 275,000 ໜ່ວຍ. ປາຂະໜາດ 17 ຊຕມ. ປາພອນຈະເຖິງກະສຽນເມື່ອມີຄວາມ ທີ່ 17 ຊຕມ.

ບ່ອນຫາກິນ: ລູກອ່ອນ ແລະປາຮາມຈພຫາກິນຢູ່ຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດໃຕ້ ຂອງ ອ່າງ ແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ, ທະເລສາບໃຫຍ່ ແລະ Delta ຫວຽດນາມ. ຂະນາດໃຫຍ່ຂຶ້ນ ຈະຫາກິນຢູ່ເຂດປ່າໄມ້ຖ້ວມ ຫາກິນໃບໄມ້.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ຈະອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິດຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ.

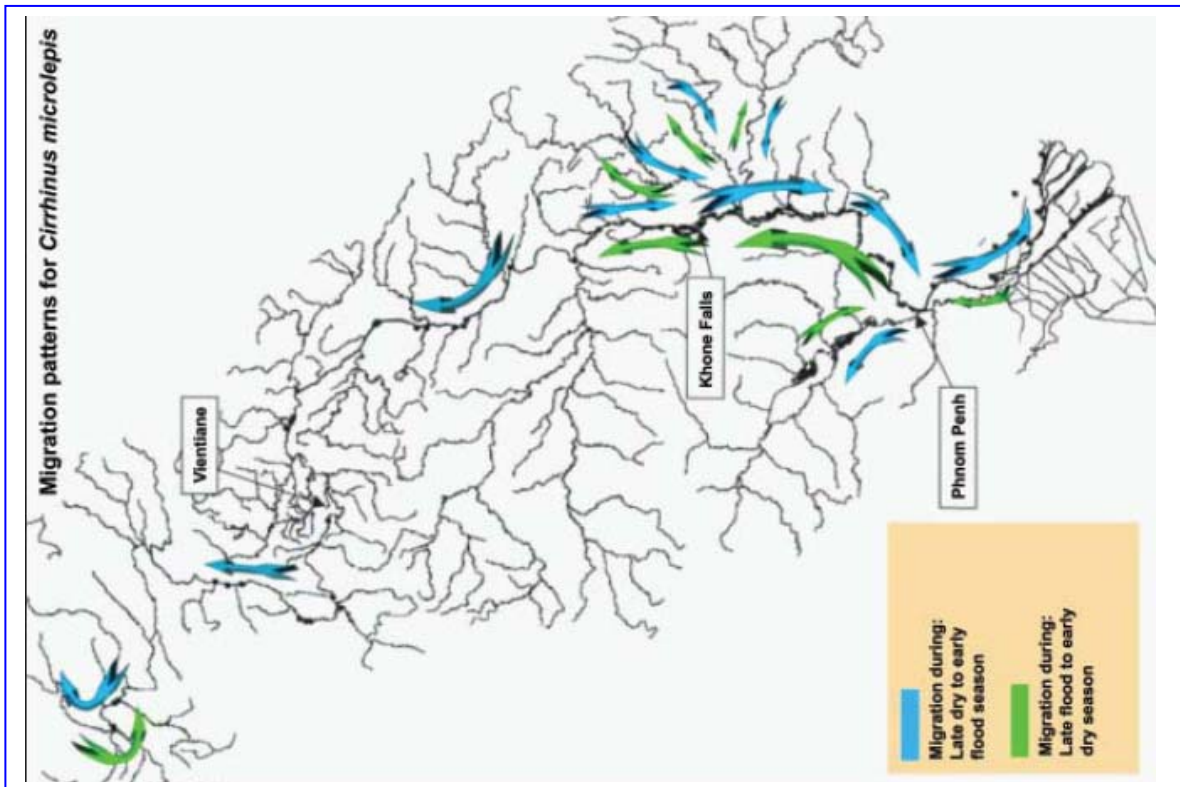
ວົງຈອນຊີວິດ

ປາພອນ ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຫລາຍຄັ້ງ ຄື ເຄື່ອນຍ້າຍຈາກບ່ອນຫາກິນ ໄປສູ່ບ່ອນລີ້ໄພ, ແລະ ກ່ອນໜ້າເຖິງ ກະສຽນ ມີໄຂ່ ກໍ່ຈະທຳການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປສູ່ບ່ອນປະສົມພັນ. ຫລັງຈາກປະສົມພັນໃນເດືອນ ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາແລ້ວ ໄຂ່ແລະລູກອ່ອນກໍ່ຈະໄຫລລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳເຂົ້າໄປບ່ອນອະນຸບານຕາມ ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນໃຕ້. ໃນຕົ້ນລະດູຝົນປາຮາມຈະເຄື່ອນອອກຈາກທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ກັບ ຄືນ ສູ່ນ້ຳຂອງ ກ່ອນຈະທຳການເຄື່ອນຍ້າຍ ແບບເປັນຂະບວນໃຫຍ່ໄປສູ່ບ່ອນລີ້ໄພ. ເມື່ອລະ ດູຕໍ່ໄປ ມາເຖິງ, ປາລຸ້ນ ປາສາວທີ່ຍັງບໍ່ເຖິງກະສຽນ ຈະກັບຄືນໄປສູ່ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ, ສ່ວນຈຳພວກທີ່ເຖິງ ກະ ສຽນ ມີໄຂ່ ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປຫາບ່ອນປະສົມພັນ ເພື່ອທຳການປະສົມພັນ. ໃນເຂດ Delta ແມ່ນ້ຳຂອງ ພົບວ່າ ການເຄື່ອນຍ້າຍລ່ອງລົງ ຊຶ່ງມີແຕ່ປາຮາມ ແລະປານ້ອຍ ຂະນາດ 2- 20 ຊຕມ.

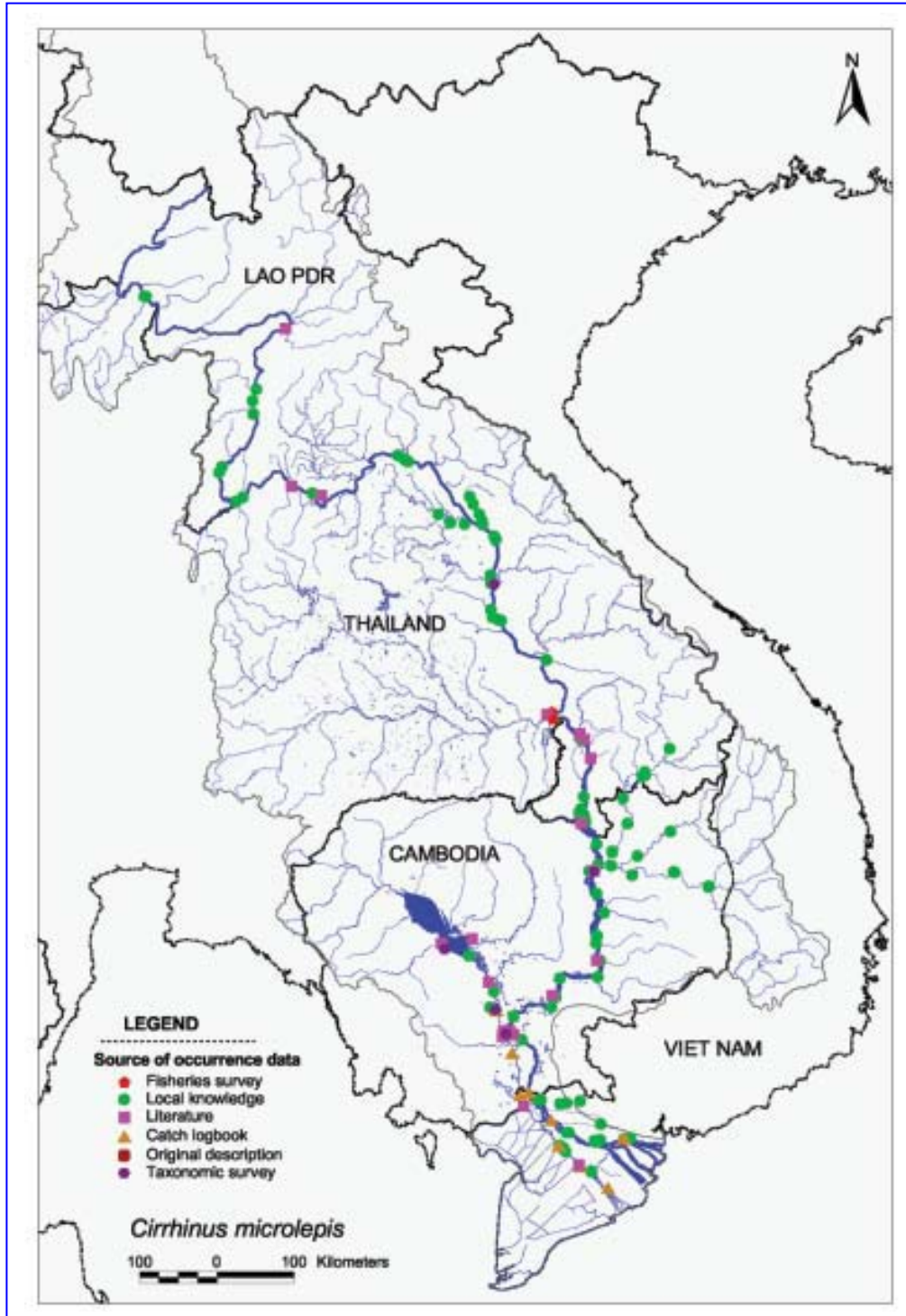
ການເຄື່ອນຍ້າຍຢູ່ເໜືອຄອນພະເພັງຂຶ້ນເມື່ອຂໍ້ມູນຍັງບໍ່ຈະແຈ້ງ, ມີລາຍງານບອກວ່າ ຈາກເມືອງໂຂງ ຈກງຸມ ແຂວງ ອຸບົນ ປາພອນ ເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນເໜືອ ໃນເດືອນກຸມພາ, ແລະເໜືອຂຶ້ນໄປຫາເຂດອີກທີ່ ເຂັ້ມມະລາດ ການເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນເດືອນ ມີນາ-ເມສາ ແລະໃນເດືອນພຶດສະພາທີ່ ມຸກດາຫານ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ໃນຊ່ວງ ມິຖຸນາ-ກໍລະກົດແມ່ນເຄື່ອນຍ້າຍ ລ່ອງທີ່ໂຂງຈກງຸມ. ທີ່ ເມືອງເລີຍ ປາພອນ ສາມາດພົບໄດ້ຕະ ຫລອດປີ. ຊ່ວງແຕ່ໄຊຍະບູລີ ຫາ ຊຽງແສນ ການເຄື່ອນ ຍ້າຍແມ່ນ ມີນາ ຫາ ສິງຫາ. ພົບມີສອງຂະ ບວນ ການເຄື່ອນຍ້າຍຄື ພວກໜຶ່ງທີ່ຂະໜາດນ້ອຍ ເຄື່ອນຍ້າຍໃນເດືອນ ມີນາ-ເມສາ ແລະອີກພວກໜຶ່ງ ໃນເດືອນ ມິຖຸນາ ແລະກໍລະກົດ, ກຸ່ມຫລັງນີ້ແມ່ນການເຄື່ອນຍ້າຍ ເພື່ອໄປປະສົມພັນ ເພາະສ່ວນຫລາຍ ຈະມີປາຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະມີໄຂ່.

ດ້ານການປະມົງ

ປາພອນ ແມ່ນເປັນປາທີ່ສຳຄັນຊະນິດນຶ່ງໃນການປະມົງໃນລະດູແລ້ງ ມັງກອນ-ມີນາ ເມື່ອມັນເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ (Warren *et al*, 1998; Baird, 1998). ແລະກໍ່ສຳຄັນໃນຊ່ວງ ທັນວາ-ກຸມພາ ໃນການໃສ່ໂຕ່ງທີ່ຕົງເລສາບໃນເວລາ ເຄື່ອນຍ້າຍລົງຈາກທະເລສາບໃຫຍ່(Lieng *et al*. 1995). ປາພອນຂະໜາດໃຫຍ່ມັກຈະຈັບໄດ້ໃນຕອນກາງຂອງ ແມ່ນ້ຳຂອງ ດ້ວຍການຖືກມອງ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາພອນ

ແຜນທີ່ ສະແດງ ຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາພອນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

10. ປາສ້ອຍ *Cirrhinus siamensis* Sauvage 1881 and *C. lobatus* (Smith, 1945)

- ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
- ຊື່ອັງກິດ: Siamese mud carp
- ຊື່ຂະແມ: Riel Tob and Riel Ongkarm
- ຊື່ລາວ: ປາສ້ອຍຫົວໂປ ແລະ ປາສ້ອຍຫົວແຫຼມ
- ຊື່ໄທ: Pla soi klorn and Pla soi khao
- ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca linh thuy and Ca linh ong

ປາທັງສອງຊະນິດນີ້ ເມື່ອກ່ອນຈັດຢູ່ໃນ genus *Henicorhynchus*, ຊຶ່ງໃນປັດຈຸບັນໄດ້ຈັດເຂົ້າໃນກຸ່ມ *Cirrhinus* (Roberts, 1997). ມີຫລາຍບັນທຶກ ກໍ່ເອີ້ນ *Cirrhinus jullieni* (ມີຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າ ແຕ່ພົບນ້ອຍ) ບາງຄັ້ງກໍ່ເອີ້ນ *Cirrhinus siamensis* (Roberts, 1997). ຊະນິດພັນ *Cirrhinus* ຂະໜາດນ້ອຍໆ ຫລື ປາເກັດນ້ອຍຊະນິດອື່ນກໍ່ ຈັບໄດ້ພ້ອມໆກັນ, ດັ່ງນັ້ນ ສະຫລຸບກ່ຽວກັບດ້ານຊີວະ ຊຶ່ງອີງຕາມການລາຍງານ ຂອງຊາວປະມົງ ແລະ ການຕິດ ຕາມຂອງນັກວິຊາການແມ່ນຍັງບໍ່ທັນ ຄົບຖ້ວນ.

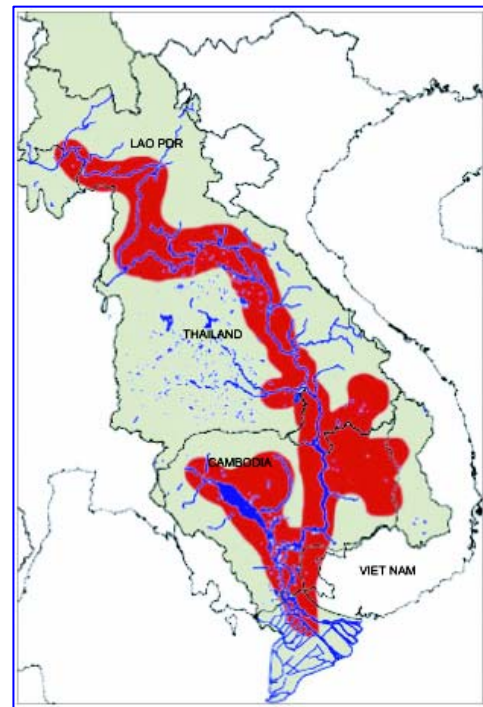
ຂອບເຂດການແຜ່ພັກຂອງ: ປາສ້ອຍຫົວແຫຼມ

ແມ່ນເປັນປາສະເພາະຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ, ສ່ວນ ປາສ້ອຍຫົວໂປ ແມ່ນສາມາດພົບໄດ້ທີ່ແມ່ນ້ຳ ເຈົ້າພະຍາເຊັ່ນດຽວເໝືອນກັນ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ປາທັງສອງຊະນິດນີ້ແມ່ນພົບແຕ່ເຂດ Delta ຈົນຮອດຊຽງຂອງ ສາມຫລ່ຽມທອງຄຳ ແລະ ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງອີກດ້ວຍ. ດ້ວຍລັກສະນະທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ຊາວປະມົງ ບໍ່ສາມາດໄຈ້ແຍກໄດ້. ຊຶ່ງອາດຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມເຫັນໃນການພົບພໍ້ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໄປຕາມສະ ຖານທີ່ ທີ່ໄດ້ພົບເຫັນ.

ການກິນອາຫານ: ກິນປະເພດພືດ- ສ່ວນຫລາຍແມ່ນໄຄນ້ຳ, ໄຮນ້ຳພືດ ແລະ ພືດນ້ອຍໆ.

ຂະໜາດ: ສ້ອຍຫົວແຫຼມຍາວເຖິງ 15 ຊຕມ. ແລະ ສ້ອຍຫົວໂປຍາວເຖິງ 20 ຊຕມ.

ຂອບເຂດທີ່ພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ຈຳພວກປາ *Cirrhinus* (ລວມທັງປາສ້ອຍ) ແມ່ນມີຫລາຍກຸ່ມ ຊັບຊ້ອນກັນ, ບາງຊະນິດທຳການ ເຄື່ອນຍ້າຍ ເປັນໄລະຍະທາງຍາວ ແຕ່ບາງຊະນິດກໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍເປັນໄລະຍະທາງສັ້ນໆ. ມີບາງກຸ່ມກໍ່ ແຍກອອກໄປ ຕາມ ຫົວນ້ຳລຳຫ້ວຍ ເຊັ່ນໃນປະເທດໄທ ຊຶ່ງແບ່ງກັນດ້ວຍລຳຫ້ວຍ. ດັ່ງນັ້ນ, ກຸ່ມຂອງ ປາດັ່ງກ່າວແມ່ນ ມີຄວາມສະລັບຊັບຊ້ອນຫລາຍ. ສະນັ້ນ, ຈຳເປັນຕ້ອງມີສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທາງດ້ານ ກາມະພັນ ແລະກາ ຍະພາບ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ແຍກບັນຫາດັ່ງກ່າວຢ່າງເລິກເຊິ່ງ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຂໍ້ມູນທີ່ ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ ເຫັນວ່າ ປາຈຳພວກນີ້ເປັນປາທີ່ສຳຄັນຊະນິດນຶ່ງທີ່ມີການເຄື່ອນຍ້າຍ ໃນພາກ ໃຕ້ຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງກວມເອົາບໍລິເວນກ້ວາງ ນັບແຕ່ປາກເຊ ຫາ ແມ່ຂອງ Delta ຫວຽດນາມ (ລວມທັງເຂດ ທະເລສາບ ໃຫຍ່ໃນກຳປູເຈຍ).

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ຕ່າງກຸ່ມ ກໍ່ມີຕ່າງບ່ອນປະສົມພັນທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປ, ບາງກຸ່ມພົບວ່າປະສົມພັນໃນ ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ບາງກຸ່ມກໍ່ລາຍງານວ່າປະສົມພັນໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ ເຊັ່ນ ປາ ສ້ອຍຫົວໂປ (*Cirrhinus siamensis*) ປະສົມພັນຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ ຊຶ່ງມັນ ບໍ່ຮຽກຮ້ອງປັດໄຈສະເພາະຫລວງຫລາຍເທົ່າໃດ ອາດພຽງແຕ່ລະດັບນ້ຳເທົ່ານັ້ນ. ລູກອ່ອນຫລັງ ຈາກເບາະອອກມາຈະໄຫລລ່ອງຕາມກະແສນ້ຳເຂົ້າສູ່ເຂດນ້ຳຖ້ວມເພື່ອອະນຸບານ.

ບ່ອນຫາກິນ: ປາຈຳພວກນີ້ແມ່ນຫາກິນຢູ່ເຂດບໍລິເວນນ້ຳຖ້ວມ ເຊັ່ນ ພາກໃຕ້ ກຳປູເຈຍ, ທະເລສາບ ໃຫຍ່ ແລະ Delta ແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນຫວຽດນາມ. ສ່ວນໃນພາກກາງ ແລະ ພາກເໜືອ ແມ່ນຕາມ ເຂດນ້ຳ ຖ້ວມ ທີ່ຕໍ່ໃສ່ກັບລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ໃນລະດູແລ້ງ ປາສ້ອຍຈະອາໄສຢູ່ໃນວັງນ້ຳເລິກ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ (ເຊສານ, ເຊປຣອກ ແລະ ເຊກອງ ເປັນຕົ້ນ).

ວົງຈອນຊີວິດ

ປາສ້ອຍຫົວແຫລມ (*Cirrhinus lobatus*) ແລະ ປາສ້ອຍຫົວໂປ (*Cirrhinus siamensis*) ທັງສອງ ຊະນິດນີ້ ແມ່ນເປັນປາທີ່ມີຈຳນວນຫລາຍທີ່ສຸດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ ຫາ ຕອນໃຕ້ (Roberts, 1997) ແລະເປັນຊະນິດປາທີ່ໃຊ້ເປັນຕົວວັດແທກ ທາງດ້ານດ້ານນິເວດ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ສຳຄັນ (Roberts and Baird, 1995; Roberts, 1997).

ເປັນປາທີ່ມີຊີວິດສັ້ນ ທີ່ສາມາດປັບຕົບເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມພາຍໃນ ແລະ ປະຈຳ ປີຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ການປະສົມພັນແມ່ນຈະເລີ້ມຕົ້ນລະດູຝົນ ໄຂ່ ແລະລູກອ່ອນຈະລ່ອງລົງ ຕາມກະແສນ້ຳ ເຂົ້າສູ່ບ່ອນອະນຸບານຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ແລະຈະຫາກິນ ແລະໃຫຍ່ຢູ່ກັບສະ ຖານທີ່ດັ່ງ

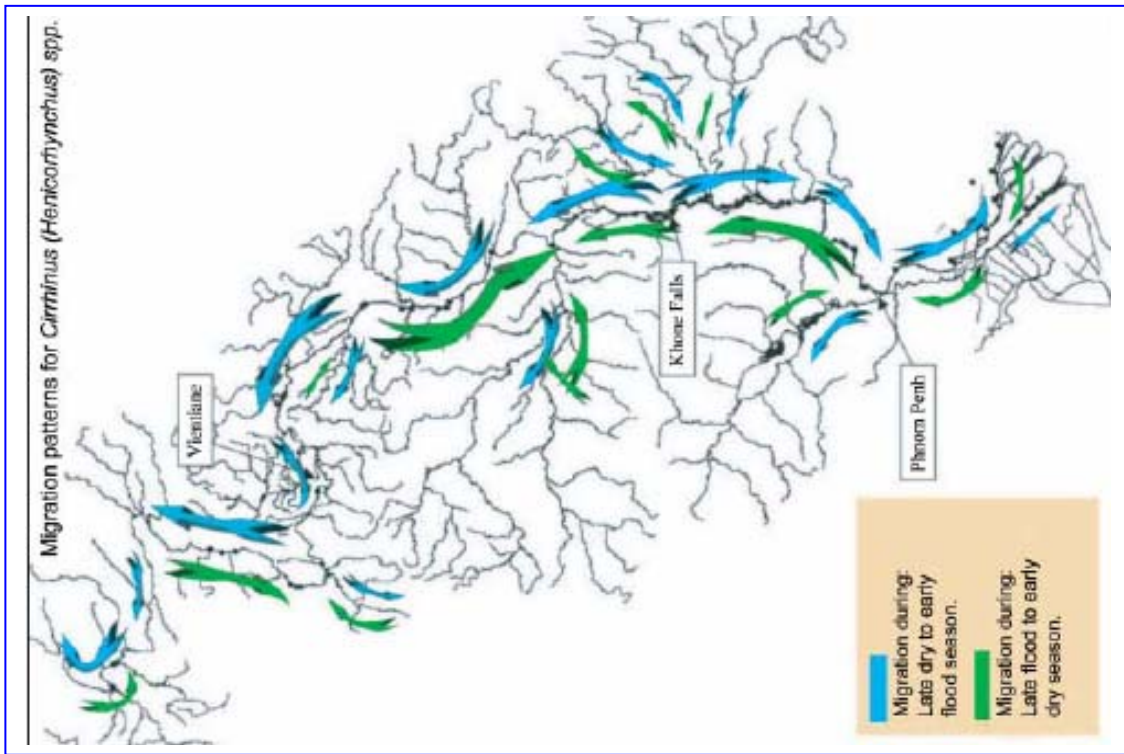
ກ່າວ. ເມື່ອຕົ້ນລະດູແລ້ງ ມາເຖິງ ແລະລະດັບນ້ຳເລີ້ມຫລຸດລົງ ມັນຈະອອກຈາກທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ເຂົ້າໄປສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ. ຈາກນັ້ນ ກໍ່ຈະທຳການເຄື່ອນຍ້າຍໄປຫາບ່ອນລີ້ໄພ ຕາມວັງເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳ ຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ. ໃນຕົ້ນລະດູຝົນຕໍ່ໄປໜ້າເມື່ອມັນມີໄຂ່ ແລະ ຕຽມພ້ອມຈະປະສົມພັນ, ມັນຈະເຄື່ອນຍ້າຍໄປສູ່ບ່ອນປະສົມພັນຕໍ່ໄປ.

ປາສ້ອຍແມ່ນປາທີ່ສຳຄັນ ແລະຫລາຍທີ່ສຸດໃນການຈັບໄດ້ໃນຂະບວນການເຄື່ອນຍ້າຍໃນລະດູ ແລ້ງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້. ເສັ້ນທາງການເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນອອກມາຈາກ ທະເລສາບໃຫຍ່ ຜ່ານແມ່ນ້ຳຕິງເລສາບ ແລະເຂົ້າສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງຂຶ້ນໄປຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງຜ່ານກາຍຄອນພະເພັງຂຶ້ນໄປ ມີຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍເຂົ້າໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳເຊສານ. ການເຄື່ອນຍ້າຍດັ່ງກ່າວແມ່ນມີການພົວພັນ ເຖິງລະບົບຈັນທະ (ດວງເດືອນ), ຕົວຢ່າງໃນເຂດຕິງເລສາບ ເວລາທີ່ປາເຫລົ່ານີ້ເຄື່ອນຍ້າຍສູງສຸດ ແມ່ນມີພຽງປະມານ 5 ວັນໃນເວລາເດືອນເພັງ.

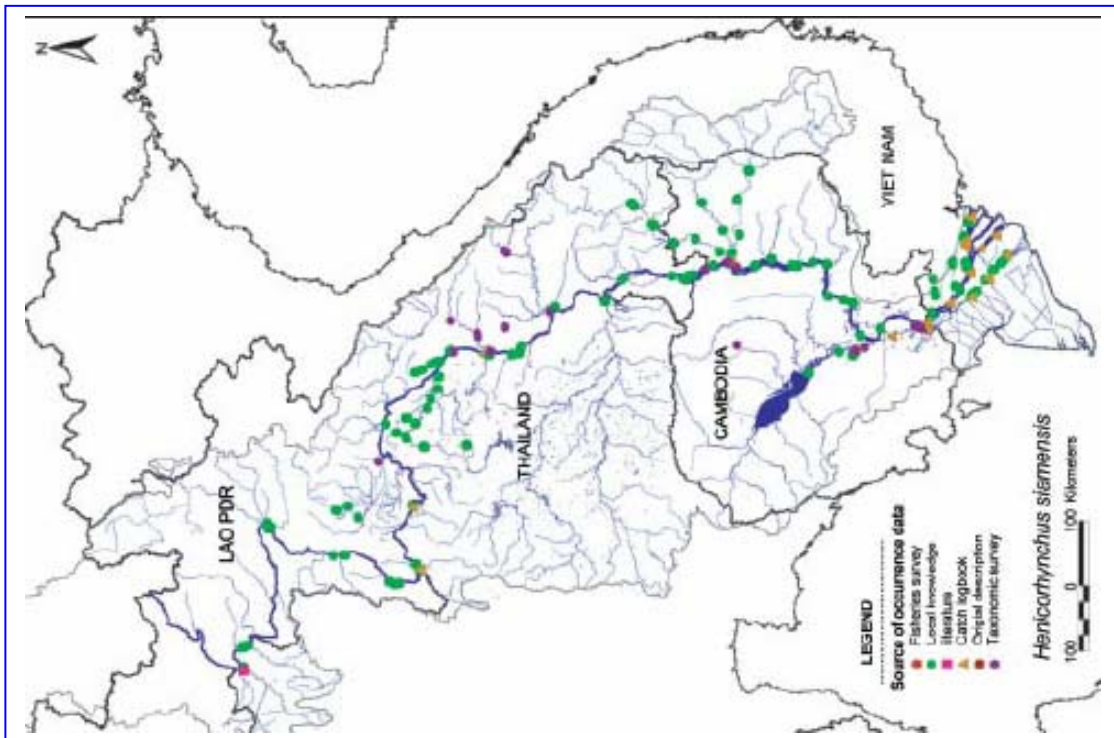
ຢູ່ໃນ ອ່າງໂຕ່ງແມ່ນ້ຳເຊສານ (ລວມທັງ ເຊກອງ ແລະ ເຊຣປອກ) ການເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນເກີດຂຶ້ນທີ່ຕາດເມືອງ ໃນເຊກອງ, ບ້ານພາງ ໃນເຊສານ ແລະ ອູລິບ ໃນເຊຣປອກ .

ດ້ານການປະມົງ

ປາສອງຊະນິດນີ້ແມ່ນປາທີ່ມີຫລາຍທີ່ສຸດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕ້ອນໃຕ້ ເຊັ່ນ ຈາກການໃຊ້ໂຕ່ງ ຢູ່ແມ່ນ້ຳຕິງເລສາບ ຊຶ່ງກວມອັດຕາສ່ວນເຖິງ ປະມານ 50% ຂອງປາທີ່ຈັບໄດ້ໃນຊ່ວງ ພະຈິກ ຫາ ກຸມພາ (ການເກັບຂໍ້ມູນໄລຍະຍາວຂອງMRC monitoring data). ໃນຕະລອດເສັ້ນທາງການການເຄື່ອນຍ້າຍພວກມັນຈະຖືກ ຈັບ ເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ໃນຊ່ວງທີ່ມັນເຄື່ອນຍ້າຍສູງສຸດ ລະຫວ່າງ ຕຸລາ ຫາ ກຸມພາ. ເປັນປັດ ໄຈ ສຳຄັນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຊຸມຊົນ ແລະກຸ່ມກິດຈະກຳຕໍ່ນໍ້າເນື້ອງ ເຊັ່ນ ກຸ່ມທຳການປຸງແຕ່ງ ປາ ແຫ້ງ, ປາຍ້າງ, ປາແດກ, ນ້ຳປາ, ປາສົ້ມ ແລະເຮັດອາຫານສັດ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາສ້ອຍ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາສ້ອຍໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

11. ປາໂຈກ *Cyclocheilichthys enoplos* (Bleeker, 1850)

ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and C
 ຊື່ອັງກິດ: Soldier river barb
 ຊື່ຂະແມ: Trey chhkok
 ຊື່ລາວ: ປາໂຈກ, ປາໂຈກຫົວຫລ່ຽມ
 ຊື່ໄທ: Pla choke, Pla ta koke
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca coc

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ມີເຫັນທົ່ວໄປໃນເຂດຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ລວມທັງ ມະເລເຊງ ແລະ ພາກຕາເວັນຕົກຂອງອິນໂດເນເຊຍ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາ ເຊັ່ນ ແມ່ນ້ຳເຊສານ ແລະ ແມ່ນ້ຳສິງຄຣາມ ເປັນຕົ້ນ.

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ -

ກິນອາຫານຫລາຍປະເພດ ເຊັ່ນ ຈຳພວກຫອຍ, ໄຄນຮີ້, ຂີ້ກະເດືອນ, ສິ່ງເນົ່າເປື້ອຍ, ແມງໄມ້, ຈຳພວກກະປູ, ກຸ້ງ, ຫ້ອຍກີ້ ແລະປາ. ເມື່ອຍັງນ້ອຍຈະກິນໂຮນຮີ້ ສັດເປັນຫລັກ.

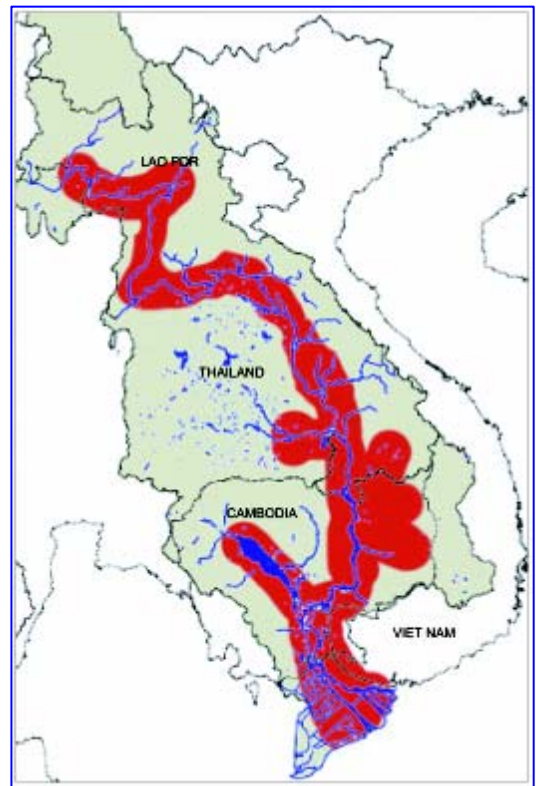
ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 74 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ໃນຕອນໃຕ້ຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ອາດຈະມີພຽງ ກຸ່ມດຽວ ປາຂະໜາດຮາມຈະຈັບໄດ້ຈາກໂຕ່ງຕາມ ແມ່ນ້ຳຕິງເລສາບ, ສ່ວນປາໃຫຍ່ຈະພົບເຫັນໃນ ການເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ເຂດຄອນພະເພັງ ແລະຜ່ານຂຶ້ນ ເໜືອຄອນ ແລະ ອີກກຸ່ມນຶ່ງ ແມ່ນພົບແຕ່ ວຽງຈັນ ຫາ ຊຽງແສນ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາໂຈກ ຈະປະສົມພັນກາງແມ່ນ້ຳ ຂອງທີ່ເປັນວັງເວີນ, ໄຂ່ ແລະລູກອ່ອນຈະລ່ອງຕາມ ກະແສນນ້ຳ ເຂົ້າໄປສູ່ບ່ອນອະນຸບານ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ບ່ອນທາກິນ: ປານ້ອຍ ຈະດຳລົງຊີວິດຊ່ວງລະຍະເດືອນທຳອິດອາຫານຢູ່ຕາມເຂດທີ່ງຸ່ມນ້ຳຖ້ວມ ເຊັ່ນ: ບໍລິເວນຕົງເລສາບ ແລະ ເຂດ Delta ໃນຫວຽດນາມ, ເມື່ອໃຫຍ່ຂຶ້ນ ອາດຈະເຂົ້າໄປໃນລຳ ແມ່ນ້ຳ ແລະທາກິນອາຫານຊະນິດຕ່າງໆເຊັ່ນ ໄຄນ້ຳ, ຈຳພວກ ກະບູ ກຸ້ງ ຫອຍຕ່າງໆ ແລະປາ.

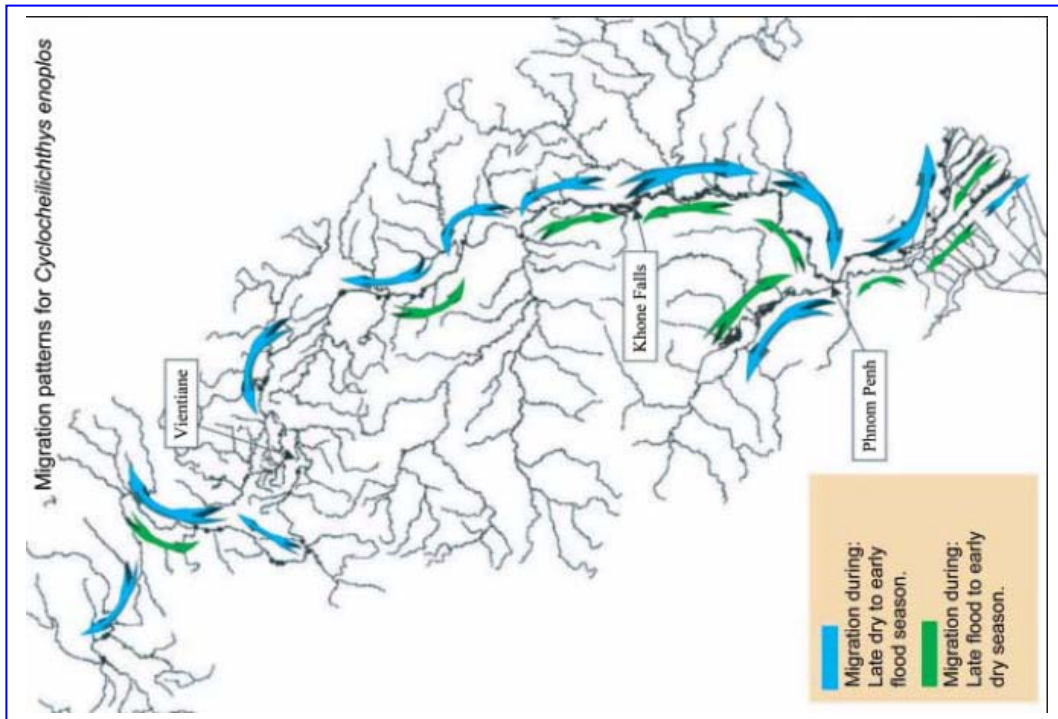
ບ່ອນລີ້ໄພ: ໃນລະດູແລ້ງ ປາຂະໜາດໃຫຍ່ ຈະອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແຕ່ ກະແຈະ ຫາ ຊຽງແຕງ (ກຳປູເຈຍ) ແລະເຂດໄຊຍະບູລີ (ລາວ). ປານ້ອຍສາມາດພົບເຫັນໄດ້ຕາມ ແຄມຝັ່ງ ໂດຍສະເພາະໃນບໍລິເວນທີ່ມີປ່າໄມ້ຖ້ວມທີ່ມີຟຸ່ມໄມ້.

ວົງຈອນຊີວິດ

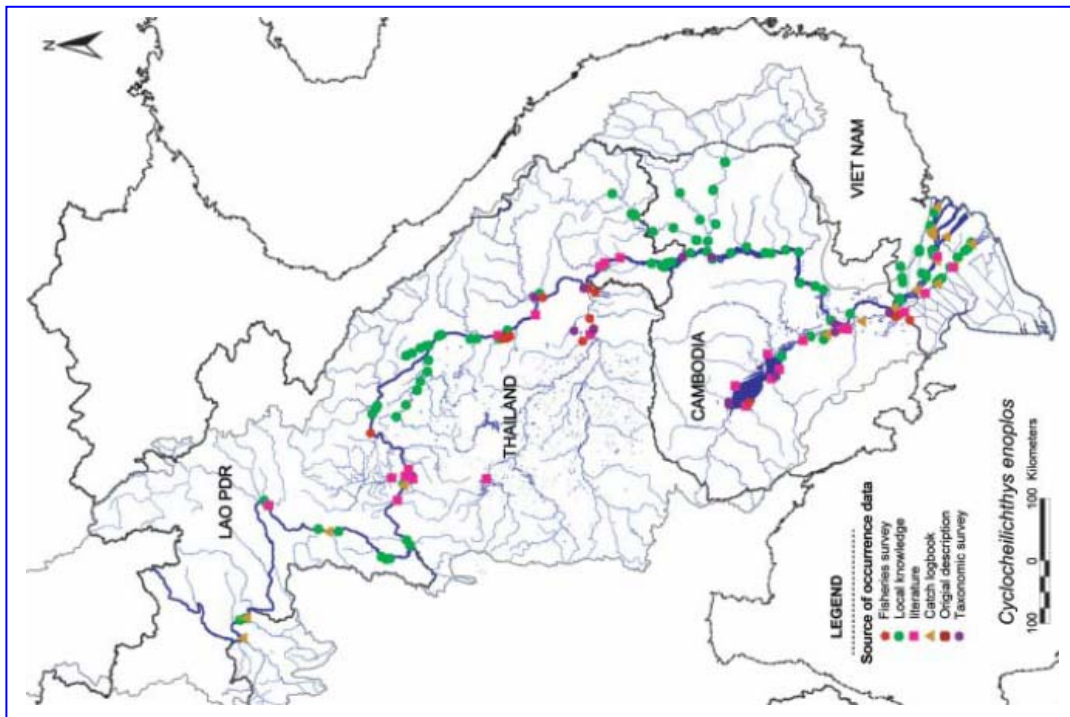
ປາໂຈກ ຈະປະສົມພັນໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ, ປາຮາມ ແລະປາໃຫຍ່ຈະອອກຈາກທີ່ງຸ່ມນ້ຳຖ້ວມໃນລະດູຝົນ. ເມື່ອລະດັບນ້ຳເລີ້ມຫຼຸດລົງໃນທ້າຍລະດູຝົນ ປາໂຈກຈະເຄື່ອນຍ້າຍກັບຄືນສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະເຂົ້າໄປອາໄສຢູ່ຕາມວັງເລິກເພື່ອອາໄສ ແລະລີ້ໄພໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ. ເມື່ອລະດູຝົນຕໍ່ໄປ ເລີ້ມມາເຖິງ ປາທີ່ມີໄຂ່ຈະເລີ້ມເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປຫາບ່ອນປະສົມພັນ, ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ແທ້ວ່າ ຈະໃຊ້ເວລາເທົ່າໃດ ປາໂຈກຈຶ່ງຈະເຖິງກະສຽນ (ມີໄຂ່), ຄາດວ່າຈະໃຊ້ເວລາຫລາຍປີສົມຄວນ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາໂຈກ ແມ່ນຊະນິດນຶ່ງທີ່ສຳຄັນຈັບດ້ວຍໂຕ່ງ ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ໃນຊ່ວງ ທັນວາ ຫາ ກຸມພາ (Lieng et al. 1995). ປາໂຈກຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງໃນເຂດ ຄອນພະເພັງຂອງພາກໃຕ້ຂອງລາວ ແລະເຂດການປະມົງບ່ອນອື່ນໆອີກດ້ວຍ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໂຈກ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໂຈກໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

12. ປາສູດ *Hampala dispar* Smith, 1934

ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
ຊື່ອັງກິດ: Eye-spot barb
ຊື່ຂະແມ: Trey khmann
ຊື່ລາວ: ປາສູດ (1)
ຊື່ໄທ: Pla kra sube jud, Pla sood
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca ngua xam

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ປາສູດ ເປັນປາທີ່ມີຢູ່ສະເພາະແຕ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງເທົ່ານັ້ນ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນຕາມສາຂາ ແລະ ຍ້າຍເຂົ້າສູ່ລຳແມ່ນ້ຳຂອງໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

ການກິນອາຫານ: ກິນຊີ້ນ ລັດອື່ນເປັນອາຫານ- ອາຫານສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ຈຳພວກ ກຸ້ງ, ກະປູ, ຕົວອ່ອນແມງໄມ້ ແລະປາ

ຂະໜາດ: ຍາມເຖິງ 35 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

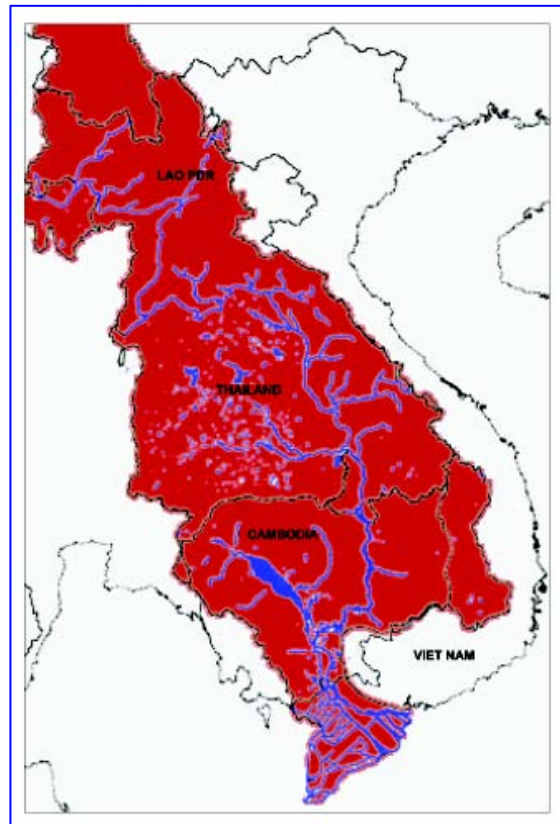
ມີເປັນກຸ່ມໆ ຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນທີ່ພົບເຫັນ ແລະ ຕາມອ່າງເກັບນ້ຳ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາສູດຈະປະສົມຢູ່ທົ່ວໄປ ສາມາດປະສົມພັນໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ເຊັ່ນອ່າງ ນ້ຳຈຶ່ງ ແລະສາມາດເປັນກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ໃຫຍ່.

ບ່ອນຫາກິນ: ທັງປາຮາມ ແລະປາໃຫຍ່ ຈະເຂົ້າ ໄປໃນເຂດບໍລິເວນນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນເພື່ອ ຫາກິນ ພວກມັນສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບ ທີ່ເປັນອ່າງເກັບນ້ຳຂະໜາດໃຫຍ່ໄດ້ດີ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິກໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ, ກຸ່ມທີ່ຢູ່ໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ແມ່ນຈະໃຊ້ຊີວິດຢູ່ໃນນັ້ນ ຕະລອດປີ.

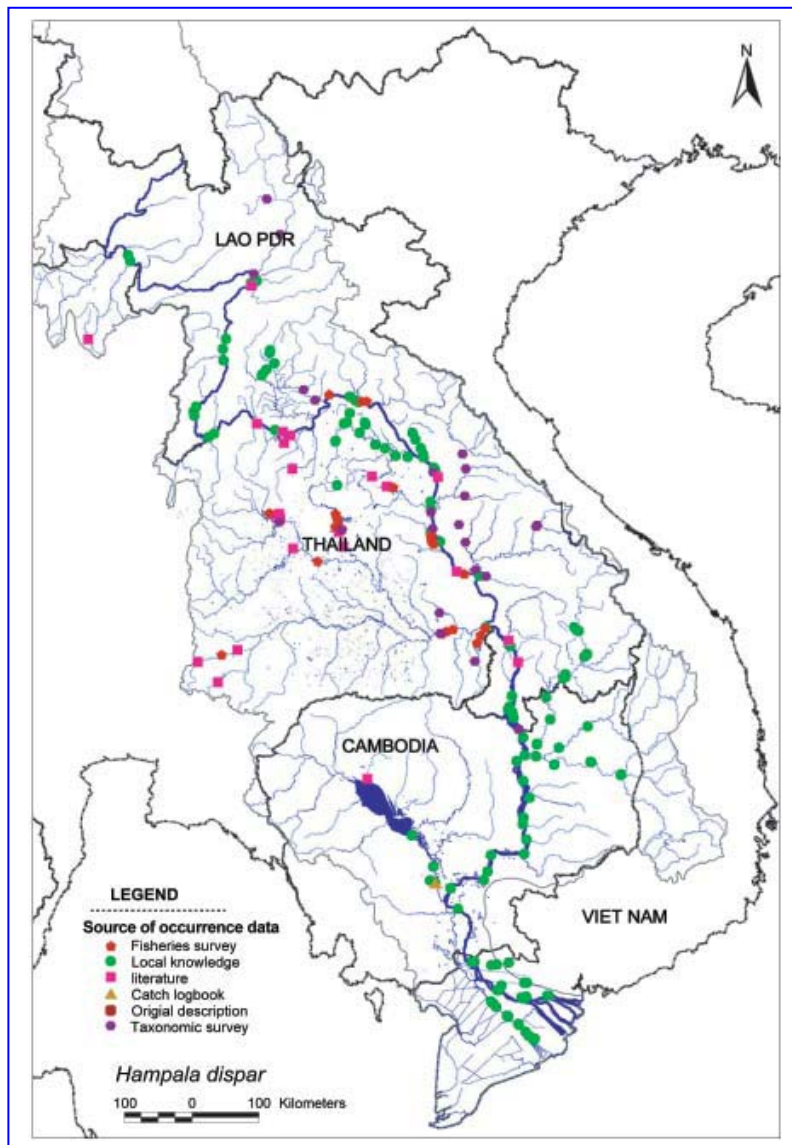

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ວົງຈອນຊີວິດ

ຫຼັງຈາກການປະສົມພັນໃນລະດູຝົນ, ລູກອ່ອນ ແລະ ປາຮາມ ຈະເຂົ້າໄປໃນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ເພື່ອອາໄສຫາກິນ ແລະຈະເລີນເຕີບໂຈ ຈົນກະທັ້ງລະດັບນ້ຳເລີ້ມຫລົດລົງໃນທ້າຍລະດູຝົນ, ພວກມັນຈະກັບຄືນສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະເຂົ້າໄປຫາວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ. ຊ່ວງໄລຍະການປະສົມພັນຂອງສູດແມ່ນຍາວ ຄືຕັ້ງແຕ່ ມີນາ ເຖິງ ມິຖຸນາ. ໄຂ່ຈະຕິດກັບໄມ້ ຫລືຟຸ່ມໄມ້ທີ່ຈົມນ້ຳລູກອ່ອນ ແລະປາຮາມຈະອາໄສຢູ່ບໍລິເວນທີ່ປະສົມພັນ ບ່ອນທີ່ມີພືດພັນໄມ້ນ້ຳຖ້ວມ ຕາມແຄມຕາຝັ່ງ.

ດ້ານການປະມົງ: ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງທີ່ວ່າໆແມ່ນ້ຳຂອງ.

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາສູດ (1) ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

13. ປາສູດ *Hampala macrolepidota* (Valenciennes, 1842)

ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
 ຊື່ອັງກິດ: Barred barb
 ຊື່ຂະແມ: Trey khmann
 ຊື່ລາວ: ປາສູດ (2)
 ຊື່ໄທ: Pla kra suub kheed
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca ngua

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້, ລວມທັງພາກໃຕ້ ມະເລເຊຍ ແລະພາກໃຕ້ອິນໂດເນເຊຍ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະມີຫລາຍກວ່າປາສູດ *Hampala dispar* (ຊະນິດທີ່ທຳອິດ) ໂດຍສະເພາະໃນຕອນໃຕ້, ແຕ່ມີໜ້ອຍໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ.

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທີ່ໄປ - ປາຂະໜາດໃຫຍ່ (20 ຊຕມ ຂຶ້ນໄປ)

ສ່ວນຫລາຍຈະກິນປາເປັນອາຫານ, ປານ້ອຍ ແມ່ນຈະກິນ ແມງໄມ້, ສິ່ງເນົ່າເປື້ອຍ ແລະກູ້ງ

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 70 ຊຕມ ແຕ່ ສ່ວນຫລາຍ ຈະພົບຂະໜາດ 45 ຊຕມ.

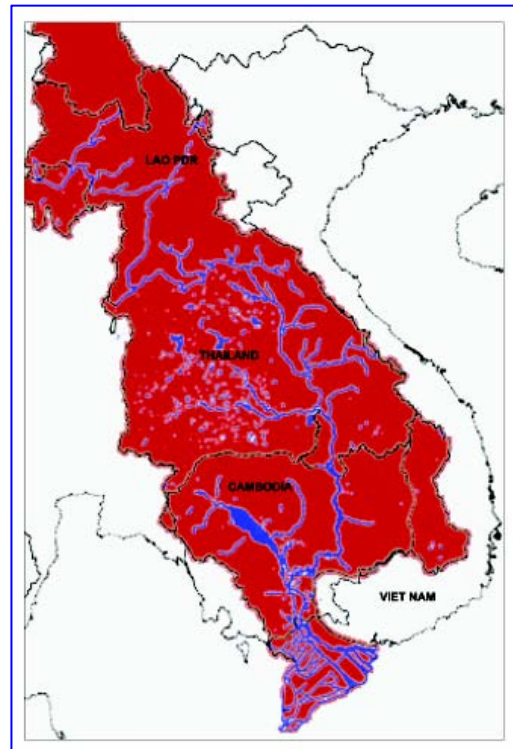
ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ມີເປັນກຸ່ມໆ ຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນທີ່ພົບເຫັນ ແລະຕາມອ່າງເກັບນ້ຳ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາສູດຈະປະສົມຢູ່ທົ່ວໄປ ສາມາດປະສົມພັນໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ເຊັ່ນ ອ່າງ ນ້ຳຽ້ມແລະສາມາດເປັນກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ໃຫຍ່

ບ່ອນຫາກິນ: ທັງປາຮາມ ແລະປາໃຫຍ່ ຈະເຂົ້າ ໄປໃນເຂດບໍລິເວນນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນເພື່ອ ຫາກິນ ພວກມັນສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບ ທີ່ເປັນອ່າງເກັບນ້ຳຂະໜາດໃຫຍ່ໄດ້ດີ.

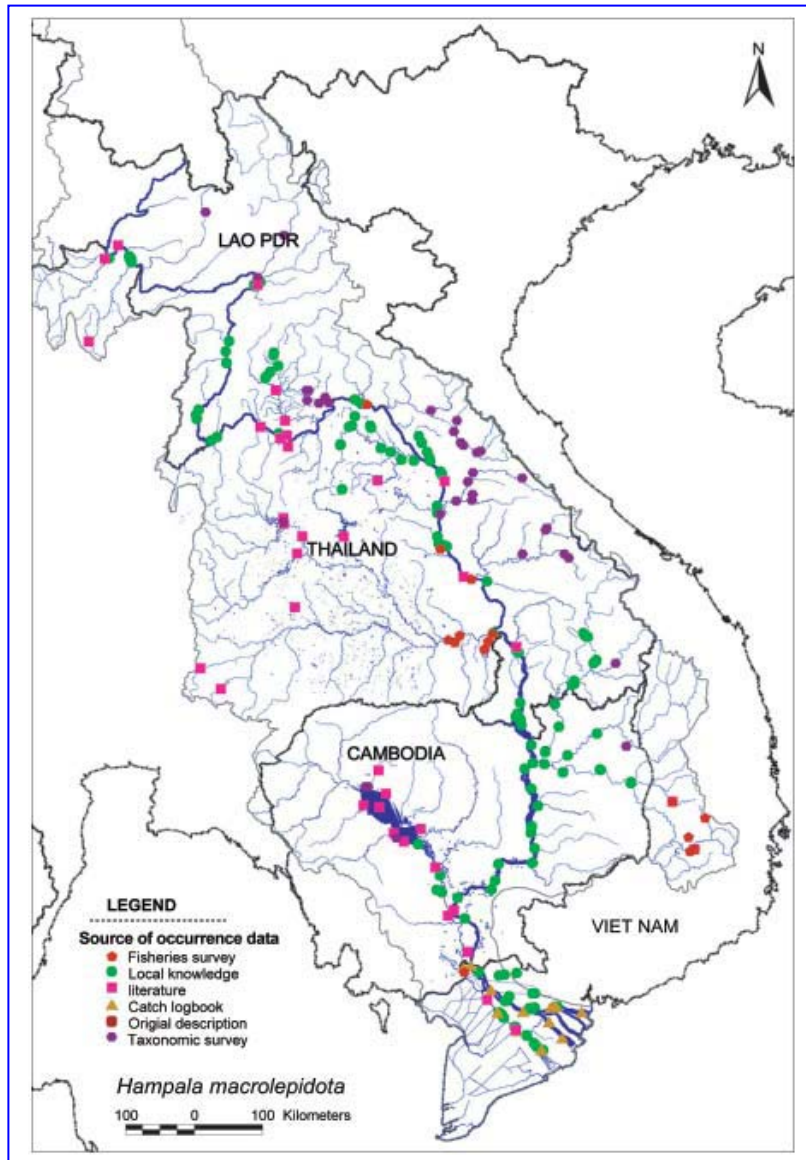
ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ບ່ອນລີ້ໄພ: ອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິກໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ, ກຸ່ມທີ່ຢູ່ໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ແມ່ນຈະໃຊ້ຊີວິດຢູ່ໃນນັ້ນ ຕະລອດປີ.

ວົງຈອນຊີວິດ : ພາຍຫລັງທີ່ປະສົມພັນໃນຊ່ວງລະດູຝົນແລ້ວ ລູກອ່ອນ ແລະ ປາຮາມຈະເຂົ້າໄປສູ່ເຂດ ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ເພື່ອອາໄສຫາກິນ ແລະຈະເລີນເຕີບໃຫຍ່ ຈົນກະທັ້ງລະດັບນ້ຳຫລຸດລົງໃນທ້າຍລະດູຝົນ, ພວກມັນ ຈະຍ້າຍກັບຄືນເຂົ້າສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ບ່ອນເປັນວັງເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ.

ດ້ານການປະມົງ: ປາສູດ ເປັນປາທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງທົ່ວບໍລິເວນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາສູດ(2) ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

14. ປາໜ້າໝູ *Helicophagus waandersii* Bleeker, 1858

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)

ຊື່ອັງກິດ: Catfish

ຊື່ຂະແມ: Trey pra kandor

ຊື່ລາວ: ປາໜ້າໝູ, ປາໝູ

ຊື່ໄທ: Pla yon nhu

ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca tra chuet

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ນ້ຳເຈົາພະຍາ ແລະ ເກາະສຸມາດຕຣາ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີຢູ່ທົ່ວອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ໂດຍສະເພາະໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນກາງ (ແຕ່ເຂດຄອນພະເພັງ ຫາ ແມ່ນ້ຳເລີຍ) ແລະພົບເຫັນໄດ້ໜ້ອຍ ໃນເຂດຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແຕ່ກ້ອງຄອນພະເພັງລົງໄປ, ພົບເຫັນໃນສາຂາໃຫຍ່ໆ (Rainboth 1996) ເຂົ້າໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳ ສົງຄລາມ (ໄທ) ແລະ ເຊສານ/ເຊຣປອກ/ເຊກອງ.

ການກິນອາຫານ: ສ່ວນຫລາຍຈະກິນຈຳພວກຫອຍຕ່າງໆ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 75 ຊຕມ.

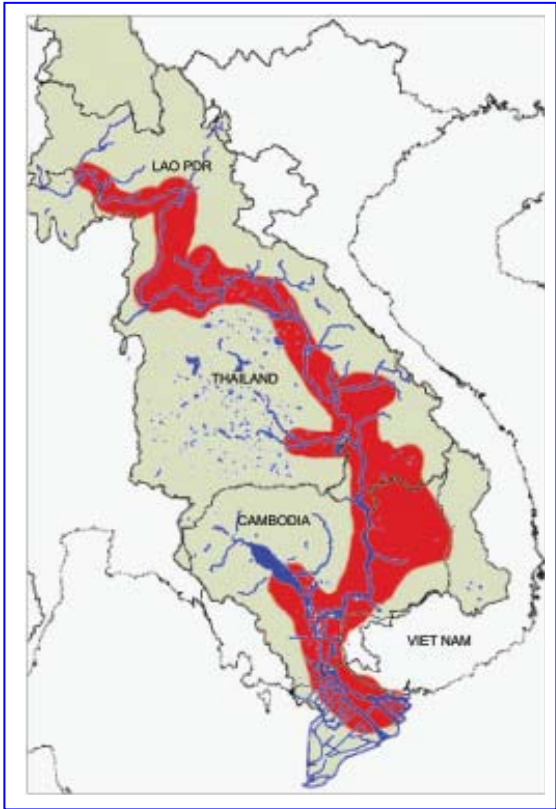
ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ປາໜ້າໝູ ຫລື ປາໝູ : ອາດຈະມີຫລາຍກຸ່ມປະຊາກອນແຍກກັນຈະແຈ້ງ. ບາງກຸ່ມອາດຢູ່ສະເພາະທີ່ ເຊັ່ນ ກຸ່ມໃນແມ່ນ້ຳສົງຄລາມ, ອ່າງນ້ຳຈຶ່ງມເປັນຕົ້ນ, ທັງໝົດຈະໃຊ້ວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ເປັນ ບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາໜ້າໝູ ປະສົມພັນໃນແມ່ນ້ຳ ໃຫຍ່ໆ ທັງໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາ.

ບ່ອນຫາກິນ: ປາໃຫຍ່ຈະກິນຈຳພວກຫອຍເປັຫລັກ ຫາກິນຢູ່ແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ໆ, ການຫາກິນຂອງປາໜ້ອຍ ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ ເຊື່ອວ່າມັນຫາກິນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ບໍ່ເຂົ້າໄປໃນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ບໍ່ຄືກັບຊະນິດ ອື່ນໆໃນຄອບຄົວດຽວກັນ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

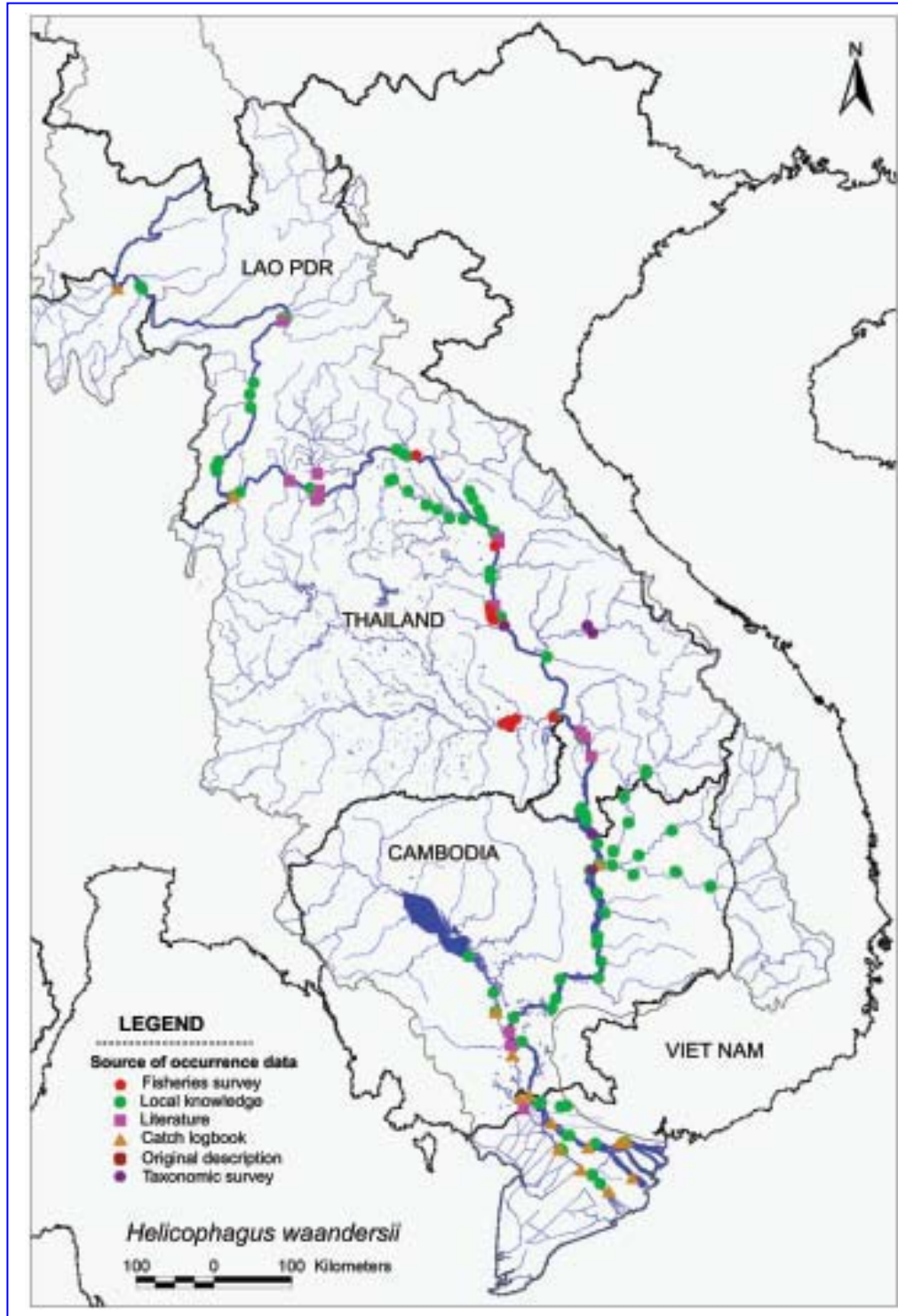
ບ່ອນລີ້ໄພ: ປາໃຫຍ່ຈະໃຊ້ຊີວິດສ່ວນຫລາຍ ຢູ່ບ່ອນລີ້ໄພຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາ.

ວົງຈອນຊີວິດ

ປະສົມພັນໃນຕົ້ນລະດູຝົນ (ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ) ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາ. ຫລັງຈາກປະສົມພັນແລ້ວ ລູກອ່ອນ ຈະລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳໄປສູ່ບ່ອນອະນຸບານ. ໃນຕົ້ນລະດູແລ້ງປາຮາມຈະກະກາຍໄປຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກ. ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຄັກວ່າມັນໃຊ້ເວລາຈັກປີຈຶ່ງຈະເຖິງກະສຽນ. ປາໜ້າໝູ ເປັນຊະນິດທຳອິດໃນຄອບຄົວ pangasiid ທີ່ເລີ້ມການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນແຕ່ລະປີ ຊຶ່ງມັນຈະເລີ້ມແຕ່ ມີນາ-ພຶດສະພາ ເປັນຊ່ວງສູງສຸດ ຈະຂຶ້ນຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງເຂດຄອນພະເພັງ ຂຶ້ນເມືອທາງເໜືອ ຂອງລາວ ແລະ ໄທ, ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາກຸ່ມນີ້ແມ່ນກຸ່ມປາທີ່ ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນ (ຍັງບໍ່ທັນ ມີໄຂ່). ເຊື່ອວ່າປາຈຳພວກທີ່ບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນນີ້ແມ່ນເຄື່ອນຍ້າຍເພື່ອການຊອກຫາອາຫານ. ເມື່ອລະດູຝົນມາເຖິງໃນເດືອນ ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ ມີອີກກຸ່ມນຶ່ງເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໃນເຂດດຽວກັນ, ເຊື່ອວ່າພວກນີ້ ແມ່ນເຄື່ອນຍ້າຍເພື່ອການປະສົມພັນ, ເພາະປາແມ່ທີ່ມາໃນກຸ່ມພົບວ່າມີໄຂ່.

ດ້ານການປະມົງ

ປາໜ້າໝູ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ. ໂດຍສະເພາະໃນຊ່ວງທ້າຍລະດູແລ້ງ (ມີນາ-ພຶດສະພາ) ຊຶ່ງເປັນຍາມຂາດເຂີນປາ ປາໜ້າໝູຈະປະກອບສ່ວນໃນຊ່ວງວິກິດການນີ້.

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໜ້າໝູ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

15. ປາກົດ *Hemibagrus filamentus* (Fang & Chaux, 1949)

ຄອບຄົວ: Bagridae (Bagrid catfishes)
 ຊື່ອັງກິດ: Sutchi River Catfish
 ຊື່ຂະແມ: Tanel
 ຊື່ລາວ: ປາກົດ
 ຊື່ໄທ: Pla kod lueng
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca lang Suy

ປາຊະນິດນີ້ແມ່ນຮູ້ຈັກກັນແຜ່ຫລາຍໃນຊີວິທະຍາສາດທີ່ວ່າ “*Mystus nemurus*”. ທ່ານ. Kottelat (2001) ໄດ້ປ່ຽນຊື່ມາເປັນ *Hemibagrus*. ເວົ້າລວມແລ້ວ ມີສອງຊະນິດຢູ່ໃນກຸ່ມສາຍພັນນີ້.

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ ແລະ ພາກໃຕ້ຂອງໄທ.
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີແຜ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະເປັນປາທີ່ຫາໄດ້ປົກກະຕິ

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານໄດ້ທຸກຢ່າງ ແຕ່ຈະເນັ້ນໄປທາງກິນຊີ້ນສັດອື່ນເປັນອາຫານ. ອາຫານສ່ວນຫລາຍຈະແມ່ນປາ, ພວກກຸ້ງ ຫອຍ ຕົວອ່ອນແມງໄມ້ນ້ຳ ແລະພືດພັນໄມ້.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 60 ຊຕມ.

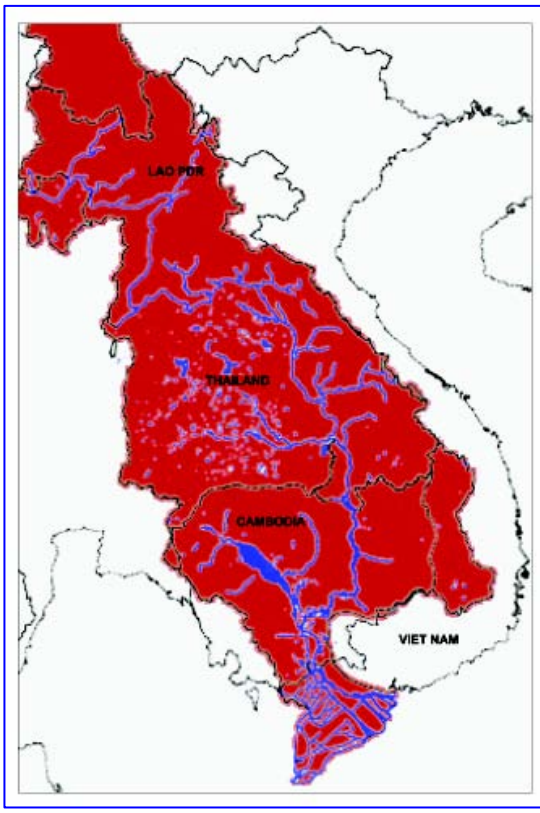
ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ມີກຸ່ມປະຊາກອນຫລາຍໆກຸ່ມກະຈາຍໄປທົ່ວອ່າງ. ຊຶ່ງມີກຸ່ມທີ່ຢູ່ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງອີກດ້ວຍ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປນກົດປະສົມພັນໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມ ເລີ້ມປະສົມພັນຕົ້ນລະດູຝົນ (ມິຖຸນາ- ກໍລະກົດ). ເຊື່ອວ່າມັນປະສົມພັນຢູ່ບ່ອນນ້ຳຖ້ວມທີ່ມີຟຸ່ມໄມ້ຈົມນ້ຳຕາມແຄມຝັ່ງ.

ບ່ອນຫາກິນ: ປານ້ອຍຈະອາໄສຫາກິນຢູ່ໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງ ສາມສີ່ເດືອນທຳອິດ. ປາໃຫຍ່ຫາກິນປາດ້ວຍກັນ ແລະສັດທີ່ບໍ່ມີກະດູກສັນຫລັງຕາມລຳແມ່ນ້ຳ .

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ບ່ອນລີ້ໄພ: ຈະອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາ ຕະລອດຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

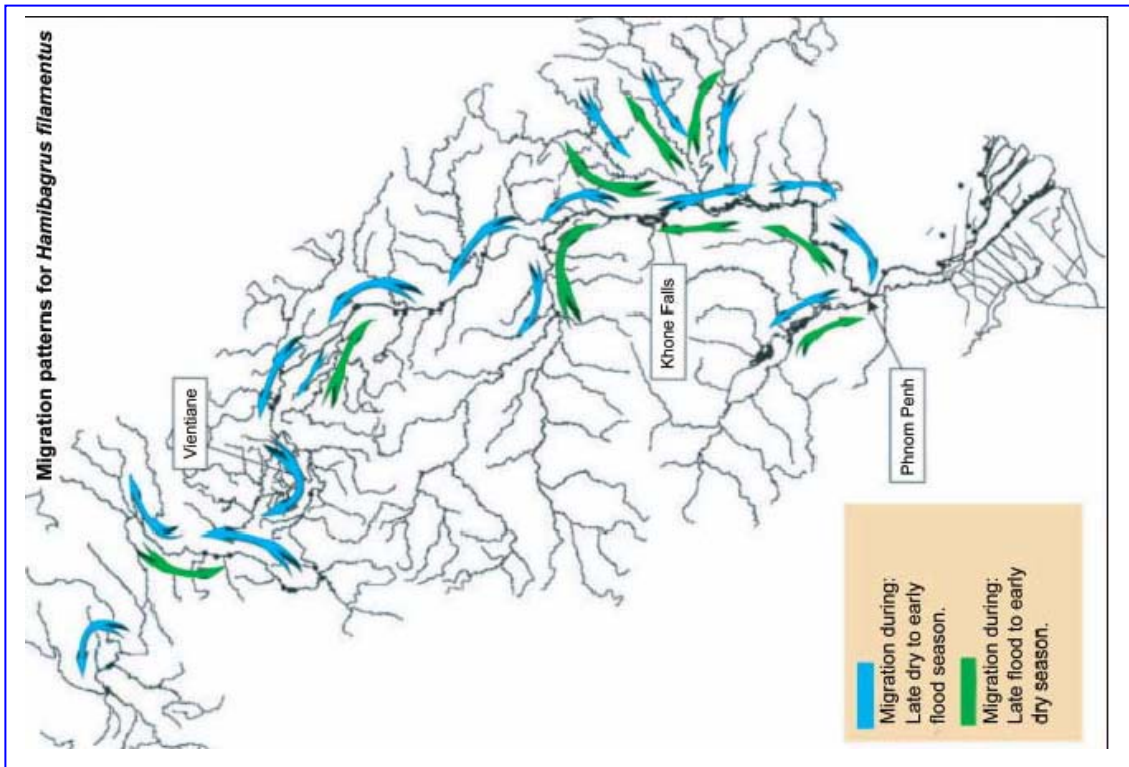
ວົງຈອນຊີວິດ

ມັນຈະເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າໄປຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳ ແລະ ອອກໄປສູ່ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມເມື່ອລະດັບນ້ຳສູງຂຶ້ນ ການປະສົມພັນແມ່ນມີຂຶ້ນໃນຊ່ວງເດືອນ ມິຖຸນາ-ກໍລະກົດ. ເມື່ອລະດັບນ້ຳເລີ້ມຫລຸດລົງໃນທ້າຍ ລະດູຝົນ ປາກົດຈະກັບຄືນເຂົ້າມາສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ຕາມວັງນ້ຳເລິກຊຶ່ງເປັນບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງ. ມີຫລາຍແຫ່ງທີ່ວ່າອ່າງ ການເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນມີການພົວພັນເຖິງລະບົບດວງຈັນ (ເດືອນເພັງ). ທີ່ ກຳປູເຈຍ, ປາກົດຈະເລີ້ມເຄື່ອນຍ້າຍກ່ອນໜ້າມີເດືອນເພັງເຕັມດວງຂອງລະດູແລ້ງ. ທີ່ປາກແມ່ ນ້ຳເລີຍ ລາຍງານບອກວ່າ ປາກົດຈະຂຶ້ນໃນຊ່ວງເດືອນຂ້າງຂຶ້ນ.

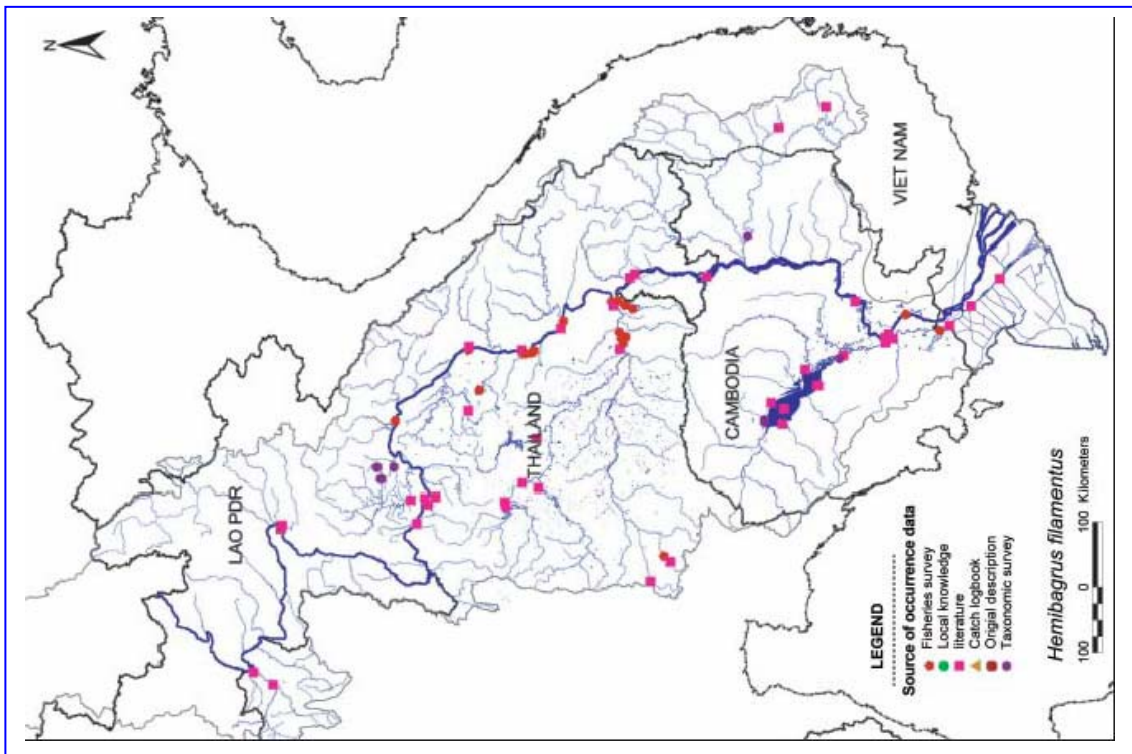
ດ້ານການປະມົງ

ປາກົດ ເປັນປາທີ່ຫາໄດ້ຫລາຍຢູ່ບໍລິເວນຄອນພະເພັງ (Baird, 1998). ການໃສ່ມອງຢູ່ບ້ານຫາງ ຄອນເປົ້າໝາຍແມ່ນຈັບປາເກັດຂະນາດນ້ອຍ ແຕ່ປາກົດແມ່ນມາໃນອັນດັບທີ່ສືບທີ່ຈັບໄດ້. ໃນລະດູແລ້ງ ຕ້ອນ ຫລື ຊຶ່ງແນໃສ່ຈັບປາສ້ອຍ ປາແຕບ ແຕ່ປາກົດ ກໍ່ມາໃນອັນດັບ 35 ໃນແງ່ ຈຳນວນຕົວ. ປາກົດກໍ່ຈັບໄດ້ໃນລະດູຝົນອີກດ້ວຍການໃສ່ຈັນ ແລະຂາ ຊຶ່ງມາໃນອັນດັບ ທີ່ແປດ (Baird, 1998).

ທ່ານ Singhanouvong et al. (1996a) ລາຍງານວ່າ ປາກົດ ແມ່ນຈັບໄດ້ທີ່ບໍລິເວນຄອນພະເພັງ ແຕ່ບໍ່ເຊື່ອວ່າມັນຈະຂຶ້ນຂ້າມຄອນພະເພັງໄດ້ໃນລະດູແລ້ງ. ແຕ່ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ ປາກົດແມ່ນນຶ່ງ ໃນຈຳນວນປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ, ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນເກັບໄດ້ຈາກຫລໍ່ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ ຮູຕ່າງໆ ໃນບໍລິເວນຄອນພະເພັງ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາກົດໃນອ່າງແມ່ນໍ້ຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາກົດ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້ຂອງ

16. ປາເພັງ *Labeo chrysophekadion* (Bleeker, 1850)

- ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
- ຊື່ອັງກິດ: Black sharkminnow
- ຊື່ຂະແມ: Trey kaek
- ຊື່ລາວ: ປາເພັງ (ຂັກກໍ່)
- ຊື່ໄທ: Pla ka dum, pla etuu
- ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca et moi

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້, ແມ່ນ້ຳຂອງ, ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ, ມະເລເຊງ, ພາກໃຕ້ອິນໂດເນເຊງ ແລະ ເກາະBorneo.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີຢູ່ທົ່ວອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ການກິນອາຫານ: ກິນພືດເປັນອາຫານ, ສ່ວນຫລາຍແມ່ນໄຄຫີນ, ໄຮນ້ຳພືດ ແລະສິ່ງເນົ່າເປ້ອຍ

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 90 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

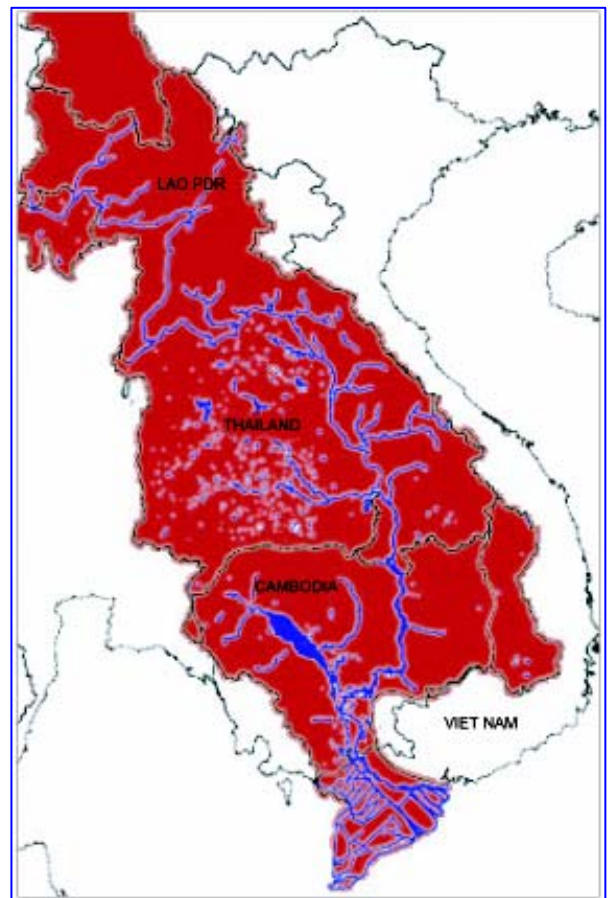
ປາເພັງ ພົບວ່າມີຫລາຍກຸ່ມປະຊາກອນ ຊຶ່ງກະຈາຍຢູ່ຕາມສາຂາ ແລະ ລຳແມ່ນ້ຳຂອງ, ອາໄສວັງນ້ຳເລິກເປັນບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງ. ເປັນປາທີ່ສາມາດປັບຕົວຢູ່ໃນອ່າງເກັບນ້ຳໄດ້ດີ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາເພັງ ສາມາດປະສົມພັນໄດ້ຫລາຍໆບ່ອນ ເຊັ່ນ ໃນບຶງ, ອ່າງເກັບນ້ຳ, ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ, ບ່ອນນ້ຳຕື້ນຕາມແຄມຝັ່ງແມ່ນ້ຳ. ຈະປະສົມພັນໃນຕົ້ນລະດູຝົນ.

ບ່ອນຫາກິນ: ສ່ວນຫລາຍຈະອາໄສ ຫາກິນຕາມເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ບ່ອນທີ່ມີພືດທີ່ຖືກນ້ຳຖ້ວມ

ບ່ອນລີ້ໄພ: ປາໃຫຍ່ຈະອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

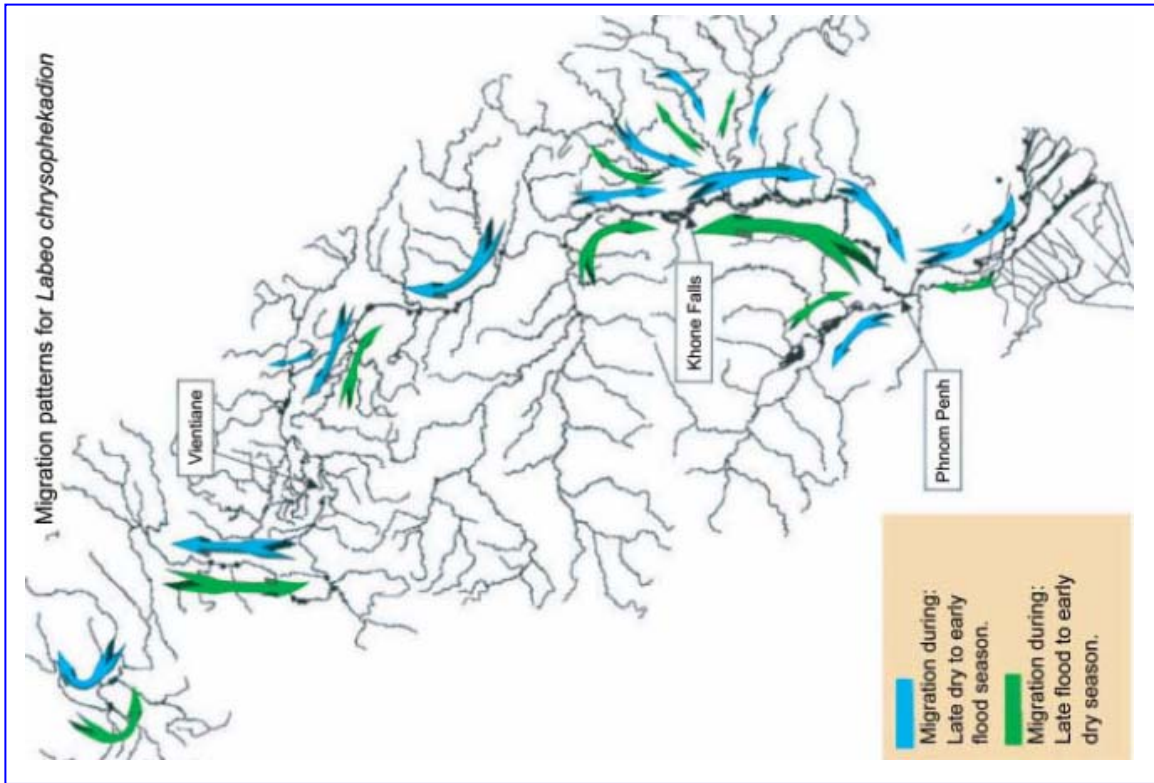
ວົງຈອນຊີວິດ

ໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ (ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ) ປາທີ່ເຖິງກະສຽນຈະອອກໄປສູ່ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ຫາບ່ອນທີ່ຈະປະສົມພັນ. ຫລັງຈາກປະສົມພັນແລ້ວ, ລູກອ່ອນ ແລະປາຮາມຈະອາໄສຫາກິນຢູ່ທີ່ນັ້ນ ຈົນກະທັ້ງລະດັບນ້ຳເລີ້ມຫລົດລົງ ໃນຕົ້ນລະດູແລ້ງ ປາຮາມ ແລະປາໃຫຍ່ຈະກັບຄືນມາສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະອາໄສຢູ່ບ່ອນທີ່ໄກ້ກັບວັງນ້ຳເລິກ ບ່ອນທີ່ມັນໃຊ້ເປັນບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງ.

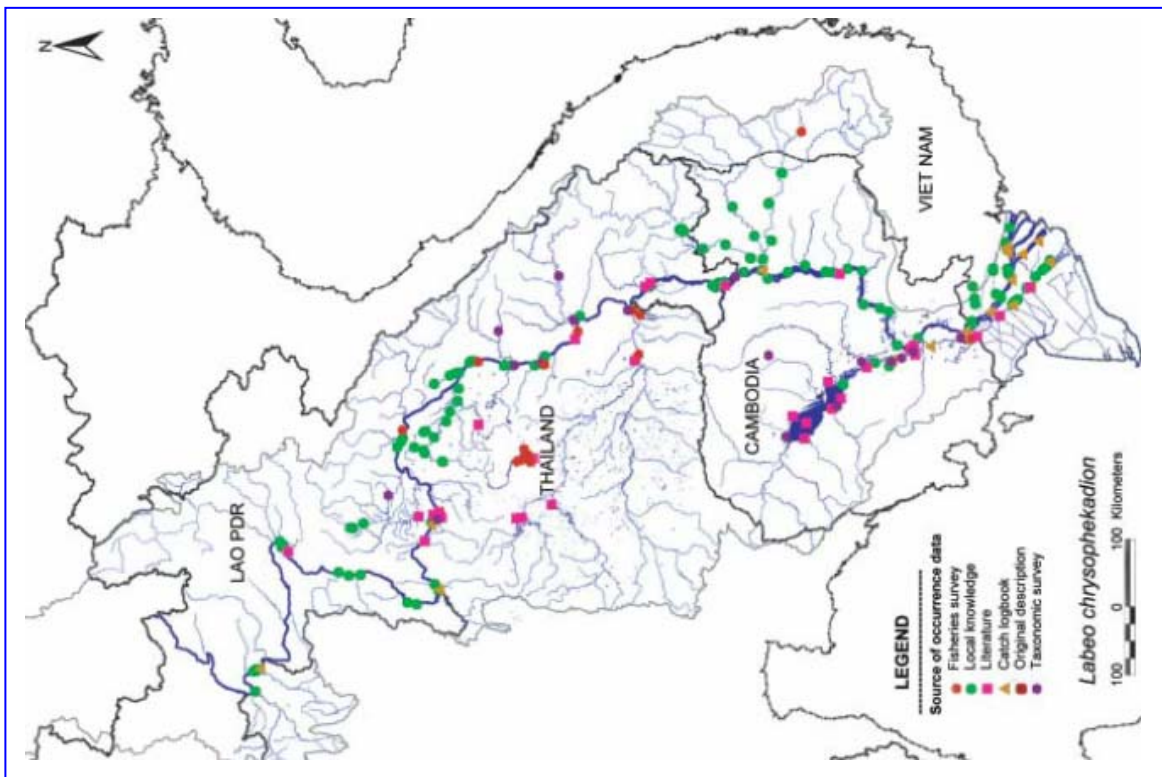
ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ, ການເຄື່ອນຍ້າຍ ແມ່ນເລີ້ມຈາກວັງນ້ຳເລິກອອກໄປສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະເຂົ້າໄປຫາຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳນ້ອຍໆ ແລະເຂົ້າໄປໃນເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ເມື່ອລະດັບນ້ຳສູງຂຶ້ນ ແລະ ລົ້ນຕາຝັງ. ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ມັນຈະເຂົ້າໄປເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມໂດຍກົງຈາກລຳ ແມ່ນ້ຳຂອງ .

ດ້ານການປະມົງ

ປາເພັງ ເປັນປາທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງທົ່ວບໍລິເວນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ໂດຍສະເພາະໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ນອກນັ້ນປາເພັງ ຍັງໃຊ້ໃນຂະບວນການຄ້າປາເອີ້ ປາຕູ້ແກ້ວ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເພັງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເພັງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

17. ປາໝາກຈັນ *Lycothrissa crocodilus* (Bleeker, 1851)

ຄອບຄົວ: Engraulidae (Anchovies)
 ຊື່ອັງກິດ: Sabretoothed thryssa
 ຊື່ຂະແມ: Chhmar Kror Poeu
 ຊື່ລາວ: ປາໝາກຈັນ, ປາແມວ
 ຊື່ໄທ: Pla maew
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca top

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ສາມາດພົບເຫັນໄດ້ໃນ ເຂດອິດທະຍານ ແລະທັງໃນອາຊີຕາເວັນອອກ ສ່ຽງໃຕ້, ຈາກປະເທດໄທລົງໄປເຖິງ ພາກໃຕ້ອິນໂດເນເຊຍ ແລະ ເກາະBorneo.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີຫລາຍຢູ່ເຂດໃຕ້ຄອນພະເພັງ ຫາ Delta ລວມທັງເຂດ ແມ່ນ້ຳຕົງເລ ສາບ ແລະທະເລສາບໃຫຍ່ໃນກຳປູເຈຍ(Rainboth 1996), ສາມາດພົບເຫັນຢູ່ເຂດນ້ຳກອຍຕາມ ປາກແມ່ນ້ຳ ຕໍ່ໃສ່ທະເລ.

ການກິນອາຫານ: ກິນຊີ້ນ ສັດອື່ນເປັນອາຫານ-ສ່ວນຫລາຍຈະກິນຈຳພວກ ກຸ້ງ ກະບູ ຫອຍ, ປາ ແລະແມງໄມ້.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 30 ຊຕມ.

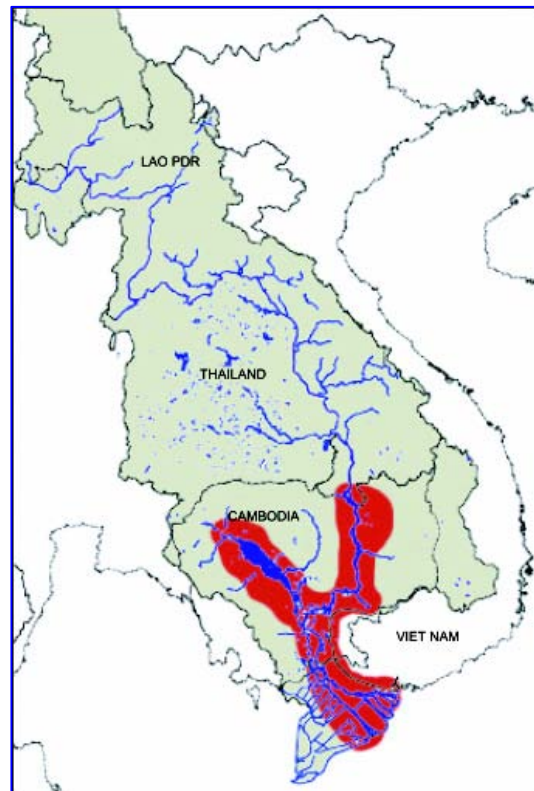
ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ຈະມີແຜ່ຫລາຍໃນເຂດນ້ຳກອຍ (ເຂດປາກນ້ຳຕໍ່ໃສ່ທະເລ) ມັນຈະເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າເຂດນ້ຳຈືດ ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ. ມັນຈະປະສົມພັນໃນເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມທີ່ເປັນນ້ຳຈືດ ແລະມັກອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ຢ່າງນ້ອຍເຄິ່ງປີ.

ວົງຈອນຊີວິດ

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໝາກຈັນສັງເກດເຫັນຈາກ Delta ຂຶ້ນມາ ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ທ້າຍ ຕຸລາ- ມີນາ ແລະ ລ່ອງໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ພຶດສະພາ - ກໍລະກົດ.

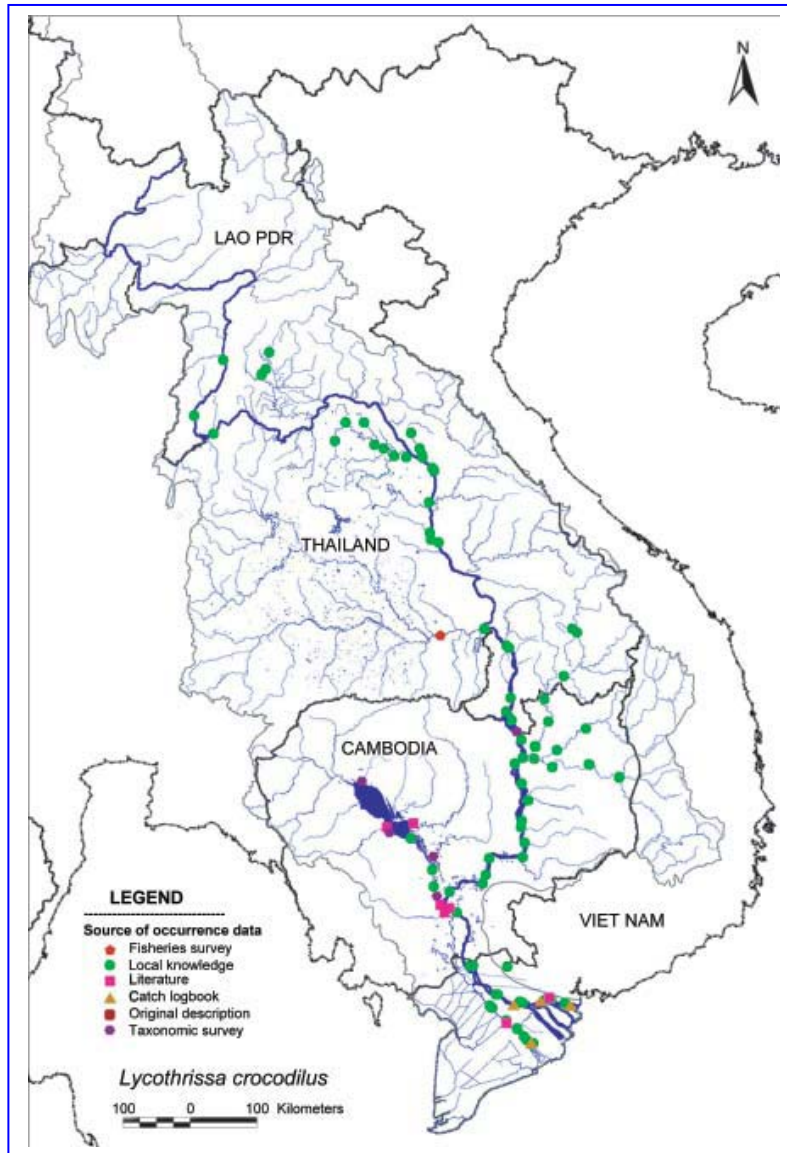
ຈະພົບປາມີໄຂ່ແກ່ໃນເດືອນ ມີນາ-ເມສາ. ສະນັ້ນ ສະແດງວ່າ ການປະສົມພັນອາດຈະແມ່ນທ້າຍລະດູແລ້ງ ຫລື ຕົ້ນລະດູຝົນ

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ດ້ານການປະມົງ

ເປັນປາທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງໃນເຂດ ນ້ຳກອຍໃນບໍລິເວນ Delta. ຊຶ່ງສາມາດຈັບໄດ້ເປັນຈຳນວນຫລາຍ ເວລານ້ຳທະເລຂຶ້ນ-ລົງ ທີ່ປາກແມ່ນ້ຳຂອງ ເຂດແຂວງ ຕຣາ-ວິງ ໃນຫວຽດນາມ (Anders Poulsen, pers. obs.). ສ່ວນຫລາຍຈະເຮັດເປັນປາຕາກ ແລະ ໃຊ້ເຮັດນ້ຳປາ.

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາມາກຈັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

18. ປາສະອີ *Mekongina erythrospila* Fowler, 1937

ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
ຊື່ອັງກິດ: Striped river barb
ຊື່ຂະແມ: Trey pa sa-ee
ຊື່ລາວ: ປາສະອີ
ຊື່ໄທ: Pla sa-ee
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca da song

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ປາສະອີ ເປັນປາທີ່ມີສະເພາະແຕ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບເຫັນນັບແຕ່ ກະແຈະໃນກຳປູເຈຍຂຶ້ນມາເໜືອ ແລະຕະລອດລຳ ແມ່ນ້ຳຂອງໃນລາວ ໄທ ມຽນມາ ແລະໃນສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງເຊັ່ນ ເຊສານ ເຊກອງ ເຊບັ້ງໄຟ ນ້ຳເທີນ (Kottelat, 2000) ແລະ ເຊໂດນ (Noraseng et al.). ຊຶ່ງເປັນນຶ່ງໃນສາມຊະນິດ ຂອງປາວ່າ ປາສະອີ (Roberts and Warren, 1994); ອີກສອງຊະນິດນັ້ນ ແມ່ນ ປາຫວ່າ ແລະ ປາຫວ່າໜ້ານໍ້. ສາມສະຫາຍນີ້ຈະ ພົບຫລາຍໃນອ່າງເຊສານ ແລະບໍລິເວນແມ່ນ້ຳຂອງ ແຕ່ ກະແຈະ ຫາ ປາກເຊ

ການກິນອາຫານ: ມັກກິນປະເພດພືດ ແລະໄຄຫິນ, ໄຄນ້ຳ ແລະ ໂຮນນ້ຳພືດ.

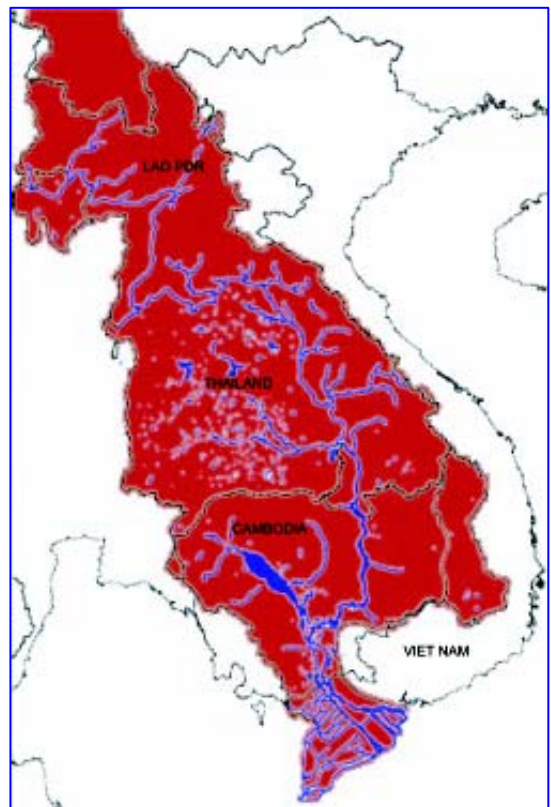
ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 45 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ປາສະອີໃນແມ່ນ້ຳຂອງຈະມີ 2 ກຸ່ມຄື: ກຸ່ມທີ່ນຶ່ງແມ່ນ ກຸ່ມຕອນເໜືອນັບແຕ່ ໄຊຍະບູລີຂຶ້ນໄປ ແລະອີກກຸ່ມ ນຶ່ງ ແມ່ນແຕ່ມຸກດາຫານລົງໄປຫາ ສຳໂບ (ກຳປູເຈຍ) ລວມເອົາທັງເຂດອ່າງເຊສານ, ເຊກອງ ແລະ ເຊຣປອກ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ເຊື່ອວ່າປາສະອີປະສົມພັນຢູ່ໃນລຳ ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ແຕ່ບ່ອນສະ ເພາະຍັງບໍ່ຮູ້.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

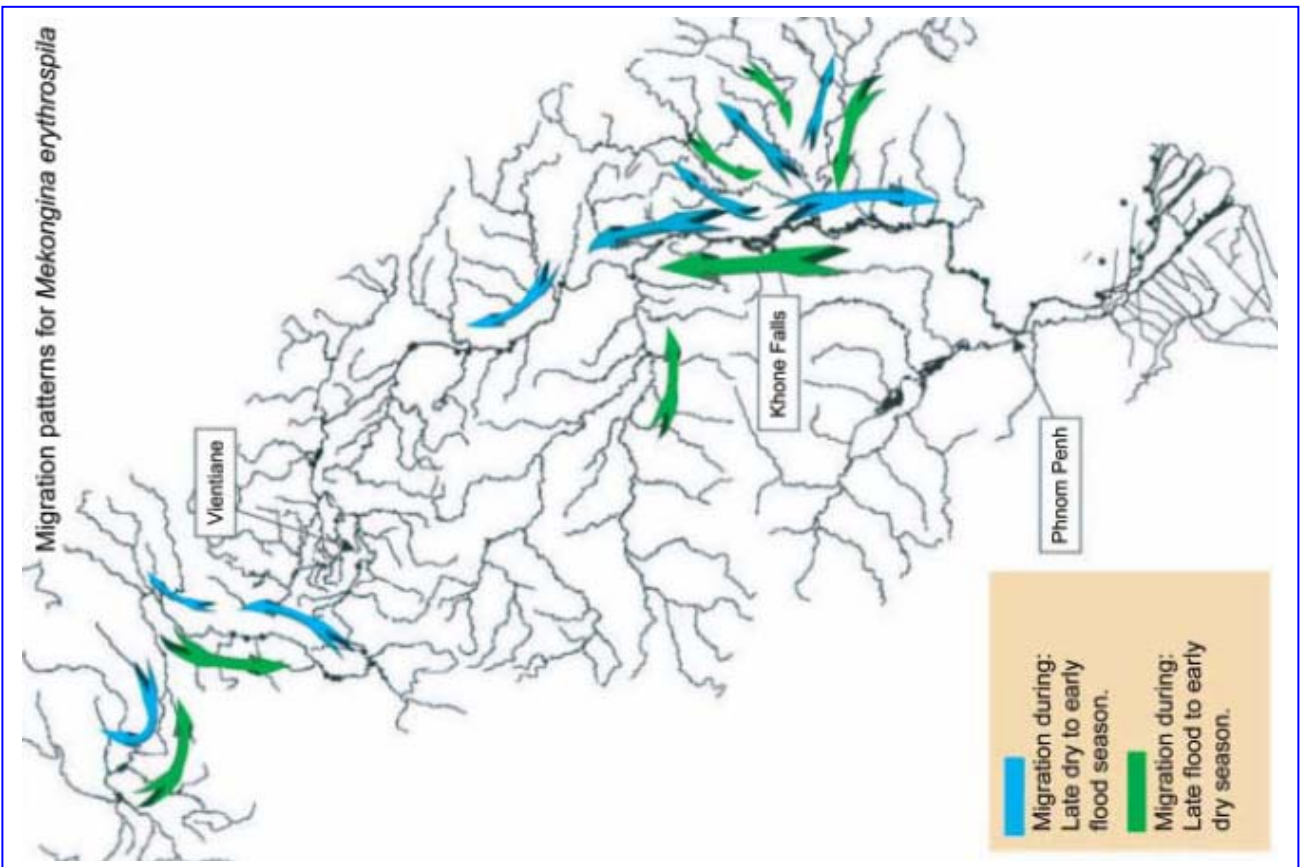
ບ່ອນທາກິນ: ມັນຈະກາກິນຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ບ່ອນທີ່ເປັນກ້ອນຫີນ ຫລືໂງ່ນຫີນຢູ່ໃນນ້ຳ ແລະບ່ອນທີ່ມີປ່າໄມ້ນ້ຳຖ້ວມ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ມັນຈະອາໄສຢູ່ໃກ້ວັງນ້ຳເລິກຕະລອດຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

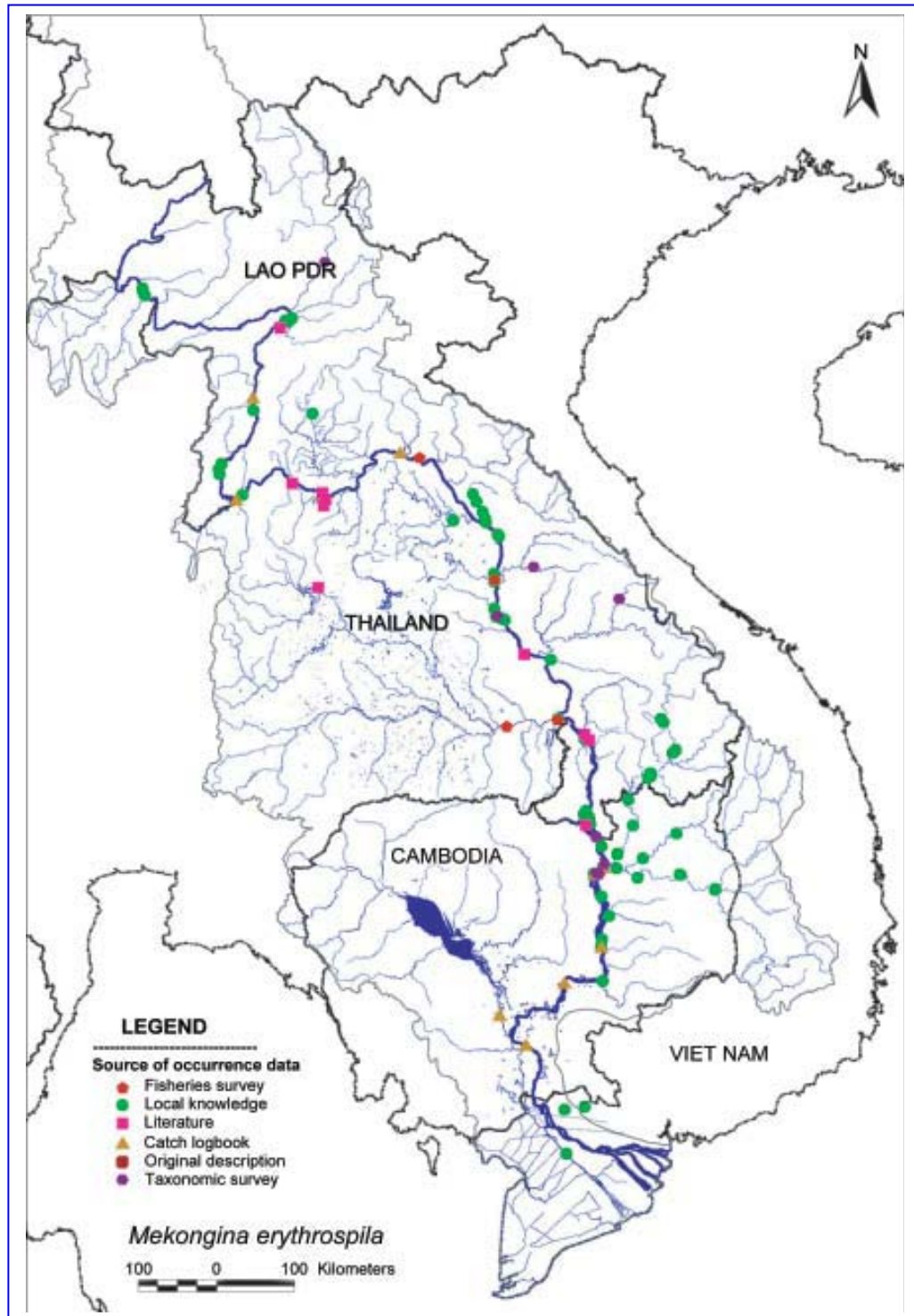
ວົງຈອນຊີວິດ

ຍັງບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນພຽງພໍທີ່ຈະສະຫລຸບໄດ້ກ່ຽວກັບວົງຈອນຊີວິດຂອງປາສະອີ. ແຕ່ມັນປາທີ່ທຳການເຄື່ອນຍ້າຍ ຊຶ່ງເປັນປາທີ່ສຳຄັນໃນການເຄື່ອນຍ້າຍໃນລະດູແລ້ງ ໃນເຂດຄອພະເພັງ ທັນວາ-ມີນາ (Warren et al. 1998) ຊຶ່ງຂຶ້ນຮອດເຂດ ປາກເຊ ແລະຂຶ້ນເປັນກຸ່ມໃຫຍ່ໃນການປະສົມພັນ ພ້ອມໆ ກັບຊະນິດປາອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ປາປາກເຫລືອງ, ປາປ່ຽນ, ປາສ້ອຍ ແລະປາແຂ້ວໄກ້ ໝູ່ມັນ (Warren et al. 1998).

ດ້ານການປະມົງ: ປາສະອີ ແມ່ນສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງໃນເຂດຊາຍແດນລາວ-ກຳປູເຈຍ ແລະເປັນຊັບພະຍາກອນດ້ານປະມົງທີ່ຂ້າມຊາຍແດນ. ແລະກໍເປັນປາສຳຄັນໃນເຂດອ່າງໂຕ່ງຍ່ອຍ ເຊສານ ເຊກອງ ແລະ ເຊຮປອກ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາສະອີ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາສະອີ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

19. ປານາງ *Micronema apogon* (Bleeker, 1851) ແລະ ປານາງເງິນ *M. bleekeri* (Günther, 1864)

ຄອບຄົວ: Siluridae (Sheatfishes)
ຊື່ອັງກິດ: Silver sheatfish
ຊື່ຂະແມ: Trey kes prak and Trey kes krahaw
ຊື່ລາວ: ປານາງ ແລະ ປານາງເງິນ
ຊື່ໄທ: Pla nam ngern and Pla nang dang
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca ket

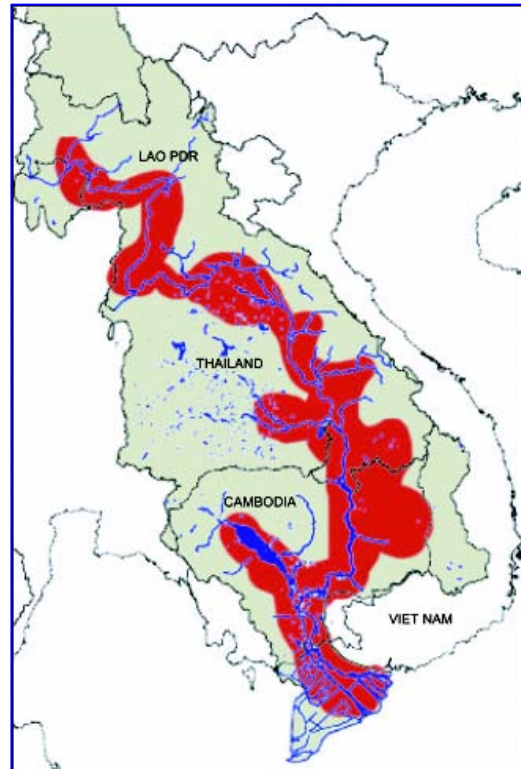
ມີ 3 ຊະນິດໃນ genus *Micronema* ທີ່ພົບໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ໃນນັ້ນ, 2 ຊະນິດ (*Micronema apogon* ແລະ *Micronema bleekeri*) ປາທັງສອງຊະນິດນີ້ ມີຫລາຍໆຢ່າງຄ້າຍຄືກັນ ເຊັ່ນ ລະບົບນິເວດທີ່ອາໄສ ແລະ ການຂຶ້ນ-ລ່ອງ (Rainboth, 1996). ມັກຈະຈັບໄດ້ພ້ອມໆດຽວກັນ ຊາວປະມົງສາມາດໄຈ້ແຍກຄວາມແຕກຕ່າງຂອງມັນໂດຍຮູບຮ່າງ.

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ, ພາກໃຕ້ມະເລເຊງ ອິນໂດເນເຊຍ ແລະ ເກາະBorneo.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ສາມາດພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ສ່ວນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ໆ ບ່ອນເປັນນ້ຳຊຸ່ນ ຕາມອ່າງເກັບນ້ຳ ແລະ ສາຍຫ້ວຍຕ່າງໆ.

ການກິນອາຫານ: ກິນຂົນສັດອື່ນເປັນອາຫານ *M. apogon* ຈະຫາກິນປາຕາມກາງນ້ຳ ແລະ ຈຳພວກ ກຸ້ງ ຫອຍ. ສ່ວນ *M. bleekeri* ສ່ວນຫລາຍຈະກິນປານ້ອຍກຸ້ງ ແລະ ແມງໄມ້ ເປັນອາຫານ,
ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 130 ຊຕມ ແຕ່ສ່ວນຫລາຍປະມານ 60 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ: ມີຫລາຍໆກຸ່ມໂຄງສ້າງປະຊາກອນ ຢູ່ທົ່ວອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ເຊື່ອວ່າທັງສອງຊະນິດ ປະສົມພັນຢູ່ບໍລິເວນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ.

ບ່ອນຫາກິນ: ເມື່ອຍັງນ້ອຍ ຈະຫາກິນຢູ່ຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນ. ປາໃຫຍ່ຈະຫາກິນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ແລະ ກິນປານ້ອຍ, ຈຳພວກກູ້ງ ຫອຍ ແລະ ແມງໄມ້.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ທັງສອງຊະນິດອາໄສຢູ່ໃນວັງນ້ຳເລິກໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

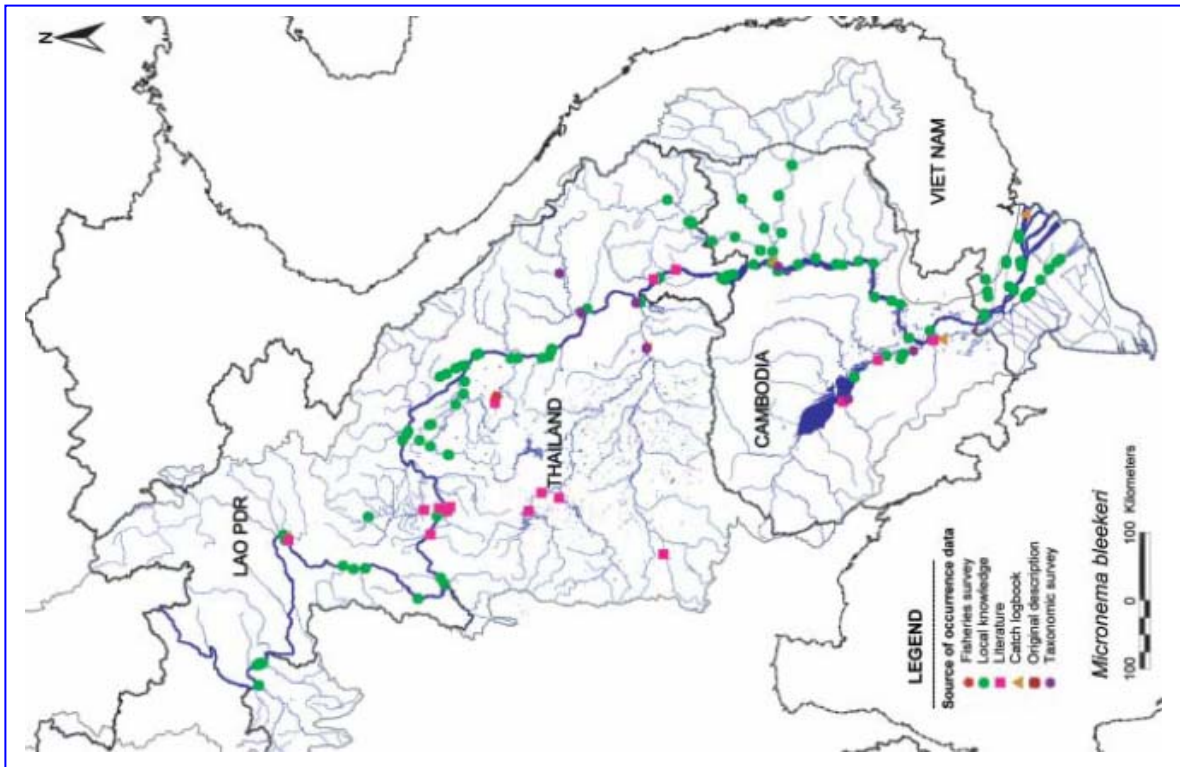
ວົງຈອນຊີວິດ

ທັງສອງຊະນິດ ປານາງ ແລະ ປານາງເງິນ (*Micronema bleekeri* and *Micronema apogon*) ທຳການເຄື່ອນຍ້າຍຕາມເສັ້ນຂະໜານ ຄື ຈາກລຳນ້ຳຂອງສູ່ສາຂາ ແລະ ເຂົ້າສູ່ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ແລະ ກັບ ຄືນໃນເສັ້ນທາງເດີມ ໃນຕົ້ນລະດູແລ້ງ. ຝົນຕົກຊ່ວງທຳອິດຈະກະຕຸ້ນໃຫ້ມັນເລີ້ມທຳການເຄື່ອນຍ້າຍໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ແລະ ການປ່ຽນແປງລະດັບນ້ຳຫລືດລົງໃນຕົ້ນລະດູແລ້ງ. ອີກຢ່າງນຶ່ງ ລະບົບດວງຈັນກໍ່ມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ມັນເຄື່ອນຍ້າຍ, ຕົວຢ່າງໃນກຳປູເຈຍ ປານາງທັງສອງຊະນິດ ຈະລ່ອງລົງອອກຈາກເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມໃນເວລາກ່ອນໜ້າ ຫລືໃກ້ໆມີເດືອນເພັງ ໃນຕົ້ນລະດູ ແລ້ງ.

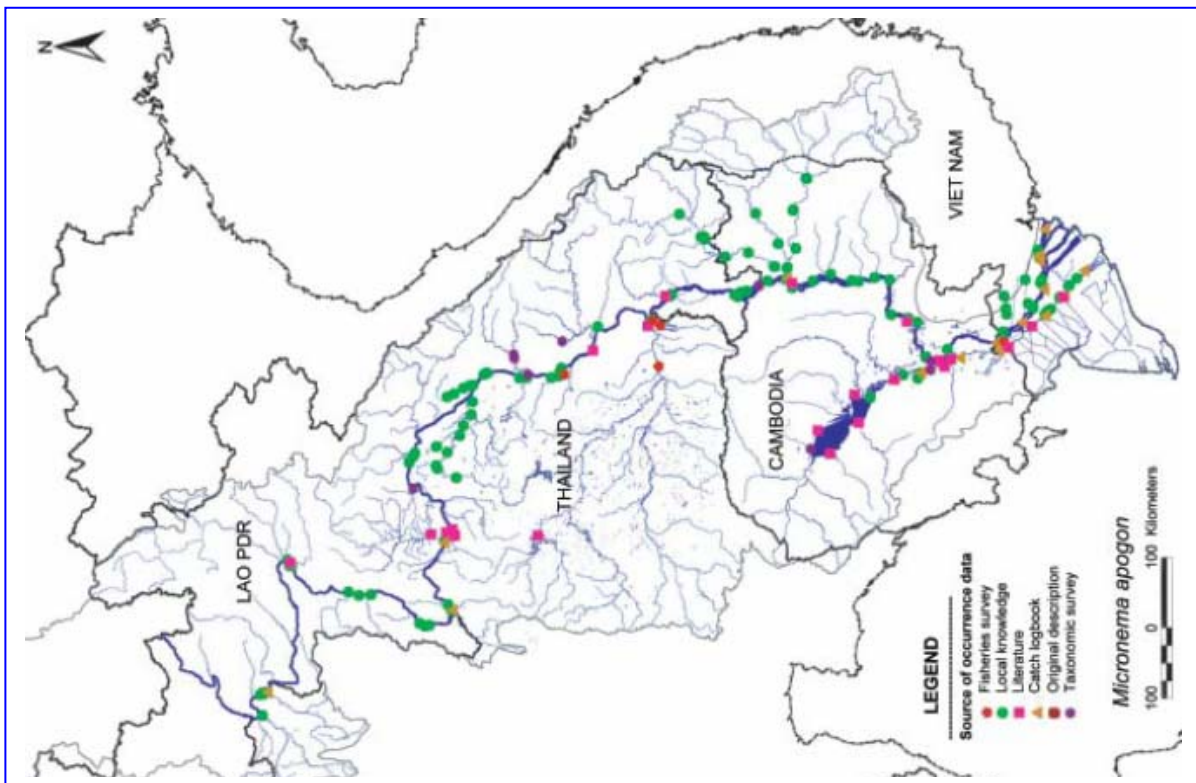
ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້, ມັນຈະເຄື່ອນຍ້າຍຕາມເສັ້ນຂະໜານເຂົ້າມາສູ່ລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ຈາກນັ້ນມັນຈະສືບຕໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍຕາມເສັ້ນແວ່ງຂຶ້ນ-ລ່ອງຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ຈົນເຖິງວັງນ້ຳເລິກບ່ອນທີ່ມັນຈະອາໄສລີ້ໄພໃນຍາມແລ້ງ. ການປະສົມພັນຂອງສອງຊະນິດນີ້ແມ່ນໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ທີ່ບໍລິເວນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ. ລູກອ່ອນ ແລະ ປາຮາມຈະອາໄສຫາກິນບໍລິເວນນັ້ນໃນຊ່ວງລະດູຝົນ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາທັງສອງຊະນິດນີ້ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງຫລາຍ ທັງມີລາຄາແພງ ຕະຫລາດຕ້ອງການຫລາຍກຳປູເຈຍສິ່ງອອກປາດັ່ງກ່າວນີ້ໄປປະເທດຈຳນວນຫລວງຫລາຍໃນແຕ່ລະປີ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປານາງທັງສອງຊະນິດ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປານາງທັງສອງຊະນິດ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

20. ປາຕອງນາ *Notopterus notopterus* (Pallas, 1769)

ຄອບຄົວ: Notopteridae (Featherbacks or Knifefishes)

ຊື່ອັງກິດ: Bronze featherback

ຊື່ຂະແມ: Trey Slat

ຊື່ລາວ: ປາຕອງນາ, ປາຕອງນ້ອຍ

ຊື່ໄທ: sa-lard, tong

ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca that lat

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ມີແຜ່ ຫລາຍນັບແຕ່ອິນເດຍ ຮອດ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້

ລວມທັງມະເລເຊຍ ອິໂດເນເຊຍ ແຕ່ບໍ່ມີໃນເກາະBorneo.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍສະເພາະມັນມັກຢູ່ບໍລິເວນນ້ຳຕົ້ນ ຕາມລຳນ້ຳ, ຫ້ວຍ, ໜອງ, ບຶງ, ອ່າງເກັບນ້ຳ ແລະທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ.

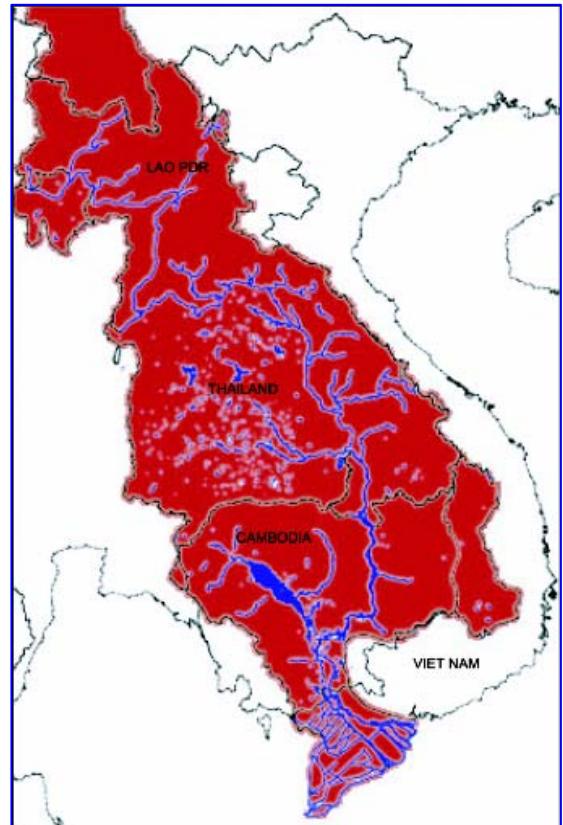
ການກິນອາຫານ: ມັນມັກກິນແມງໄມ້, ກຸ້ງ, ພືດນ້ຳ, ປານ້ອຍ, ຂີ້ກະເດືອນ, ຫອຍ ແລະສິ່ງເນົ່າ ເປື້ອຍຕ່າງ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 60 ຊຕມ. ແຕ່ປົກກະຕິ

ແມ່ນປະມານ 25 ຊຕມ.

ວົງຈອນຊີວິດ

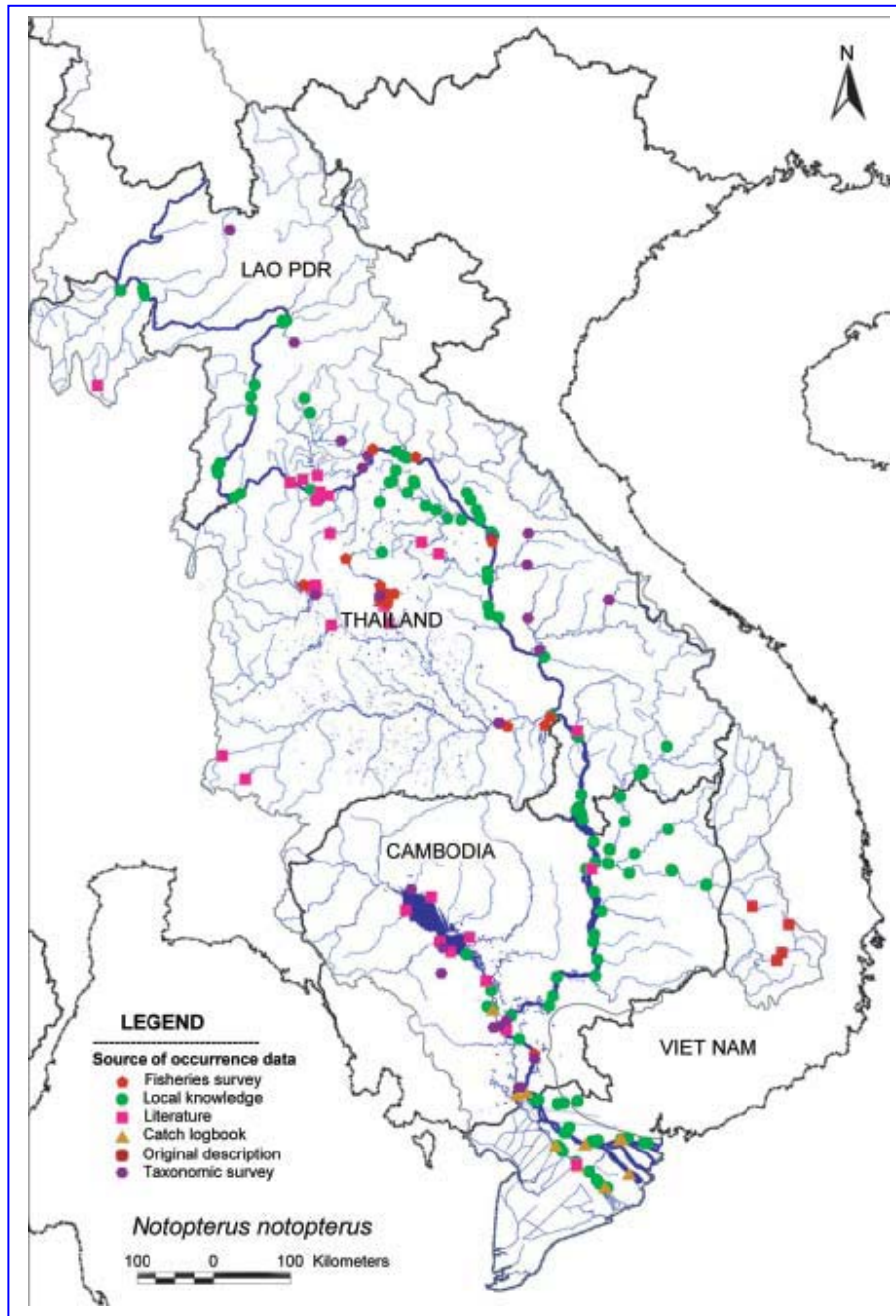
ຊາວປະມົງສ່ວນຫລາຍລາຍງານວ່າປາຊະນິດນີ້ ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຈາກແມ່ນ້ຳ ເຂົ້າໄປທົ່ງນ້ຳຖ້ວມໃນ ໄລຍະທາງສັ້ນໆ ແລະກັບຄືນສູ່ລຳນ້ຳ ແລະໜອງ ບຶງໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ. ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດໄທ ປາຊະນິດນີ້ ຈະຢູ່ຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາ ຕາມວັງ ແລະບ່ອນທີ່ມີຟຸມໄມ້ ງ່າໄມ້ໃນນ້ຳ ແລະຈະຍ້າຍເຂົ້າໄປຕາມຫ້ວຍ ຮ່ອງໃນລະດູຝົນ ເພື່ອປະສົມພັນ. ມີລາຍງານວ່າປາ ຕອງນາ ປະສົມພັນປີລະ 2 ຄັ້ງ ຄືໃນຊ່ວງ ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ ແລະ ກັນຍາ-ພະຈິກ. ບ່ອນປະສົມພັນ ແມ່ນຫລາຍບ່ອນ ເຊັ່ນໃນເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ, ຕາມບ່ອນທີ່ມີຂອນໄມ້ ປ່າໄມ້ຈົມນ້ຳຕາມແຄມວັງເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳ

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ດ້ານການປະມົງ

ປາຕອງແມ່ນຖືກຈັບດ້ວຍເຄື່ອງມືຫລາຍຢ່າງເຊັ່ນ: ດ່າງ, ມອງ, ກະດູງ, ຫລີ້ ຕ້ອນ ເບັດ ແຫ. ສາມາດ ບໍລິໂພກທັງປາສົດ ແລະປາແຫ້ງ, ນິຍົມເຮັດເປັນລູກຊີ້ນປາ ສຳຫລັບ ປະກອບອາຫານ ຫລາຍຢ່າງ. ລູກຊີ້ນປາຕອງແມ່ນມີຄຸນສົມບັດໜຸ່ມ ເປັນທີ່ນິຍົມຫລາຍ. ກຳປູເຈຍສົ່ງອອກປາຕອງສົດໆ ແຊ່ນ້ຳກ້ອນ ໄປປະເທດຈຳນວນຫລວງຫລາຍແຕ່ລະປີ.

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຕອງນາ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

21. ປາອີໄທ *Osteochilus hasseltii* (Valenciennes, 1842)

ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
ຊື່ອັງກິດ: Nilem carp
ຊື່ຂະແມ: Trey kros
ຊື່ລາວ: ປາອີໄທ, ປາໝາກບວບ, ປາຂີ້ກະເພີ
ຊື່ໄທ: Pla khao e-thai
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca dam lui

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ມີແຜ່ຫລາຍໃນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ນັບແຕ່ມຽນມາ ຮອດ ມະເລເຊຍ ພາກຕາເວັນຕົກອິນໂດເນເຊຍ ແລະເກາະBorneo.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີແຜ່ທົ່ວອ່າງ ແລະສາມາດປັບຕົວໄດ້ດີໃນອ່າງເກັບນ້ຳ

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ - ສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ໂຮນນ້ຳພືດ, ໄຄຫີນ, ພືດນ້ຳ ແລະ ຈຳພວກ ກູ້ ແລະ ຫອຍ.

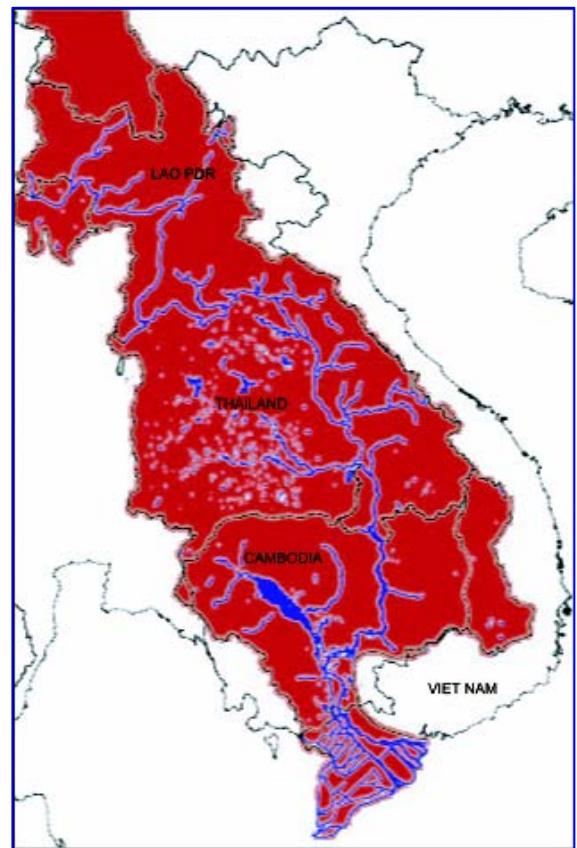
ຂະໜາດ: ໃຫຍ່ສຸດ 30 ຊຕມ. ແຕ່ທົ່ວໄປແມ່ນ 20 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ປາອີໄທ ແມ່ນມີຫລາຍກຸ່ມຢ່ອຍ ກະຈາຍຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ແຕ່ລະກຸ່ມທຳການເຄື່ອນຍ້າຍ ພຽງໄລຍະທາງສັ້ນໆ ຈາກແມ່ນ້ຳເຂົ້າໄປທົ່ວນ້ຳຖ້ວມໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ແລ້ວກໍ່ ກັບຄືນສູ່ແມ່ນ້ຳໃນທ້າຍລະດູຝົນ. ໃນແຕ່ລະສາຂາແມ່ນ້ຳຈະມີກຸ່ມປະຊາກອນຂອງອີໄທສະເພາະຂອງມັນ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ຢູ່ຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ບ່ອນທີ່ມີພືດພັນໄມ້ຈົມນ້ຳ, ມັນປະສົມພັນແຕ່ຕົ້ນ ແລະທ້າຍລະດູຝົນ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ບ່ອນຫາກິນ: ທັງປານ້ອຍ ແລະໃຫຍ່ຈະຫາກິນຢູ່

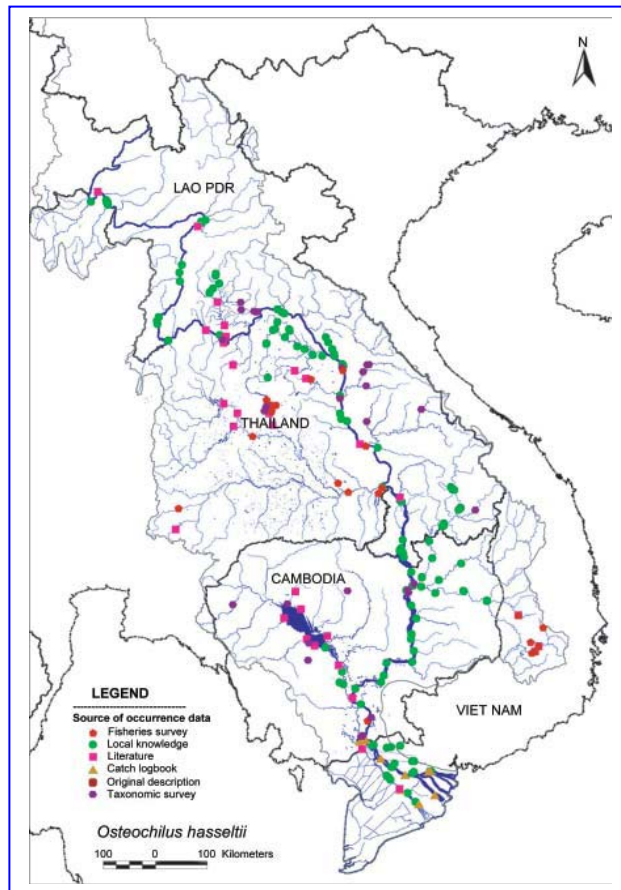
ຕາມເຂດທີ່ງ່າຍຖ້ວມຕະລອດລະດູຝົນ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ປາອີ່ໄທມັກຢູ່ຕາມລຳຫ້ວຍທີ່ມີກະແສນ້ຳໄຫລຊ້າໆໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ຕາມບ່ອນມີຮາກໄມ້ຈົມນ້ຳ ຊຶ່ງອາໄສເປັນບ່ອນລີ້ຊ້ອນ ບາງສ່ວນກໍ່ຍ້າຍເຂົ້າໄປຢູ່ບ່ອນນ້ຳນຶ່ງ ເຊັ່ນ ໜອງ ບຶງ ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ

ວົງຈອນຊີວິດ

ປາອີ່ໄທ ສ່ວນຫລາຍຈະອາໄສຢູ່ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍ ແລະເມື່ອຮອດຕົ້ນລະດູຝົນ ຈະຍ້າຍເຂົ້າໄປເຂດນ້ຳຖ້ວມທີ່ໃຫ້ຄຽງ. ໃນທ້າຍລະດູຝົນກໍ່ຈະກັບຄືນທີ່ເດີມ. ມັນສາມາດມີໄຂ່ເມື່ອ ອາຍຸ 8-10 ເດືອນ ແລະມີຄວາມຍາວ 15 ຊຕມ.

ດ້ານການປະມົງ: ປາອີ່ໄທ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງທົ່ວບໍລິເວນອ່າງ, ໂດຍສະເພາະການປະມົງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນອ່າງນ້ຳຈຶ່ງມ.

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງອາອີ່ໄທ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

22. ປາບຶກ *Pangasianodon gigas* Chevey, 1930

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)
 ຊື່ອັງກິດ: Giant Mekong catfish
 ຊື່ຂະແມ: Trey reach
 ຊື່ລາວ: ປາບຶກ
 ຊື່ໄທ: Pla beuk
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca tra dau

ປາບຶກ ເປັນປາທີ່ໃຫຍ່ ແລະມີຊື່ສຽງທີ່ສຸດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ແລະເປັນ ນຶ່ງໃນຈຳພວກປາທີ່ໃຫຍ່ ໄວທີ່ສຸດໃນໂລກ ແລະບັນໄວ້ໃນປຶ້ມ Guinness Book ວ່າເປັນປານ້ຳຈືດທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນໂລກ. ແລະ ນອນຢູ່ໃນບັນຊີຂອງຫລາຍກອງປະຊຸມສາກົນ ລວມທັງ ບັນຊີແດງຂອງອົງການ IUCN ໃນ ກຸ່ມສັດທີ່ ໃກ້ຈະສູນພັນ (critical World Distribution), ຢູ່ໃນບັນຊີ 1 ຂອງອົງການ CITES ແລະຢູ່ໃນບັນຊີ 1 ຂອງກອງປະຊຸມ ກຸງບອນ ອີກດ້ວຍ.

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ປາບຶກເປັນປາທີ່ມີ ສະເພາະແຕ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

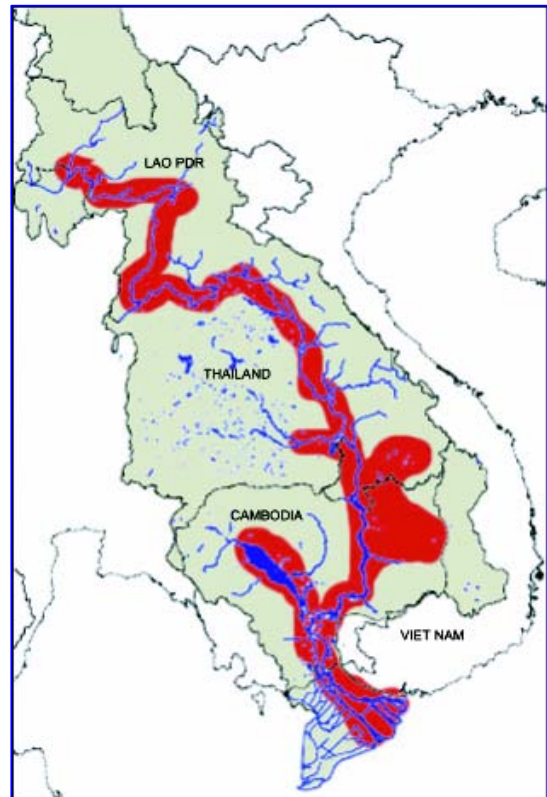
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ໃນເມື່ອກ່ອນແມ່ນ ມີຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ແລະອາດ ຈະມີເຂດແມ່ນຂອງທີ່ປະເທດຈີນດ້ວຍ. ປັດຈຸບັນ ແມ່ນມີເຫລືອນ້ອຍເຕັມທີ່ ສາມາດພົບໄດ້ໃນກາງ ນ້ຳ ຫາພື້ນນ້ຳໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງເທົ່ານັ້ນ

ການກິນອາຫານ: ກິນຈຳພວກພືດເປັນອາຫານ- ສ່ວນຫລາຍແມ່ນໄຄຫີນ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 300 ຊຕມ. ແລະໜັກເຖິງ 300 ກິໂລ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ເທື່ອວ່າ ປາບຶກມີໂຄງສ້າງປະຊາກອນພຽງ ກຸ່ມດຽວ ຫລື ແບ່ງອອກເປັນ 2 ກຸ່ມຍ່ອຍ ເຊັ່ນ ກຸ່ມທີ່ ຢູ່ທາງພາກເໜືອສຸດ ແລະກຸ່ມທີ່ຢູ່ໃນພາກໃຕ້ສຸດ, ພວກເຮົາອາດຈະບໍ່ຮູ້ໄດ້ເລີຍ ເນື່ອງຈາກ ມັນຍັງ

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ເຫລືອນ້ອຍເຕັມທີ່ໃນປັດຈຸບັນ.

ຄວາມຈິງມີທຽບການເຄື່ອນຍ້າຍ ເພື່ອປະສົມພັນຢູ່ບ່ອນດຽວທີ່ຮັບຮູ້ແລ້ວໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ (ບໍ່ແກ້ວ- ຊຽງຂອງ) ຄິດວ່າອາດມີແຕ່ກຸ່ມດຽວ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການປະສົມພັນອາດມີອີກບ່ອນ ນຶ່ງທີ່ພາກເໜືອຂອງກຳປູເຈຍ (ລະຫວ່າງ ກະແຈະ ຫາ ຊຽງແຕງ) ຊຶ່ງມີລາຍງານການພົບເຫັນເລື້ອຍ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ການປະສົມພັນແມ່ນຢູ່ກາງລຳແມ່ນ້ຳຂອງ, ແຕ່ບ່ອນທີ່ແທ້ຈິງຍັງບໍ່ທັນຮູ້ແຈ້ງ. ປາທີ່ມີໄຂ່ຈັບໄດ້ໃນລະການປະສົມພັນໃນຊ່ວງ ເມສາ-ພຶດສະພາ ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງພາກເໜືອ ແລະເຊື່ອກັນວ່າມັນປະສົມພັນບ່ອນເປັນຫາດໃກ້ກັບວັງໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

ບ່ອນຫາກິນ: ປານ້ອຍອາດຈະຫາກິນຢູ່ຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ບໍລິເວນ ທະເລສາບໃຫຍ່ໃນ ກຳປູເຈຍ ແລະ ເຂດ Delta ໃນຫວຽດນາມ ແລະບ່ອນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມອື່ນໆໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ປາບຶກຂະໜາດໃຫຍ່ ມີລາຍງານວ່າອາໄສຢູ່ໃນວັງນ້ຳເລິກຕ່າງໆໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ເຊັ່ນ ເຂດກະແຈະ-ຊຽງແຕງ ແລະ ເຂດແຂວງໄຊຍະບູລີ ຂຶ້ນໄປເໜືອ. (Poulsen, et al. 2001).

ວົງຈອນຊີວິດ

ວົງຈອນຊີວິດສ່ວນໃຫຍ່ຂອງປາຫາຍາກຊະນິດນີ້ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈັກ. ບໍ່ສາມາດຈັບໄດ້ຕົວນ້ອຍໆທີ່ມາ ເປັນ ຕົວຢ່າງຈາກທຳມະຊາດ, ມີແຕ່ຈັບໄດ້ປາຂະໜາດເປັນໝູ່ມ-ສາວແລ້ວ ທີ່ເຂດທະເລສາບໃຫຍ່ໃນກຳ ປູເຈຍ ບ່ອນປະສົມພັນແນ່ນອນຍັງບໍ່ສາມາດຍັ້ງຢືນໄດ້ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ຄິດວ່າ ປາບຶກອາດ ປະສົມ ພັນໃນຊ່ວງທ້າຍລະດູແລ້ງ ເມສາ-ພຶດສະພາ ປາຮາມອາດຈະລ່ອງລົງເຂົ້າໄປໃນເຂດ ທົ່ງນ້ຳ ຖ້ວມທີ່ ຕໍ່ໃສ່ແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ແລະທະເລສາບໃຫຍ່ໃນກຳປູເຈຍ.

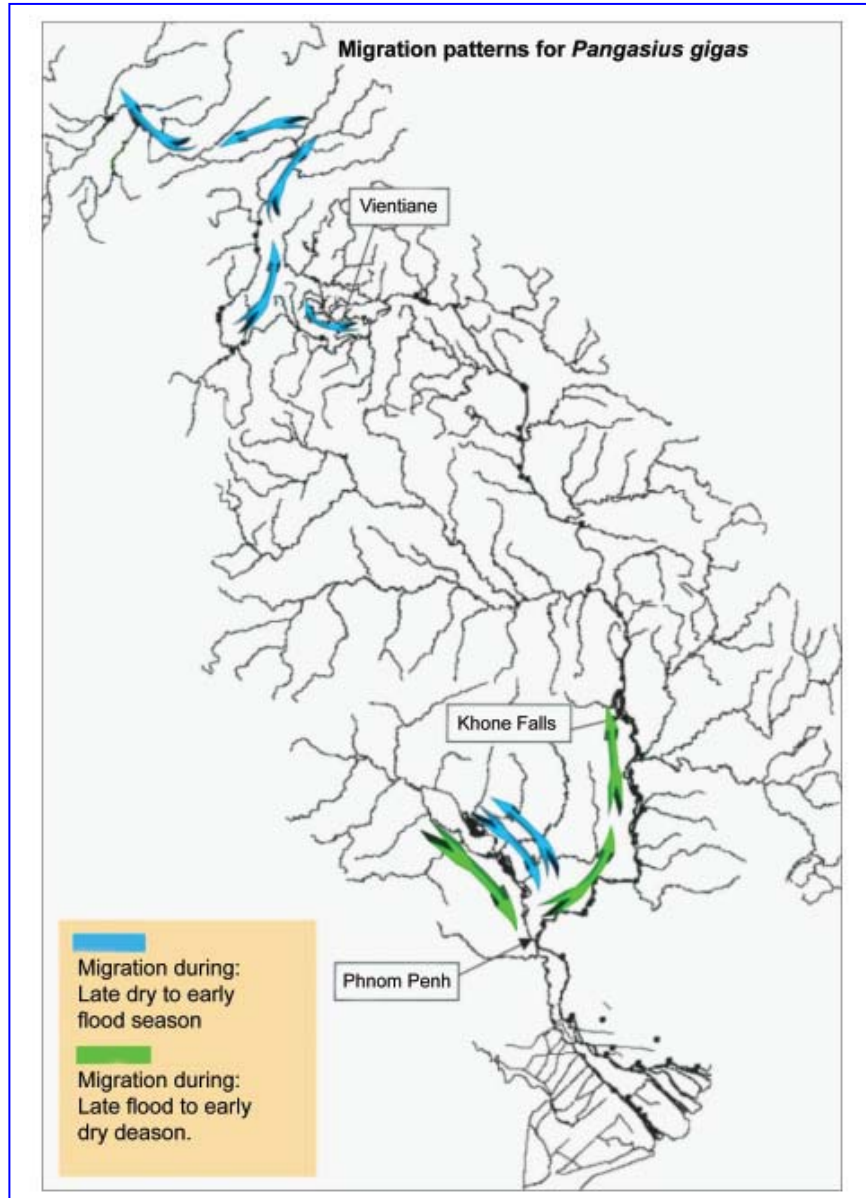
ການເຄື່ອນຍ້າຍເພື່ອປະສົມພັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນມາແຕ່ດົນນານແລ້ວ ແມ່ນມີທຽບເຂດເໜືອຄື ແຕ່ວຽງຈັນ ຂຶ້ນໄປ.

ດ້ານການປະມົງ

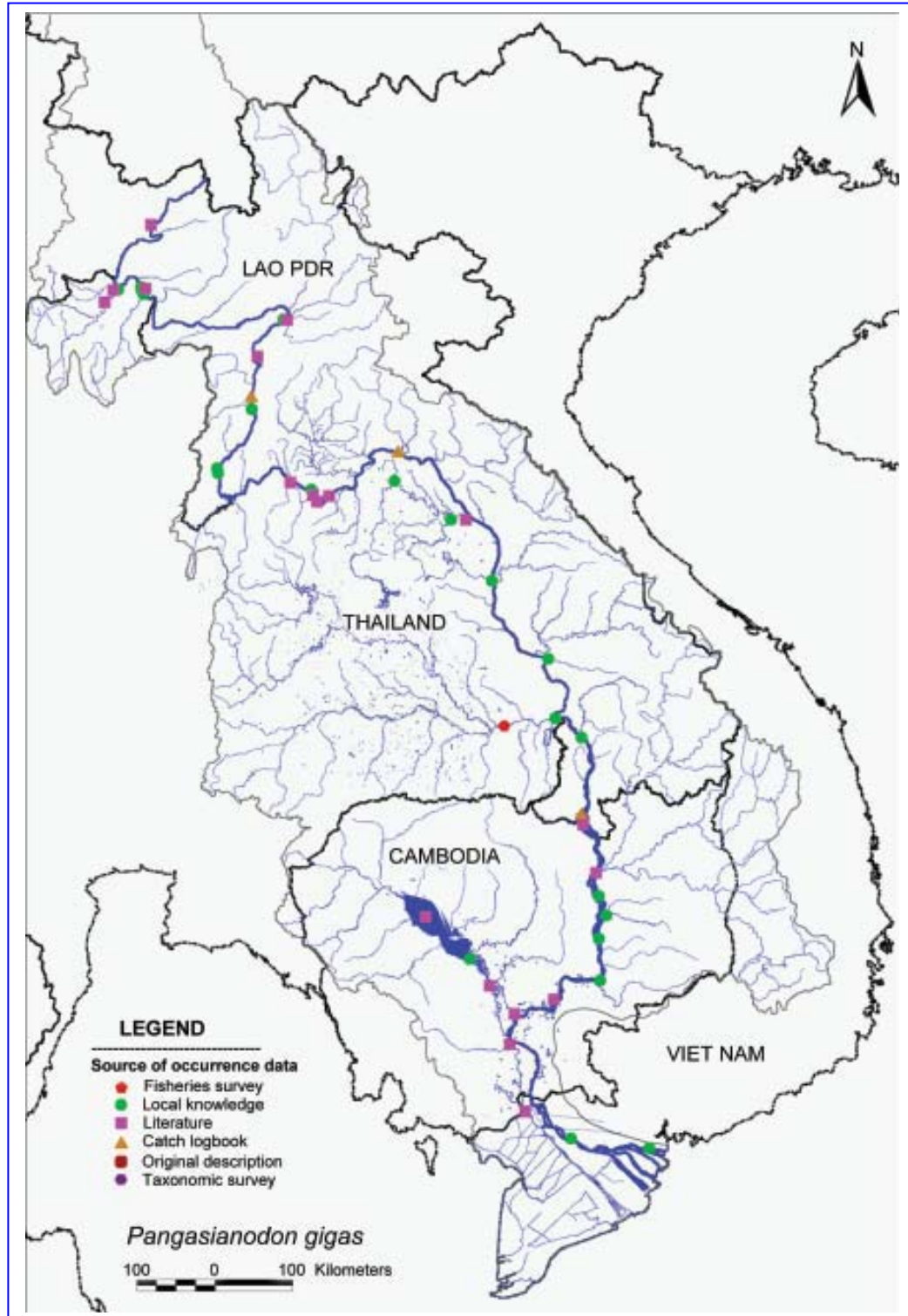
ໃນເມື່ອກ່ອນ ປາບຶກ ແມ່ນຈັບໄດ້ປົກກະຕິຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ເຂດຊາຍແດນ ລາວ-ໄທ ໃກ້ ໜອງຄາຍ ແລະ ວຽງຈັນ. ແຕ່ໃນປັດຈຸບັນແມ່ນຫາຍາກເຕັມທີ່ ແມ່ນແຕ່ບ່ອນທີ່ເຄີຍມີ ແລະໃນທີ່ວ່າ ອ່າງ. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນບໍ່ມີຄວາມໝາຍໃນດ້ານການປະມົງອີກຕໍ່ໄປ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນຍັງມີຄຸນຄ່າ ທີ່ສຳຄັນທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ໂດຍສະເພາະໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ປະເທດໄທ (ທີ່ ບໍ່ແກ້ວ- ຊຽງຂອງ)

ທາງພາກເໜືອ. ພິທີການລ່າປາບົກແມ່ນຈັດຂຶ້ນເປັນປະຈຳທຸກປີ ໃນເດືອນເມສາ ຊຶ່ງເປັນ ປະເພນີ ສືບກັນມາແຕ່ນານແລ້ວ. ມີພຽງບ່ອນດຽວນີ້ທີ່ຍັງສືບຕໍ່ຈັບປາບົກທີ່ເຫລືອຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳ ຂອງ. ແຕ່ໃນ ລະດູການຂອງປີ 2001 ແລະ 2002 ບໍ່ສາມາດຈັບປາບົກໄດ້ຈັກໂຕເລີຍ. ໃນປັດຈຸບັນ ໂຄງການ ປະສົມພັນປາບົກໃນປະເທດໄທ ແມ່ນໄດ້ຜົນສຳເລັດ ແລະລູກປາບົກໄດ້ນຳໄປລ້ຽງໃນສະ ໄດ້ແລ້ວ ແລະສ່ວນນຶ່ງກໍໄດ້ປ່ອຍຄືນສູ່ທຳມະຊາດ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາບົກໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາບິກ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

23. ປາຊວາຍ *Pangasianodon hypophthalmus* (Sauvage, 1878)

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)
ຊື່ອັງກິດ: Sutchi River Catfish
ຊື່ຂະແມ: Trey pra
ຊື່ລາວ: ປາຊວາຍ, ປາຊວາຍແຂ້ວ
ຊື່ໄທ: Pla saa whai, pla suey
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca tra song

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນທີ່ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ.

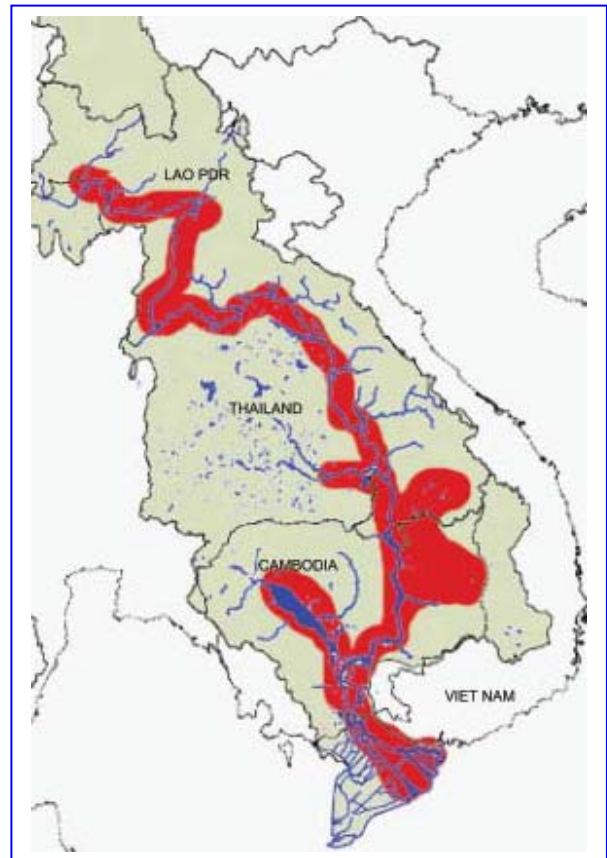
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ແລະ ຄາດວ່າຈະມີຢູ່ເຂດປະເທດຈີນດ້ວຍ, ແລະສ່ວນຫລາຍຢູ່ຕາມແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ໆ (Rainboth 1996), ແຕ່ມັນສາມາດຢູ່ໄດ້ທັງນ້ຳໄຫລ ແລະນ້ຳນິ້ງ.

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ - ແຕ່ສ່ວນຫລາຍຈະກິນ ປານ້ອຍ, ກຸ້ງ, ຫອຍ, ໝາກໄມ້ ແລະພືດຕ່າງໆ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 150 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ຢ່າງນ້ອຍ ປາຊວາຍມີ 2 ກຸ່ມປະຊາກອນຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ: ກຸ່ມທີ່ 1 ຢູ່ເຂດເໜືອຄືຕັ້ງ ແຕ່ປາກແມ່ນ້ຳເລີຍຂຶ້ນເມືອ ແລະ ກຸ່ມທີ່ 2 ຢູ່ຕອນໃຕ້ນັບແຕ່ຄອນພະ ເພັງລົງຮອດ Delta ຫວຽດ ນາ ລວມທັງແມ່ນ້ຳຕິງ ເລສາບ ແລະ ທະເລ ສາບໃຫຍ່ ຊຶ່ງເປັນກຸ່ມທີ່ໃຫຍ່. ແລະຍັງມີກຸ່ມ ຍ່ອຍທີ່ຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ ຄື ເໜືອຄອນ ພະເພັງຂຶ້ນໄປ ລວມທັງສາຂາແມ່ນ້ຳທີ່ ຢູ່ໃນພາກສ່ວນນີ້ ເຊັ່ນ ແມ່ນ້ຳມູນ, ເຊບັ້ງໄຟ ແລະ ແມ່ນ້ຳສິງຄາມ. ກຸ່ມນີ້ອາດຊັບຊ້ອນກັນເປັນ ຊ່ວງ ໃນເວລາການເຄື່ອນຍ້າຍລົງ, ບາງສ່ວນ ຫລືທັງໝົດ. ໃນທີ່ສຸດ ກຸ່ມທີ່ຢູ່ເຂດເຊສານເຊຣປອກ ແລະເຊ ກອງ ອາດມີການເລື່ອມ ຊ້ອນກັບກຸ່ມຕອນໃຕ້ ແລະ ມີລາຍງານວ່າພົບຢູ່ເໜືອສຸດຂອງ ແມ່ນ້ຳເຊກອງທີ່ ບ້ານ ລາວີ ໃນສປປ ລາວ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາຊວາຍ ປະສົມພັນໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນຕົ້ນລະດູຝົນ. ໄຂ່ຈະເປັນໄຂ່ໜຽວຕິດກັບຮາກໄມ້ຊື່ *Gimenila asiatica* (Touch, 2000). ກຸ່ມທີ່ຢູ່ຕອນໃຕ້ຈະປະສົມພັນ ໃນເຂດກະແຈະ - ຊຽງແຕງ ພາກເໜືອຂອງກຳປູເຈຍ. ບ່ອນປະສົມພັນຂອງກຸ່ມອື່ນຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈັກ.

ບ່ອນຫາກິນ: ປາຮາມ ແລະ ປາໜຸ່ມສາວ ຂອງປາຊວາຍ ຫາກິນຢູ່ຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ. ບ່ອນຫາກິນຂອງກຸ່ມທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ແມ່ນຢູ່ຕາມເຂດນ້ຳຖ້ວມທີ່ກ້ວາງໃຫຍ່ໃນກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ ລວມທັງເຂດທະເລສາບໃຫຍ່. ສ່ວນບ່ອນຫາກິນຂອງກຸ່ມທີ່ຢູ່ເຂດເໜືອ ແມ່ນຢູ່ ຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມທີ່ຕໍ່ໃສ່ແມ່ນ້ຳ ສາຂາໃຫຍ່ໆ ຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ແມ່ນ້ຳລິງຄຣາມໃນປະເທດໄທ ການຫາກິນ ຂອງປາຮາມໃນເຂດນີ້ຈະບໍ່ອີງໃສ່ແຕ່ເຂດນ້ຳຖ້ວມ ແຕ່ຈະຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳດ້ວຍ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ປາຊວາຍ ຈະອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ ໃນເຂດ ກະແຈະ - ຊຽງແຕງ ສຳຫລັບກຸ່ມໃຕ້ ແລະ ເຂດປາກນ້ຳເລີຍ - ຫລວງພະບາງ ສຳຫລັບກຸ່ມເໜືອ.

ວົງຈອນຊີວິດ

ປາແມ່ນ້ຳໜັກ 10 ກິໂລ ຈະມີໄຂ່ປະມານ 1,000,000 ໜ່ວຍ. ຫລັງຈາກປະສົມພັນແລ້ວ ໄຂ່ ແລະ ລູກອ່ອນ ຈະລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳ ແລ້ວເຂົ້າໄປສູ່ບ່ອນອະນຸບານ ແລະຫາກິນໃນເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ. ສຳຫລັບກຸ່ມທີ່ຢູ່ຕອນເໜືອ ລູກອ່ອນຈະຊອກບ່ອນອະນຸບານ ແລະຫາກິນຕາມແຄມຝັ່ງ ຫລື ບ່ອນນ້ຳຖ້ວມທີ່ຕໍ່ໃສ່ກັບສາຍຫ້ວຍ ແລະຕາມດອນກາງນ້ຳທີ່ນ້ຳຖ້ວມ (ເຊັ່ນ: ບໍລິເວນ ດອນໂຂງ, ບໍລິເວນປາກນ້ຳມູນ ເປັນຕົ້ນ)

ເມື່ອຕົ້ນລະດູແລ້ງມາເຖິງໃນເດືອນຕຸລາ, ການຫລຸດລົງຂອງລະດັບນ້ຳ ແມ່ນກະຕຸ້ນໃຫ້ປາຍ້າຍອອກຈາກທົ່ງນ້ຳຖ້ວມຄືນເຂົ້າສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງໃນທີ່ສຸດ ຈາກນັ້ນກໍ່ຈະເຂົ້າໄປຫາບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງຕາມວັງເລິກຕ່າງໆ, ການເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນມີສ່ວນພົວພັນ ກັບລະບົບດວງເດືອນ ຊຶ່ງເກີດຂຶ້ນກ່ອນໜ້າ ແລະໃນມື້ເດືອນເພັງ ໃນຊ່ວງເດືອນ ພະຈິກ-ທັນວາ ແລະ ແກ່ຍາວເຖິງເດືອນກຸມພາ.

ເມື່ອລະດູຝົນຕໍ່ໄປມາເຖິງ (ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ) ກະຕຸ້ນໃຫ້ປາທີ່ມີໄຂ່ ແລະນ້ຳເຊື້ອ ເລີ້ມການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ ເພື່ອການປະສົມພັນ. ສ່ວນຈຳພວກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນ (ບໍ່ມີໄຂ່) ຈະລ່ອງລົງ ແລະເຂົ້າໄປສູ່ ເຂດນ້ຳຖ້ວມອີກຄັ້ງເພື່ອຫາກິນ (ກຸ່ມຕອນໃຕ້) ສ່ວນກຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເໜືອ ແລະ ຕອນກາງກໍ່ຈະເຂົ້າໄປຫາບ່ອນ ນ້ຳຖ້ວມລຽບຕາມແຄມສາຂາແມ່ນ້ຳ.

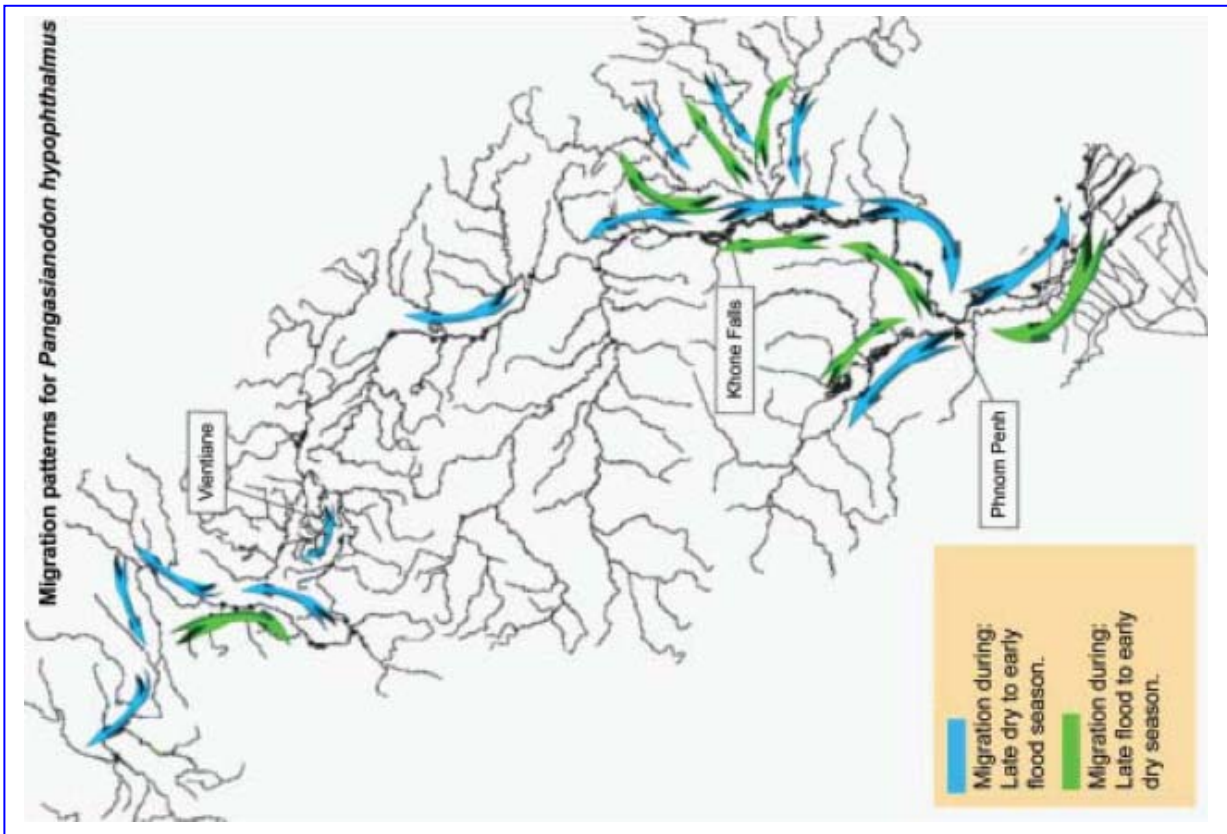
ດ້ານການປະມົງ

ປາຊວາຍ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນຂະບວນການລ້ຽງປາ ເປັນປາທີ່ລ້ຽງແຜ່ຫລາຍໃນ Delta ຫວຽດນາມ ຊຶ່ງເກັບລູກມາຈາກທຳມະຊາດ ຄື ຕາມແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະແມ່ນ້ຳບາສັກ. ເຊັ່ນ ໃນແຂວງ ອານຈາງ

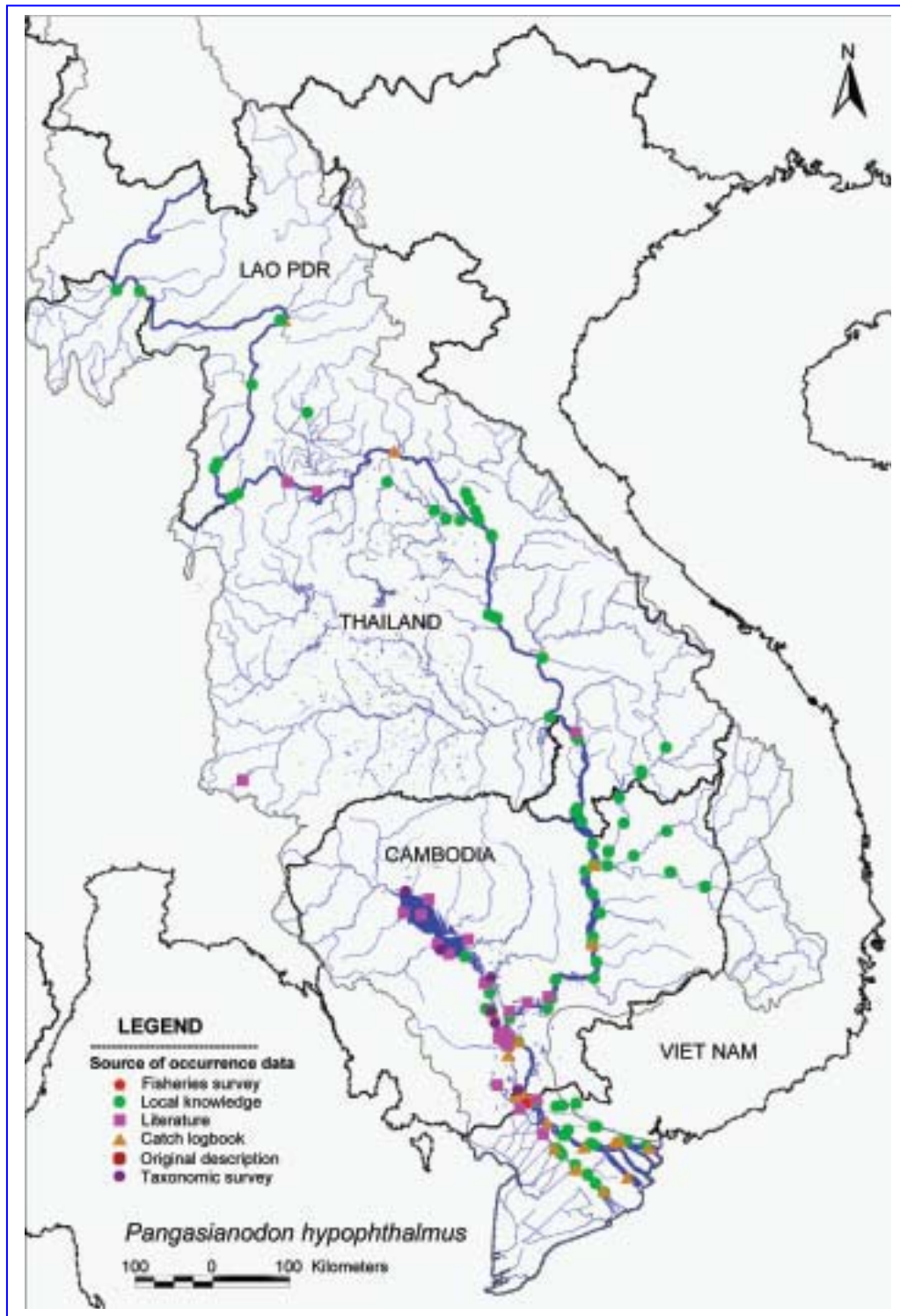
ແລະ ດົງທາບ ຂອງຫວຽດນາມ ລູກປາຈຳນວນມະຫາສານຖືກຈັບໃນທຸກໆປີ ໃນເດືອນ ມິຖຸນາ-ກໍລະກົດ ຊຶ່ງເປັນຊ່ວງທີ່ລູກປາລ່ວງລົງຕາມກະແສນ້ຳພາຍຫລັງທີ່ປະສົມພັນໃນເຂດເໜືອ ຂອງກຳປູເຈຍ (Nguyen et al. 2001; Trong et al. 2002). ໃນປັດຈຸບັນ ລູກປາຈຳນວນຫລວງຫລາຍກໍ່ຖືກຈັບຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງກຳປູເຈຍອີກດ້ວຍ (van Zalinge et al. 2002).

ຢູ່ໃນທົ່ວເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້, ປາຊວາຍແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນການປະມົງເປັນຢ່າງຍິ່ງ ຊຶ່ງແຕ່ລະປີສາມາດຈຳໄດ້ເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍໃນທະເລສາບໃຫຍ່ ໃນການໃຊ້ ເຜືອກັດ ເປັນຮູບລູກສອນ (Arrow-shaped trap). ທີ່ ເຂດຄອນພະເພັງ, ປາຊວາຍສາມາດຈັບໄດ້ສ່ວນຫລາຍໃນເວລາທີ່ມັນຂຶ້ນຜ່ານຕາມຮູຕ່າງໆໃນເຂດນັ້ນໃນເດືອນ ພຶດສະພາ-ກໍລະກົດ. ແຕ່ຈະມີໜ້ອຍກວ່າປາໜຶ່ງ ຊະນິດອື່ນໃນຄອບຄົວດຽວກັນ (Baird, 1998).

ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ ແລະຕອນເໜືອກໍ່ສາມາດຈັບປາຊະນິດນີ້ໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນເໝືອນກັນ (ພຶດສະພາ-ກໍລະກົດ)

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຊວາຍ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຊວາຍ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

24. ປາຢາງ *Pangasius bocourti* Sauvage, 1880

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)

ຊື່ອັງກິດ: Bocourt's catfish

ຊື່ຂະແມ: Trey pra kchau

ຊື່ລາວ: ປາຢາງ

ຊື່ໄທ: Pla yang, Pla ai dong

ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca ba sa

Taxonomy: ທາງດ້ານ taxonomy ຂອງປາຊະນິດນີ້ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ. ແຕ່ໃນປັດຈຸບັນແມ່ນໃຫ້ເອີ້ນວ່າ *Pangasius bocourti* ຊຶ່ງອາດຈະເປັນແນວອື່ນ ເພາະຍັງບໍ່ທັນໄດ້ວິໄຈລະອຽດເທື່ອ (Poulsen and Valbo-Jørgensen, 2001). ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ຍັງມີປາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຫລາຍຊະນິດທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ວິໄຈລະອຽດເທື່ອໃນທາງດ້ານ taxonomy.

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແລະແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາໃນໄທ.

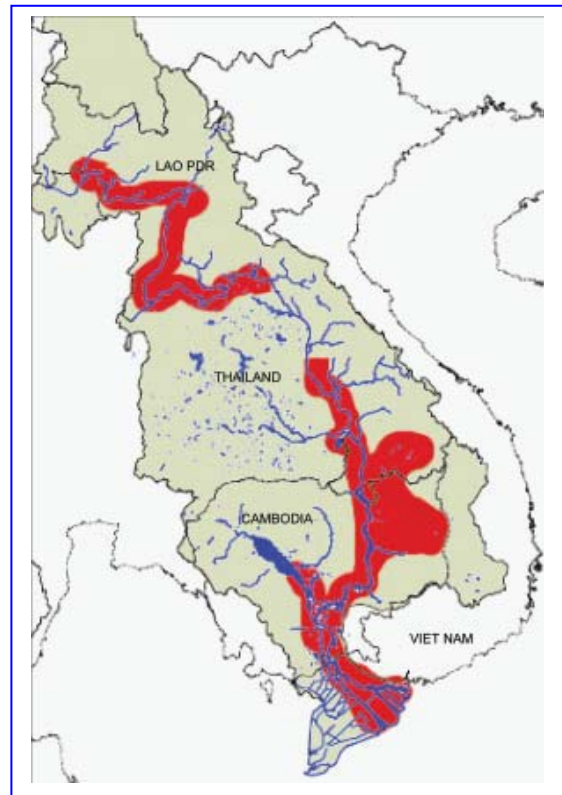
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍສະເພາະບ່ອນທີ່ເປັນແກ້ງ ແລະ ບ່ອນນ້ຳເລິກ ທີ່ໄຫລຊ້າ.

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ- ພືດຕ່າງ ໝາກໄມ້ ແລະ ໃບໄມ້ (ລະດູຝົນ) ແລະ ກິນປາ ກຸ້ງ ຫອຍ ແລະ ໄຄຫິນ (ລະດູແລ້ງ)

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 100 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງພົບວ່າມີ 2 ກຸ່ມປະຊາກອນຂອງປາຢາງ. ກຸ່ມທີ່ນຶ່ງຢູ່ນັບແຕ່ Delta ຫາສະຫວັນນະເຂດ / ມຸກດາຫານ. ໃນກຸ່ມນີ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ກຸ່ມຍ່ອຍ ຊຶ່ງອາດມີການເລື່ອມຊ້ອນສາຍພັນເກີດຂຶ້ນ. ກຸ່ມທີ່ສອງແມ່ນນັບແຕ່ ບໍລິຄໍາໄຊ/ໜອງຄາຍ ຂຶ້ນໄປເຖິງ ບໍ່ແກ້ວ / ຊຽງຂອງ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ການປະສົມພັນແມ່ນເຮັດຢູ່ ກາງລຳແມ່ນ້ຳຂອງ. ແຕ່ບ່ອນທີ່ແທ້ຈິງຍັງບໍ່ທັນຮູ້. ລູກອ່ອນສາມາດພົບໄດ້ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະແມ່ນ້ຳບາສັກ ໃນຫວຽດນາມ, ສະນັ້ນ ເຊື່ອວ່າ ບ່ອນປະສົມພັນຂອງມັນແມ່ນຢູ່ທາງເໜືອ ກາຍເຂດຄອນພະເພັງຂຶ້ນໄປ.

ບ່ອນຫາກິນ: ປານ້ອຍ ແລະປາຮາມ ອາໄສຫາກິນຢູ່ຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ອາໄສກິນພືດຕ່າງໆທີ່ນ້ຳຖ້ວມ. ປາໃຫຍ່ ອາໄສຫາກິນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ແລະກິນອາຫານຫລາຍປະເພດ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດສະເພາະແມ່ນເຂດຄອນພະເພັງ

ວົງຈອນຊີວິດ

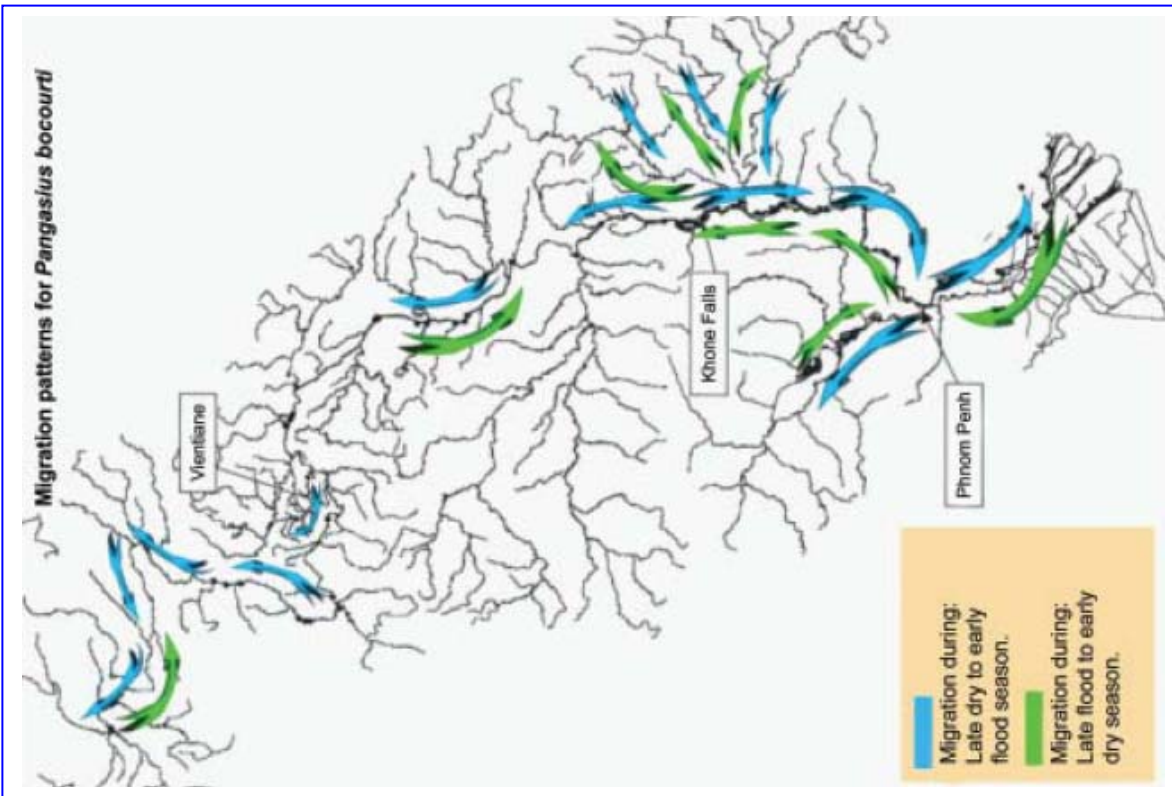
ພາຍຫລັງປະສົມພັນຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງແລ້ວ, ລູກອ່ອນລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳ ເຂົ້າສູ່ບ່ອນອະນຸບານໃນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ. ເມື່ອທ້າຍລະດູຝົນ ລະດັບນ້ຳຫລຸດລົງ ປາຮາມຍ້າຍເຂົ້າສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປຫາບ່ອນເປັນວັງນ້ຳເລິກ ຊຶ່ງມັນຈະອາໄສຢູ່ທີ່ນັ້ນເປັນບ່ອນລີ້ໄພໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ. ປາຮາມຈະກັບຄືນເຂົ້າສູ່ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມອີກ 1 ຫາ 2 ລະດູການ ຈົນກ່ວາມັນຈະເຖິງກະສຽນ. ພວກທີ່ເຖິງກະສຽນຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປປະສົມພັນ ເມື່ອລະດູຝົນມາເຖິງ ແລະສ້າງວົງຈອນຊີວິດໃໝ່ຂຶ້ນມາ.

ດ້ານການປະມົງ

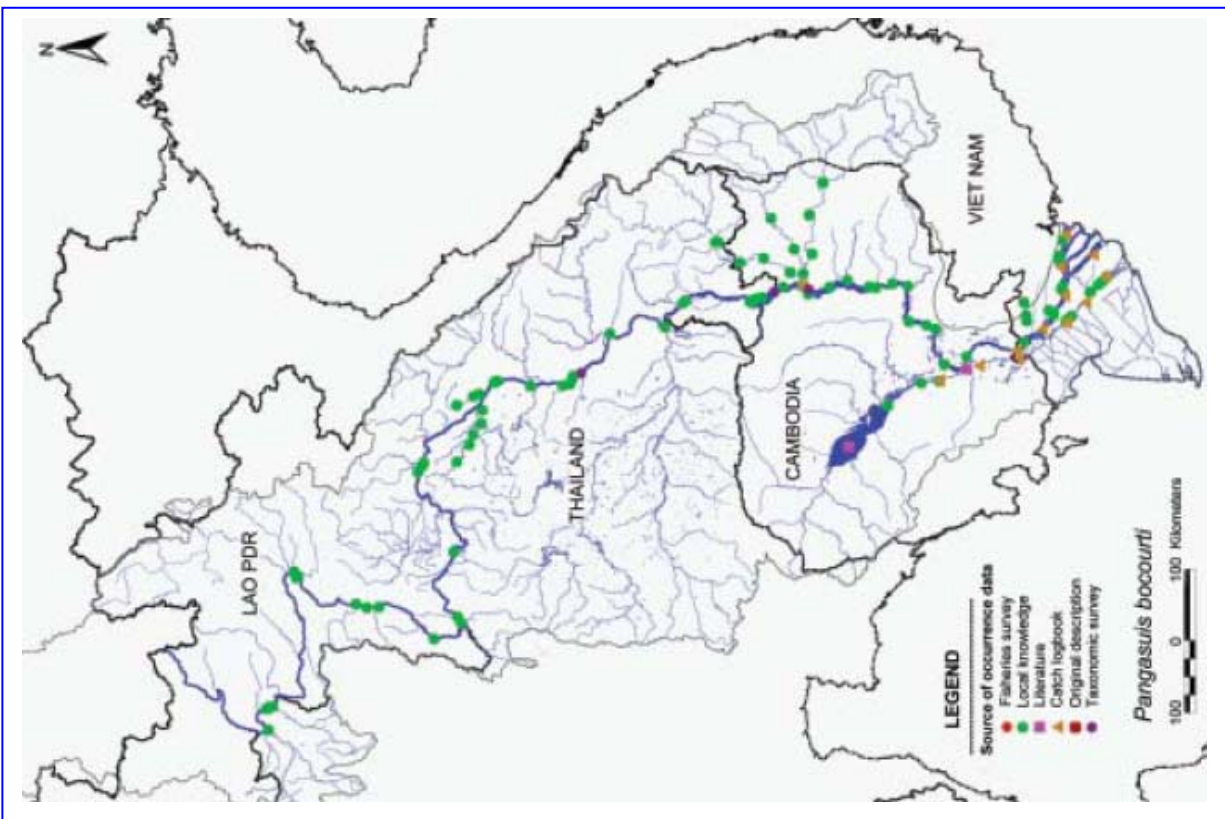
ປາຢາງ ເປັນປາທີ່ສຳຄັນໃນການລ້ຽງປາກະຊັງ ເປັນອຸດສາຫະກຳ ໃນເຂດ Delta ຫວຽດນາມ. ໃນເວລາຜ່ານອັນໃກ້ໆນີ້, ການລ້ຽງປາດັ່ງກ່າວໃນກະຊັງແມ່ນອາໄສລູກປາຈາກທຳມະຊາດ ເປັນສ່ວນຫລາຍ. ມາເຖິງດຽວນີ້, ສາມາດຜະລິດລູກປາຈາກສູນເພາະພັນໄດ້ແລ້ວ. ດັ່ງນັ້ນ ການຈັບລູກປາຈາກແຫລ່ງນ້ຳທຳມະຊາດນັບມື້ຫລືດນ້ອຍຖອຍລົງ, ແຕ່ຊາວປະມົງຍັງຢາກໄດ້ລູກປາຈາກທຳມະຊາດຫລາຍກ່ວາ.

ປາຢາງ ແມ່ນຊະນິດນຶ່ງໃນກຸ່ມປາໜຶ່ງທີ່ສາມາດຂຶ້ນຜ່ານເຂດຄອນພະເພັງ (Baird, 1998; Singanouvong et al. 1996b) ແລະຈັບໄດ້ເປັນຈຳນວນຫລາຍໃນຊ່ວງທີ່ມັນເຄື່ອນຍ້າຍ. ແລະມີລາຍງານວ່າປາຢາງມັກຖືກມອງທີ່ໃສ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງໃນຊ່ວງມັນເຄື່ອນຍ້າຍອີກດ້ວຍ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຢາງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຢາງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

25. ປາເພາະ *Pangasius conchophilus* Roberts & Vidthayanon, 1991

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)
 ຊື່ອັງກິດ: Sharp-nosed catfish
 ຊື່ຂະແມ: Trey ke, Trey bra ke
 ຊື່ລາວ: ປາເພາະ
 ຊື່ໄທ: Pla poh, Pla saai yu phueak
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca hu

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາໃນປະເທດໄທ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້. ອາດຈະມີກຸ່ມນຶ່ງຢູ່ໃຕ້ ຄອນພະເພັງ ແລະ ອີກກຸ່ມນຶ່ງຢູ່ເໜືອຄອນພະເພັງ ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ (Rainboth 1996), ແລະ ອາໄສຢູ່ທັງບ່ອນເປັນແກ້ງ ແລະ ນ້ຳເລິກໄຫລຊ້າ.

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ ແຕ່ຈະມັກກິນຈຳພວກຫອຍຫລາຍກ່ວາ, ກິນແມງໄມ້ ກະບູໄຄຫີນ ແລະ ໝາກໄມ້ ເປັນບາງຄັ້ງຄາວ.

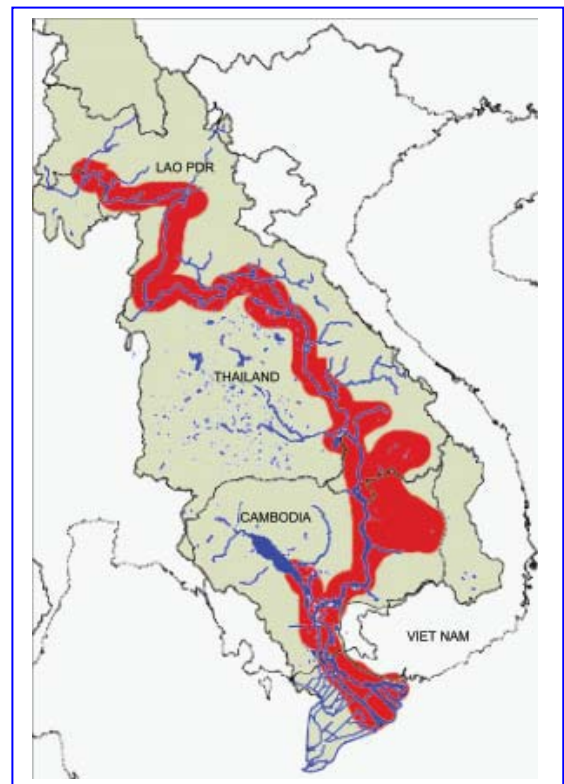
ຂະໜາດ: ຍາວປະມານ 120 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ປາເພາະ ເປັນປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ເຊື່ອວ່າມີໂຄງສ້າງປະຊາກອນກຸ່ມດຽວໃນຕອນໃຕ້ ແຕ່ປາກເຊ ລົງຮອດ Delta ຫວຽດນາມ ລວມທັງເຂດຕົງເລສາບ ຂອງກຳປູເຈຍ. ຍັງບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນພໍທີ່ຈະສະຫລຸບໄດ້ກ່ຽວກັບໂຄງສ້າງປະຊາກອນຂອງປາເພາະໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເໜືອ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ເຊື່ອວ່າມັນປະສົມພັນໃນຕົ້ນລະດູຝົນ ໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງບ່ອນທີ່ເປັນແກ້ງຕໍ່ໃສ່ວັງເຊັ່ນ ເຂດ ກະແຈະ ຫາ ຄອນພະເພັງ ແລະ ເໜືອຂຶ້ນໄປ ໃກ້ແກ້ງເຂັມມະລາດ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ບ່ອນຫາກິນ: ປານ້ອຍຈະໃຊ້ເວລາ 2-3 ເດືອນທຳອິດ ຫາກິນ ຢູ່ເຂດທີ່ງຽມຕ້ອນ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນ ພາກໃຕ້ຂອງກຳປູເຈຍ (ລວມທັງເຂດແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ) ແລະ Delta ຫວຽດນາມ. ປາໃຫຍ່ຈະ ກິນຈຳ ພວກຫອຍຕ່າງໆ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳທີ່ມັນອາໄສຢູ່.

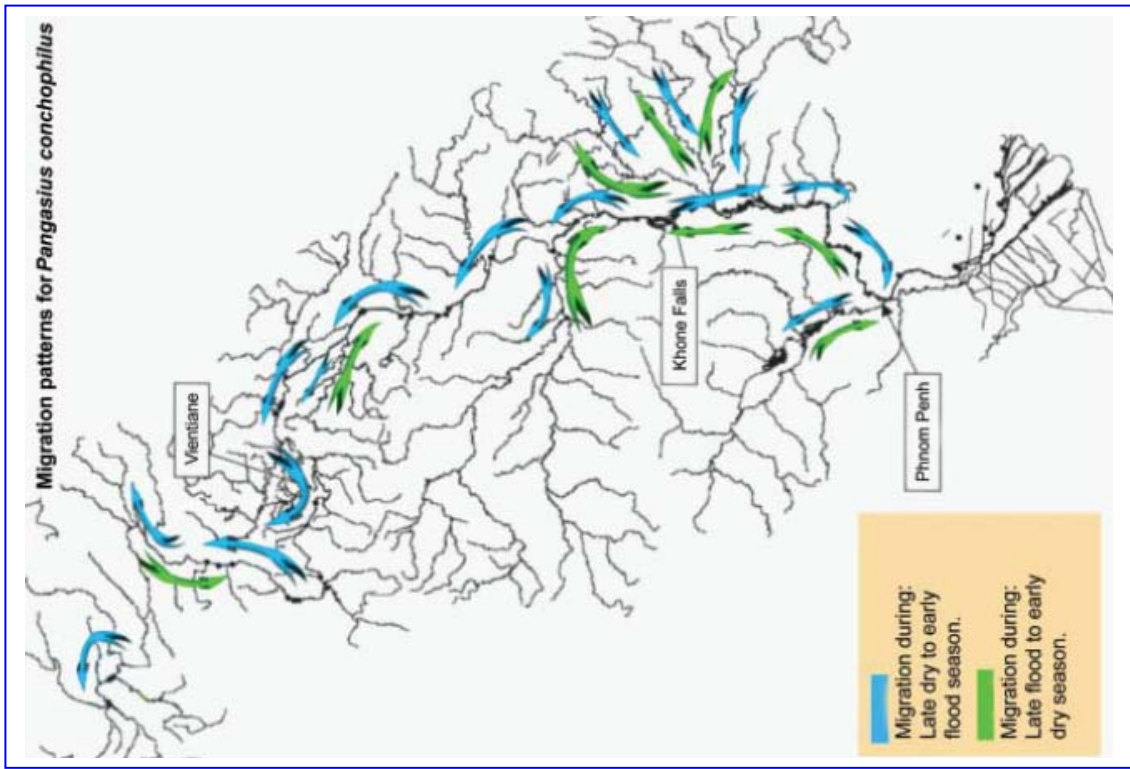
ບ່ອນລີ້ໄພ: ປາໃຫຍ່ຈະອາໄສວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

ວົງຈອນຊີວິດ

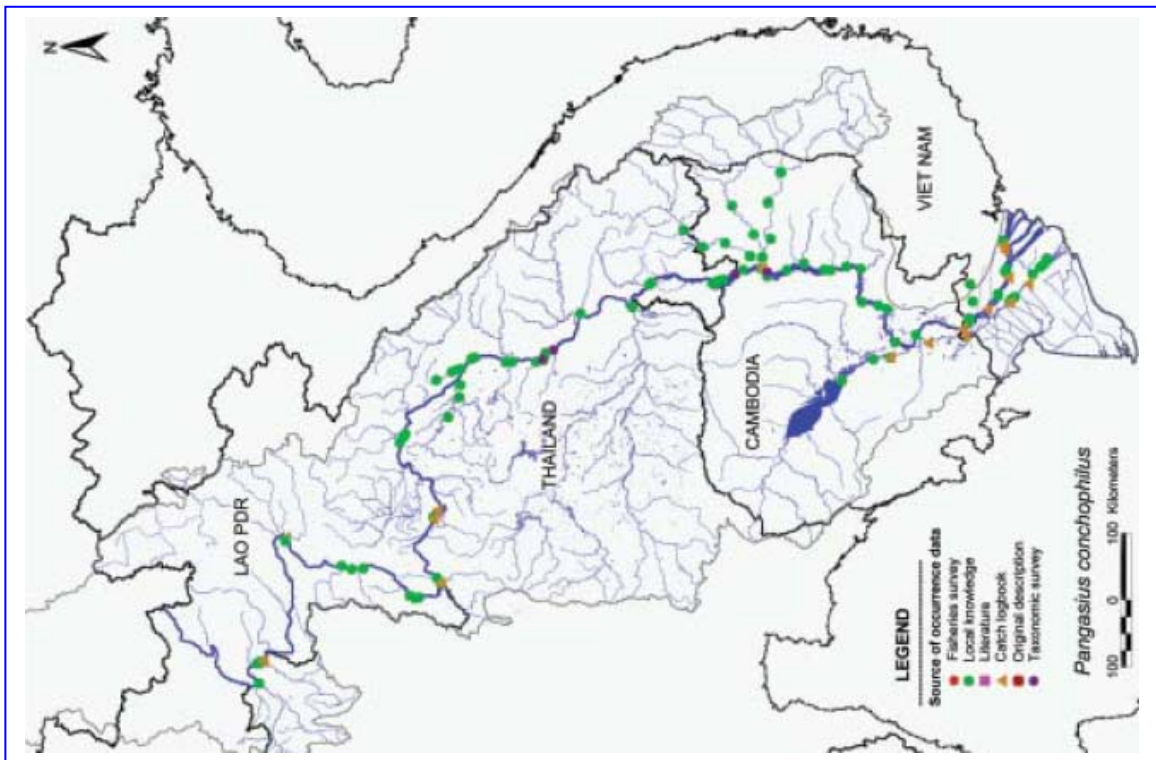
ປາເພາະ ຈະປະສົມພັນຕົ້ນລະດູຝົນ ໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ລະຫວ່າງ ກຳປັງຈາມ (ກຳປູເຈຍ) ແລະ ຄອນພະເພັງ. ຫລັງຈາກນັ້ນ ລູກອ່ອນ ກໍ່ຈະລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳ ຈົນເຖິງທີ່ງຽມຕ້ອນໃນກຳປູເຈຍ ແລະຫວຽດນາມ ຊຶ່ງໃນຂະນະນັ້ນ ແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບຈະໄຫລກັບຄືນເຂົ້າໄປຫາ ທະເລສາບໃຫຍ່ ລູກປາກໍ່ຈະໄປຕາມກະແສນ້ຳດັ່ງກ່າວນັ້ນເຂົ້າໄປອາໄສຈະເລີນເຕີບໃຫຍ່ຢູ່ທີ່ນັ້ນ ຈົນກະທັ້ງລະດັບນ້ຳ ເລີ່ມຫລຸດລົງໃນທ້າຍລະດູແລ້ງ ປາຮາມກໍ່ຈະກັບຄືນຕາມກະແສນ້ຳ ສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະເຄື່ອນຍ້າຍ ຂຶ້ນ. ສຳຫລັບກຸ່ມທີ່ຢູ່ເຂດຕອນກາງແມ່ນ້ຳຍ້າຍຈາກເຂດນ້ຳຕ້ອນຕາມແຄມແມ່ນ້ຳອອກມາສູ່ລຳ ແມ່ນ້ຳ ແລະເຂົ້າສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລ້ວໄປອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກຕ່າງໆ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາເພາະ ເປັນປາທີ່ສຳຄັນໃນການປະມົງທີ່ໃຊ້ເຄື່ອງມືສະເພາະ ຢູ່ໃນເຂດຄອນພະເພັງ ໃນຊ່ວງເດືອນ ພຶດສະພາ-ກໍລະກົດ ແລະ ການໃສ່ມອງຕາມເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ (Baird, 1998).

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເພາະ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງ ຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເພາະ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

26. ປາຊວຍຫາງເຫລືອງ *Pangasius krempfi* Fang & Chaux, 1949

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)
 ຊື່ອັງກິດ: Krempf's catfish
 ຊື່ຂະແມ: Trey pra bong lao
 ຊື່ລາວ: ປາຊວຍຫາງເຫລືອງ
 ຊື່ໄທ: Pla suey sor
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca bong lao

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະບາງແມ່ນ້ຳຕາມແຄມທະເລພາກໃຕ້ ແລະ ພາກຕາເວັນອອກຂອງຫວຽດນາມ.

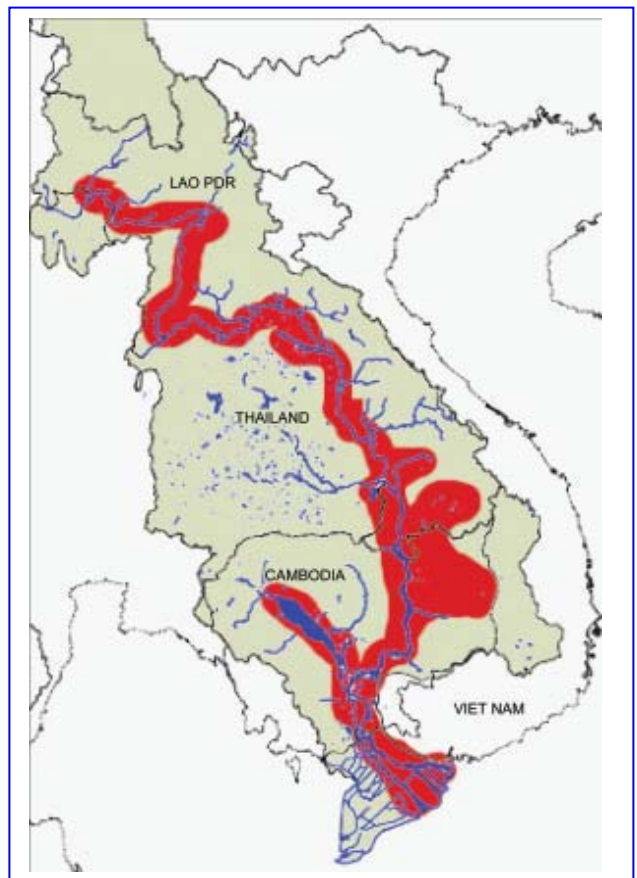
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ປາຊວຍຫາງເຫລືອງ ພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ໃກ້ທະເລ (ປາກນ້ຳຂອງ).

ການກິນອາຫານ: ປາໃຫຍ່ສ່ວນຫລາຍຈະກິນ ໝາກໄມ້, ໃບໄມ້, ໄຄຫີນ ແລະຈຳພວກກຸ້ງຫອຍ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 80 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ແທ້ຈິງແລ້ວ ປາຊວຍຫາງເຫລືອງແມ່ນມີສອງຊະນິດ, ຊະນິດນຶ່ງ ຢູ່ໃນບໍລິເວນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ ແລະອີກຊະນິດນຶ່ງຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ (Rainboth 1996). ດັ່ງນັ້ນ ມັນຈຶ່ງມີສອງກຸ່ມປະຊາກອນ ແຍກກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ ຄື ກຸ່ມໃຕ້ ແລະກຸ່ມເໜືອ, ທັງສອງກຸ່ມຈະມາເຊື່ອມຕໍ່ກັນຢູ່ເຂດຕອນກາງ ຄາດວ່າ ກຸ່ມປະຊາກອນຕອນເໜືອ ຈະມີສູນກາງຢູ່ທາງເໜືອສຸດ ນັບແຕ່ໄຊຍະບູລີ ຫລວງພະບາງ ຂຶ້ນໄປ. ສ່ວນກຸ່ມປະຊາກອນຕອນໃຕ້ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງ ທີ່ເຂດບ້ານຫາງຄອນ ກ້ອງຄອນພະ ເພັງ ໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ(Baird,

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

1998). ເປັນຊະນິດພັນປາທີ່ມີລັກສະນະຂ້າມຊາຍແດນ ແລະໃຊ້ຮ່ວມ ກັນລະຫວ່າງ ຫວຽດນາມ, ກຳປູເຈຍ ລາວ ແລະໄທ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ວ່າປາຊວຍຫາງເຫລືອງປະສົມພັນຢູ່ໃສ່ ແລະມີຄວາມຕ້ອງການສະພາບແວດລ້ອມແນວໃດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຄາດວ່າມັນອາດຈະປະສົມພັນໃນລຳນ້ຳຂອງ ໃກ້ກັບບ່ອນທີ່ເປັນແກ້ງຕໍ່ໃສ່ວັງນ້ຳເລິກ. ເຊັ່ນບ່ອນປະສົມພັນຂອງກຸ່ມຕອນໃຕ້ຄາດວ່າຢູ່ໃກ້ເຂດແກ້ງເຂັມມະລາດ ແລະປາກນ້ຳມູນ. ສ່ວນວ່າ ກຸ່ມຕອນເໜືອຄາດວ່າແມ່ນຢູ່ຕາມແກ້ງເຂດຫລວງພະບາງ.

ບ່ອນຫາກິນ: ປາຮາມຂອງກຸ່ມຕອນໃຕ້ ຈະອາໄສຫາກິນຢູ່ຕາມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ Delta ບ່ອນທີ່ເປັນນ້ຳກອຍ ແລະເຂົ້າໄປບ່ອນນ້ຳເຄັມເປັນຄັ້ງຄາວ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ສ່ວນຫລາຍຈະອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ໆ ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ

ວົງຈອນຊີວິດ

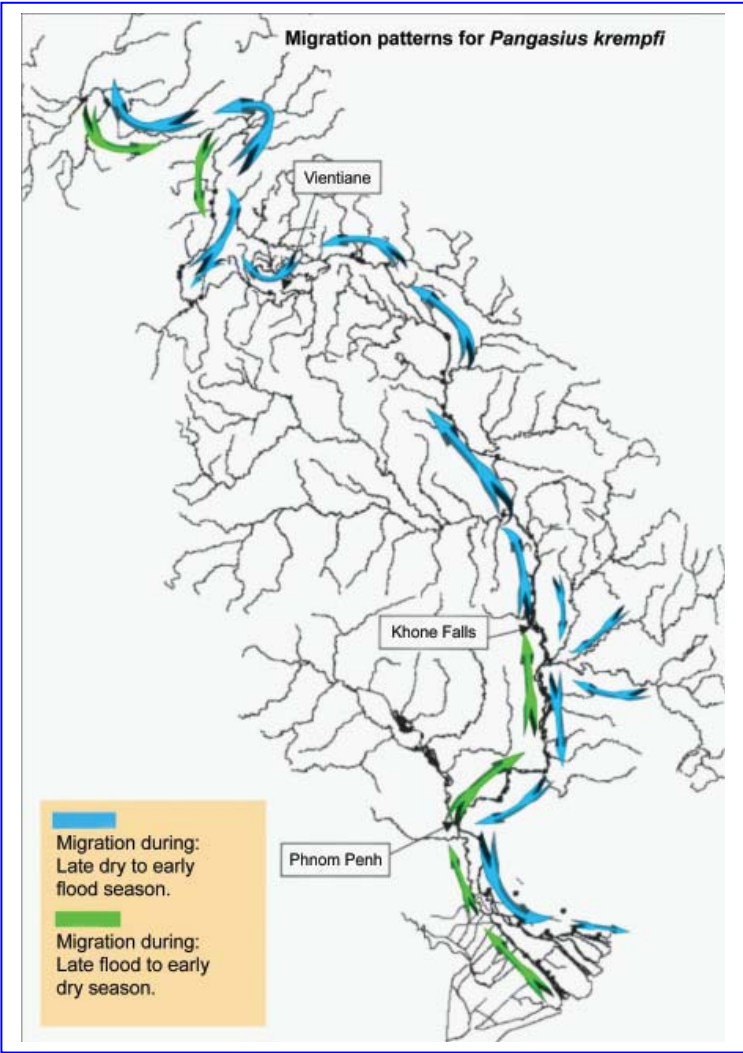
ປາຊວຍຫາງເຫລືອງເປັນນຶ່ງໃນບໍ່ເທົ່າໃດຊະນິດປານ້ຳຈືດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ເຂົ້າໄປຢູ່ໃນທະເລໃນຊ່ວງໃດ-ນຶ່ງຂອງຊີວິດມັນ. ປາຊວຍຫາງເຫລືອງ ແມ່ນນຶ່ງໃນຈຳນວນປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍເປັນລະຍະທາງໄກທີ່ສຸດໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ຮອງຈາກປາບຶກ. ແຕ່ລະຍະໄກສຳໃດນັ້ນຍັງບໍ່ຮູ້, ຮູ້ແຕ່ວ່າມັນສາມາດຂ້າມເຂດຄອນພະເພັງໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ (ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ) ຫລັງຈາກອາໄສຢູ່ທະເລຈົນໃຕ້ໃນຊ່ວງຕົ້ນຂອງຊີວິດ (Roberts, 1993b; Roberts and Baird, 1995). ປາຊະນິດນີ້ໄດ້ວິໄຈແລ້ວ ວ່າຈັດເຂົ້າຢູ່ໃນຈຳພວກ “anadromous fish” ຊຶ່ງມີວົງຈອນຊີວິດຄ້າຍຄືພວກປາ ຊານມອນ (salmon) (Roberts and Baird, 1995).

ບ່ອນປະສົມພັນອາດຈະຢູ່ບໍລິເວນທີ່ເປັນແກ້ງ ຕໍ່ໃສ່ວັງນ້ຳເລິກ ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ ເຊັ່ນ: ແກ້ງເຂັມມະລາດ ຂຶ້ນໄປເໜືອ. ຫລັງຈາກລູກອ່ອນແຕກອອກມາມັນຈະລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳ ໃນຊ່ວງນັ້ນ ມັນອາດຈະລົງໄປຮອດເຂດ ໃກ້ພະນົມເປັນ, ຂະນາດຂອງມັນຈະໃຫຍ່ກ່ວາປາຊະນິດອື່ນໃນໝູ່ດຽວກັນ. ໃນDelta ຫວຽດນາມ, ປາຮາມຈະໃຊ້ຊີວິດຊ່ວງທຳອິດຢູ່ໃນທະເລຈົນໃຕ້ ເມື່ອມັນໃຫຍ່ຂະນາດໃດ-ນຶ່ງ ມັນກໍ່ຈະຍ້າຍຄືນເຂົ້າມາໃນແຫລ່ງນ້ຳຈືດ ແລະທຳການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປໃກ້ຄອນພະເພັງ ແລະ ເມື່ອມັນເຖິງກະສຽນກໍ່ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂ້າມຄອນພະເພັງ ເພື່ອການປະສົມພັນໃນເຂດເໜືອຂຶ້ນໄປ ບ່ອນທີ່ມັນປະສົມພັນໃນຕົນລະດູຝົນ.

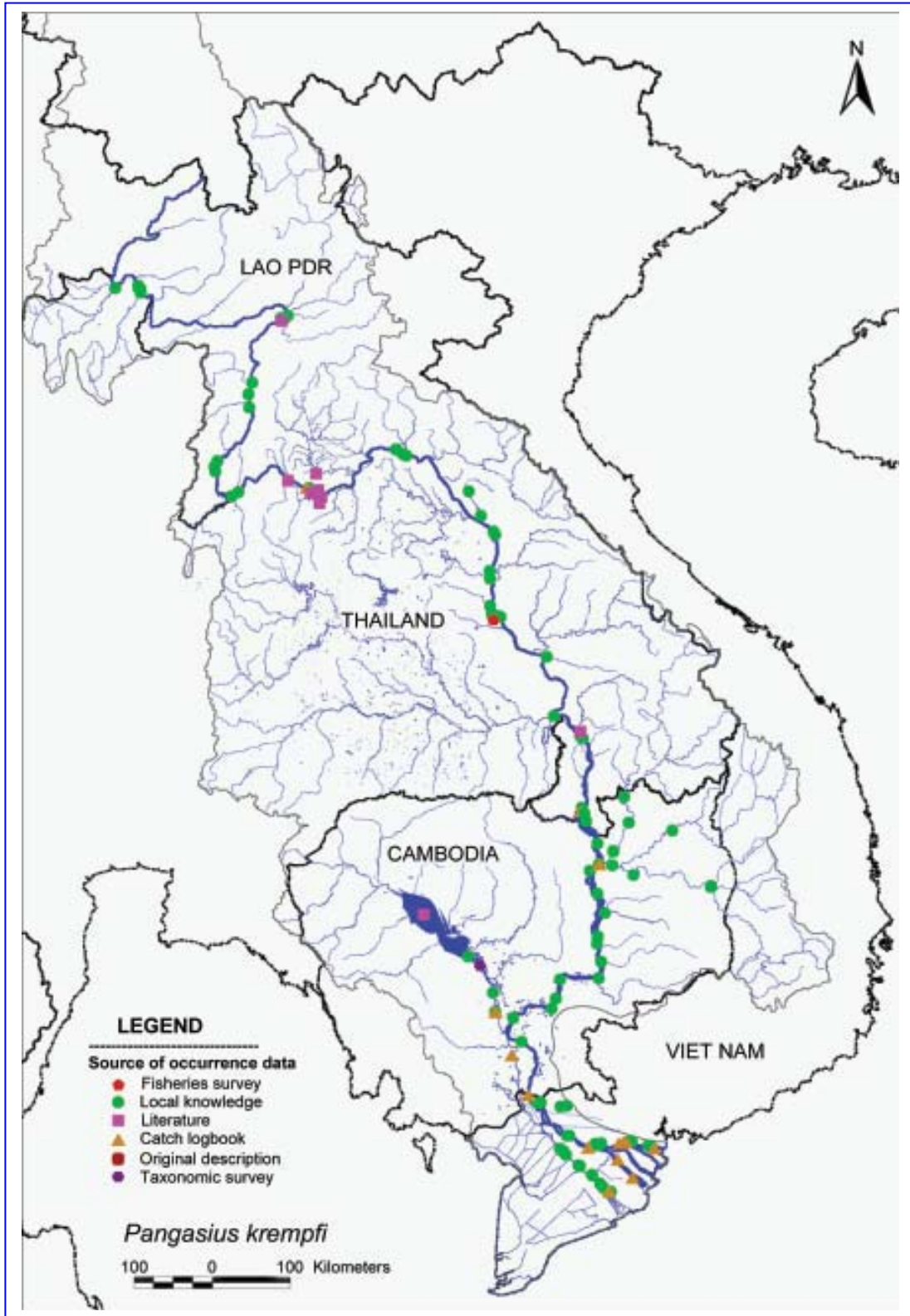
ຄາດວ່າວົງຈອນຊີວິດຂອງກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ຢູ່ເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເໜືອ, ພຽງແຕ່ມັນອາດບໍ່ໃຊ້ ຊ່ວງຊີວິດໃດ-ນຶ່ງໃນທະເລ. ການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນເພື່ອທຳການປະສົມພັນເກີດຫລາຍໆເທື່ອ ແຕ່ລະເທື່ອໃຊ້ເວລາ 3-5 ວັນ. ການເຄື່ອນຍ້າຍລ່ອງກໍ່ປາກົດໃຫ້ເຫັນ ແຕ່ມີຈຳນວນໜ້ອຍ ກະແຈກກະຈາຍ ບໍ່ເໝືອນກັບການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ, ທັງໃຊ້ເວລາສັ້ນໆ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາຊວາຍຫາງເຫລືອງ: ເປັນປາທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງ ໃນການໃຊ້ເຄື່ອງຫາປາສະເພາະຢ່າງ ໃນເຂດຄອນພະເພັງ ໃນຊ່ວງມັນເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ ໃນເດືອນພຶດສະພາ-ກໍລະກົດ (Baird, 1998). ມັນຖືກຈັບດ້ວຍການໃສ່ມອງກາງລຳແມ່ນ້ຳຂອງໃນເວລາທີ່ມັນຂຶ້ນ. ນອກນັ້ນ ມັນຍັງເປັນປາທີ່ສຳຄັນໃນເຂດ Delta ຊຶ່ງສາມາດຈັບປາດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນປະຈຳໃນບໍລິເວນຕໍ່ໃສ່ທະເລຈີນໃຕ້.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຊວຍຫາງເຫລືອງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຊວຍຫາງເຫລືອງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

27. ປາຫົວມວມ *Pangasius kunyit* Pouyoud, Teugels and Legendre, 1999

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)

ຊື່ອັງກິດ: Yellow-finned catfish

ຊື່ຂະແມ:

ຊື່ລາວ: ປາຫົວມວມ, ປາຢາງ

Thai:

Vietnamese: Ca tra kunit

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ໃນອາຊີໃຕ້, ອິນໂດຈີນ, ມະເລເຊຍ ພາກຕາເວນຕົກ ອິນໂດເນເຊຍ ແລະ ເກາະBorneo.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້, ແຕ່ຫາຍາກແລ້ວ. ພົບຫລາຍ ແມ່ນເຂດ ນະຄອນພະນົມ ແລະພາກໃຕ້ຂອງ ລາວ ແລະແຂວງການດານ (ກຳປູເຈຍ) ຊຶ່ງພົບ ເປັນຊ່ວງສັ້ນໆເທົ່ານັ້ນ.

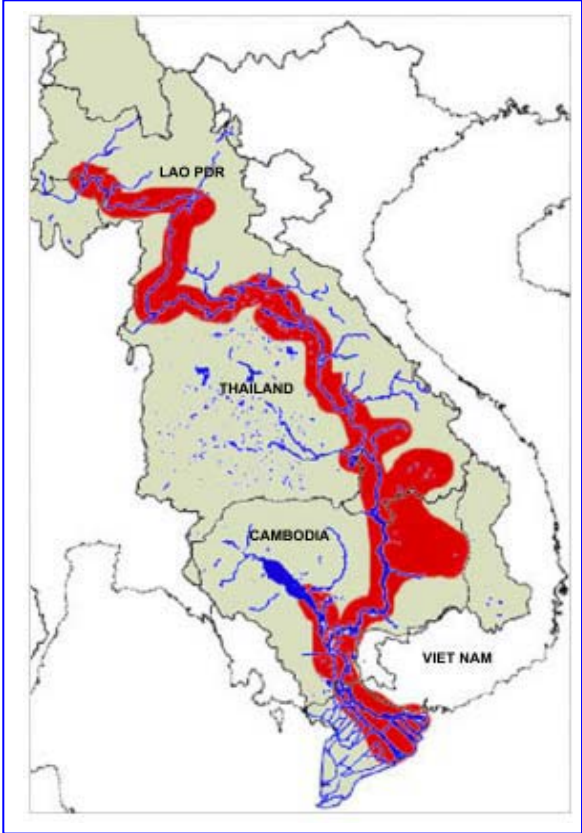
ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ -ສ່ວນ ຫລາຍຈະກິນແມງໄມ້, ຂີ້ກະເດືອນ, ພືດນ້ຳ ຖ້ວມ ແລະ ເມັດພືດ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 90 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ຄາດວ່າ ປາຫົວມວມຈະມີຫລາຍກຸ່ມປະຊາກອນ ໃນນັ້ນ ກຸ່ມໜຶ່ງແມ່ນຢູ່ບໍລເວນແຕ່ ປາກນ້ຳເລີຍ ຫາ ຊຽງຂອງ ແລະ ອາດມີ1-2 ກຸ່ມອີກກະຈາຍຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໄທ ແລະ ກຳປູເຈຍ. ແຕ່ລະກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ນີ້ ແມ່ນກະຈາຍຢູ່ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ໆ ເຊັ່ນ ແມ່ນ້ຳມູນ ແລະອື່ໆ ອາດວ່າກຸ່ມດັ່ງກ່າວນີ້ມີການ ເລື່ອມຊ້ອນກັນ.

ທີ່ແນ່ນອນ ແມ່ນກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃຕ້ຄອນພະເພັງ ຊຶ່ງປະສົມພັນໃນບໍລິເວນອ່າງແມ່ນ້ຳ ເຊສານ, ປາໃຫຍ່, ປາຮາມ ແລະ ປານ້ອຍ ເຄື່ອນຍ້າຍລົງຫາເຂດນ້ຳຖ້ວມອັນກ້ວາງໃຫຍ່ ນັບແຕ່ ເຂດກະແຈະ ລົງໄປ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາກົວມ່ວມຈະປະສົມພັນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ບ່ອນທີ່ແທ້ຈິງຍັງບໍ່ທັນຂໍ້ມູນພຽງພໍ ທີ່ຈະສະຫລຸບໄດ້ເທື່ອ. ລູກອ່ອນຂອງມັນສາມາດຈັບໄດ້ໃນເວລາທີ່ມັນລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະແມ່ນ້ຳບາສັກ ໃນຫວຽດນາມ. ລູກປາດັ່ງກ່າວຄາດຕ້ອງມາຈາກການປະສົມພັນ ໃນທາງເໜືອ, ຄອນພະເພັງ ຫລືເໜືອຂຶ້ນໄປ.

ບ່ອນຫາກິນ: ປາຮາມ ແລະ ປາໝຸ່ມສາວຈະອາໄສບໍລິເວນນ້ຳຖ້ວມເປັນບ່ອນຫາກິນ ຊຶ່ງສ່ວນຫລາຍມັນ ຈະກິນຈຳພວກພືດທີ່ມີຢູ່ຕາມເຂດດັ່ງກ່າວ. ປາຮາມສ່ວນຫລາຍມັກພົບເຫັນແຕ່ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ໃກ້ທະເລ ໃນ Delta. ປາໃຫຍ່ມັກອາໄສຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ອາໄສກິນອາຫານຫລາຍໆຢ່າງ ທີ່ໄຫລມາຕາມລຳນ້ຳ.

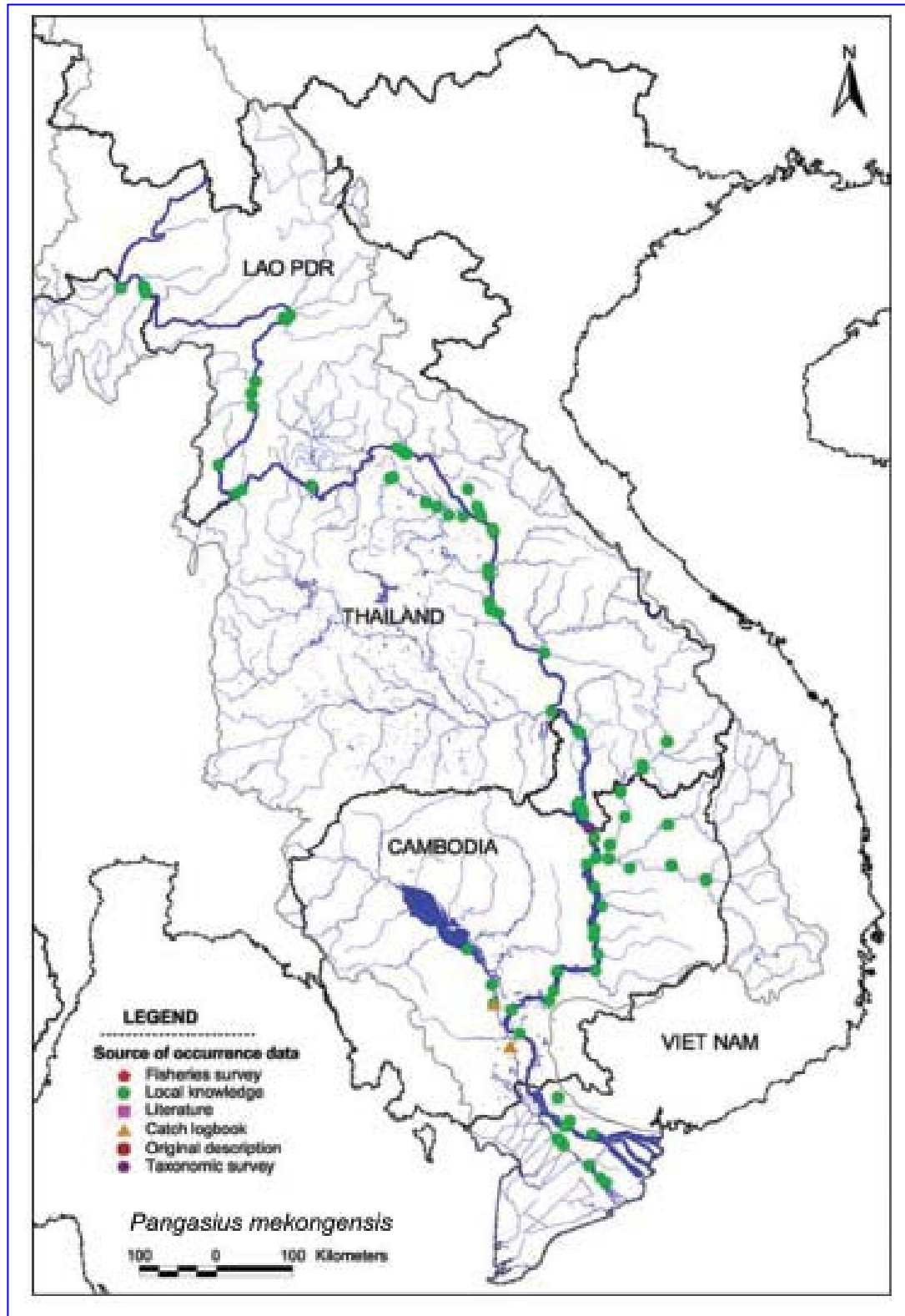
ບ່ອນລີ້ໄພ: ມັນຈະອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ ເປັນບ່ອນລີ້ໄພໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

ວົງຈອນຊີວິດ

ຫລັງຈາກປະສົມພັນຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງແລ້ວ, ໄຂ່ ແລະ ລູກອ່ອນ ຈຸລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳເຂົ້າໄປສູ່ບ່ອນອະນຸບານ ຕາມເຂດນ້ຳຖ້ວມທີ່ມີພືດພັນໄມ້ ແລະຕໍ່ໃສ່ກັບແມ່ນ້ຳ ໃນຊ່ວງລະດູຝົນ.ເມື່ອ ລະດັບນ້ຳຫລືດລົງໃນທ້າຍລະດູຝົນ, ປາໝຸ່ມສາວກໍ່ຈະກັບຄືນແມ່ນ້ຳ ແລະເລີ້ມທຳການເຄື່ອນ ຍ້າຍຂຶ້ນໄປຫາບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງ, ປາໝຸ່ມສາວເຫລົ່ານີ້ອາດກັບຄືນໄປ-ມາລະຫວ່າງທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ວັງນ້ຳເລິກ 2-3 ລະດູການຈົນກ່ວາວ່າມັນຈະເຖິງກະສຽນ ຈຶ່ງຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປຫາບ່ອນປະສົມພັນ ເມື່ອຝົນຕົກຫ່າທຳອິດ ແລ້ວກໍ່ທຳການປະສົມພັນ, ວົງຈອນຂອງຊີວິດໃໝ່ກໍ່ເລີ້ມຂຶ້ນອີກ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາຫວິມ່ວມ ເປັນປາທີ່ຫາຍາກແລ້ວໃນປັດຈຸບັນໃນດ້ານການປະມົງແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍຈະຕີເທົ່າໃດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນກຳປູເຈຍ ແລະຫວຽດນາມກໍ່ສາມາດຈັບໄດ້ເປັນປະຈຳ ແຕ່ບໍ່ຫລາຍ.

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຫົວມ່ວມ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

28. ປາຫູໝາດ, ປາປຶ້ງ *Pangasius larnaudii*

Bocourt, 1866

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)
ຊື່ອັງກິດ: Black-spotted catfish
ຊື່ຂະແມ: Trey Por
ຊື່ລາວ: ປາຫູໝາດ, ປາປຶ້ງ
ຊື່ໄທ: Pla tay pho
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca vo dem

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ.

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ, ເໝືອນກັບປະເພດປາໜັງຂະໜາດໃຫຍ່ອື່ນໆ

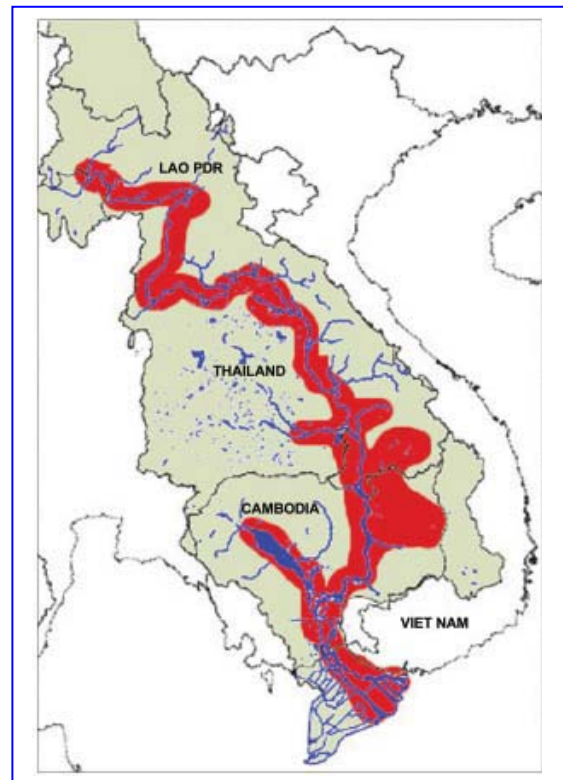
ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 150 ຊຕມ. ແຕ່ສ່ວນຫລາຍແມ່ນປະມານ 90-100 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ເທົ່າທີ່ຂໍ້ມູນມີຢູ່, ປາຫູໝາດທີ່ຢູ່ກ້ອງປາກເຊລິງ ໄປຮອດ Delta ລວມທັງເຂດທະເລສາບໃຫຍ່ ກຳປູເຈຍ ແມ່ນມີໂຄງສ້າງປະຊາກອນພຽງກຸ່ມ ດຽວ, ສ່ວນເຂດເໜືອຈາກນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ມີຫລາຍຄວາມຄິດເຫັນແຕກຕ່າງ ກ່ຽວກັບບ່ອນປະສົມພັນຂອງປາຫູໝາດ : ທ່ານ Rainboth (1996) ບອກວ່າ ຢູ່ໃນເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ແລະປະສົມພັນໃນຕົ້ນລະດູຝົນ. ສ່ວນທ່ານ Bardach (1959) ລາຍງານວ່າບ່ອນປະສົມພັນຢູ່ໃນ ແມ່ນ້ຳຂອງເຂດ ຊຽງແຕງ ລູກອ່ອນໃຊ້ເວລາ 6-8 ມື້ ຈຶ່ງລ່ອງລົງຮອດ ແມ່ນ້ຳບາສັກໃນກຳປູເຈຍ. ດັ່ງທີ່ກ່າວແລ້ວວ່າ ປາຫູໝາດ ຂຶ້ນຂ້າມບໍລິເວນ

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ຄອນພະເພັງໃນຕົ້ນລະດູແລ້ງນັ້ນ ມີສະພາບທີ່ມີໄຂ່

ຄາດວ່າບ່ອນປະສົມພັນອາດຢູ່ເໜືອຄອນພະເພັງຂຶ້ນໄປ.

ບ່ອນຫາກິນ: ປານ້ອຍ ແລະ ປາໝຸ່ມສາວ ເຂົ້າໄປອາໄສຫາກິນຢູ່ຕາມທົ່ງນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ເຊັ່ນ ເຂດ ກະແຈະ ຫາ ຊຽງແຕງ (ກຳປູເຈຍ).

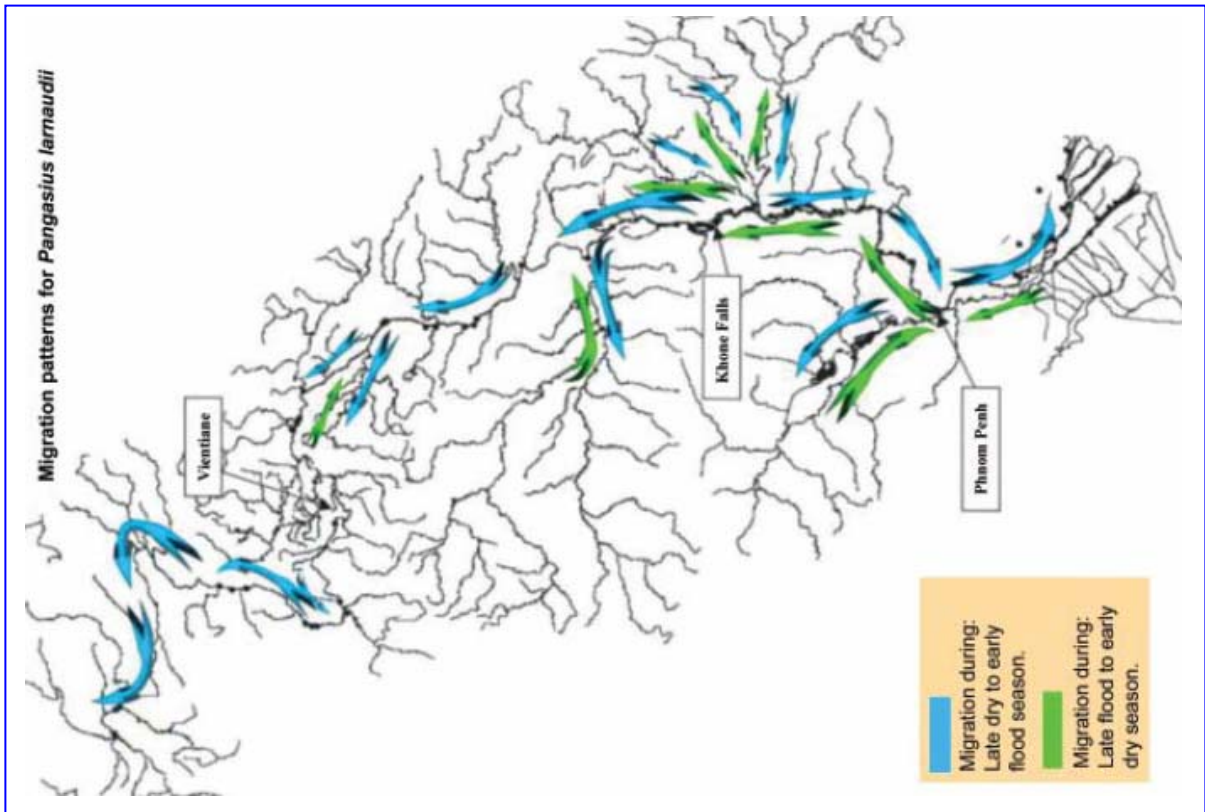
ວົງຈອນຊີວິດ

ປາທູໝາດ ປະສົມພັນໃນຕົ້ນລະດູຝົນ (ພຶດສະພາ-ກໍລະກົດ) ແລະລູກອ່ອນ ຈະລ່ອງລົງເຂົ້າໄປ ໃນເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ອາໄສຫາກິນ ຈະເລີນເຕີບໃຫຍ່ຢູ່ທີ່ນັ້ນໃນຊ່ວງລະດູຝົນ. ເມື່ອລະດັບນ້ຳ ເລີ້ມຫລຸດລົງໃນທ້າຍລະດູຝົນ ປາຮາມ ແລະປາໃຫຍ່ ຈະກັບສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ປາຂະໜາດທີ່ຢູ່ແມ່ນ້ຳ ຂອງຕອນເໜືອຈະອາໄສຢູ່ລຳແມ່ນ້ຳຂອງໃນຊ່ວງລະດູຝົນ.

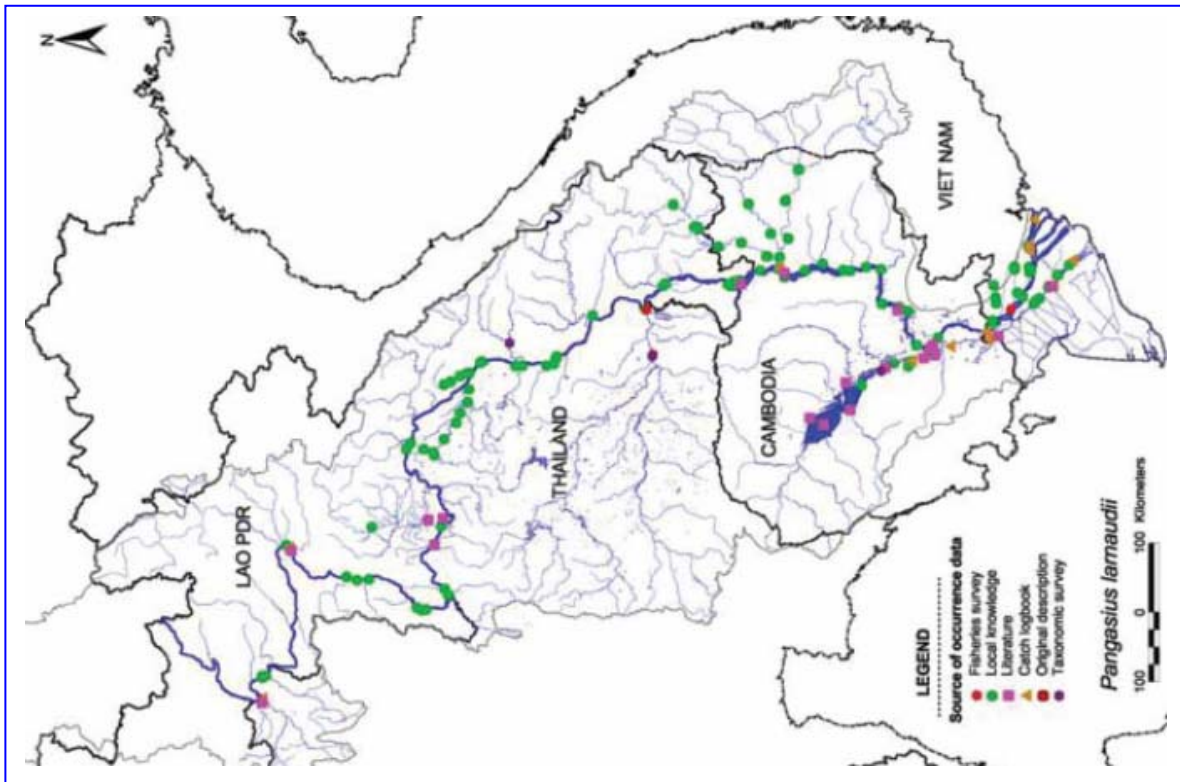
ປາທູໝາດຈະຍ້າຍໄປຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກຕ່າງໆໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ເຂດລະຫວ່າງຄອນພະເພັງ ຫາ ກຳປົງ ຈາມ (ກຳປູເຈຍ) ແມ່ນເປັນເຂດທີ່ຢູ່ອາໄສສຳຄັນທີ່ຂອງປາທູໝາດ ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ. ເມື່ອປາເຖິງກະ ສຽນ ມັນກໍ່ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນເໜືອ ເພື່ອການປະສົມພັນ ໃນຕົ້ນລະດູຝົນ (Baird (1998), Singanouvong, et al. 1996). ການເຄື່ອນຍ້າຍດັ່ງກ່າວ ປົກກະຕິແລ້ວ ຈະເກີດຂຶ້ນພາຍ ຫລັງ ການ ເຄື່ອນຍ້າຍຂອງ ປາຊວຍຫາງເຫລືອງເລັກນ້ອຍ. ປາທູໝາດ ເປັນຊະນິດດຽວໃນຈຳພວກປາໜັງຂະ ໜາດໃຫຍ່ທີ່ສາມາດເບິ່ງເຫັນຕາມຜິວໜ້ານ້ຳເວລາມັນຂຶ້ນ. ຊຶ່ງເປັນສັນຍານໃຫ້ຊາວປະມົງທີ່ຢູ່ຕາມ ລຳນ້ຳຮູ້ໄດ້ວ່າປາຂຶ້ນ.

ດ້ານການປະມົງ

ຄືກັບປາເພາະ, ປາທູໝາດ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການປະມົງໃນລະດູຝົນ (ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ) ໃນ ຊ່ວງທີ່ມັນກຳລັງເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນທີ່ຮູ້ໂສມໃຫຍ່ ຊຶ່ງເປັນຮູທີ່ຊັນ ແລະມີນ້ຳໄຫລແຮງຊຶ່ງຢູ່ບໍລິເວນ ຄອນ ພະເພັງ (Singanouvong et al. 1996b). ສິ່ງທີ່ບໍ່ຄືປາເພາະ ໃນເວລາເຄື່ອນຍ້າຍແມ່ນ ປາທູໝາດ ຈະ ຂຶ້ນກຸ່ມນ້ອຍໆ ແລະແກ່ຍາວເປັນຫລາຍອາທິດ Singanouvong et al. (1996b) ໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ ຂຶ້ນໄປປະສົມພັນ. ການຫາດ້ວຍຕ້ອນ ແລະຫລີ້ ເຂດບ້ານຫາງຄອນ ປາທູໝາດ ຈະມາໃນອັນດັບ 3 ລອງຈາກປາຊວຍຫາງເຫລືອງ (Baird, 1998).

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຫູໝາດ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຫູໝາດ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

29. ປາຍອນທ້ອງຄົມ *Pangasius pleurotaenia* Sauvage, 1878

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)
 ຊື່ອັງກິດ: Red-finned catfish
 ຊື່ຂະແມ: Trey Chhwiet
 ຊື່ລາວ: ປາຍອນທ້ອງຄົມ
 ຊື່ໄທ: Sang ka wart tong kom, Yon peek
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca sat bay

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ, ແມ່ນ້ຳແມ່ກລອງ ແລະແມ່ນ້ຳຕາປີ ພາກໃຕ້ຂອງໄທ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ແລະພົບຫລາຍໃນເຂດຕອນກາງ (Rainboth, 1996), ຫາຍາກໃນພາກເໜືອສຸດ ແລະພາກໃຕ້ສຸດຄືເຂດປາກແມ່ນ້ຳຂອງແລະກໍ່ພົບເຫັນໃນສາຂາແມ່ນ້ຳຂອງເຊັ່ນກັນ.

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ- ເຊັ່ນ ແມງໄມ້ນ້ຳ, ພືດພັນໄມ້, ໝາກໄມ້ ແລະດອກໄມ້ ເປັນຕົ້ນ. ເນື່ອງຈາກມັນຊອກອາຫານທີ່ໄຫລມາຕາມນ້ຳ ມັນຈຶ່ງມັກຢູ່ນ້ຳໃສ ເປັນປາທີ່ມີຕາໃຫຍ່

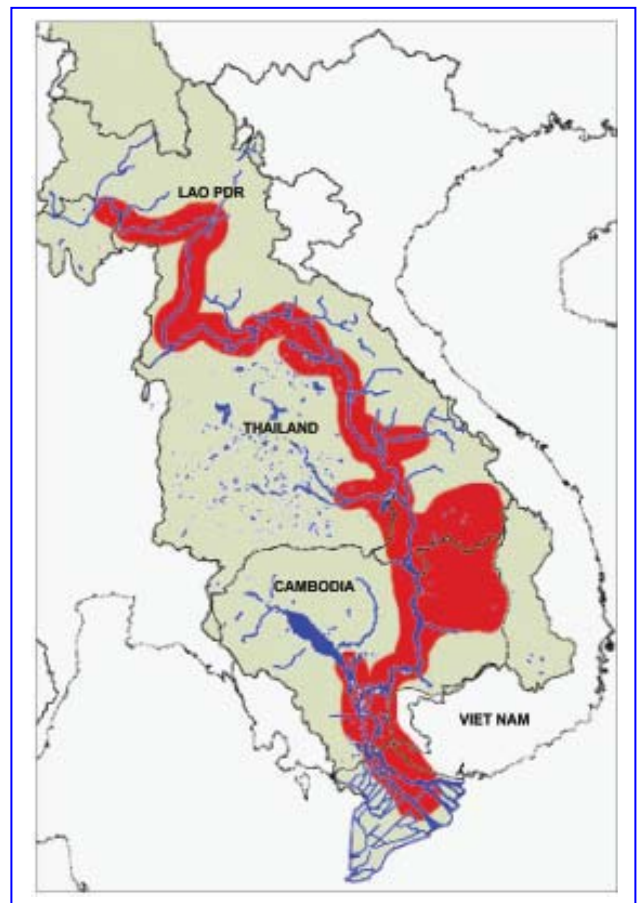
ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 30 ຊຕມ ແຕ່ສ່ວນຫລາຍ ຍາວ ປະມານ 20-25 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ມີຫລາຍໆກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ, ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ຈັບປາຊະນິດນີ້ໄດ້ຫລາຍ ແລະ ປົກກະຕິ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນສະຫລຸບໄດ້ເທົ່ອວ່າ ບ່ອນປະສົມພັນ ແລະ ນິໄສໃນການປະສົມພັນຂອງປາຍອນທ້ອງຄົມ ຢູ່ບ່ອນໃດ ແລະ ເປັນແນວໃດ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ບ່ອນທາກິນ: ລູກອ່ອນ ແລປາຮາມ ຄາດວ່າຈະທາກິນຕາມທັງນ້ຳຖ້ວມໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້.
ປາໃຫຍ່ສ່ວນຫລາຍຈະທາກິນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ, ກິນຈຳພວກແມງໄມ້.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ຕາມລາຍງານແມ່ນອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິກຕະລອດຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

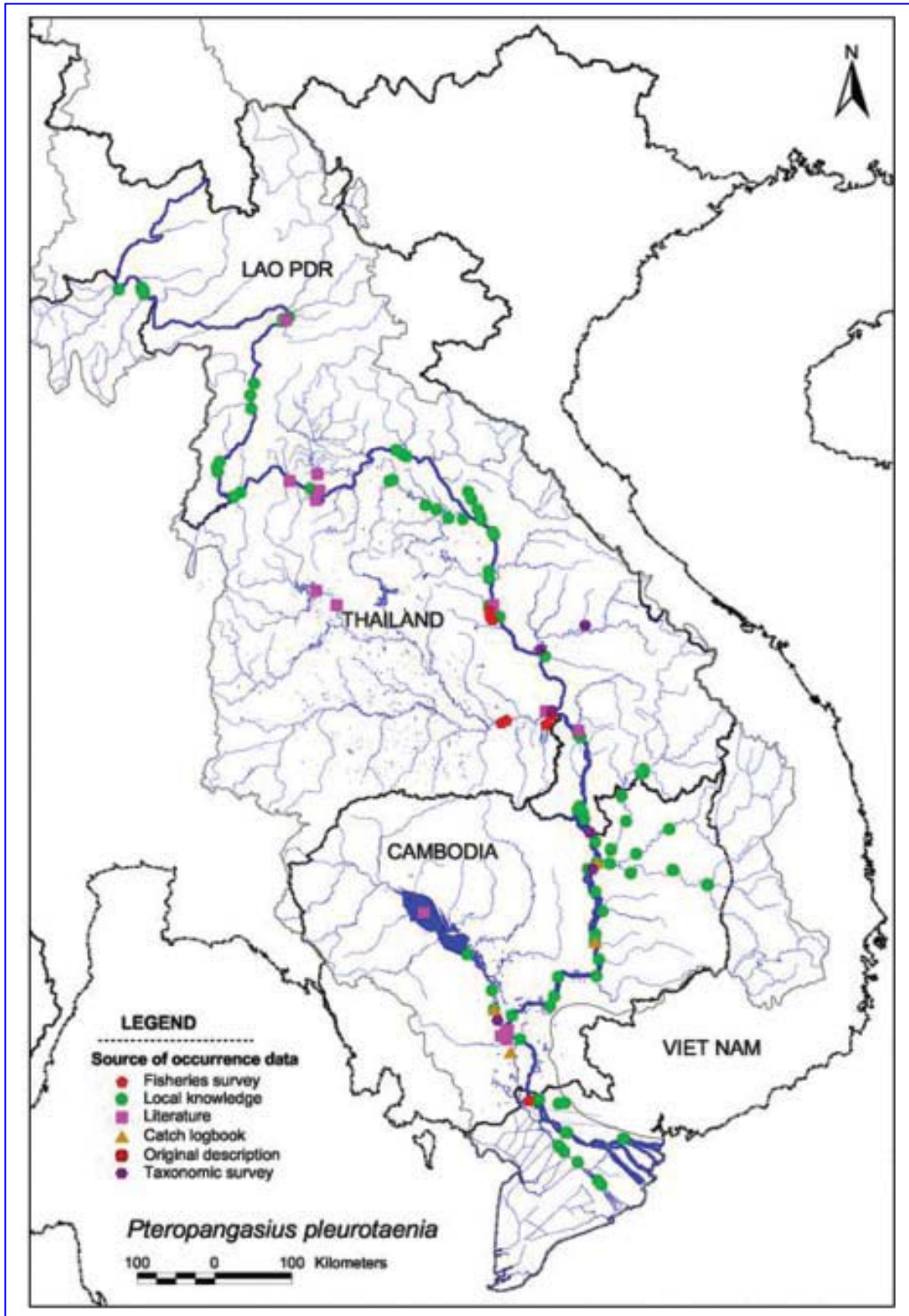
ວົງຈອນຊີວິດ

ຫລັງຈາກປະສົມພັນໃນຊ່ວງ ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາແລ້ວ, ລູກອ່ອນກໍ່ຈະລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳ ເຂົ້າໄປ ສູ່ ບ່ອນອະນຸບານ ຕາມທັງນ້ຳຖ້ວມທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ໄພສານຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້. ເມື່ອຕົ້ນລະດູແລ້ງ ມາ ເຖິງ ປາຮາມກໍ່ຈະຍ້າຍກັບຄືນມາສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ໄປຫາວັງນ້ຳເລິກບ່ອນທີ່ມັນອາໄສເປັນບ່ອນລີ້ໄພ ຍາມ ແລ້ງ ຈາກນັ້ນ ເມື່ອລະດູຝົນມາເຖິງ ເຊື່ອວ່າມັນຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປຫາບ່ອນປະສົມພັນ ໃນເວລາຝົນ ຕົກຫ່າທຳອິດຂອງປີໃນທ້າຍລະດູແລ້ງກະຕຸ້ນໃຫ້ປາປະສົມພັນ. ຢູ່ເຂດຄອນພະເພັງ ຫາ ປາກແມ່ນ້ຳ ເລີຍ ປາເຄື່ອນຍ້າຍຊ່ວງລະຍະສັ້ນໆໃນເດືອນ ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ. ຢູ່ໃນເຂດເໜືອຂຶ້ນໄປ ຈາກ ໄຊຍະ ບູລີ ຫາ ຊຽງຮາຍ ການເຄື່ອນຍ້າຍປະສົມພັນແມ່ນແກ່ຍາວ ຄື ເດືອນມີນາ ຫາ ສິງຫາ ແລະບ່ອນປະ ສົມພັນແມ່ນຢູ່ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳຂະໜາດນ້ອຍ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາຍອນທ້ອງຄົມ: ເມື່ອກ່ອນແມ່ນຖືກຕ້ອນຫລາຍ ໃນບໍລິເວນຄອນພະເພັງ ໃນຊ່ວງເດືອນມັງກອນ ຫາ ມີນາ ຊຶ່ງໃນເວລານັ້ນແມ່ນຂຶ້ນມາພ້ອມກັບຈຳພວກປາເກັດຕ່າງໆ (Baird, 1998). Singhanouvong et al. 1996b ຈາກການເກັບຕົວຢ່າງ ເປັນເວລາ 3 ປີ ພົບວ່າປາຍອນຈັບໄດ້ຫລາຍ ໃນເວລາທີ່ກະ ແສນນ້ຳ ໄຫລແຮງ ແລະ ລະດັບນ້ຳສູງຂຶ້ນ ແມ່ນເປັນເວລາສັ້ນ ຄືແຕ່ຕົ້ນ ຫາ ກາງເດືອນມິຖຸນາ. ສ່ວນການໃສ່ ໂຕ່ງຢູ່ແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບແມ່ນໄດ້ປາຊະນິດນີ້ຈຳນວນນ້ອຍ.(Lieng et al., 1995).

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຍອນທ້ອງຖິມ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

30. ປາຍອນຫາງຫຼັງນ *Pangasius elongatus* Poyaud, Gustiano and Teugels, 2002

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)
 ຊື່ອັງກິດ: Elongate catfish
 ຊື່ຂະແມ: Trey chhwiet
 ຊື່ລາວ: ປາຍອນຫາງຫຼັງນ
 ຊື່ໄທ: Pla sang ka wang
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca dua

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ. ເມື່ອກ່ອນລວມຢູ່ກັບ ຊະນິດທີ່ຊື່ວ່າ *P. polyuranodon*, ຊຶ່ງບໍ່ມີຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບເຫັນນັບແຕ່ Delta ຫວຽດນາມ ເຖິງ ໄຊຍະບູລີ ລາວ. ແຕ່ວ່າ ຫາໄດ້ຍາກແລ້ວໃນຊ່ວງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ ຄືແຕ່ເໜືອຄອນພະເພັງຂຶ້ນໄປເໜືອ. ແຕ່ຈະມີຫລາຍ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ບ່ອນທີ່ເປັນວັງນ້ຳເລິກ (Rainboth 1996).

ການກິນອາຫານ: ກິນອາຫານທົ່ວໄປ- ສ່ວນ ຫລາຍຈະກິນແມງໄມ້, ພືດພັນໄມ້ທີ່ຈົມນ້ຳ ໝາກໄມ້, ໃບໄມ້, ຂີ້ກະເດືອນ ແລະ ຈຳພວກ ຫອຍ ກຸ້ງ ກະປູ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 100 ຊຕມ. ແຕ່ປົກກະຕິ ທີ່ພົບແມ່ນປະມານ 40 ຊຕມ.

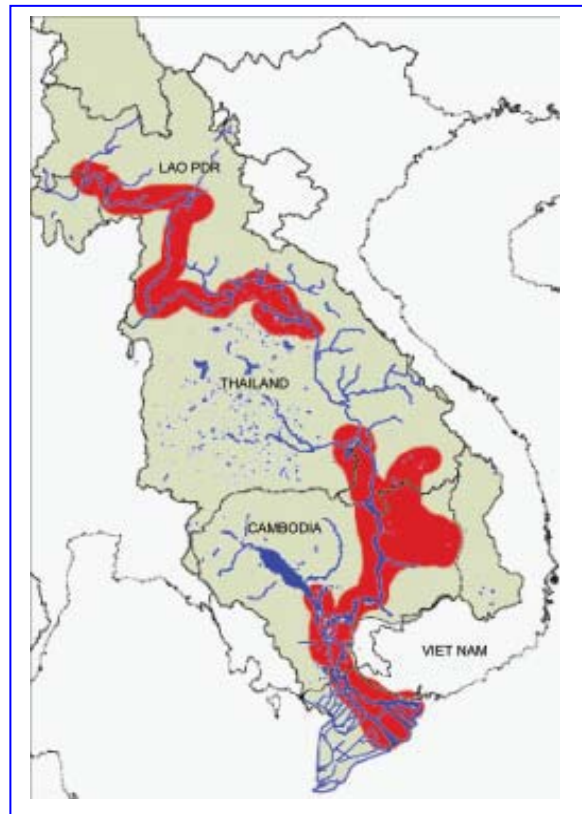
ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ຍັງບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບໂຄງສ້າງປະຊາກອນ ຂອງປາຊະນິດນີ້.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈັກ

ບ່ອນຫາກິນ: ສ່ວນຫລາຍຈະຫາກິນຢູ່ຕາມ ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

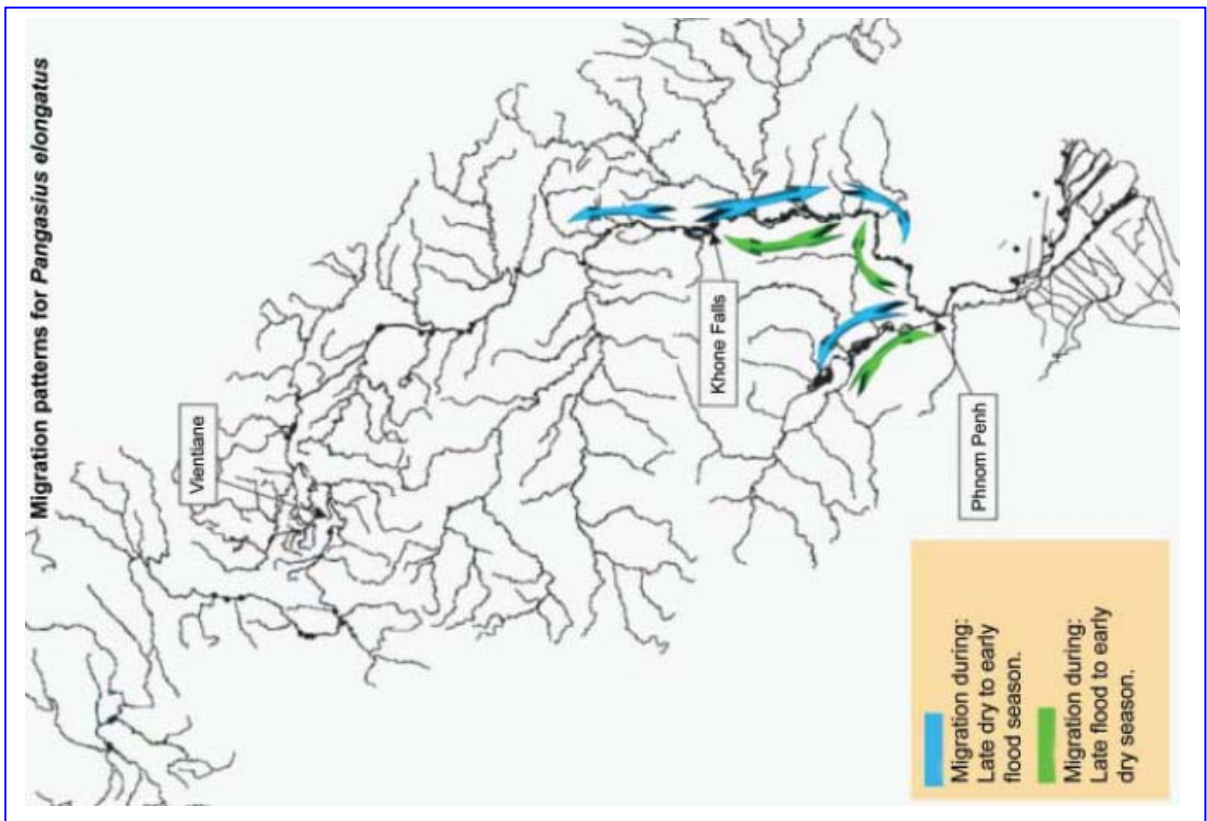
ບ່ອນລີ້ໄພ: ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງຈະອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ.

ວົງຈອນຊີວິດ

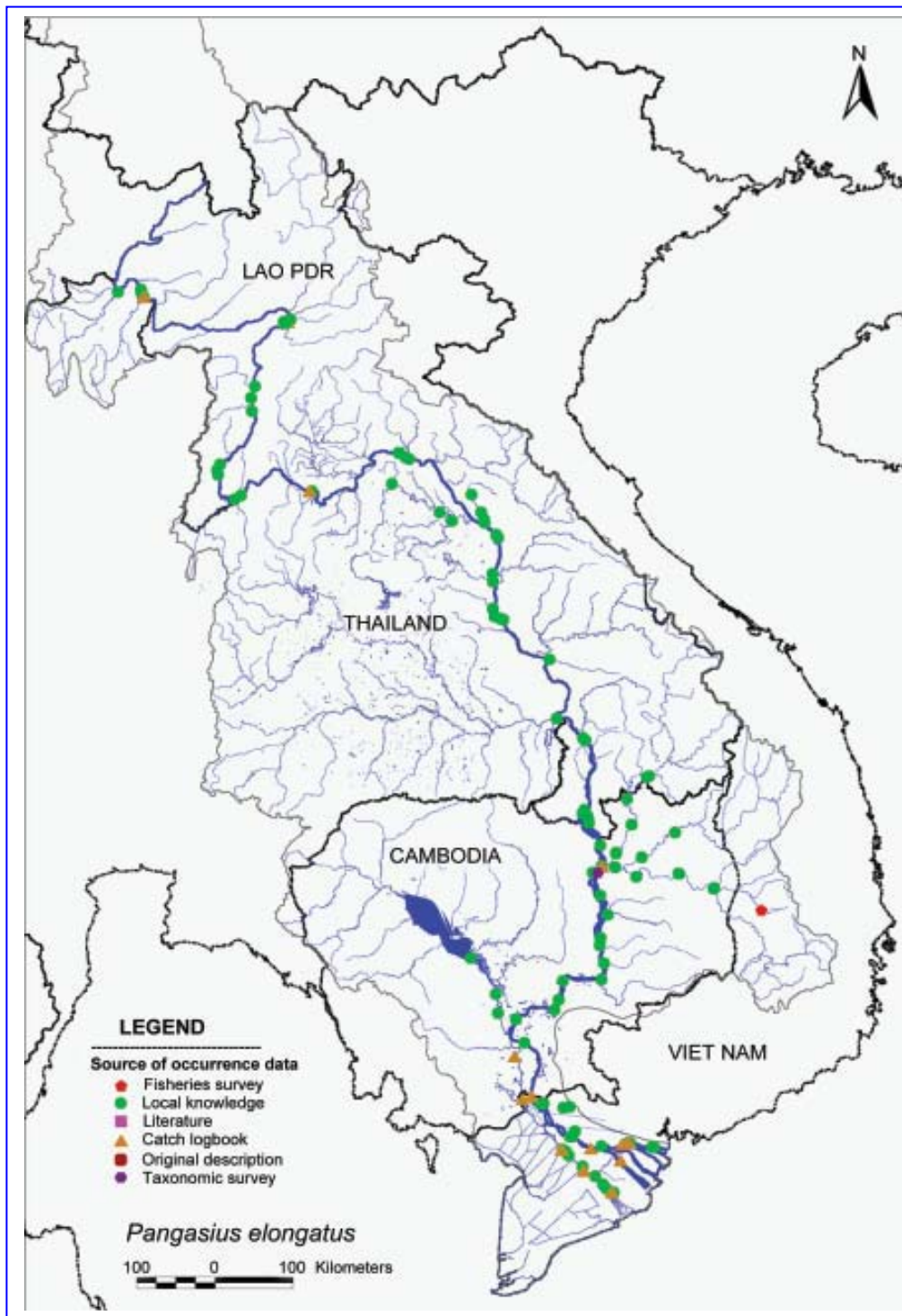
ພາຍຫລັງທີ່ປະສົມພັນໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງແລ້ວ, ລູກອ່ອນກໍ່ຈະລ່ອງຕາມກະແສນ້ຳເຂົ້າສູ່ບ່ອນອະນຸບານ ຊຶ່ງນ້ຳຖ້ວມທີ່ຕິດກັບລຳແມ່ນ້ຳທີ່ມີປ່າໄມ້ຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນ. ເມື່ອລະດັບນ້ຳຫລົດລົງໃນ ທ້າຍລະດູ ຝົນ, ບາຮາມຈະກັບຄືນເຂົ້າສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍໄປຫາວັງນ້ຳເລິກທີ່ເປັນບ່ອນລີ້ ໄພຍາມ ແລ້ງ. ມັນຈະກັບຄືນສູ່ບ່ອນຫາກິນດັ່ງກ່າວ 2-3 ລະດູການ ກ່ອນຈະເຖິງກະສຽນ. ເມື່ອມັນ ເຖິງກະສຽນ ແລະເມື່ອລະດູຝົນມາເຖິງ ມັນຈະກະຕຸ້ນໃຫ້ປາເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປຫາບ່ອນທີ່ເຄີຍປະສົມພັນ, ແລ້ວກໍ່ ທຳການປະສົມພັນ ຊຶ່ງເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນວົງຈອນຊີວິດໃໝ່.

ດ້ານການປະມົງ

ປາຍອນຫາງຫ້ຽນ: ຂະໜາດ 20-345 ກລາມ ມີລາຍງານວ່າຖືກມອງຫລາຍໃນເຂດບ້ານຫາງຄອນ ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ທັນວາ-ກຸມພາ (Baird, 1998). ແລະມັນລົງຕ້ອນໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ (Baird, 1998). ສັງເກດວ່າສາມາດຈັບໄດ້ປົກກະຕິທົ່ວໄປ ດ້ວຍການໃສ່ເບັດລຽບຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ຊາວປະມົງມັກໃສ່ເບັດໄຫລເຕົ້າ ໂດຍໃຊ້ໝາກເຕືອ (Cayratia trifolia) ເປັນເຍື່ອ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຍອນຫາງຫ້ຽນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຍອນຫາງທຽນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

31. ປາຍອນ *Pangasius macronema* Bleeker, 1851

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)
 ຊື່ອັງກິດ: Long-barbel catfish
 ຊື່ຂະແມ: Trey chhwiet
 ຊື່ລາວ: ປາຍອນ (ຂາວ)
 ຊື່ໄທ: Pla yon keow
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca tra sinh

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບໄດ້ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາ, ພາກໃຕ້ເກາະJava ແລະ ພາກໃຕ້ເກາະ Borneo.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

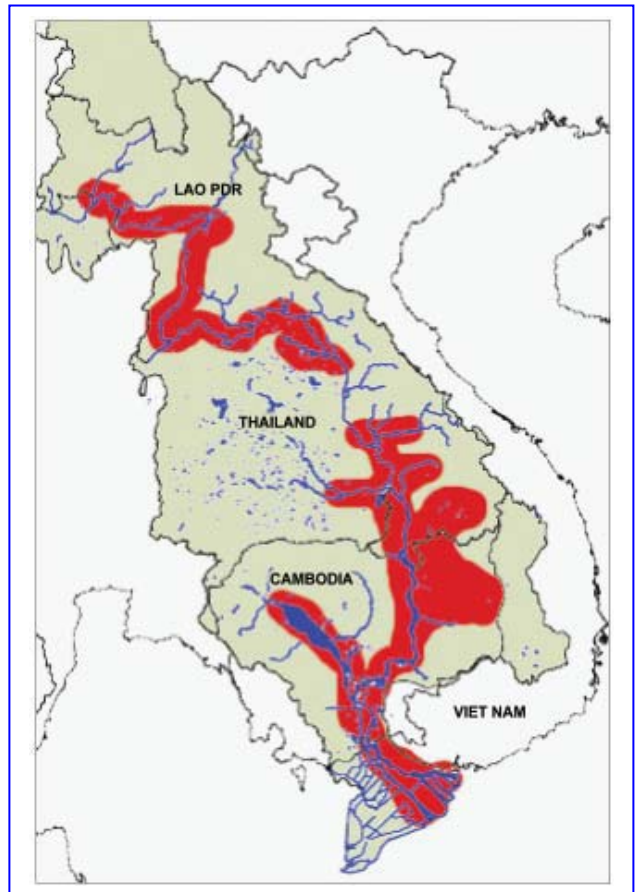
ການກິນອາຫານ: ກິນຈຳພວກ ແມ່ງໄມ້, ຂີ້ກະເດືອນ, ສິ່ງເນົ່າເປື້ອນ, ໝາກໄມ້ ແລະພືດພັນໄມ້

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 35 ຊຕມ. ເຖິງກະສຽນ (ມີໄຂ່) ເມື່ອຍາວ 13 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ : ປາຍອນແບ່ງອອກເປັນ 3 ກຸ່ມປະຊາກອນ ຄື:

ກຸ່ມທີ່ນຶ່ງ: ແມ່ນນັບແຕ່ທ່າແຂກ ແຂວງຄຳມ່ວນ ຂຶ້ນໄປຫາ ຊຽງແສນ ແຂວງຊຽງຮາຍ. ກຸ່ມນີ້ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໃນຊ່ວງ ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ ຕົ້ນລະດູຝົນ ເພື່ອໄປປະສົມພັນໃນເຂດເໜືອສຸດຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ, ຫລັງຈາກປະສົມພັນແລ້ວ ພວກມັນແລະລູກກໍ່ຈະກະຈາຍຢູ່ບໍລິເວນດັ່ງກ່າວ.

ກຸ່ມທີ່ສອງ: ນັບແຕ່ເຂັມມະຣາດ ແຂວງອຸບົນ ປະເທດໄທ ລົງໄປຮອດໃຕ້ແຂວງກະແຈະໃນກຳປູເຈຍ ກຸ່ມນີ້ຈະປະສົມພັນຢູ່ເໜືອບໍລິເວນຄອນພະເພັງ, ຫລັງຈາກປະສົມພັນແລ້ວ ພວກມັນຈະກະຈາຍຢູ່ບໍລິເວນດັ່ງກ່າວ. ເມື່ອລະດັບນ້ຳເລີ່ມຫລຸດລົງ

ຂອບເຂດການພົບເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ໃນ ເດືອນພະຈິກ ປາຍອນ ກໍ່ຈະຍ້າຍເຂົ້າໄປສູ່ວັງນ້ຳ ເລິກໃນເຂດກະແຈະ ແລະຈະຢູ່ທີ່ນັ້ນຈົນກະທັ້ງເຖິງ ລະດູການໃໝ່ມາເຖິງ.

ກຸ່ມທີ່ສາມ: ກຸ່ມນີ້ຈະສັບຊ້ອນກັບກຸ່ມທີ່ສອງ, ມັນຈະຢູ່ເຂດຊຽງແຕງ ລົງໄປ ຫາແມ່ນ້ຳ ບາສັກ ແຂວງ ຄັນເທີ ແລະລົງເຖິງ Delta . (ມັນສັບຊ້ອນກັນລະຫວ່າງ ກະແຈ ແລະ ຊຽງແຕງ). ກຸ່ມນີ້ຈະປະສົມພັນ ໃນບໍລິເວນ ຈາຕຸມຸກ ບ່ອນແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ຕໍ່ໃສ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ພະນົມເປັນ. ຈຳນວນນຶ່ງ ຈະເຄື່ອນ ຍ້າຍໄປເຂດສັບຊ້ອນກັບກຸ່ມທີ່ສອງ ແລະອີກຈຳນວນນຶ່ງຈະກະຈາຍຢູ່ບໍລິເວນນັ້ນໆໃນ ຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປະສົມພັນຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ບ່ອນປະສົມພັນທີ່ແທ້ຈິງ ແລະປັດໄຈສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ ຕ້ອງການຍັງບໍ່ທັນຮູ້ແຈ້ງ. ລູກອ່ອນຂອງມັນແມ່ນໄດ້ມາຈາກແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະແມ່ນ້ຳບາສັກ ເປັນຕົວ ຢ່າງໃນການວິໄຈ, ຊຶ່ງຊີ້ບອກວ່າບ່ອນປະສົມພັນແມ່ນຢູ່ທາງເໜືອຂຶ້ນໄປ ອາດຈະເປັນເໜືອ ຄອນພະ ເພັງ ຫລື ແມ່ນ້ຳເຊສານ.

ບ່ອນຫາກິນ: ລູກອ່ອນ ແລະ ປາຮາມຈະຫາກິນຢູ່ເຂດນ້ຳຖ້ວມ ພາກໃຕ້ກຳປູເຈຍ ແລະຫວຽດນາມ ເປັນຕົ້ນ, ສ່ວນປາໃຫຍ່ຈະຫາກິນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ໃກ້ໜ້ານ້ຳ ຊຶ່ງຫາກິນ ສິ່ງທີ່ໄຫລມາຕາມໜ້ານ້ຳ ເຊັ່ນ ແມງບໍ່ ແລະອື່ນໆ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ປາຍອນ ຈະອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ໃນສາຂາ ໃຫຍ່ໆ.

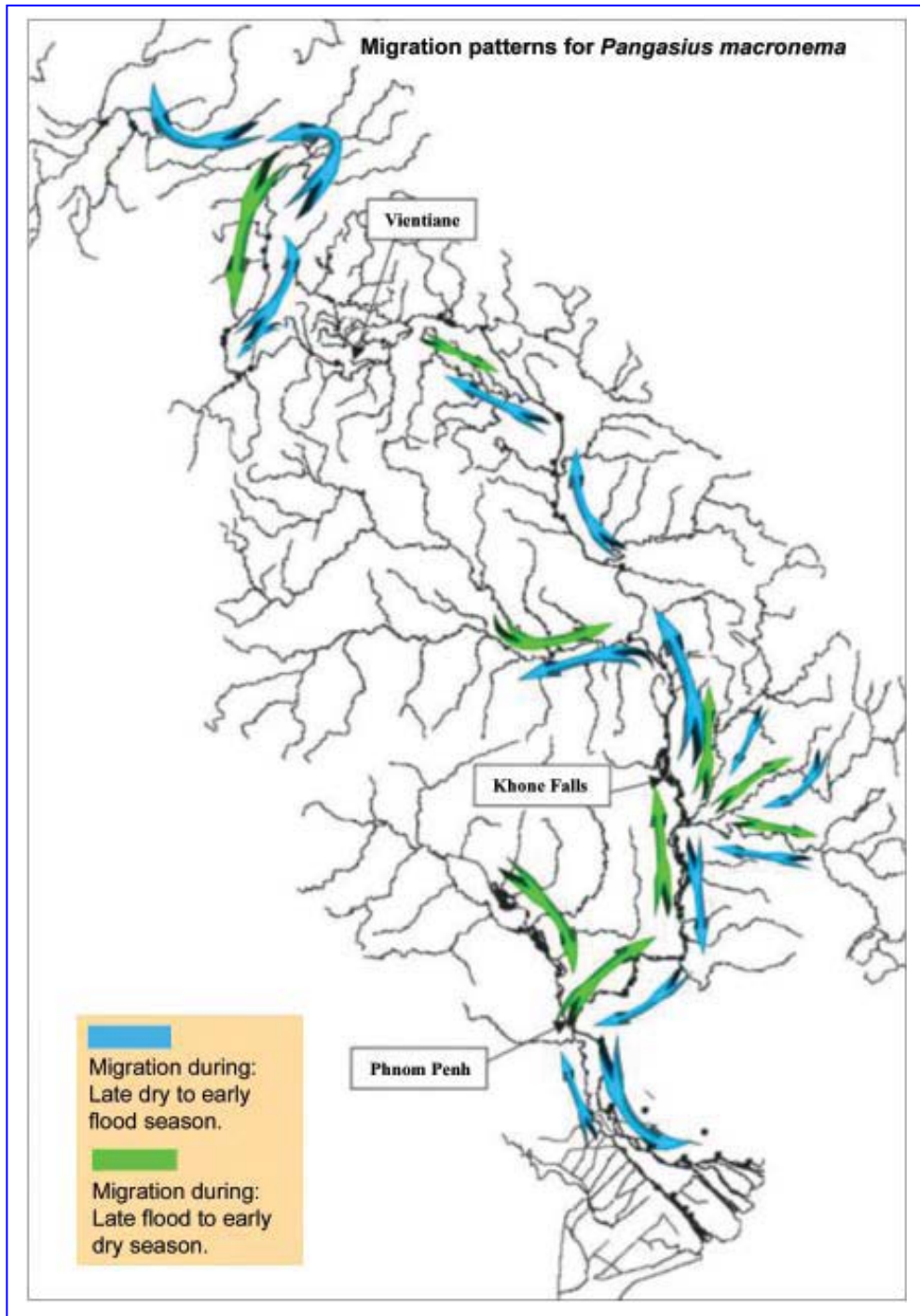
ວົງຈອນຊີວິດ

ປາຍອນ ຈະທຳການປະສົມພັນເປັນໝູ່ໃຫຍ່ໆ ໃນການງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາ ໃນລະດູຝົນ ຊ້າກ່ວາ ໝູ່ ໃນຕະກູນ pangasiid . ທັງປາຮາມ ແລະໃຫຍ່ເຂົ້າໄປໃນທົ່ງນ້ຳຖະວມເພື່ອຫາກິນ. ໃນຕົ້ນລະດູແລ້ງ ຈະກັບຄືນມາສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະ ໄປຫາວັງນ້ຳເລິກ ຕຽມເຄື່ອນຍ້າຍເພື່ອ ປະສົມເມື່ອລະດູການມາເຖິງ. ປັດໄຈກະຕຸ້ນຊີ້ນຳໃຫ້ມີການເຄື່ອນຍ້າຍອາດແມ່ນການປ່ຽນແປງຂອງລະດັບນ້ຳ ແລະ ຄຸນນະພາບນ້ຳ, ການ ເຄື່ອນ ຍ້າຍຂອງຈຳພວກປາໝູ່ປາອື່ນໆ ແລະຄວາມອຸດົມສົມ ບູນຂອງອາຫານສະເພາະ ເຊັ່ນ ແມງໄມ້ ແມງບໍ່ ໃນຊ່ວງນ້ຳຖ້ວມກໍ່ເປັນປັດໄຈນຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ມັນ ທຳການເຄື່ອນຍ້າຍ.

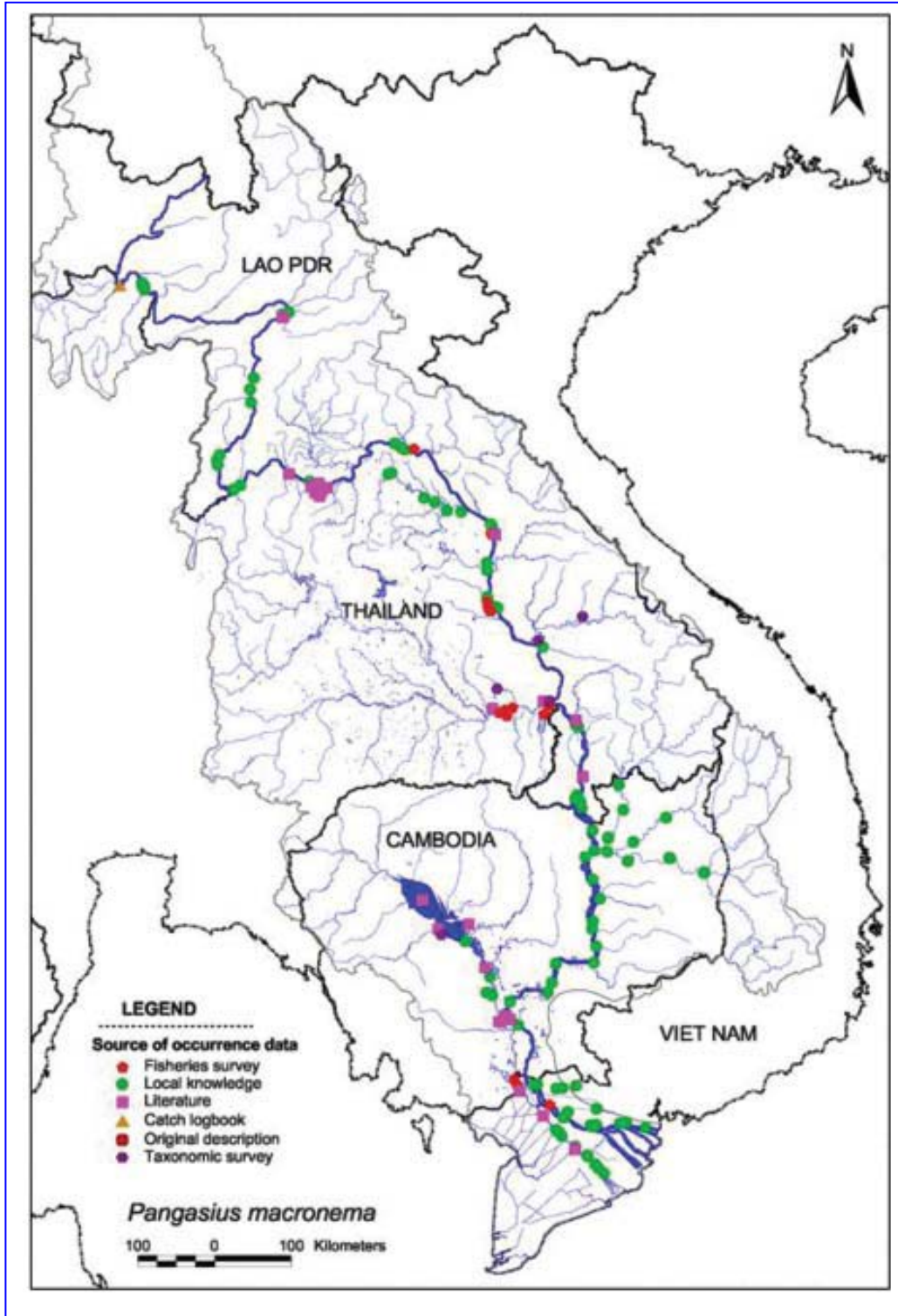
ດ້ານການປະມົງ

ການເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນຂອງປາຍອນຂ້າມຜ່ານບໍລິເວນຄອນພະເພັງ ໃນພາກໃຕ້ຂອງລາວ ແມ່ນເປັນພື້ນ ຖານທີ່ສຳຄັນໃຫ້ແກ່ການປະມົງໃນບໍລິເວນດັ່ງກ່າວ. ໃນຊ່ວງເດືອນເມສາ-ພຶດສະພາ ປາຍອນຈະ ຂຶ້ນ

ຜ່ານຮູສະໂຮງ ຊຶ່ງເປັນຮູສະເພາະໃນບໍລິເວນຄອນພະເພັງ. ໃນຊ່ວງດັ່ງກ່າວ ໃນປີ 1998 ສາມາດ ຈັບສະເພາະປາຍອນ ຢູ່ໃກ້ບ້ານຫາງດອນສະດຳໄດ້ປະມານ 4000 ກິໂລ (Baird et al. 2000).

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຍອນ (ຂາວ) ໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຍອນ (ຂາວ) ໃນອ່າງແມ່ນໍ້ຂອງ

32. ປາເລີມ *Pangasius sanitwongsei* Smith, 1931

ຄອບຄົວ: Pangasiidae (Shark catfishes)
ຊື່ອັງກິດ: Giant catfish
ຊື່ຂະແມ: Po Pruy
ຊື່ລາວ: ປາເລີມ, ປາລົງ
ຊື່ໄທ: Tapa, Lerm
ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca vo co

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ພົບຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາໃນໄທ.

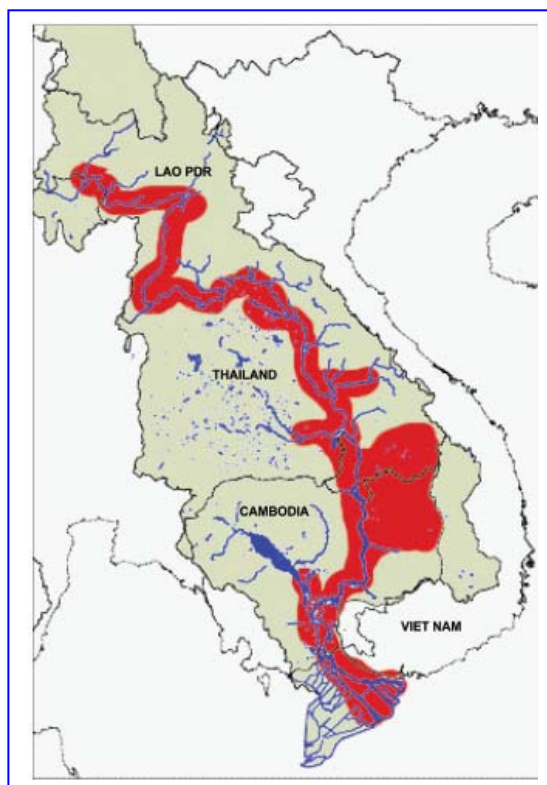
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ມີຢູ່ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນ ຫລື ອາດມີໃນຕອນເໜືອ (ຈີນ, ມຽນມາ) . ທ່ານ Rainboth (1996) ຊື່ແຈງວ່າພົບຫລາຍໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ, ແຕ່ປັດຈຸບັນນັບມື້ຫາຍາກແລ້ວ, ແລະຖືກຈັດເຂົ້າໃນບັນຊີແດງຂອງ IUCN ໃນກຸ່ມທີ່ຂໍ້ມູນຫາຍາກ.

ການກິນອາຫານ: ກິນຊີ້ນ ສັດອື່ນເປັນອາຫານ, ສ່ວນຫລາຍຈະກິນປາ ແລະ ກຸ້ງ ຫອຍ ກະປູ ມີລາຍງານວ່າກິນຊາກສັດທີ່ໄຫລຕາມນ້ຳ ເຊັ່ນ ໝາ ນົກ ແລະອື່ນໆ. ປາຮາມຈະກິນແມງໄມ້ ແລະ ຕົວອ່ອນຂອງມັນເປັນສ່ວນຫລາຍ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 250 ຊຕມ ແຕ່ສ່ວນຫລາຍຈະຍາວ ປະມານ 50 ຊຕມ. ປາເລີມແມ່ນເປັນທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ອັນດັບສອງລອງຈາກປາບິກ. ຊາວປະມົງທີ່ເມືອງເລີຍລາຍງານວ່າປາເລີມໃຫຍ່ ເຖິງ 300 ກິໂລ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ປາເລີມ ມີ 2 ກຸ່ມປະຊາກອນແຍກກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ຄື ກຸ່ມທີ່ນຶ່ງ ແມ່ນ ອາໂສຢູ່ຕັ້ງແຕ່ກ້ອງຄອນພະເພັງລົງໄປຮອດເໜືອ Delta ຫວຽດນາມ, ກຸ່ມທີ່ສອງແມ່ນນັບແຕ່ເໜືອຄອນພະເພັງ ຮອດຊາຍແດນລາວ-ໄທ-ມຽນມາ. ປາເລີມ ຈະບໍ່ສາມາດຂຶ້ນຂ້າມຄອນພະເພັງ, ແຕ່ມີລາຍງານການຈັບໄດ້ທີ່ບ້ານຫາງຄອນ

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ກ້ອງຄອນ ພະເພັງ (Baird, 1998; Singhanouvong et al. 1996b), ແລະ ເປັນບ່ອນທີ່ມັນຫາໄລ່ກິນ ປາຂະນາດ ນ້ອຍທີ່ກຳລັງເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ຈັກ.

ບ່ອນຫາກິນ: ທັງປາຮາມ ແລະ ໃຫຍ່ແມ່ນຈະອາໄສຢູ່ໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງເປັນສ່ວນຫລາຍ ແລະ ສາຂາ ໃຫຍ່ໆ ບໍ່ຄ່ອຍຈະເຂົ້າໄປໃນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ. ປາຂະນາດຮາມ ມັກຈັບໄດ້ເລື້ອຍຢູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ໃກ້ໆວຽງ ຈັນ. ຊຶ່ງຄາດວ່າມັນອາໄສກິນອາຫານປະເພດສັດນ້ຳຕ່າງໆຢູ່ພື້ນນ້ຳໃນບໍລິເວນດັ່ງກ່າວ. ປາໃຫຍ່ມັກ ໄລ່ກິນປານ້ອຍ ຢູ່ກາງນ້ຳເວລາທີ່ມີການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງໝູ່ປານ້ອຍຕ່າງໆ.

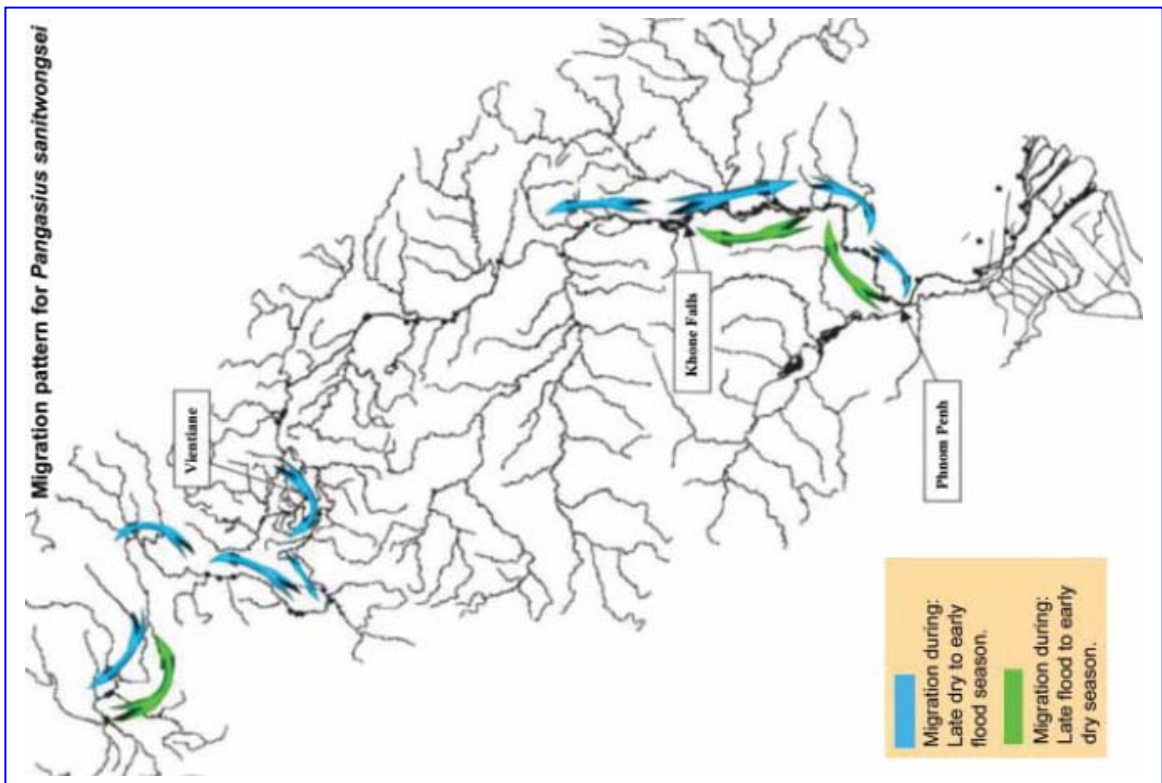
ບ່ອນລີ້ໄພ: ປາໃຫຍ່ຈະຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ, ອາດຈະອອກໄປໃກ້ເພື່ອຫາກິນ ໄລ່ລ້າໝູ່ ປານ້ອຍທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຜ່ານມາບໍລິເວນທີ່ມັນອາໄສຢູ່.

ວົງຈອນຊີວິດ

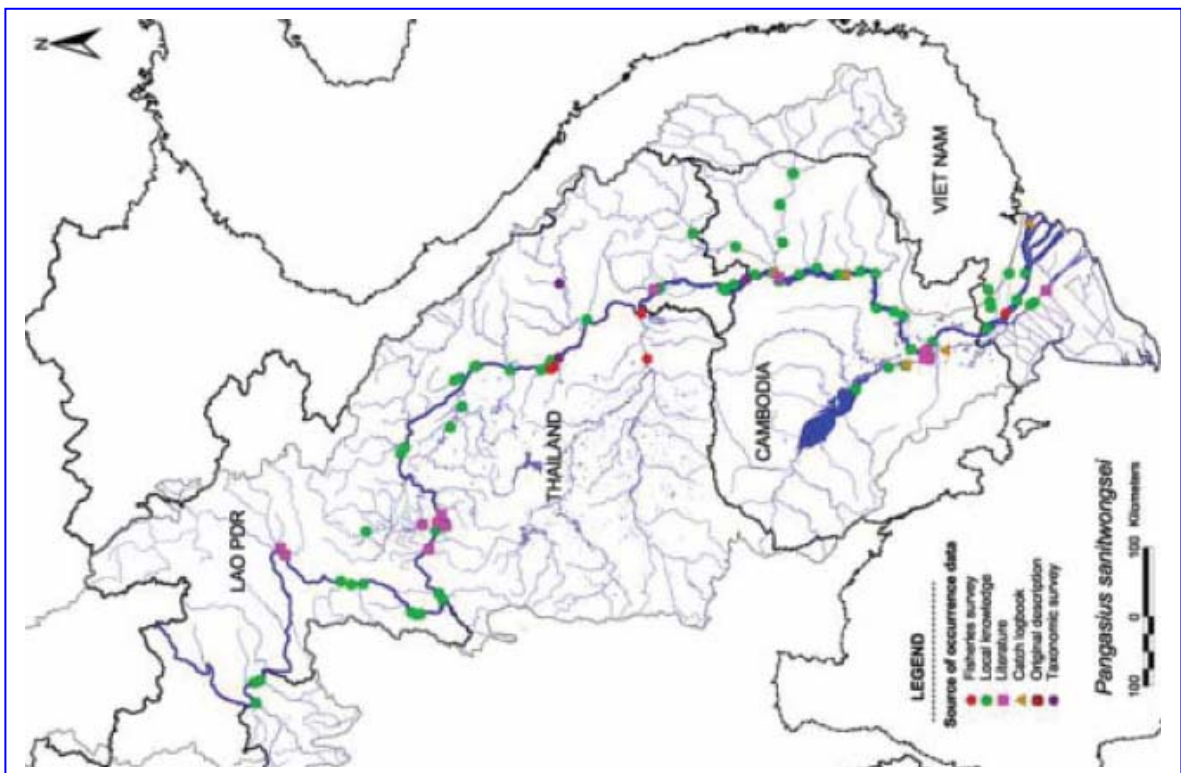
ທັງສອງກຸ່ມປະຊາກອນ ຂອງປາເລີມ ອາດຈະປະສົມພັນໃນເຂດເໜືອຂອງບ່ອນທີ່ມັນອາໄສ ປົກກະຕິ ໃນຊ່ວງ ພຶດສະພາ-ກໍລະກົດ. ລູກອ່ອນ ແລະ ປາຮາມຈະລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳຈົນເຖິງ ບ່ອນອະນຸ ບານ. ກຸ່ມທີ່ຢູ່ຕອນໃຕ້ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໃນທ້າຍລະດູຝົນ. ລະດັບນ້ຳທີ່ຫລົດລົງເປັນ ປັດໄຈກະຕຸ້ນ ຊຶ່ງນຳໃຫ້ມັນເຄື່ອນຍ້າຍ. ເມື່ອມັນເຖິງກະສຽນ ມັນຈະທຳການເຄື່ອນຍ້າຍເພື່ອການປະ ສົມພັນໂດຍສະ ເພາະ. ມີລາຍງານຂອງກຸ່ມທີ່ຢູ່ຕອນເໜືອວ່າ ມັນຈະເຄື່ອນຍ້າຍອອກຈາກບ່ອນລີ້ ໄພຍາມແລ້ງ ເຂດ ແຂວງໄຊຍະບູລີ ຂຶ້ນໄປເຖິງບໍລິເວນຊາຍແດນລາວ-ໄທ (ບໍ່ແກ້ວ-ຊຽງຂອງ), ການເຄື່ອນຍ້າຍດັ່ງກ່າວ ນີ້ແມ່ນເກີດຂຶ້ນກ່ອນໜ້າປາບຶກຂຶ້ນ (ເມສາ-ພຶດສະພາ).

ດ້ານການປະມົງ

ເນື່ອງຈາກ ປາເລີມນັບມື້ແມ່ນຫາຍາກ, ສະນັ້ນ ປາເລີມແມ່ນເປັນປາຊະນິດນຶ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ ໃນ ການຄຸ້ມຄອງດ້ານການປະມົງຮ່ວມກັນທົ່ວທັງອ່າງ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອງຍ້າຍຂອງປາເລີມ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເລີມ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

33. ປາແຕບ *Paralaubuca typus* Bleeker, 1865

ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)

ຊື່ອັງກິດ: Pelagic river carp

ຊື່ຂະແມ: Trey slak russey

ຊື່ລາວ: ປາແຕບ

ຊື່ໄທ: Pla pab, pla tab

ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca thieu mau

(ປາຊະນິດນີ້ ຄ້າຍຄືກັນກັບ ອີກຊະນິດນຶ່ງທີ່ມີຊື່ວິທະຍາສາດວ່າ *Paralaubuca riveroi*).

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ມີຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ແມ່ນ້ຳເຈົ້າພະຍາໃນໄທ.

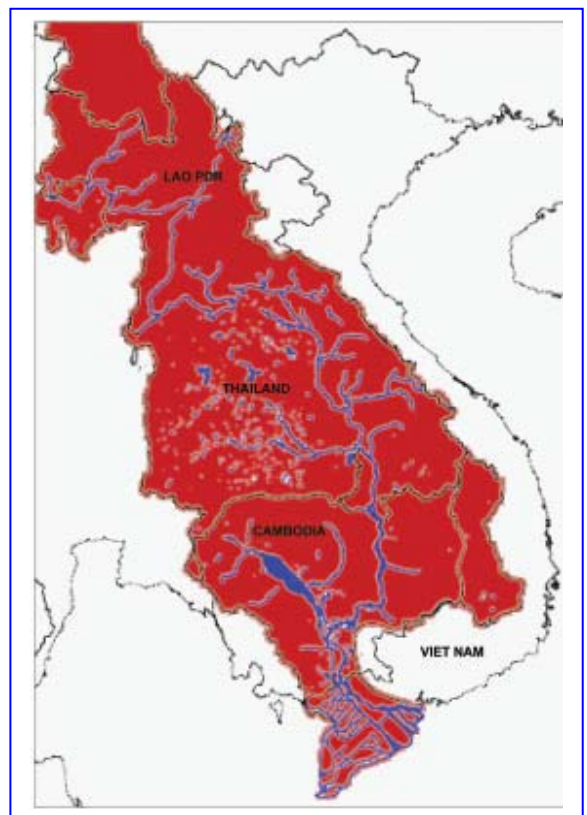
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ພົບທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ແລະອາດຈະມີຢູ່ຕອນທີ່ ປະເທດຈີນດ້ວຍ. ຊຶ່ງເປັນປາທີ່ແຜ່ຫລາຍໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ການກິນອາຫານ: ກິນຊີ້ນ ສັດອື່ນເປັນອາຫານ -ສ່ວນຫລາຍຈະກິນໄຮນ້ຳສັດ, ກຸ້ງ ແລະ ແມງໄມ້ ຫາກິນຢູ່ໃກ້ໜ້ານ້ຳ ໃນຊ່ວງລະດູຝົນຈະກິນໝໍ້ພືດທີ່ງອກໃໝ່ໆ ທີ່ມີຢູ່ຕາມບ່ອນນ້ຳຖ້ວມ, ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າຕົວກວດຂີ້ເຍື້ອ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 18 ຊຕມ, ເຖິງກະສຽນເມື່ອມີຄວາມຍາວທີ່ 12 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ນັບແຕ່ເຂດຄອນພະເພັງລົງໄປຮອດປາກແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນມີກຸ່ມປະຊາກອນດຽວແຕ່ມີບ່ອນປະສົມ ພັນຫລາຍແຫ່ງ. ສ່ວນທີ່ຢູ່ໃນເຂດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນກາງ ແລະເໜືອ ແມ່ນມີຫລາຍກຸ່ມຊຶ່ງຢູ່ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳ ໃຫຍ່ໆ ຈະມີກຸ່ມສະເພາະທີ່ ແລະ ອາດມີກຸ່ມສະເພາະ ໃນແມ່ນ້ຳເລີຍແລະເໜືອຂຶ້ນໄປ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາແຕບ ປະສົມພັນບໍລິເວນກາງນ້ຳ ບ່ອນທີ່ເປັນວັງນ້ຳເວີນ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ. ລູກອ່ອນ ຈະຖືກພັດເຂົ້າໄປຕາມກະແສນ້ຳ ໄປສູ່ບ່ອນອະນຸບານ. ປາກົດການປະສົມກໍ່ມັກເກີດຂຶ້ນໃກ້ໆກັບທີ່ງ່ຽມນ້ຳຖ້ວມ.

ບ່ອນຫາກິນ: ລູກອ່ອນ ແລະປາໜຸ່ມປາຮາມ ອາໄສຫາກິນຢູ່ຕາມທີ່ງ່ຽມນ້ຳຖ້ວມໃນລະດູຝົນ, ສ່ວນປາໃຫຍ່ ອາໄສຫາກິນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ແລະ ກິນຈຳພວກແມງໄມ້ທີ່ມີຢູ່ຕາມໜ້ານ້ຳ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ມີລາຍງານວ່າ ປາແຕບ ຈະອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາໃຫຍ່ໆໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ເຊັ່ນ ເຊສານ.

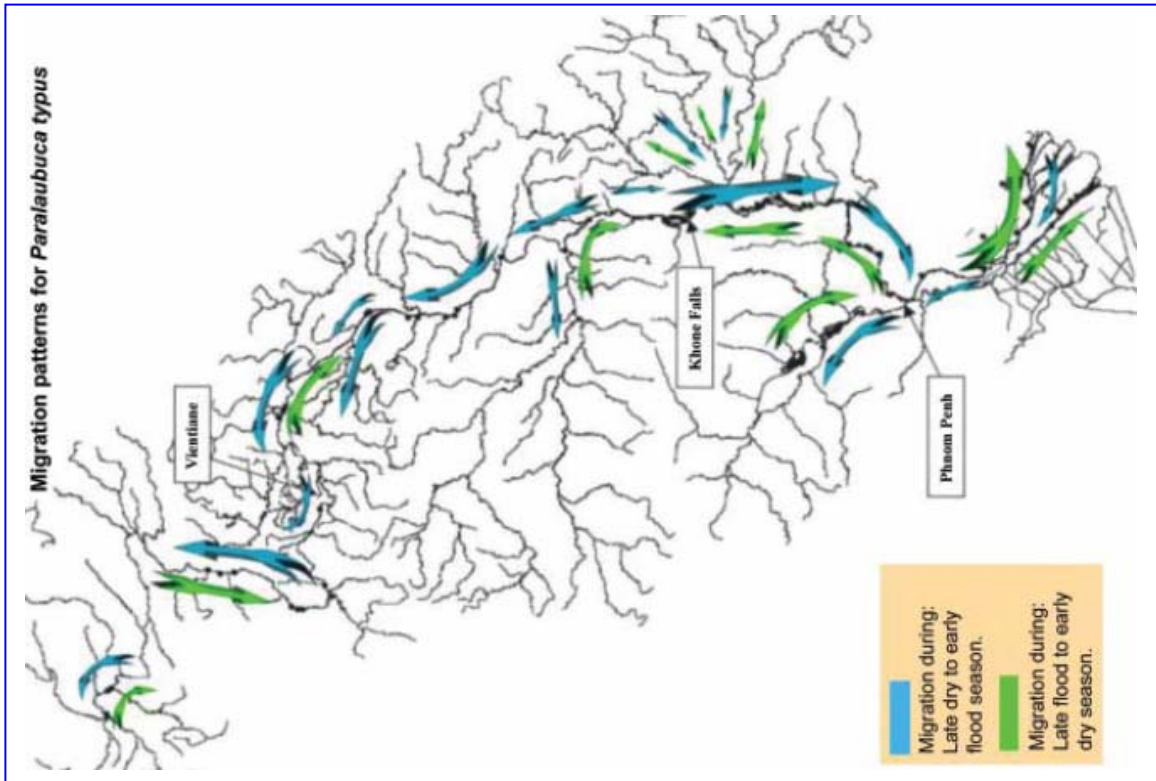
ວົງຈອນຊີວິດ

ປາແຕບ ເປັນປາທີ່ມັກລອຍຢູ່ຕາມໃກ້ໜ້ານ້ຳ ແລະໄປເປັນໝູ່ໆ. ປະສົມພັນຕົ້ນລະດູຝົນ (ພຶດສະພາ - ມິຖຸນາ) ຢູ່ກາງລຳນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ. ໄຂ່ ແລະລູກອ່ອນໄຫລລ່ອງຕາມ ກະແສນ້ຳເຂົ້າສູ່ທີ່ງ່ຽມນ້ຳຖ້ວມ ເຊັ່ນ ເຂດຕົງເລສາບ ແລະ Delta ແມ່ນ້ຳຂອງ. ປາຮາມ ແລະປາໃຫຍ່ ກໍ່ອາໄສຢູ່ທີ່ງ່ຽມນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນເໝືອນກັນ. ເມື່ອລະດັບນ້ຳເລີ້ມຫລົດລົງ ພວກມັນກໍ່ຍ້າຍກັບ ຄືນເຂົ້າສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ.

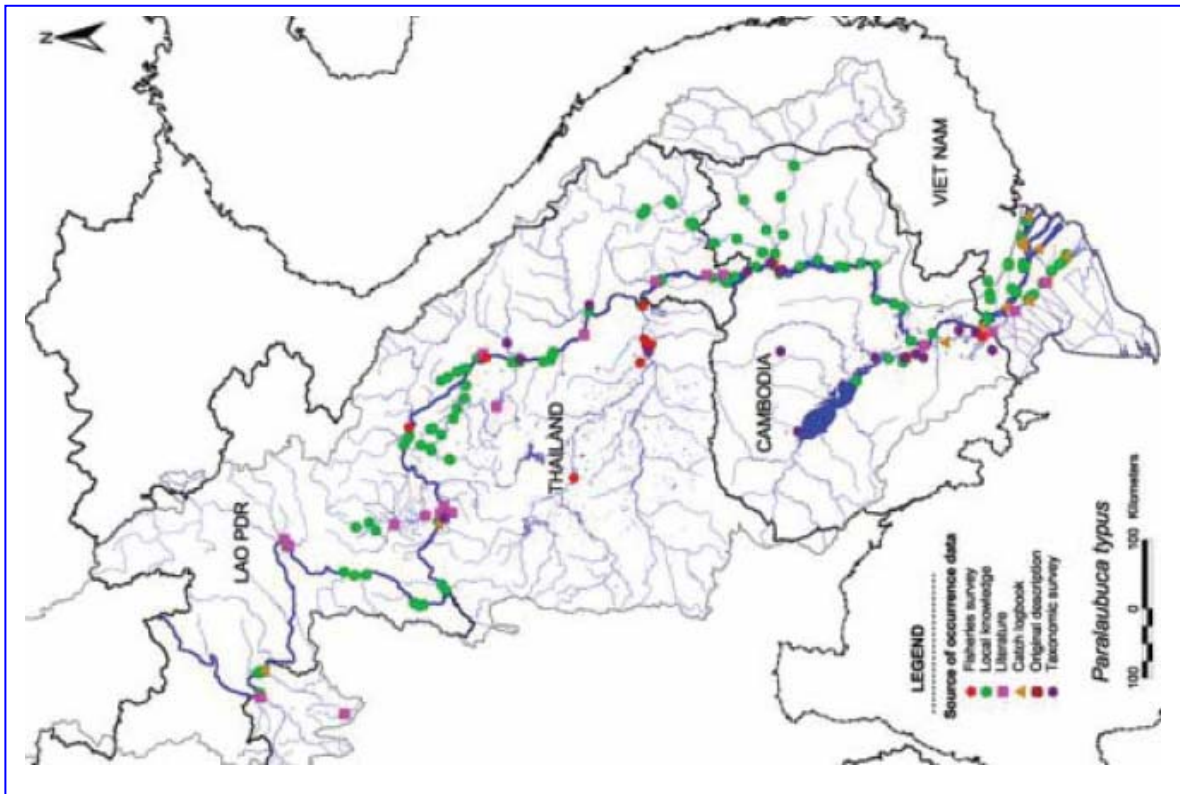
ປາແຕບ ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຮ່ວມກັບປາຊະນິດອື່ນໆ ຈາກທະເລສາບໃຫຍ່ ມາຕາມແມ່ນ້ຳຕົງເລສາບ ມາຫາ ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ຂຶ້ນຜ່ານເຂດຄອນພະເພັງໄປທາງເໜືອ ຊ່ວງ ເດືອນພະຈິກ ຫາ ກຸມພາ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາແຕບ ເປັນປາທີ່ສຳຄັນຫລາຍໃນການປະມົງ ໂດຍສະເພາະໃນການໃສ່ຕ້ອນ ທີ່ບ້ານຫາງຄອນ ໃຕ້ຄອນພະເພັງ ໃນຊ່ວງ ເດືອນມັງກອນ ຫາ ມີນາ (Baird, 1998). ການປະມົງດັ່ງກ່າວ (ຕ້ອນ) ແມ່ນແນໃສ່ຈັບປາຊະນິດນ້ອຍທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນມາ. ນອກນັ້ນ ປາແຕບກໍ່ຍັງເປັນປາທີ່ສຳຄັນໃນການໃສ່ໂຕ່ງຢູ່ຕົງເລສາບອີກດ້ວຍ (Lieng et al. 1995). ສາມາດພົບເຫັນທີ່ຕະລາດແຂວງຊຽງແຕງ ໃນເດືອນກຸມພາ ແລະ ທີ່ແຂວງກະແຈະ ຊ່ວງ ເດືອນມັງກອນ ຫາ ກຸມພາ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາແຕບ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາແຕບ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

34. ປາເອີນຕາແດງ *Probarbus jullieni* Sauvage, 1880 ແລະ ປາເອີນຂາວ *P. labeamajor* Roberts, 1992

- ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
- ຊື່ອັງກິດ: Jullien's barb, Thicklip barb
- ຊື່ຂະແມ: Trawsak, Trawsak Sor
- ຊື່ລາວ: ປາເອີນຕາແດງ, ປາເອີນຂາວ
- ຊື່ໄທ: Pla yee sok thong, Earn hang mum
- ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca tra soc truong, Ca tra soc moi

ປາເອີນມີທັງໝົດ 3 ຊະນິດທີ່ພົບໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຄື

ປາເອີນຕາແດງ (*P. jullieni*), ປາເອີນຂາວ (*P. labeamajor*) ແລະ ປາເອີນມຸມ (*P. labeaminor*)

ທັງ 3 ຊະນິດນີ້ແມ່ນຢູ່ໃນບັນຊີສັດທີ່ຫາ ຍາກ(ອັນຕະລາຍ) ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ປາເອີນຕາແດງ,

ສຳຫລັບ 2 ຊະນິດຫລັງແມ່ນຍັງບໍ່ທັນ ມີຂໍ້

ມູນພຽງພໍ. ປາເອີນຕາແດງ ແມ່ນນອນຢູ່ໃນ

ບັນຊີ ຊະນິດສັດປາທີ່ທ້າມຊື້-ຂາຍຂອງ

CITES ແລະທັງເປັນຊະນິດທີ່ຫາຍາກ ແລະ

ເປັນ Flagship species ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ

ແລະຂົງເຂດນີ້ (Mattson, et al. 2002).

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ປາເອີນມຸມ ມີ

ສະເພາະແຕ່ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ປາເອີນຕາ

ແດງພົບ ເຫັນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ອ່າງແມ່ນ້ຳ

ເຈົ້າພະຍາໃນປະເທດໄທ ແລະ ແມ່ນ້ຳ ປາທັງ

ແລະ ເປຣັກ ໃນມະເລເຊຍ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ທັງສອງຊະນິດ

ໃນຮູບຂ້າງເທິງ ແມ່ນພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນອ່າງ

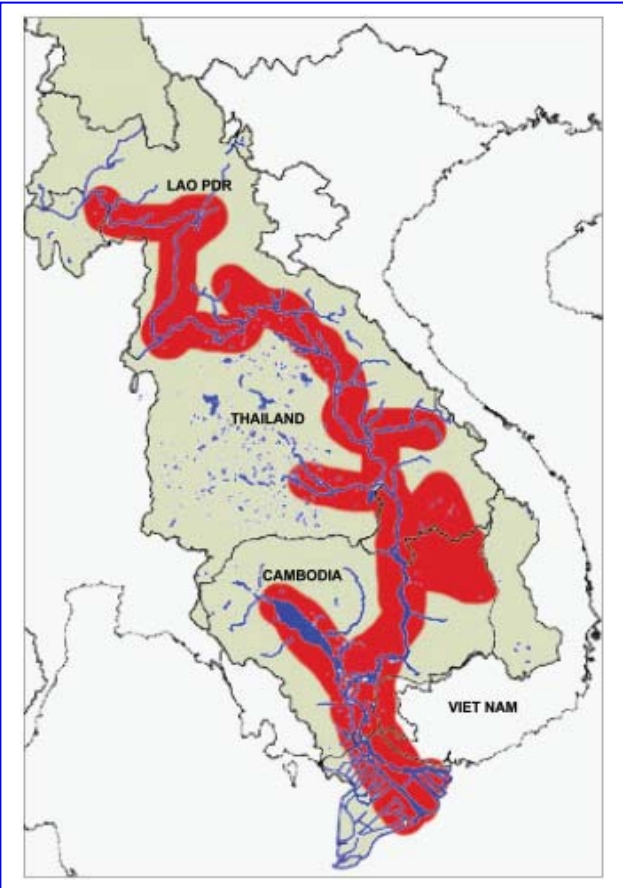
ແມ່ນ້ຳຂອງຕ້ອນໃຕ້ ຄາດວ່າຈະມີໃນມຽນມາ

ແລະຈີນດ້ວຍ. ປາທັງສອງຊະນິດນີ້ຈະແຜ່ກະ

ຈ່າຍ ແລະຢູ່ ໃນສະພາບແວດລ້ອມດຽວກັນ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ປາເອີນ ຈະສູນຫາຍໄປ

ຈາກກ່ອນທີ່ເປັນອ່າງເກັບນ້ຳ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ການກິນອາຫານ: ປາເອິນ ຈະກິນຈຳພວກພືດນ້ຳ ແລະ ສັດບໍ່ມີກະດູກສັນຫຼັງ ເຊັ່ນ ຈຳພວກຫອຍ, ກະບູ ແລະ ແມງໄມ້ພ້ອມຕົວອ່ອນ ແລະ ໂຮນນ້ຳສັດ. ປາຮາມຂອງປາເອິນຈະກິນຫອຍຊາຍຕົວ ນ້ອຍໆ, ໝາກໄມ້, ແມງໄມ້ ແລະ ເສດໄມ້ທີ່ເນົ່າເປື້ອຍ. ປາເອິນ ມັກອອກຫາກິນຍາມກາງຄືນ.

ຂະໜາດ: ໃຫຍ່ສຸດຈະມີຄວາມຍາວເຖິງ 150-165 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ບ່ອນປະສົມພັນຂອງປາເອິນ ແມ່ນໄດ້ຄົ້ນພົບຫລາຍບ່ອນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງສະແດງວ່າ ປາເອິນ ຈະປະກອບດ້ວຍຫລາຍກຸ່ມປະຊາກອນ ຂອງທັງສອງຊະນິດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບໍ່ພົບເຫັນ ບ່ອນປະສົມພັນຂອງປາເອິນນັບແຕ່ເຂດຊຽງແຕງ ຂອງກຳປູເຈຍລົງໄປໃຕ້. ໃນເຂດໃຕ້ ແຕ່ ຄອນພະ ເພັງລົງຮອດ Delta ລວມທັງເຂດຕິງເລສາບ ແມ່ນມີກຸ່ມປະຊາກອນອັນດຽວ.

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາເອິນ ບໍ່ຄືປາອື່ນໆໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ມັນປະສົມພັນຊ່ວງກາງລະດູແລ້ງ ຄື ເດືອນ ທັນວາ - ກຸມພາ. ໃນຊ່ວງເວລາດັ່ງກ່າວ ປາທີ່ມີໄຂ່ ແລະນ້ຳເຊື້ອ ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປຫາ ບ່ອນທີ່ ເຄີຍປະສົມພັນສະເພາະ, ກ່ອນອື່ນ, ພວກມັນຈະໄປລວມກັນຢູ່ວັງນ້ຳເລິກໃຕ້ ແລະໃກ້ກັບ ບ່ອນທີ່ມັນ ຈະທຳການປະສົມພັນ. ເມື່ອເຖິງເວລາພວກມັນກໍຈະຂຶ້ນພ້ອມໆກັນໄປບ່ອນປະສົມພັນ ຊຶ່ງສາມາດ ເບິ່ງເຫັນໄດ້ (ຊຶ່ງຈະເຫັນມັນໄລ່ກັນ ກ້ຽວພາລາສີກັນຢູ່ໃກ້ໜ້ານ້ຳ) ແລ້ວກໍຈະຈັບກັນເປັນ ຄູ່ໆລອຍໄປ ປະມານ 100-200 ແມັດບ່ອນນ້ຳຕື້ນທີ່ເປັນຫາດຊາຍ ແລະທຳການປະສົມພັນຢູ່ທີ່ນັ້ນ.

ບ່ອນປະສົມພັນທີ່ພົບຜ່ານມາມີຄື : ນ້ຳອູ ພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ (Viravong, 1996); ແມ່ນ້ຳເລີຍ ທີ່ ບຶງຊ້າງ ປະເທດໄທ, ນ້ຳລຶກ ຕໍ່ໃສ່ນ້ຳຈຶມ.

ບ່ອນຫາກິນ: ໃນຊ່ວງລະຍະ 2-3 ເດືອນທຳອິດ ປາອ່ອນ ແລະປານ້ອຍຈະຄົງຫາກິນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ, ປາຮາມຈະຢູ່ຕາມຫາດຊາຍບ່ອນນ້ຳຕື້ນ ໃກ້ໆເລາະຕາມຕາຝັ່ງ. ປາຮາມທີ່ມີຂະໜາດ ໃຫຍ່ຂຶ້ນກໍຈະ ເຂົ້າໄປໃນເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມໃນຊ່ວງລະດູຝົນ.

ບ່ອນລີ້ໄພ: ປາໃຫຍ່ຈະອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນແມ່ນ້ຳຂອງ.

ວົງຈອນຊີວິດ

ປາເອິນທີ່ມີໄຂ່ຂະໜາດໃຫຍ່ຈະເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນໄປເໜືອຫາບ່ອນປະສົມພັນ ໃນຊ່ວງເດືອນ ທັນວາ- ກຸມພາ. ໄຂ່ ແລະລູກອ່ອນ ຈະໄຫລລ່ອງຕາມກະແສນ້ຳໄປສູ່ບ່ອນອະນຸບານ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ຕື້ນ ຕາມ ຫາດຊາຍ. ເມື່ອຍາມຝົນມາເຖິງ, ປາຮາມກໍຈະພາກັນເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າໄປໃນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ເພື່ອຫາ ກິນ. ເມື່ອເວລາລະດັບນ້ຳຫລົດລົງໃນຕົ້ນລະດູແລ້ງ, ປາຮາມຂະໜາດໃຫຍ່ຈະກັບຄືນເຂົ້າມາລຳແມ່ນ້ຳ

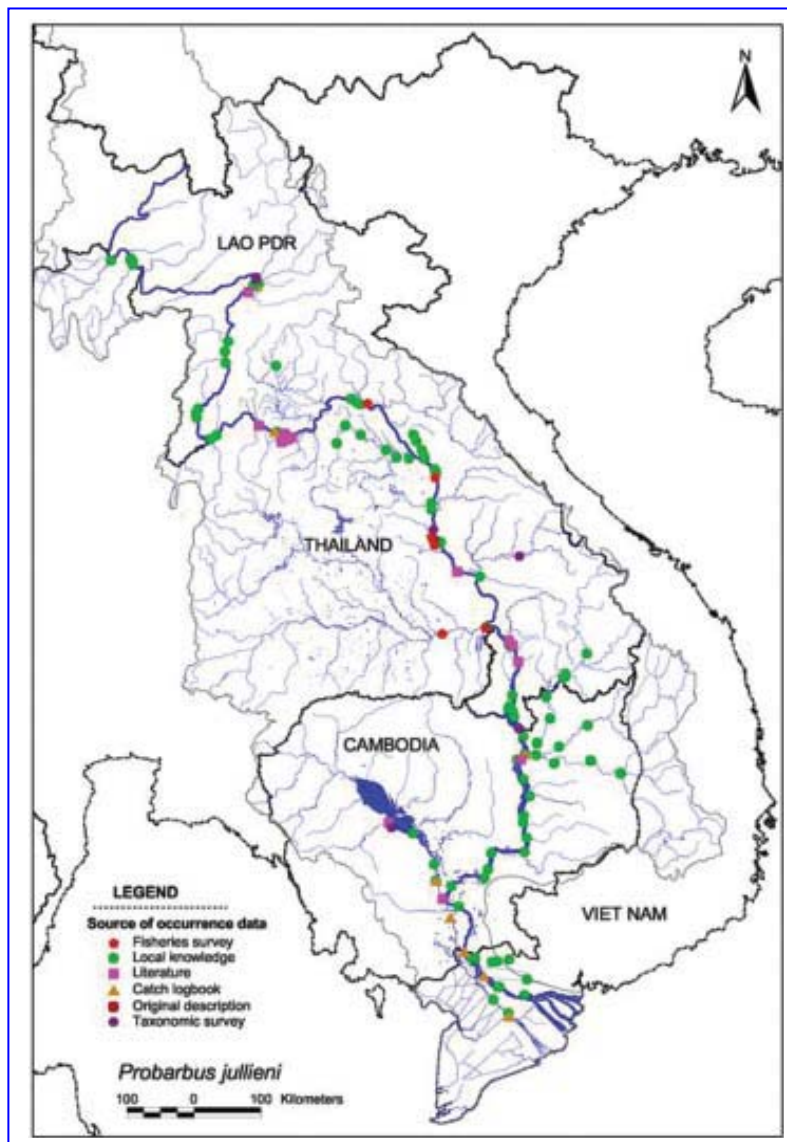

ແລະ ອາໄສຢູ່ບ່ອນລີ້ໄພ ພ້ອມໆກັບປາຊະນິດອື່ນໆ. ປາເອິນຈະໃຊ້ເວລາຫລາຍປີ ຈຶ່ງຈະເຖິງກະສຽນ (ມີໄຂ່).

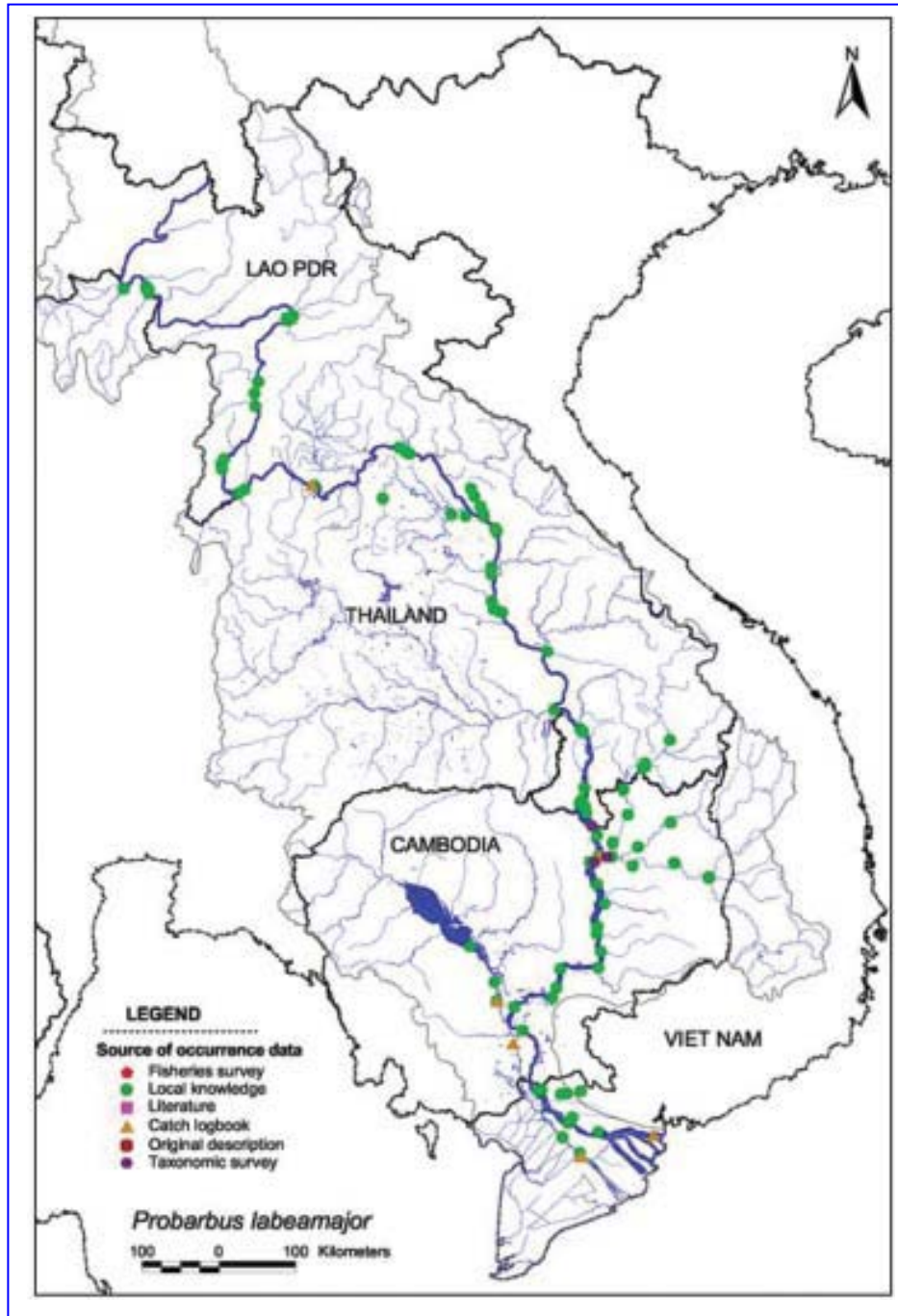
ດ້ານການປະມົງ

ທ່ານ Baird (1998) ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ວ່າ ການຈັບປາເອິນ ໃນຊ່ວງ ຕຸລາ-ມັງກອນ ທີ່ບ້ານຫາງຄອນ ກ້ອງຄອນພະເພັງ ແມ່ນຫາໄດ້ທຸກຊະນິດ ທີ່ຈັບໄດ້ແມ່ນຢູ່ໃນສະພາບທີ່ມີໄຂ່ ແລະນ້ຳເຊື້ອ. ໃນນັ້ນ ປາເອິນ ຕາແດງກວມເອົາ 65%, ປາເອິນຂາວ 12% ຂອງການຈັບໄດ້ໃນຊ່ວງດັ່ງກ່າວ.

ໃນເຂດຕອນກາງຂອງນ້ຳຂອງ ປາເອິນຕາແດງ ແລະ ປາເອິນຂາວ ໄດ້ຖືກຈັບເປັນຄັ້ງ ເປັນຄາວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນລະດູການເຄື່ອນຍ້າຍໄປປະສົມພັນໃນເດືອນ ທັນວາ-ກຸມພາ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເອິນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາເອິນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

35. ປາສະກາງ *Puntioplites falcifer* Smith, 1929

- ຄອບຄົວ: Cyprinidae (Minnows and Carps)
- ຊື່ອັງກິດ: Silver barb
- ຊື່ຂະແມ: Trey chra kaing
- ຊື່ລາວ: ປາສະກາງ
- ຊື່ໄທ: Pla sa gang
- ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca dan xam

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ເປັນປາທີ່ພົບໄດ້ສະເພາະແຕ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ.

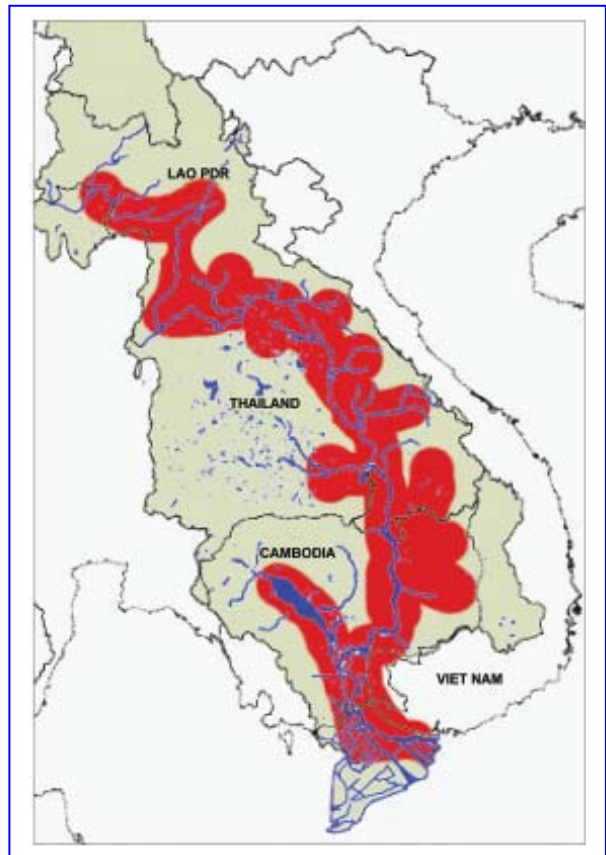
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ສາມາດພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ທັງໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ເອງ ແລະຕະຫລອດເຖິງສາຂາ ມັກຢູ່ຕາມບ່ອນທີ່ເປັນຜັງຕາມຕາຝັ່ງ ແລະພື້ນນ້ຳ. ອີງຕາມ ທ່ານ Rainboth (1996) ປາສະກາງ ມັກອາໄສຢູ່ຕາມ ແມ່ນ້ຳ ສາຍໃຫຍ່ ແລະເປັນນ້ຳໄຫລ. ປາສະກາງ ອີກຊະນິດນຶ່ງທີ່ຄ້າຍຄືກັນ (*Puntioplites proctozysron*) ແຕ່ມັນມັກຢູ່ສະພາບນ້ຳນຶ່ງ.

ການກິນອາຫານ: ຈຳພວກປາສະກາງນີ້ຈະອາ ຫານທົ່ວໄປ- ແຕ່ສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ໄຄນ້ຳ, ໄຮ ນ້ຳພືດ, ຊາກເນົ່າເປື້ອຍຂອງຕົ້ນໄມ້, ໃບໄມ້, ໜອນ, ຂີ້ກະເດືອນ, ແມງໄມ້ ພ້ອມຕົວອ່ອນ ຂອງມັນ. ເມື່ອມັນຢູ່ຕາມອ່າງເກັບນ້ຳ, ມັນຈະ ກິນຈຳພວກ ໄຄທີ່ເກີດຕາມເປືອກໄມ້ທີ່ແຊ່ຢູ່ໃນນ້ຳ.

ຂະໜາດ: ຍາວເຖິງ 35 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ໃນແຕ່ລະລຳນ້ຳ ສາຂາໃຫຍ່ໆ ຂອງແມ່ນ້ຳຂອງຈະ ມີກຸ່ມໂຄງສ້າງປະຊາກອນຂອງປາສະກາງນີ້ເປັນ ຂອງຕົວເອງ. ສາມາດຄົງຕົວ ໃນໂຄງສ້າງປະຊາ ກອນຂອງມັນເອງໃນອ່າງເກັບນ້ຳ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ໆ.

ບ່ອນຫາກິນອາຫານ: ຊ່ວງຍັງນ້ອຍ ແລະຂະນາດປານາມ ຈະອາໄສຫາກິນຢູ່ຕາມເຂດທີ່ນ້ຳຖ້ວມ ທີ່ໃກ້ກັບ ຫລືຕິດກັບແມ່ນ້ຳປະມານ 2-3 ເດືອນທຳອິດ (ໃນເຂດຕອນກາງຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ) ແລະ ອ່າງແມ່ນ້ຳຕົງເລ -ທີ່ນ້ຳຖ້ວມເຂດ Delta.

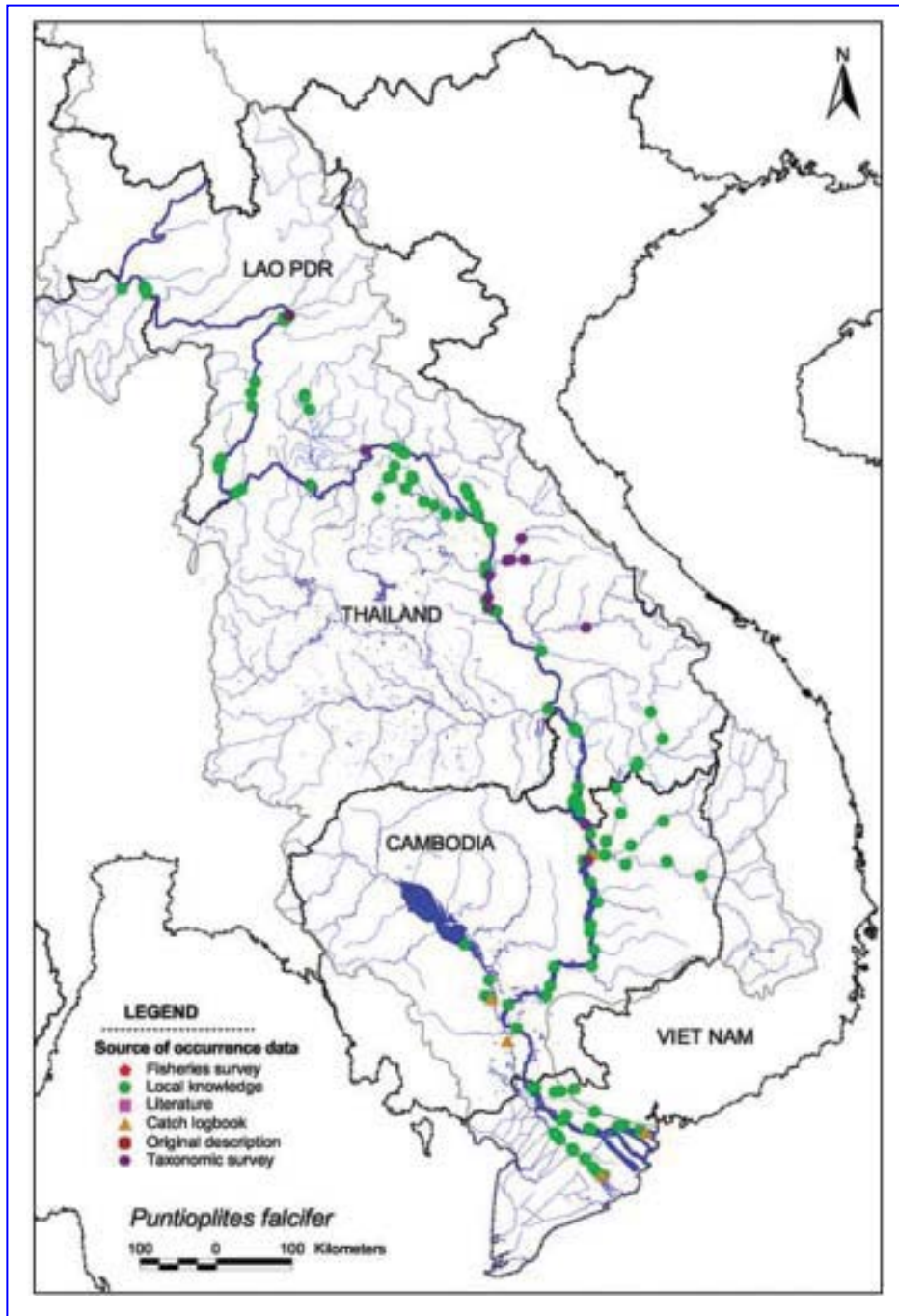
ບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງ: ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງແມ່ນຈະອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາໃຫຍ່ໆ.

ວົງຈອນຊີວິດ

ຝົນຕົກໜັກກຸງທ່າທຳອິດ ຂອງຕົ້ນລະດູຝົນ, ປາສະກາງທີ່ອາໄສຢູ່ບ່ອນລີ້ໄພຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາໃຫຍ່ໆ ກໍ່ຈະອອກໄປສູ່ສາຂາແມ່ນ້ຳທີ່ນ້ອຍກ່ວາ ເພື່ອທຳການປະສົມພັນ. ຈາກນັ້ນ ລູກປາກໍ່ຈະ ແຜ່ກະຈາຍໄປຕາມລຳນ້ຳ ແລະເຂົ້າໄປສູ່ທີ່ນ້ຳຖ້ວມ ແລະບາງຈຳພວກກໍ່ຢູ່ຕາມແຄມຝັ່ງ. ເມື່ອລະດັບ ນ້ຳຫລືດລົງ, ປາໃຫຍ່ ແລະປາຮາມກໍ່ຈະກັບຄືນສູ່ລຳແມ່ນ້ຳ ແລະອາໄສຢູ່ໃນວັງນ້ຳເລິກ ບ່ອນທີ່ມັນຈະ ລີ້ໄພຢູ່ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງຕໍ່ໄປຈົນເຖິງລະດູຝົນປີໜ້າ. *ປາສະກາງ* ເປັນປາສັງຄົມ ຊຶ່ງພົວພັນກັບຫລາຍໆ ຊະນິດປາທີ່ທຳການເຄື່ອນຍ້າຍພ້ອມໆກັນ ເຊັ່ນ: ປາແກງ, ປາເພັງ ແລະ ປາວ່າ ເປັນຕົ້ນ. ລະດັບນ້ຳ ແມ່ນປັດໄຈສຳຄັນທີ່ສຸດທີ່ເຮັດໃຫ້ປາຈຳພວກນີ້ເລີ້ມການເຄື່ອນຍ້າຍ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ເວລາທີ່ນ້ຳຂຶ້ນ ແລະລົງທີ່ໄວວາ ມັນເຮັດໃຫ້ມີການກະຕຸ້ນ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາສະກາງ ແມ່ນປາຊະນິດນຶ່ງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນການປະມົງ ຢູ່ທົ່ວທຸກແຫ່ງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ໂດຍ ສະເພາະ ແມ່ນຢູ່ໃນອ່າງເກັບນ້ຳ ເຊັ່ນ ອ່າງນ້ຳຈຶມ ໃນ ສປປລາວ.

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາສະກາງ ໃນອ່າງແມ່ນໍ້ຂອງ

36. ປາໝາກຜາງ *Tenualosa thibaudeaui* (Durand, 1940)

ຄອບຄົວ: Clupeidae (Herrings)

ຊື່ອັງກິດ: Laotian shad

ຊື່ຂະແມ: Trey kbork

ຊື່ລາວ: ປາໝາກຜາງ

ຊື່ໄທ: Pla mark phang

ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca chay be

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ເປັນຊະນິດປາທີ່ມີຢູ່ໃນສະເພາະແຕ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

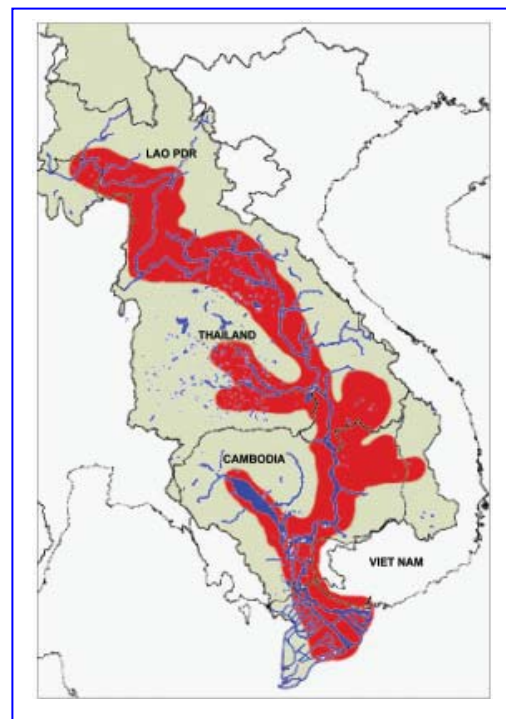
ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ສາມາດພົບເຫັນໄດ້ທົ່ວໄປໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນໃຕ້ ແລະມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າອາດຈະມີຢູ່ໃນເຂດມຽນມາ ແລະຈີນເໜືອກັນ. ແຕ່ໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນພາພົບໄດ້ຍາກໃນປັດຈຸບັນ, ແຕ່ກ່ອນແມ່ນເປັນຊະນິດປານຶ່ງທີ່ຈັບໄດ້ຫລາຍໃນເຂດເມືອງໂຂງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນບໍລິເວນຄອນພະເພັງ, ເຫັນວ່າໃນ 2-3 ປີຜ່ານມານີ້ແມ່ນໄດ້ຫລຸດລົງຫລາຍ (Roberts 1993b) ແລະ ຖືກຈັດເຂົ້າໃນບັນຊີແດງຂອງຊະນິດພັນທີ່ຢູ່ໃນຂັ້ນອັນຕະລາຍ ຂອງ IUCN Red List.

ການກົນອາຫານ: ລັກສະນະການກົນອາຫານແມ່ນໃຊ້ການຕອງນ້ຳເວົ້າອາຫານຈຳພວກ ໂຮນນ້ຳພືດ ແລະ ບັກເຕີຣີ ແລະສິ່ງທີ່ເປັນຊະນິດນ້ອຍໆ ເຂົ້າໄປໃນກະເພາະອາຫານ.

ຂະໜາດ: ໃຫຍ່ສຸດ ແມ່ນມີຄວາມ 30 ຊຕມ.

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ຢ່າງນ້ອຍ ແມ່ນມີ 2 ກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ. ກຸ່ມນຶ່ງແມ່ນຢູ່ຕັ້ງແຕ່ເຂດແຂວງໄຊຍະບູລີ ຂຶ້ນໄປທາງເໜືອ ແລະ ອີກກຸ່ມນຶ່ງແມ່ນນັບແຕ່ປາກແມ່ນ້ຳຂອງຫາເຂດປາກຊັນແຂວງບໍລິຄຳໄຊ, ໃນແມ່ນ້ຳຂອງຊ່ວງໃຕ້ນີ້ອາດແບ່ງເປັນອີກ 2 ກຸ່ມຍ່ອຍ ຄື ກຸ່ມທີ່ຢູ່ໃຕ້ຄອນພະເພັງ ແລະອີກກຸ່ມຢູ່ເໜືອຄອນພະເພັງຂຶ້ນໄປຫາປາກຊັນ.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາໝາກຜາງ ຈະປະສົມພັນໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ (ລະຫວ່າງເດືອນ ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ). ໄຂ່ ແລະລູກອ່ອນຈະຖືກພັດເຂົ້າໄປໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມຕາມກະແສນ້ຳທີ່ເລີ່ມສູງຂຶ້ນໃນຊ່ວງ ນັ້ນ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບ່ອນປະສົມພັນທີ່ແທ້ຈິງຍັງມີນ້ອຍທີ່ຈະບອກວ່າແມ່ນສະຖານທີ່ແບບໃດແທ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນເໝືອນກັນກັບຊະນິດປາອື່ນທີ່ຢູ່ໃນຄອບຄົວດຽວກັນ, ເຊື່ອກັນວ່າ ຈະປະສົມ ພັນຢູ່ລະຫວ່າງ ແມ່ນ້ຳ ກັບສາຍຫ້ວຍ ຮ່ອງ ທີ່ຢູ່ເໜືອຂຶ້ນໄປຈາກບ່ອນທີ່ເປັນທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ທີ່ລູກອ່ອນ ມັນຈະເຂົ້າໄປອະນຸບານຢູ່ໄດ້.

ບ່ອນອາໄສທາກິນ: ລູກນ້ອຍ ແລະ ຮາມຂອງປາໝາກຜາງ ແມ່ນທາກິນຢູ່ຕາມເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ໂດຍສະເພາະກຸ່ມທີ່ຢູ່ໃນເຂດ ທະເລສາບ ກຳປູເຈຍ ແລະ ເຂດ Delta ໃນຫວຽດນາມ. ສ່ວນກຸ່ມທີ່ຢູ່ໃນພາກເໜືອ ກໍ່ຈະເຂົ້າໄປຕາມເຂດນ້ຳຖ້ວມທີ່ຕິດຕໍ່ໃສ່ກັບລຳແມ່ນ້ຳ ເຊັ່ນ ເຂດອ່າງແມ່ນ້ຳສິງ ຄຣາມ ໃນພາກຕາເວນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງໄທ.

ບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງ: ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ປາໝາກຜາງ ແມ່ນອາໄສຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ, ເຊັ່ນ ກຸ່ມທີ່ຢູ່ໃຕ້ຄອນພະເພັງລົງໄປສ່ວນຫລາຍຈະອາໄສຢູ່ວັງນ້ຳເລິກໃນເຂດກະແຈະ ຫາ ຊຽງແຕງ ໃນພາກເໜືອຂອງ ກຳປູເຈຍ.

ວົງຈອນຊີວິດ

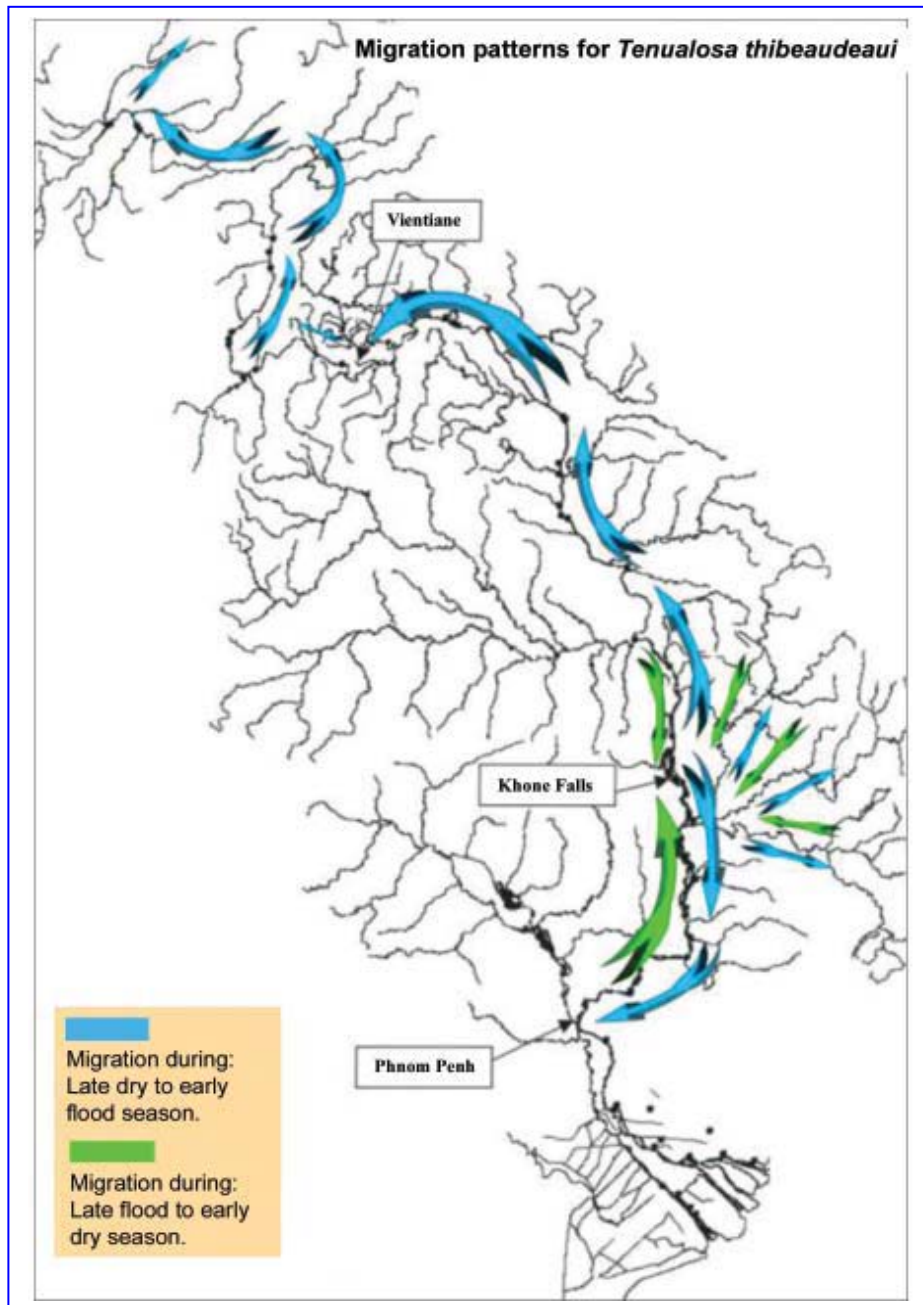
ຫລັງຈາກປະສົມພັນແລ້ວ, ໄຂ່ ແລະລູກປາເບາະໃໝ່ ຈະລ່ອງລົງຕາມກະແສນ້ຳ ແລະເຂົ້າໄປ ສູ່ບ່ອນໃຊ້ຊີວິດທາກິນຕາມເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວນ. ພວກມັນຈະເຂົ້າໄປຕາມກະແສນ້ຳຖ້ວມທີ່ລື້ນຕາຝັ່ງ ແມ່ນ້ຳໄປສູ່ທົ່ງນ້ຳຖ້ວມແບບເປັນໝູ່ໃຫຍ່. ສຳຫລັບກຸ່ມທີ່ຢູ່ທາງເໜືອ ແມ່ນສ່ວນຫລາຍຈະອາໄສຢູ່ ຕາມດອນນ້ຳຖ້ວມທີ່ມີພູມໄມ້ກາງນ້ຳ ເຊັ່ນ ອ້ອມແອ້ມເຂດດອນໂຂງ ແລະເໜືອປາກແມ່ນ້ຳມູນ ຂຶ້ນໄປ.

ເມື່ອມາເຖິງຕົ້ນລະດູແລ້ງໃນເດືອນຕຸລາ, ການຫລົດລົງຂອງລະດັບແມ່ນຊື່ບອກໃຫ້ປາເຄື່ອນຍ້າຍອອກຈາກເຂດທົ່ງນ້ຳຖ້ວມ ແລະເລີ່ມເຂົ້າໄປສູ່ສາຍແມ່ນ້ຳ ຈົນເຖິງລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລ້ວມັນກໍ່ຈະ ເລີ່ມເຄື່ອນຍ້າຍອອກຫາບ່ອນລີ້ໄພຍາມແລ້ງ. ການເຄື່ອນຍ້າຍດັ່ງກ່າວແມ່ນມີການພົວເຖິງລະບົບ ດວງເດືອນ (ຂ້າງຂຶ້ນ-ຂ້າງແຮມ). ຊຶ່ງຢູ່ໃນຊ່ວງກ່ອນເດືອນເພັງ ແລະຊ່ວງເດືອນເພັງ. ການເຄື່ອນ ຍ້າຍແມ່ນສືບຕໍ່ແບບນີ້ຈົນຮອດເດືອນ ກຸມພາ.

ເມື່ອລະດູຝົນຕໍ່ໄປມາເຖິງ (ພຶດສະພາ-ມິຖຸນາ) ປາໜຸ່ມ ປາສາວ ປາໃຫຍ່ ທີ່ມີໄຂ່ກໍ່ຈະພາກັນເລີ່ມເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນທາງເໜືອເພື່ອການປະສົມພັນ. ສ່ວນປາທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີໄຂ່ ກໍ່ຈະເຄື່ອນຍ້າຍລົງເຂົ້າໄປສູ່ເຂດນ້ຳຖ້ວມອີກ (ກຸ່ມຢູ່ຕອນໃຕ້) ຫລື ກໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນແລະເຂົ້າໄປຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳທີ່ມີທົ່ງນ້ຳຖ້ວມຕໍ່ໃສ່ (ກຸ່ມຢູ່ຕອນກາງ ແລະເໜືອ).

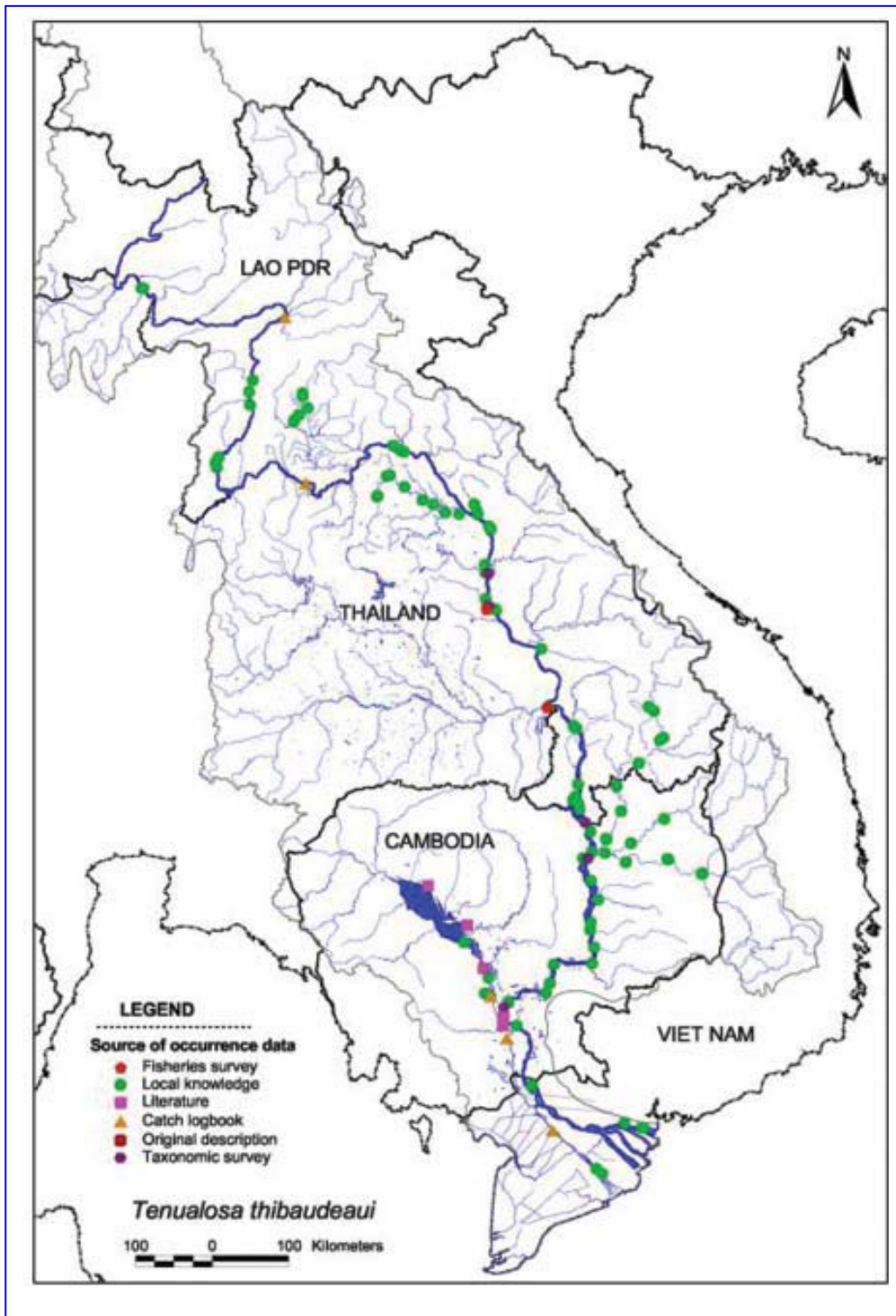
ດ້ານການປະມົງ

ໃນຊ່ວງນຶ່ງທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ ປາຊະນິດນີ້ແມ່ນຫລຸດນ້ອຍລົງເລື້ອຍໆ, ອາດຈະເປັນຍ້ອນການຈັບຫລາຍເກີນຄວນ ເພາະປາດັງກ່າວແມ່ນຖືກມອງດີທີ່ສຸດ. ແຕ່ກ່ອນ ປາໝາກຜາງ ເປັນປາທີ່ຫາໄດ້ຫລາຍຊະນິດນຶ່ງໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ແຕ່ມາດຽວນີ້ ແມ່ນມີຈຳກັດໃນຫລາຍບ່ອນ, ແຕ່ກໍ່ພໍເຫັນໃນຕະລາດໃນກຳປູເຈຍ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໝາກຜາງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແຜນທີ່ ສະແດງຂອບເຂດການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາໝາກຜາງ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

37. ປາຄ້າວ *Wallago attu* (Bloch and Schneider, 1801)

ຄອບຄົວ: Siluridae (Sheatfishes)
 ຊື່ອັງກິດ: Giant sheatfish
 ຊື່ຂະແມ: Trey sanday
 ຊື່ລາວ: ປາຄ້າວ
 ຊື່ໄທ: Pla kao, Pla kao khao
 ຊື່ຫວຽດນາມ: Ca leo tuh

ຂອບເຂດການແຜ່ກະຈາຍ: ສາມາດພົບເຫັນທົ່ວໄປ ຈາກເອເຊຍກາງ (Pakistan and Afghanistan) ຫາ ອິນດູຈີນ, ມະເລເຊຍ ແລະອິນໂດເນເຊຍ.

ການພົບເຫັນໃນແມ່ນ້ຳຂອງ: ສາມາດພົບເຫັນໄດ້ໃນທົ່ວອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ໂດຍສະເພາະໃນແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ ແລະໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມໃນLMB (Rainboth 1996), ໃນວັງນ້ຳເລິກ, ແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ທີ່ໄຫລຊ້າ, ທະເລສາບທີ່ມີພື້ນເປັນຕົມ ແລະຊາຍ, ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບປ່ອນເປັນອ່າງເກັບນ້ຳໄດ້ດີ.

ການກິນອາຫານ: ປາຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນເປັນນັກລ່າທີ່ຮ້າຍແຮງ.

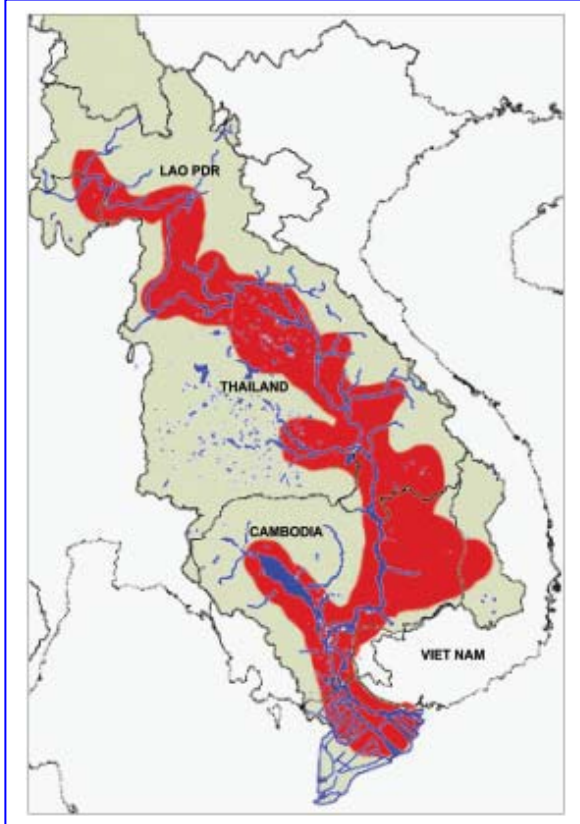
ຂະໜາດ: ມີຄວາມຍາມເຖິງ 200 ຊ.ມຕ., ສ່ວນຫລາຍຈະພົບຂະນາດ 80 ຊ.ຕມ..

ໂຄງສ້າງປະຊາກອນ

ປາຄ້າວຖືວ່າເປັນປາທີ່ບໍ່ທຳການເຄື່ອນໄກ, ລັກສະນະປະຊາກອນເປັນກຸ່ມນ້ອຍໆ ແລະມີການກະຈາຍໃນກຸ່ມຢູ່ໃນບໍລິເວນແຄບໆ

ທີ່ອາໄສສະເພາະ

ບ່ອນປະສົມພັນ: ປາຄ້າວແມ່ນສິ່ງເກດວ່າຈະປະສົມພັນຢູ່ໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມ, ຊຶ່ງຈະວາງໄຂ່ (ເປັນໄຂ່ປະເພດໜຽວຕິດ) ຕິດໄວ້ກັບພື້ນຫີນ ຫລືຂອງແຂງໃນພື້ນນ້ຳ¹.

ຂອບເຂດການພົບເຫັນ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ບ່ອນທາກິນ: ເມື່ອງຍັງນ້ອຍຈະທາກິນຢູ່ຕາມເຂດນ້ຳຖ້ວມ ໜອງບຶງ ແລະ ເວລາໃຫຍ່ຂຶ້ນຈະຫາໄລ່ລ່າ ປາອື່ນເປັນອາຫານຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳ. ໂດຍສະເພາະໄລ່ລ່າຈຳພວກປາທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຜ່ານໄປມາ.

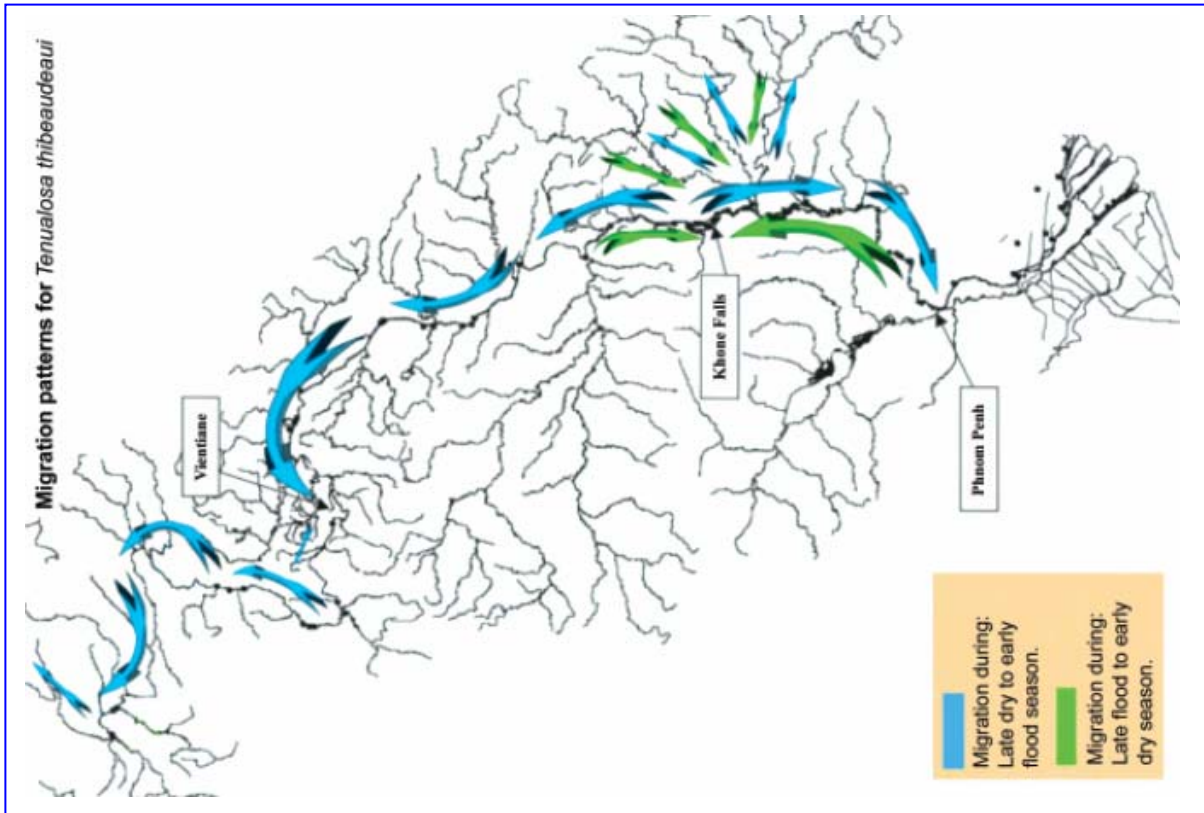
ບ່ອນລີ້ໄພ: ເວລາຍັງນ້ອຍອາດຈະໃຊ້ຊີວິດໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງຢູ່ຕາມທະເລສາບ ໜອງບຶງ ຕາມທົ່ງນ້ຳ ຖ້ວມ, ເມື່ອໃຫຍ່ຂຶ້ນມັນຈະຍ້າຍໄປຢູ່ຕາມວັງນ້ຳເລິກເປັນບ່ອນລີ້ໄພໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ.

ວົງຈອນຊີວິດ

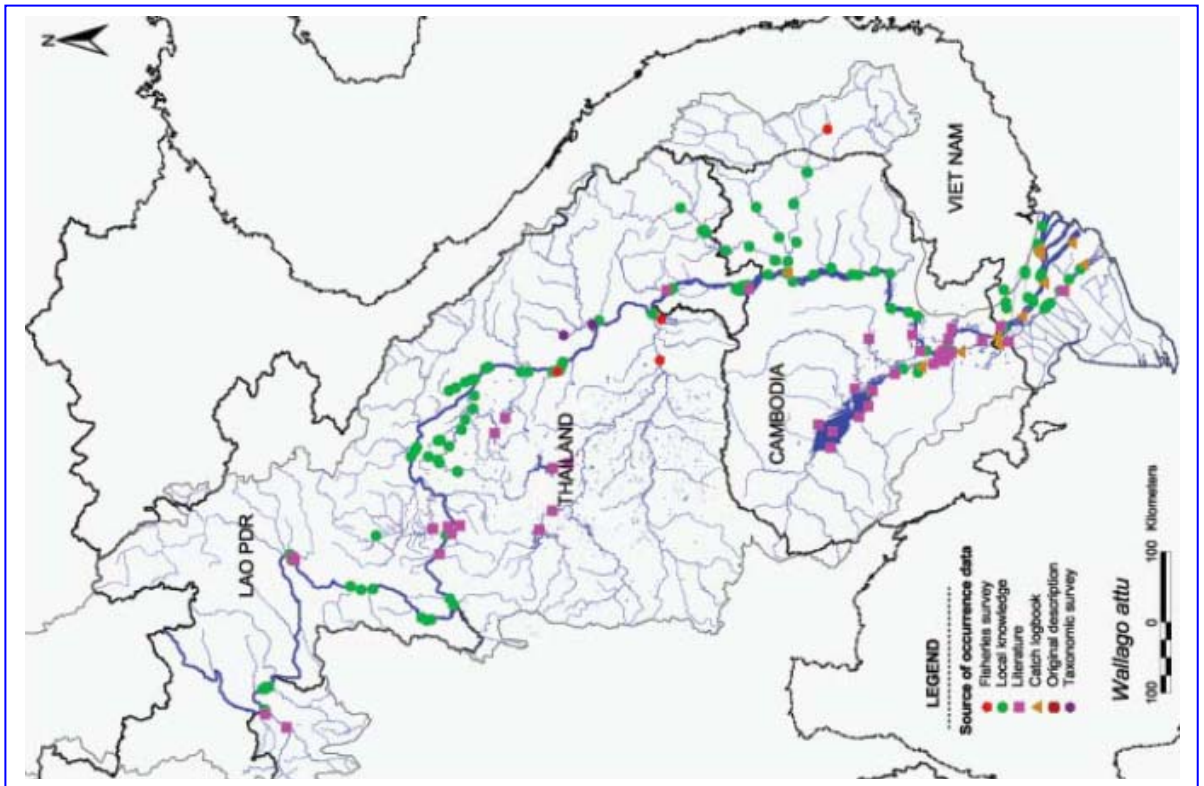
ປາຄ້າວ ແມ່ນເປັນນັກປາອື່ນ, ຊຶ່ງຈະທຳການເຄື່ອນຍ້າຍລະຍະສັ້ນໆ ໃກ້ໆກັບເຂດທີ່ມັນອາໄສຢູ່ ໄປຫາ ຫວ້ຍນ້ອຍ ຄອງ ແລະໜອງ ບ່ອນທີ່ມີປາຊະນິດນ້ອຍອາໄສຢູ່ ເພື່ອມັນຈະໄດ້ທຳການໄລ່ລ່າ ເປັນອາຫານ. ໃນລະຍະລະດູຝົນມັນມັກຢູ່ໃນໜອງບຶງ, ຄອງນ້ຳ ແລະ ຫວ້ຍນ້ອຍຕາມເຂດນ້ຳ ຖ້ວມ ແລະເປັນບ່ອນທີ່ທຳການປະສົມພັນ. ເມື່ອລະດັບນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳຂອງຫລືດລົງ ແລະນ້ຳໃນເຂດ ນ້ຳຖ້ວມ ເລີ້ມແຫ້ງລົງ ປາຄ້າວກໍ່ຈະເຄື່ອນຍ້າຍໄປຫາລຳນ້ຳຂອງ ແລະສາຂາໃຫຍ່ ບ່ອນທີ່ມັນຈະອາໄສຢູ່ຕາມ ວັງນ້ຳເລິກຈົນເຖິງລະດູການຕໍ່ໄປ.

ດ້ານການປະມົງ

ປາຄ້າວແມ່ນເປັນປາທີ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນການປະມົງ ຈັບໄດ້ທຸກລະດູ ລາຄາສູງ ມີຢູ່ທົ່ວໄປ ໂດຍສະ ເພາະ ຫວຽດນາມ ແລະກຳປູເຈຍ. ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ຫາປາຊະນິດນີ້ສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ເບັດ ຮອງລົງມາແມ່ນ ມອງ. ຍ້ອນວ່າມັນມີລາຄາແພງ ສ່ວນຫລາຍຈະເປັນຂາຍລົງອອກ, ເຊັ່ນ: ຈາກກຳປູເຈຍ ໄປປະເທດ ໄທ. ເປັນປາໃຊ້ໃນເກມກິລາຕິກເບັດເປັນຢ່າງດີ.

ແຜນທີ່ ສະແດງລັກສະນະການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາຄ້າວ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ເອກະສານອ້າງອີງ

- Baird, I. G. 1998. Preliminary fishery stock assessment results from Ban Hang Khone, Khong District, Champassak Province, Southern Lao PDR. Technical Report. Environmental Protection and Community Development in the Siphandone Wetland, Champassak Province, Lao PDR. Funded by European Union, implemented by CESVI. 12 pp.
- Baird, I. G., M. S. Flaherty and B. Phylavanh. 2000. Rhythms of the river: lunar phases and small Cyprinid migrations in the Mekong River. Technical Report. Environmental Protection and Community Development in the Siphandone Wetland, Champassak Province, Lao PDR. Funded by European Union, implemented by CESVI. 21 pp.
- Baird, I. G.; B. Phylavanh, B. Vongsenesouk and K. Xaiyamanivong. 2001. The ecology and conservation of the Smallscale Croaker, *Boesemania microlepis* (Bleeker 1858-59) in the mainstream Mekong River, Southern Laos. Natural History Bulletin of the Siam Society 49: 161-176.
- Bardach, J. 1959. Report on Fisheries in Cambodia. Introduction + 80pp. USOM / Cambodia, Phnom Penh.
- Hortle, K.G. 2003. Mitigating the impacts of water management projects in the lower Mekong Basin: the EIA process and other ways forward. Abstract submitted to Large Rivers Symposium, see: www.lars2.org.
- Hortle, K. G and S.R. Bush. 2003. Consumption in the Lower Mekong Basin as measure of fish yield. pp. 76-82 in Clayton T. (ed.) New Approaches for the Improvement of Inland Capture Fishery Statistics in the Mekong Basin. FAO, MRC, Govt of Thailand and Govt of the Netherlands. RAP Publication 2003/1.
- Kottelat M. 2001. Fishes of Laos. WHT Publications, Colombo, 198 pp.
- Lieng, S., C. Yim and N. P. van Zalinge. 1995. Freshwater fisheries of Cambodia, I: the bagnet (dai) fishery in the Tonle Sap River. Asian Fisheries Science, 8: 255-262.
- Mattson, N. S., K. Bouakhamvongsa, N. Sukumasavin, T.T. Nguyen and V. Ouch. 2002. Mekong giant fish species: on their management and biology. MRC Technical Paper No. 3, Mekong River Commission, Phnom Penh, 29 pp.
- Northcote, T.G. 1984. Mechanisms of fish migrations in rivers. In: J.D. McCleave, G.P. Arnold, J.J. Dodson and W.H. Neill (eds.) Mechanisms of Migrations in Fishes, Plenum Press, New York, 574 pp.
- Poulsen, A.F. and J. Valbo-Jørgensen. 2001. Deep pools in the Mekong River. Mekong Fish Catch and Culture 7 (1): 1, 8-9.

- Poulsen, A.F., P. Ouch, S. Viravong, U. Suntornratana and T.T. Nguyen. 2003. Fish migrations of the Lower Mekong River Basin: implications for development planning and environmental management. MRC Technical Paper No. 8, Mekong River Commission, Phnom Penh. 62 pp.
- Rainboth, W. J. 1996. Fishes of the Cambodian Mekong. FAO, Rome, 265 pp.
- Roberts, T.R. 1993b. Artisanal fisheries and fish ecology below the great waterfalls of the Mekong River in southern Laos. Natural History Bulletin of the Siam Society 42: 67-77.
- Roberts, T.R. 1997. Systematic revision of the tropical Asian labeon cyprinid fish genus *Cirrhinus*, with descriptions of new species and biological observations on *C. lobatus*. Natural History Bulletin of the Siam Society 45:171-203.
- Roberts, T. R. and I. G. Baird. 1995. Traditional fisheries and fish ecology on the Mekong River at Khone Waterfalls in southern Laos. Natural History Bulletin of the Siam Society 43: 219-262.
- Roberts, T. R. and T. J. Warren. 1994. Observations on fishes and fisheries in Southern Laos and Northeastern Cambodia, October 1993 – February 1994. Natural History Bulletin of the Siam Society 42: 87-115.
- Singanouvong, D., C. Soulignavong, K. Vonghachak, B. Saadsy and T. J. Warren. 1996a. The main dry-season fish migrations of the Mekong mainstream at Hat Village, Muang Khong District, Hee Village, Muang Mouan (Sic) District and Ban Hatsalao Village, Paxse. IDRC Fisheries Ecology Technical Report No. 3. 131 pp.
- Singanouvong, D., C. Soulignavong, K. Vonghachak, B. Saadsy and T. J. Warren. 1996b. The main wet-season migration through Hoo Som Yai, a steep-gradient channel at the great fault line on the Mekong River, Champassak Province, Southern Lao PDR. IDRC Fisheries Ecology Technical Report No. 4. 115 pp.
- Smith, H.M. 1945. The fresh-water fishes of Siam, or Thailand. Bulletin of the U.S. National Museum 188: 1-633
- Sverdrup-Jensen, S. 2002. Fisheries in the Lower Mekong Basin: status and perspectives. MRC Technical Paper No. 6. Mekong River Commission, Phnom Penh. 103 pp.
- Touch, S. T. 2000. Life cycle of *Pangasianodon hypophthalmus* and the impact of catch and culture. Paper presented at the Catfish Asia Conference, Bogor, Indonesia, 27 pp.
- Trong, T. Q. H.V. Nguyen, and D. Griffiths. 2002. Status of Pangasiid aquaculture in Viet Nam. MRC Technical Paper No. 2. Mekong River Commission, Phnom Penh. 16 pp.
- Nguyen, T.T., T.T. Truong, Q.B. Tran, V.T. Doan, and J. Valbo-Jorgensen. 2001. Larvae drift in the delta: Mekong versus Bassac (June- July 1999). pp 73-101 in: Matics, K.I. (ed.) Proceedings of the Third Technical Symposium on Mekong Fisheries, 8-9 December 2000. 266 pp. Mekong Conference Series No. 1. Mekong River Commission, Phnom Penh.

Van Zalinge, N., S. Lieng, P.B. Ngor, K. Heng and J. Valbo-Jørgensen. 2002. Status of the Mekong *Pangasianodon hypophthalmus* resources, with special reference to the stock shared between Cambodia and Viet Nam. MRC Technical Paper No. 1. Mekong River Commission, Phnom Penh. 29 pp.

Viravong, S. 1996. Spawning ground of Jullien's Golden-Price carp (*Probarbus jullieni* Sauvage) at Ou River in the northern part of the Lao People's Democratic Republic. MSc. Thesis, Graduate Programme in Fisheries Science, Kasetsart University, Thailand, 156 pp.

Visser, T.A.M., J. Valbo-Jørgensen and T. Ratanachookmanee. 2003. Mekong Fish Database. A Compact Disk. Mekong River Commission, Phnom Penh.

Warren, T. J., G. C. Chapman and D. Singanouvong. 1998. The upstream dry-season migrations of some important fish species in the lower Mekong River of Laos. *Asian Fisheries Science* 11: 239-251.

